

Raport de mediu pentru Reactualizare Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava

Proiect nr. P21-052
Octombrie 2022

BENEFICIAR

Consiliul Județean Suceava
Str. Ștefan cel Mare nr. 36,
720026 Suceava, jud. Suceava
România

Martin Dreiseitel
Managing Partner
F&R Worldwide S.R.L

Raport de mediu Reactualizare Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava (PATJ Suceava)

Proiect nr. P21-052
Octombrie 2022

BENEFICIAR

Consiliul Județean Suceava
Str. Ștefan cel Mare nr. 36, cod poștal 720026
Suceava, jud. Suceava
România

Coordonator lucrare: Dr.ing. Ioan Romeo FĂRCĂȘANU

Echipa de proiect: geograf Cosmina STANCIU

ing. Robertino CIUFULIGĂ

geograf Răzvan SPIRIDON

ing. Iulia DULEA

geograf Radu MITRAN

Director tehnic: ing. Cătălin ROTAR

CUPRINS

CUPRINS	3
1 INTRODUCERE	11
1.1 Aspecte privind desfășurarea procedurii de evaluare strategică de mediu pentru PATJ Suceava	13
1.2 Aspecte generale privind Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava	15
1.3 Relația cu planuri și programe relevante	25
2 ASPECTE RELEVANTE PRIVIND STAREA ACTUALĂ A MEDIULUI ÎN JUDEȚUL SUCEAVA	27
2.1 Caracteristici generale ale județului Suceava	27
2.1.1 Localizare și organizare administrativă	27
2.1.2 Date demografice	28
2.2 Cadrul natural	38
2.2.1 Relieful	38
2.2.2 Resursele de sol	44
2.2.3 Rețeaua hidrografică	46
2.2.4 Condiții climatice	51
2.2.5 Biodiversitatea	56
2.2.6 Resursele naturale	59
2.3 Condiții sociale și economice, dotări și utilități	62
2.3.1 Fondul locativ	62
2.3.2 Servicii de sănătate	63
2.3.3 Învățământ	65
2.3.4 Transporturile	66
2.3.5 Producerea energiei electrice și termice	72
2.3.6 Alimentarea cu apă, canalizare	76
2.3.7 Industria	78
2.3.8 Agricultură	80
2.3.9 Asigurarea gestionării deșeurilor	82
2.3.10 Turismul	93
2.4 Patrimoniul cultural construit	102
2.4.1 Monumente istorice și monumente înscrise în Lista patrimoniului mondial	102
2.4.2 Situri arheologice înscrise în Repertoriul Arheologic Național	107
2.4.3 Zone protejate și valori de patrimoniu cultural de interes național	108
2.4.4 Confesiuni religioase și locașuri de cult	112
2.4.5 Muzee și colecții	112
2.4.6 Patrimoniul imaterial	115

2.5 Calitatea factorilor de mediu	116
2.5.1 Aer	117
2.5.2 Ape de suprafață și subterane	122
2.5.3 Solul și îmbunătățirile funciare	128
2.5.4 Starea florei și faunei	135
2.5.5 Arii naturale protejate. Starea patrimoniului natural	139
2.5.6 Factorii de risc natural	168
2.5.7 Managementul deșeurilor	187
2.5.8 Starea patrimoniului cultural	192
2.5.9 Mediul urban	194
2.5.10 Aspecte privind utilizarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase	200
2.6 Evoluția stării mediului în situația neimplementării PATJ Suceava	204
3 PROBLEME DE MEDIU RELEVANTE PENTRU PATJ, INCLUSIV ZONE POSIBIL A FI AFECTATE SEMNIFICATIV PRIN IMPLEMENTAREA ACESTUIA	211
4 OBIECTIVE DE PROTECȚIA MEDIULUI RELEVANTE PENTRU PATJ	219
5 POTENȚIALE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI	223
6 POSIBILE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI ÎN CONTEXT TRANSFRONTIERĂ	245
6.1 Situația existentă	245
6.2 Situația perspectivă	247
7 MĂSURI PROPUSE PENTRU A PREVENI, REDUCE ȘI COMPENSA EFECTELE ADVERSE ASUPRA MEDIULUI	250
8 EXPUNEREA MOTIVELOR CARE AU CONDUS LA SELECTAREA VARIANTELOR ALESE	279
9 MĂSURI PENTRU MONITORIZAREA EFECTELOR SEMNIFICATIVE ALE IMPLEMENTĂRII PATJ	287
10 REZUMAT FĂRĂ CHARACTER TEHNIC	290
11 BIBLIOGRAFIE	296

LISTĂ TABELE

Tabelul 1-1: Conținutul Raportului de mediu pentru PATJ Suceava	12
Tabelul 1-2: Componența Grupului de lucru pentru analizarea PATJ Suceava	14
Tabelul 1-3: Schema obiectivelor din cadrul PATJ Suceava	18
Tabelul 1-4: Obiective propuse în cadrul PATJ Suceava	20
Tabelul 2-1: Evoluția populației în județul Suceava în perioada 1948 - 2020.....	29
Tabelul 2-2: Numărul populației în județul Suceava în anul 2020	29
Tabelul 2-3: Densități de populație în județul Suceava în anul 2020	34
Tabelul 2-4: Bilanțul natural al populației din județul Suceava, pe medii de locuire	37
Tabelul 2-5: Rețeaua hidrografică aferentă județului Suceava (sursa: SGA Suceava, 2019 - prelucrare).....	47
Tabelul 2-6: Temperaturile medii anuale înregistrate la stațiile meteorologice din județul Suceava, 2011 - 2020	53
Tabelul 2-7: Cantitatea anuală de precipitații (mm) și cantitatea maximă de precipitații căzută în 24 de ore (mm) la stațiile meteorologice din județul Suceava	54
Tabelul 2-8: Cantitățile de precipitații medii anuale înregistrate la stațiile meteorologice din județul Suceava, 2011 - 2020	54
Tabelul 2-9: Resurse de subsol – județul Suceava	59
Tabelul 2-10: Evoluția fondului locativ al județului Suceava, 2019.....	63
Tabelul 2-11: Populația școlară pe medii de rezidență.....	66
Tabelul 2-12: Drumurile naționale, județene și comunale din județul Suceava	68
Tabelul 2-13: Densitatea rețelei de căi ferate pe teritoriul județului Suceava, 2016	69
Tabelul 2-14: Rețeaua de căi ferate a Companiei Naționale de Căi Ferate pe teritoriul județului Suceava	70
Tabelul 2-15: Puteri totale pe tipuri de sursă de energie pentru județul Suceava	72
Tabelul 2-16: Energia termică distribuită la nivelul județelor din Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est (G/cal)	74
Tabelul 2-17: Rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite în Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est (mii mc)	75
Tabelul 2-18: Situația alimentării cu apă potabilă la nivelul județului Suceava	77
Tabelul 2-19: Volumul de apă potabilă distribuită consumatorilor, la nivelul județului Suceava (mii mc)	77
Tabelul 2-20: Operatorii care dețin instalații de prelucrare a deșeurilor în județul Suceava, 2020.....	85
Tabelul 2-21: Spațiile de stocare temporară a deșeurilor municipale din județul Suceava, 2020.....	85
Tabelul 2-22: Deșeuri de producție periculoase generate de activitățile industriale în perioada 2016 – 2019, în județul Suceava	88

Tabelul 2-23: Deșeuri de producție nepericuloase generate de activitățile industriale în perioada 2016 – 2019, în județul Suceava	89
Tabelul 2-24: Localizarea depozitelor de deșeuri industriale (periculoase și nepericuloase), în județul Suceava	90
Tabelul 2-25: Situația VSU în județul Suceava, în perioada 2010 - 2018.....	93
Tabelul 2-26: Lista monumentelor istorice din județul Suceava, 2020	103
Tabelul 2-27: Monumente istorice aflate pe teritoriul localităților din județul Suceava	106
Tabelul 2-28: Zonele de protecție și zone protejate aferente VPCIN, MLPM, MI din județul Suceava.....	110
Tabelul 2-29: Zonele protejate de interes cultural introduse prin legislație din județul Suceava.....	111
Tabelul 2-30: Lista locașurilor de cult înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO din județul Suceava	112
Tabelul 2-31: Concentrații medii anuale din PM ₁₀ măsurate la SV1 fond urban, din județul Suceava, în anul 2020.....	121
Tabelul 2-32: Starea ecologică a apei râului Siret, 2020.....	123
Tabelul 2-33: Rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic la nivelul spațiului hidrografic Siret	123
Tabelul 2-34: Starea ecologică a corpurilor de apă subterană aferente județului Suceava ..	125
Tabelul 2-35: Modul de utilizare a terenurilor agricole în anul 2019 în județul Suceava	128
Tabelul 2-36: Repartiția solurilor afectate de factori de degradare în anul 2019 în județul Suceava.....	130
Tabelul 2-37: Utilizarea îngrășămintelor chimice NPK între anii 2016 – 2020 în județul Suceava.....	131
Tabelul 2-38: Suprafețe fertilizate cu îngrășăminte chimice și naturale între anii 2016 – 2020 în județul Suceava	131
Tabelul 2-39: Pesticide folosite în agricultură în perioada 2016 – 2020 în județul Suceava ..	132
Tabelul 2-40: Suprafețele de teren pe care s-au aplicat pesticide în perioada 2016 – 2020 în județul Suceava.....	133
Tabelul 2-41: Evoluția suprafețelor de îmbunătățiri funciare în perioada 2014 - 2018.....	134
Tabelul 2-42: Habitate naturale de interes comunitar din județul Suceava	137
Tabelul 2-43: Flora sălbatică de interes comunitar în județul Suceava.....	137
Tabelul 2-44: Fauna sălbatică de interes comunitar în județul Suceava	137
Tabelul 2-45: Fauna sălbatică de interes național în județul Suceava	138
Tabelul 2-46: Ariile naturale protejate de interes național și specificul rezervațiilor sucevene, 2020.....	139
Tabelul 2-47: Siturile de importanță comunitară din județul Suceava, 2020	143
Tabelul 2-48: Ariile speciale de protecție avifaunistică din județul Suceava	144
Tabelul 2-49: Starea patrimoniului natural a ariilor protejate ROSCI și ROSPA în anul 2020, din județul Suceava	163

Tabelul 2-50: Intervențiile ISU la inundațiile produse în perioada 2014 - 2020, în județul Suceava.....	171
Tabelul 2-51: Tipuri de teren expuse riscului la alunecări de teren în județul Suceava	174
Tabelul 2-52: Zone cu risc scăzut seismic – zona extremă de S-SV a județului.....	182
Tabelul 2-53: Zone cu risc scăzut seismic – zona centrală și de N-NV a județului	183
Tabelul 2-54: Situația deșeurilor municipale din județul Suceava în intervalul 2015 – 2019	187
Tabelul 2-55: Compoziția deșeurilor menajere și asimilabile (%) colectate de operatorii de salubritate în anul 2019	188
Tabelul 2-56: Frecvența depășirii limitelor admisibile pentru nivelul de zgomot urban în județul Suceava, anul 2020, pe tipuri de zone/spații funcționale monitorizate	195
Tabelul 2-57: Evoluția bolilor infecțioase de natură hidrică din județul Suceava în intervalul 2016 – 2020	198
Tabelul 2-58: Evoluția spațiilor verzi din județul Suceava în intervalul 2014 – 2019.....	199
Tabelul 2-59: Situația centralizată a emisiilor principalilor poluatori atmosferici, 2019 – 2020, în județul Suceava	203
Tabelul 2-60: Evoluția posibilă a stării mediului în situația neimplementării PATJ (Alternativa 0)	205
Tabelul 2-61: Evoluția posibilă a stării mediului în situația implementării PATJ (Alternativa 1)	207
Tabelul 3-1: Probleme de mediu relevante pentru PATJ Suceava	211
Tabelul 4-1: Obiective de protecție a mediului relevante pentru PATJ Suceava	219
Tabelul 5-1: Grila de notare a efectelor generate de implementarea obiectivelor PATJ asupra componentelor de mediu	223
Tabelul 5-2: Evaluarea potențialelor efecte semnificative asupra componentelor de mediu ca urmare a implementării PATJ Suceava	224
Tabelul 7-1: Măsurile obiectivelor de protecție a mediului relevante pentru PATJ Suceava, în corelație cu nivelul teritorial de aplicare	250
Tabelul 7-2: Centralizatorul măsurilor obiectivelor de protecție a mediului relevante pentru PATJ Suceava.....	277
Tabelul 8-1: Centralizarea impactului efectelor potențiale generate de OMR asupra componentelor de mediu	282
Tabelul 9-1: Măsuri privind monitorizarea mediului aferente PATJ Suceava	287

LISTĂ FIGURI

Figura 2-1: Evoluția demografică a județului Suceava între anii 1948-2020	29
Figura 2-2: Mărimea demografică a județului Suceava (2017)	33
Figura 2-3: Mărimea demografică a județului Suceava (2017)	38
Figura 2-4: Harta raionării geomorfologice a județului Suceava la scara 1:800 000.....	40
Figura 2-5: Distribuția altitudinilor la nivelul județului Suceava.....	42

Figura 2-6: Harta hipsometrică a județului Suceava	42
Figura 2-7: Harta pedologică a județului Suceava la nivel de clase de sol	45
Figura 2-8: Rețeaua hidrografică a județului Suceava	48
Figura 2-9: Dispunerea lacurilor la nivelul județului Suceava	49
Figura 2-10: Evoluția t.m.a. (°C) în intervalul de timp 1961 – 2019 la stația meteorologică Suceava	55
Figura 2-11: Evoluția sumei anuale a precipitațiilor (mm/an) în intervalul de timp 1961 – 2019 la stația meteorologică Suceava	55
Figura 2-12: Harta geobotanică a județului Suceava	57
Figura 2-13: Legenda hărții geobotanice	57
Figura 2-14: Resurse de subsol în județul Suceava	60
Figura 2-15: Tipuri de păduri la nivelul județului Suceava	62
Figura 2-16: UAT cu valori de patrimoniu construit de interes internațional și național în România	105
Figura 2-17: Numărul siturilor arheologice înscrise în L.M.I. 2015	106
Figura 2-18: Situri arheologice și situri arheologice protejate prin includerea în RAN	108
Figura 2-19: Muzeu și colecții în județul Suceava	114
Figura 2-20: Stațiile de monitorizare a aerului în județul Suceava, în anul 2020	117
Figura 2-21: Concentrații medii anuale de SO ₂ înregistrate în anul 2020 la stațiile de monitorizare,	119
Figura 2-22: Concentrații medii anuale de C ₆ H ₆ înregistrate în anul 2020 la stația EM3, din județul Suceava	119
Figura 2-23: Concentrații medii anuale de NO ₂ înregistrate în anul 2020 la stațiile SV1, SV2, SV3 și EM3, din județul Suceava	119
Figura 2-24: Valorile medii anuale ale concentrațiilor de O ₃ înregistrate la stația SV1, din județul Suceava	120
Figura 2-25: Concentrațiile medii anuale de PM ₁₀ înregistrate la stația SV1 și SV2 din județul Suceava	121
Figura 2-26: Starea ecologică și potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață la nivelul județului Suceava	124
Figura 2-27: Corpurile de apă subterană la risc cantitativ, aferente județului Suceava	125
Figura 2-28: Corpurile de apă subterană la risc chimic, aferente județului Suceava	126
Figura 2-29: Aree naturale protejate în județul Suceava – SCI, 2020	141
Figura 2-30: Aree naturale protejate în județul Suceava – SPA, 2020	142
Figura 2-31: Inundații în județul Suceava – sinteză, 2020	170
Figura 2-33: Frecvența inundațiilor în județul Suceava, 2020	171
Figura 2-34: Zonarea terenurilor funcție de gradul de manifestare a eroziunii și a alunecărilor de teren	174
Figura 2-35: Zonarea din punct de vedere al potențialului de producere a alunecărilor de teren	175

Figura 2-36: Harta factorului de risc la alunecări de teren in județul Suceava.....	178
Figura 2-37: Alunecări de teren în județul Suceava, 2020	180
Figura 2-38: UAT-uri ce prezintă alunecări de teren din județul Suceava	181
Figura 2-39: Harta seismicității la nivelul județului Suceava	182
Figura 2-40: Rolul PATJ Suceava și al evaluării de mediu în creșterea eficienței utilizării resurselor și îmbunătățirii stării mediului.....	209

ANEXE

- Anexa 1 Certificat de atestare F&R Worldwide S.R.L.
Anexa 2 Măsurile referitoare la ariile naturale protejate (ROSCI și ROSPA)

LISTĂ DE ABREVIERI ȘI ACRONIME

APM	Agenția pentru Protecția Mediului
CAS	Casa de Asigurări de Sănătate
CJ	Consiliu Județean
DN	Drum Național
HG	Hotărâre de Guvern
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
INHGA	Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor
INS	Institutul Național de Statistică
ITI	Integrated Territorial Investment (Investiții Teritoriale Integrate)
IUCN	International Union For Conservation Of Nature (Uniunea Internațională Pentru Conservarea Naturii)
L	Lege
OM	Ordin de Ministru
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PATJ	Plan de Amenajare a Teritoriului Județean
PEHD	Polietilenă de înaltă densitate
POR	Program Operațional Regional
POS	Program Operațional Sectorial
SEA	Strategic Environmental Assessment (Evaluare strategică de mediu)
SGA	Sistem de Gospodărire a Apelor
SMID	Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UATB	Unitate administrativ-teritorială de bază

1 INTRODUCERE

Prezenta documentație reprezintă Raportul de mediu pentru Evaluarea Strategică de Mediu a Reactualizării Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava (PATJ Suceava) și a fost realizată în vederea emiterii Avizului de mediu.

Reactualizarea PATJ Suceava a fost realizată de o asocierie de firme a cărei lider a fost Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" – Centrul de Cercetare, Proiectare, Expertiză și Consulting, beneficiarul fiind Consiliul Județean Suceava (CJ Suceava). Planul de amenajare a teritoriului județean este o documentație cu caracter director, ce reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului și are rol de armonizare a dezvoltării durabile a teritoriului.

Reactualizarea PATJ Suceava decurge din necesitatea actualizării periodice, la 5-10 ani, în funcție de politicile și programele de dezvoltare ale județului, conform prevederilor Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului (cu modificările și completările ulterioare).

La elaborarea Raportului de mediu s-au luat în considerare:

- Cerințele HG nr.1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (cu modificările și completările ulterioare);
- Recomandările cuprinse în Manualul privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, elaborat de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, împreună cu Agenția Națională de Protecția Mediului, aprobat prin OM nr. 117/2006;
- Recomandările cuprinse în „Ghidul generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe” și „Ghidul privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe de amenajare a teritoriului și urbanism”, elaborate în cadrul proiectului Europe Aid/121491/D/SER/RO (PHARE 2004/016 – 772.03.03), „Întărirea capacității instituționale pentru implementarea și punerea în aplicare a Directivei SEA și a Directivei de Raportare”;
- OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului cu modificările și completările ulterioare (aprobată de L nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare);
- HG nr. 878/2018 privind adoptarea Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030;
- Legislația în vigoare privind: calitatea aerului, apei și solului, biodiversitatea, managementul deșeurilor, controlul poluării industriale și managementul riscului.

Raportul de mediu a fost elaborat de S.C. F&R Worldwide S.R.L., în calitate de expert de mediu și persoană juridică atestată prin Certificatul de Atestare seria RGX, nr. 384/22.09.2022 (Anexa 1 la prezenta lucrare).

Raportul de mediu a fost întocmit în conformitate cu cerințele de conținut stabilite în Anexa 2 la HG nr.1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (cu modificările și completările ulterioare).

O prezentare a conținutului Raportului de mediu în comparație cu conținutul - cadru din Anexa nr. 2 la HG nr. 1076/2004 este redată în tabelul următor.

Tabelul 1-1: Conținutul Raportului de mediu pentru PATJ Suceava

Conținutul raportului pentru PATJ Suceava	Conținutul cadru al Raportului de mediu conform HG nr. 1076/2004, Anexa nr. 2
Capitolul 1 - Introducere	1. Expunerea conținutului și a obiectivelor principale ale planului sau programului, precum și a relației cu alte planuri și programe relevante
Capitolul 2 – Aspecte relevante privind starea actuală a mediului în județul Suceava	2. Aspectele relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției sale probabile în situația neimplementării planului sau programului propus
Capitolul 3¹ – Probleme de mediu relevante pentru PATJ, inclusiv zone posibil a fi afectate semnificativ prin implementarea acestuia	3. Caracteristicile de mediu ale zonei posibil a fi afectată semnificativ
	4. Orice problemă de mediu existentă, care este relevantă pentru plan sau program, inclusiv, în particular, cele legate de orice zonă care prezintă o importanță specială pentru mediu, cum ar fi ariile de protecție specială avifaunistică sau ariile speciale de conservare reglementate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 236/2000, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin OUG 57/2007
Capitolul 4 – Obiective de protecția mediului relevante pentru PATJ	5. Obiectivele de protecție a mediului, stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, care sunt relevante pentru plan sau program și modul în care s-a ținut cont de aceste obiective și de orice alte considerații de mediu în timpul pregătirii planului sau programului
Capitolul 5 – Potențiale efecte semnificative asupra mediului	6. Potențialele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra aspectelor ca: biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii climatici, valorile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv cel arhitectonic și arheologic, peisajul și asupra relațiilor dintre acești factori
Capitolul 6 – Posibile efecte semnificative asupra mediului în context transfrontieră	7. Posibilele efecte semnificative asupra mediului, inclusiv asupra sănătății, în context transfrontieră

¹ Conform Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe aprobat prin OM nr. 117/2006, cap.10, pct. 10.4: "Cerințele de la punctele 3 și 4 ar putea fi potrivit, în multe cazuri, să fie tratate împreună cu condiția ca toate informațiile necesare să fie furnizate".

Conținutul raportului pentru PATJ Suceava	Conținutul cadru al Raportului de mediu conform HG nr. 1076/2004, Anexa nr. 2
Capitolul 7 – Măsuri propuse pentru a preveni, reduce și compensa efectele adverse asupra mediului	8. Măsurile propuse pentru a preveni, reduce și compensa cât de complet posibil orice efect advers asupra mediului al implementării planului sau programului
Capitolul 8 – Expunerea motivelor care au condus la selectarea variantelor alese	9. Expunerea motivelor care au condus la selectarea variantelor alese și o descriere a modului în care s-a efectuat evaluarea, inclusiv orice dificultăți (cum sunt deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâmpinate în prelucrarea informațiilor cerute
Capitolul 9 – Măsuri pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării PATJ	10. Descrierea măsurilor avute în vedere pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării planului sau programului
Capitolul 10 – Rezumat fără caracter tehnic	11. Un rezumat fără caracter tehnic al informației furnizate conform prevederilor prezentei anexe

1.1 Aspecte privind desfășurarea procedurii de evaluare strategică de mediu pentru PATJ Suceava

Evaluarea de mediu pentru planuri și programe poate fi definită ca un proces oficial, sistematic și cuprinzător de evaluare a efectelor unei strategii, ale unui plan sau program și/sau ale alternativelor acestora, incluzând raportul scris privind rezultatele acestuia și utilizarea lor în procesul de luare a deciziilor.

Evaluarea de mediu pentru planuri și programe reprezintă un proces de evaluare a calității mediului și a consecințelor implementării rezultatelor acestuia aplicat într-o etapă incipientă a elaborării strategiilor, planurilor și programelor, astfel încât să se asigure că orice consecință este evaluată în timpul elaborării și înaintea aprobării oficiale a strategiilor, planurilor sau programelor. Procesul de evaluare a planurilor și programelor oferă publicului și factorilor interesați posibilitatea de a fi informați și a participa activ la luarea deciziilor care pot avea impact asupra mediului, ca urmare a modului în care au fost însușite.

Evaluarea strategică de mediu se realizează în conformitate cu cerințele Directivei SEA (Directiva Consiliului European nr. 2001/42/CE privind evaluarea efectelor planurilor și programelor asupra mediului), adoptată în legislația națională prin HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe. Conform prevederilor acesteia, trebuie identificate, descrise și evaluate potențialele efecte semnificative asupra mediului care pot apărea prin implementarea planului sau programului. În acest scop, procedura SEA presupune trei etape:

- Etapa de încadrare a planului/programului în procedura evaluării de mediu;
- Etapa de definitivare a proiectului de plan/program și de realizare a raportului de mediu;
- Etapa de analiză a calității raportului de mediu.

Aceste etape prevăd parcurgerea mai multor pași printre care se numără și consultarea publicului și a autorităților interesate de efectele implementării planurilor/programeelor, luarea în considerare a raportului de mediu și a rezultatelor acestor consultări în procesul decizional și asigurarea informării asupra deciziei luate, consultarea publicului constituind o parte inseparabilă a evaluării.

În conformitate cu cerințele HG nr. 1076/2004, procedura de realizare a evaluării de mediu pentru Reactualizarea PATJ Suceava a parcurs următoarele etape:

- Pregătirea primei versiuni a planului de către titular;
- Notificarea de către titular a Agenției pentru Protecția Mediului Suceava asupra inițierii procesului de elaborare a planului și realizării primei versiuni a planului și solicitarea declanșării etapei de încadrare (adresa nr. 14130/06.12.2021). Titularul a informat de asemenea publicul asupra depunerii solicitării prin anunțuri în mass-media. În conformitate cu art. 9 alin. 2 din HG nr. 1076/2004, odată cu notificarea, Consiliul Județean Suceava a pus la dispoziția APM Suceava și a publicului, spre consultare, prima versiune a planului;
- Etapa de încadrare: titularul PATJ (Consiliul Județean Suceava) a fost anunțată, asupra obligativității efectuării Raportului de Mediu;
- Etapa de constituire a Grupului de lucru, conform tabelului de mai jos.
- Etapa de definitivare a planului și de realizare a raportului de mediu – s-a concretizat în mai multe întâlniri ale Grupului de lucru în care s-a analizat și evaluat PATJ Suceava;
- Etapa de consultare a publicului;
- Etapa de elaborare a raportului final.

Tabelul 1-2: Componența Grupului de lucru pentru analizarea PATJ Suceava

Nr. crt.	Instituția
1	Instituția Arhitectului Șef
2	Consiliul Județean Suceava
3	Instituția Prefectului județului Suceava
4	Agenția pentru Protecția Mediului Suceava
5	Garda Națională de Mediu – Comisariatul Județean Suceava
6	Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Suceava
7	SGA Suceava
8	Inspectoratul pentru Situații de Urgență Suceava

Nr. crt.	Instituția
9	Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Suceava
10	Inspectoratul Teritorial de Muncă
11	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Suceava
12	Direcția pentru Agricultură
13	Primăria.....
14	Universitatea de Arhitectura și Urbanism "ION MINCU" – Centrul de Cercetare, Proiectare, Expertiza și Consulting – elaborator PATJ Suceava
15	Universitatea din București – Centrul Interdisciplinar de Cercetări Avansate asupra Dinamicii Teritoriale
16	SC F&R WORLDWIDE SRL – elaborator Raport de mediu PATJ Suceava

1.2 Aspecte generale privind Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean are caracter director și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului pe o perioadă de timp scurtă, medie și de lungă perspectivă.

Suplimentar obligativității legislative de actualizare conform Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, necesitatea actualizării PATJ Suceava se datorează unor elemente deosebit de importante ale amenajării teritoriului, apărute în special după integrarea României în structurile europene, respectiv:

- Adaptarea PATJ Suceava în vigoare la prevederile actelor normative emise ulterior aprobării lui, precum și la noile documente europene relevante pentru domeniu;
- Integrarea în prevederile PATJ a unor domenii-țintă, potrivit obligațiilor survenite după integrarea României în spațiul Uniunii Europene, precum: peisajul, protecția mediului, măsuri privind zonele expuse la riscuri, utilizarea energiilor neconvenționale, cooperarea transfrontalieră, etc.
- Operarea modificărilor survenite în organizarea administrativ-teritorială a județului Suceava;
- Adaptarea propunerilor la strategiile, planurile și programele de dezvoltare, recent elaborate, ale județului;
- Evidențierea noilor probleme și disfuncționalităților din teritoriu, precum și prevederea unui set de măsuri pentru diminuarea sau înlăturarea efectelor negative ale acestora;
- Introducerea modificărilor legate de echiparea tehnico-edilitară;

- Introducerea proiectelor de perdele forestiere, precum și perimetrele de ameliorare a terenurilor degradate.

Reactualizarea PATJ Suceava constă într-un ansamblu de piese scrise și desenate, întocmite conform OM nr. 233/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism „Metodologiei de elaborare a documentațiilor de amenajare a teritoriului” — Cap. II, secțiunea 2 și a fost elaborată în concordanță cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanism (cu modificările și completările ulterioare).

Rolul PATJ este de a coordona și armoniza dezvoltarea unităților administrative componente la nivelul întregului județ. Planul trebuie să asigure un cadru global și unitar privind posibilitățile de dezvoltare în context regional, național și european.

Lucrarea PATJ Suceava a urmărit optimizarea utilizării resurselor naturale ale solului și subsolului, a resurselor de muncă și a modului de repartitie a populației în vederea creării unui echilibru permanent între modul de valorificare a potențialului natural și economic, pe de o parte, și protecția mediului, pe de altă parte, printr-un management responsabil al teritoriului în acord cu principiul dezvoltării durabile.

Prevederile Planului de Amenajare a Teritoriului Județean vor deveni obligatorii pentru celelalte planuri de amenajare a teritoriului și a celor de urbanism care le detaliază.

Reactualizarea PATJ Suceava a fost structurată în 4 faze de proiectare, după cum urmează:

- Etapa I – Analiza situației existente, identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea, cu evidențierea problemelor, disfuncționalităților și tendințelor și identificarea zonelor cu potențial natural sau cultural;
- Etapa II – Formularea diagnosticului prospectiv și general pe domeniile țintă și componentele acestora, în baza problemelor, disfuncționalităților și tendințelor majore identificate pe parcursul primei etape;
- Etapa III – Formularea strategiei de dezvoltare teritorială a județului cu direcțiile și prioritățile de dezvoltare a județului în plan teritorial, stabilite în baza diagnosticului prospectiv;
- Etapa IV – Elaborarea documentațiilor și parcurgerea procedurilor specifice pentru obținerea avizelor de mediu și de gospodărire a apelor, redactarea finală a documentației de amenajare a teritoriului cu introducerea tuturor observațiilor din avize și/sau acorduri și întocmirea planului de acțiune pentru implementarea

prevederilor planului - politici publice teritoriale, programe și proiecte aferente domeniilor țintă analizate și studiate în etapele anterioare;

Actualizarea PATJ Suceava urmărește respectarea obiectivelor generale ale amenajării teritoriului în conformitate cu Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului:

- Dezvoltarea economică și socială echilibrată a regiunilor și zonelor, cu respectarea specificului acestora;
- Îmbunătățirea calității vieții oamenilor și a colectivităților umane;
- Gestionarea în spiritul dezvoltării durabile a peisajului, componentă de bază a patrimoniului natural și a celui cultural, precum și a resurselor naturale;
- Utilizarea rațională a teritoriului, prin limitarea extinderii necontrolate a localităților și prin conservarea terenurilor agricole fertile;
- Conservarea și dezvoltarea diversității culturale.

De asemenea, actualizarea PATJ Suceava urmărește respectarea obiectivelor și principiilor care rezultă din cele mai recente documente și rapoarte europene, respectiv:

- O dezvoltare spațială policentrică și o nouă relație urban–rural;
- Un acces echitabil la infrastructură și la cunoaștere;
- O gestiune înțeleaptă a patrimoniului natural și a celui construit;
- Promovarea de aglomerații industriale (cluster) competitive la nivel transnațional;
- Întărirea rețelelor tehnologice transeuropene;
- Promovarea managementului riscului la nivel transeuropean, mai ales în zonele sensibile;
- Întărirea structurilor ecologice și a resurselor culturale;
- Încurajarea dezvoltării integrate în orașe, în regiunile rurale și în cele specifice;
- Integrarea teritorială în regiunile funcționale transfrontaliere și în cele transnaționale;
- Asigurarea competitivității globale a regiunilor, pe baza economiilor locale puternice;
- Îmbunătățirea conexiunilor teritoriale pentru indivizi, pentru comunități și pentru întreprinderi;
- Gestionarea și conectarea valorilor ecologice, peisagistice și culturale ale regiunilor.

Obiectivele specifice ale actualizării PATJ Suceava urmăresc:

- Optimizarea accesibilității la servicii în zonele rurale izolate din județ;
- Crearea oportunităților de muncă și de formare pentru tineri, în special, pentru a reduce migrația și depopularea anumitor areale;
- Dezvoltarea unui sistem de așezări cât mai echilibrat;
- Valorificarea patrimoniului natural, construit și cultural important al județului.

Cele patru domenii țintă majore ale PATJ Suceava sunt: structura teritoriului, structura socio-demografică, structura activităților economice și contextul teritorial. În cadrul domeniilor țintă au fost definite sub-domenii, prin opțiunile strategiei de dezvoltare spațială. Pentru fiecare dintre domeniile țintă și sub-domeniile aferente au fost formulate obiective specifice și au fost propuse măsuri pentru atingerea obiectivelor.

Obiectivul general propus pentru dezvoltarea județului Suceava este enunțat astfel: *Derularea în regiune a unei dezvoltări echilibrate printr-un proces de creștere economică durabil, favorabil incluziunii sociale, care să conducă la creșterea standardului de viață și reducerea decalajelor de dezvoltare intra și inter regionale.*

Obiectivele au fost formulate pe domenii țintă și sub-domenii tematice sectoriale aferente domeniilor țintă conducând la o structură ramificată pe niveluri. Măsurile au fost formulate și asociate ultimelor niveluri ale obiectivelor. Schema obiectivelor, de tip arborescent pe mai multe niveluri este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 1-3: Schema obiectivelor din cadrul PATJ Suceava

Obiectiv general	Nivel I
Obiective ale domeniilor țintă: OT – structura teritoriului OD – structura socio-demografică OE – structura activităților economice OCT – context teritorial	Nivel II
Obiective sectoriale ale domeniilor țintă (obiective secundare)	Nivel III
Sub-obiective sectoriale ale domeniilor țintă (obiective terțiare)	Nivel IV
Măsuri specifice obiectivelor/sub-obiectivelor	Nivel V

Obiectivele au de regulă un caracter general, la nivel de județ, dar pot avea și un anumit specific teritorial referitor la medii de viață (urban/rural), la zonele economice sau la zonele de planificare teritorială. Obiectivele pentru domeniile – țintă și pentru sub-domeniile acestora urmăresc să soluționeze problemele și disfuncționalitățile identificate în faza a II-a și să se încadreze în obiectivele strategice generale, precum și în obiectivele de protecția

mediului stabilite în legislația privind protecția mediului și în documentele programatice și de acțiune elaborate de autoritățile pentru protecția mediului.

Măsurile aferente obiectivelor au caracter general (orizontal) cu aplicabilitate la scara județului sau local, cu aplicabilitate la nivelul anumitor unități administrativ-teritoriale de bază (UATB). Măsurile propuse sunt relaționate cu trei intervale temporale: termen scurt (1-3 ani), termen mediu (3-5 ani) și termen lung (5-10 ani).

În tabelul de mai jos sunt prezentate obiectivele propuse pentru domeniile țintă și sub-domeniile țintă din cadrul PATJ Suceava.

Tabelul 1-4: Obiective propuse în cadrul PATJ Suceava

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Obiective domeniului-țintă (principale)	Obiective sectoriale domeniului-țintă (secundare)	Sub-obiective sectoriale sub-domeniului țintă (terțiare)	Sub-obiective sectoriale sub-domeniului țintă (tematice)
STRUCTURA TERITORIULUI Cadrul natural și riscurile naturale Mediul și calitatea factorilor de mediu Patrimoniul natural, construit, imaterial și peisajul cultural Rețeaua de localități Infrastructurile tehnice Gospodărirea apelor și lucrări hidroameliorative Căi de comunicații și transport Rețele energetice (gaze naturale, energie electrică, energie termică) Rețele de comunicații Gestiunea deșeurilor Zonificarea teritoriului și activităților economice	OT: Județul Suceava este un teritoriu care oferă un nivel ridicat de coeziune teritorială prin dezvoltarea unui sistem de localități echilibrat, solid, ierarhizat și interconectat, prin valorificarea durabilă a bogatului patrimoniul natural și construit în condițiile protejării resurselor cadrului natural și a calității factorilor de mediu și prin dezvoltarea infrastructurilor tehnice și echiparea corespunzătoare a tuturor localităților, pe baza unor politici și acțiuni de planificare teritorială integrate și consecvent aplicate.	OTN: Un cadru natural gestionat cu responsabilitate și în conformitate cu principiile unei dezvoltări durabile OTM: Creșterea calității factorilor de mediu prin protejarea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, respectiv adaptarea la schimbările climatice.	OTN1: Valorificarea corespunzătoare a resurselor naturale fără a prejudicia starea factorilor de mediu.	
			OTN2: Creșterea rezilienței în privința efectelor produse de schimbările climatice și fenomenul de încălzire globală	
			OTMR: Reducerea riscurilor naturale prin dezvoltarea infrastructurilor de protecție, cât și prin acțiuni de creștere a gradului de conștientizare a populației.	OTMr1: Minimizarea riscului de inundații OTMr2: Combaterea apariției alunecărilor de teren OTMr3: Protecția construcțiilor din unitățile administrativ teritoriale urbane față de riscul seismic OTMr4: Dezvoltarea și perfecționarea sistemului de protecție civilă și de intervenție rapidă în caz de urgență, pentru monitorizarea permanentă a factorilor de risc, care să ofere o bază de date prin care să se pună în aplicare politica de prevenire și gestionare a riscurilor naturale
			OTMa: Îmbunătățirea calității aerului prin creșterea suprafeței împădurite și reducerea surselor staționare de poluare	OTMa1: Creșterea suprafeței verzi și reducerea emisiilor de gaze poluante și particule (PM) din toate categoriile de surse (fixe, mobile și de suprafață) OTMa2: Reducerea nivelului de poluare a aerului prin investițiile de mediu realizate la nivel județean OTMa3: Creșterea eficienței energetice a clădirilor OTMa4: Dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării calității aerului OTMa5: Gestionarea calității aerului în conformitate cu legislația în vigoare OTMa6: Reducerea amprente de carbon pentru sectorul de transport OTMa7: Neutralizarea surselor de poluare a aerului reprezentate de activitățile miniere și deșeurile industriale
			OTMh: Îmbunătățirea calității apei prin creșterea gradului de racordare a localităților la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, respectiv prin reducerea cantităților de poluanți deversați în apele de suprafață	OTMh1: Asigurarea alimentării cu apă a populației OTMh2: Asigurarea unei rețele eficiente de colectare și epurare a apelor uzate OTMh3: Asigurarea alimentării cu apă potabilă la standardele de calitate stabilite prin legislația europeană și națională a populației OTMh4: Îmbunătățirea calității apelor de suprafață OTMh5: Reducerea poluării cu nitrați a resurselor de apă OTMh6: Creșterea calității serviciilor de alimentare cu apă și canalizare OTMh7: Scăderea riscului privind inundațiile și atenuarea amplitudinii viiturilor
			OTMs: Îmbunătățirea calității solurilor prin reducerea și prevenirea poluării, respectiv degradării acestora	OTMs1: Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale OTMs2: Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate OTMs3: Îmbunătățirea calității solurilor OTMs4: Protejarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților OTMs5: Reducerea poluării solurilor
			OTMb: Protejarea diversității biologice prin refacerea și conservarea ecosistemelor, respectiv printr-o bună administrare a rețelei județene de arii naturale protejate	OTMb1: Conservarea și prezervarea biodiversității fondului forestier OTMb2: Dezvoltarea unei agriculturi care să favorizeze biodiversitatea și conservarea mediului

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Obiective domeniului-țintă (principale)	Obiective sectoriale domeniului-țintă (secundare)	Sub-obiective sectoriale sub-domeniului țintă (terțiare)	Sub-obiective sectoriale sub-domeniului țintă (tematice)		
				OTMb3: Refacerea și conservarea ecosistemelor		
				OTMb4: Prevenirea și combaterea braconajului		
				OTMb5: Management performant al ariilor naturale protejate		
			<p>OTPn: Protejarea ariilor naturale, controlarea procesului de antropizare și valorificarea resurselor (patrimoniul natural)</p>	<p>OTPn1: Susținerea gospodăriilor care practică agricultura ecologică</p> <p>OTPn2: Diminuarea acțiunilor umane care dăunează mediului ambiant</p> <p>OTPn3: Controlul procesului de antropizare în UATB care fac parte din zone naturale protejate</p> <p>OTPn4: Controlul procesului de antropizare în UATB în care există terenuri împădurite</p> <p>OTPn5: Valorificarea apelor minerale cu efecte terapeutice</p> <p>OTPn6: Protejarea păsărilor migratoare</p>		
				<p>OTPp: Protejarea și valorificarea resurselor naturale și a peisajului și micșorarea impactului asupra peisajului (elemente de peisaj)</p>	<p>OTPp1: Înființarea sistemului de planificare a peisajului</p> <p>OTPp2: Controlul extinderilor localităților în teritoriu</p> <p>OTPp3: Controlul construcțiilor cu impact asupra peisajului</p> <p>OTPp4: Valorificarea resurselor naturale și a peisajului</p>	
					<p>OTPc: Cercetarea, protejarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului construit</p>	<p>OTPc1: Amplificarea cercetărilor arheologice și valorificarea siturilor</p> <p>OTPc2: Intensificarea acțiunilor de restaurare a monumentelor istorice</p> <p>OTPc3: Perfecționarea sistemului de monitorizare și evidență a monumentelor istorice</p> <p>OTPc4: Punerea în valoare a monumentelor istorice</p> <p>OTPc5: Diminuarea poluării prin turism a Monumentelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial (UNESCO)</p>
						<p>OTPi: Consolidarea patrimoniului material și imaterial, încurajarea colaborărilor între administrația publică și actorii locali și susținerea practicării obiceiurilor și meșteșugurilor tradiționale (patrimoniul cultural material și imaterial)</p> <p>OTPi1: Consolidarea memoriei locale</p> <p>OTPi2: Susținerea colaborării dintre administrația publică locală și reprezentanții cultelor</p> <p>OTPi3: Susținerea ocupațiilor tradiționale ale locuitorilor</p>
				<p>OTR: O rețea de localități structurată și ierarhizată, bazată pe un sistem urban consolidat și pe o rețea de centre rurale zonale echipate adecvat, care să asigure dezvoltarea policentrică și echilibrată a întregii rețele de localități în context județean și regional, care să contribuie la creșterea coeziunii teritoriale inclusiv printr-o nouă relație urban-rural.</p>	<p>OTR1: Rol consolidat al municipiului Suceava de coordonare și deservire în cadrul zonei metropolitane și al sistemului urban Suceava - Botoșani</p> <p>OTR2: Zone de cooperare intercomunitară active și susținute prin politici specifice</p> <p>OTR3: Capacitate crescută a guvernantei locale și teritoriale</p> <p>OTR4: Standarde de echipare corespunzătoare rolului localităților</p> <p>OTR5: Accesibilitate îmbunătățită în teritoriile comunelor cu sate izolate</p> <p>OTR6: Echiparea corespunzătoare a stațiunilor turistice</p>	
					<p>OTT: O echipare a teritoriului și a localităților care asigură satisfacerea la un nivel ridicat a nevoilor comunităților locale de acces la sisteme de alimentare cu apă, gaze naturale, energie electrică și termică, la sisteme de comunicare rapidă și eficientă în bandă largă, la deplasare rapidă și în siguranță pe căile de comunicație și transport și unde sunt create condițiile</p>	<p>Amenajări hidrotehnice</p> <p>Echipare tehnico-edilitară</p>
			<p>OTTa1: Prevenirea, reducerea și gestionarea riscului inundațiilor și a consecințelor negative ale acestora</p> <p>OTTa2: Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată</p> <p>OTTf1: Modernizarea, extinderea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare</p>			

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Obiective domenii-țintă (principale)	Obiective sectoriale domenii-țintă (secundare)	Sub-obiective sectoriale sub-domenii țintă (terțiare)	Sub-obiective sectoriale sub-domenii țintă (tematice)
		necesare de protejare a mediului printr-o gestiune eficientă a deșeurilor solide și a apelor uzate.		OTTf2: Amenajarea lucrărilor de irigații pe suprafețele arabile afectate de secetă OTTf3: Crearea cadrului administrativ necesar optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare
			Gaze naturale - transport	OTTg1: Dezvoltarea Sistemului de transport gaze naturale în județul Suceava
			Gaze naturale – exploatare	OTTg2: Exploatarea în condiții de siguranță a sondelor de extracție gaze, a conductelor și a instalațiilor aferente
			Energie termică	OTTt1: Creșterea eficienței energetice a alimentării cu energie termică
				OTTt2: Dezvoltarea sistemelor de alimentare cu energie termică
				OTTt3: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile
			Energie electrică	OTTe1: Dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu energie electrică
				OTTe2: Dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile
			Telecomunicații	OTTc: Asigurarea accesului la comunicații electronice
			Managementul deșeurilor	OTTd1: Continuarea Implementării Sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Suceava
Managementul deșeurilor menajere	OTTd2: Creșterea gradului de conștientizare a populației județului cu privire la beneficiile implementării proiectului SMID Suceava			
Managementul deșeurilor industriale	OTTd3: Reducerea impactului negativ al deșeurilor industriale asupra mediului			
	OTTd4: Asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru gestionarea eficientă a deșeurilor menajere			
	OTTd5: Reducerea impactului depozitelor neconforme de deșeuri asupra mediului			
		OTTm: Un județ echipat corespunzător nevoilor teritoriului și comunităților locale cu o rețea de căi de comunicații modernizată și un sistem de transport durabil, care asigură o accesibilitate și o mobilitate optime pentru locuitorii și vizitatorii județului	Căi de comunicații și transport	OTTmr (rețeaua rutieră): Un județ cu o rețea de drumuri modernizate, conectată și integrată în rețelele regionale, naționale și europene care asigură o accesibilitate adecvată pentru toate comunitățile locale și un transport confortabil și sigur
				OTTmf (rețeaua feroviară): Un județ cu o rețea feroviară modernizată care asigură un transport durabil și conexiuni rapide cu centrele urbane regionale și naționale și o alternativă atractivă și durabilă pentru transportul de persoane și mărfuri precum și pentru acces în zonele de interes turistic
				OTTma (transportul aerian): Un teritoriu județean conectat eficient la sistemele de transport aerian de importanță regională, națională și internațională prin modernizarea infrastructurii existente și dezvoltarea unor noi
				OTTmi (intermodalitate): Intermodalitate consolidată la nivelul principalelor centre urbane din județ și dezvoltarea unui sistem secundar de noduri intermodale pentru o eficiență inter-conectare la nivel județean, regional și național între rețelele rutiere, feroviare, și de transport aerian
				OTTmt (PCTF): Puncte de trecere a frontierei modernizate și conectate la rețeaua de căi de comunicații județeană și națională
				OTZ1: Diminuarea decalajelor între zonele preponderant urbane și cele profund rurale
				OTZ2: Valorificarea sustenabilă a resurselor forestiere
				OTZ3: Valorificarea resurselor umane din mediul rural prin diversificarea activităților economice
				OTZ: Asigurarea coeziunii teritoriale la nivelul întregului județ prin reducerea disparităților existente între diversele zone funcționale
				STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ Populația și potențialul Demografic
ODD2: Reducerea intensității migrației temporare externe în UATB-urile în care acest fenomen antrenează peste 25% din populație				

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Obiective domenii-țintă (principale)	Obiective sectoriale domenii-țintă (secundare)	Sub-obiective sectoriale sub-domenii țintă (terțiare)	Sub-obiective sectoriale sub-domenii țintă (tematice)
Resursele umane Infrastructura socială Sănătatea Educația Locuirea			<p>ODD3: Intensificarea fluxurilor migratorii de intrare în UATB-urile care se confruntă cu declin demografic major</p> <p>ODD4: Reducerea tendințelor de depopulare în UATB-urile cu accesibilitate scăzută și declin demografic de lungă durată</p> <p>ODD5: Gestionarea fenomenului de îmbătrânire demografică</p> <p>ODD6: Conservarea diversității etnice și confesionale a populației</p>	
		<p>ODM: O creștere a ratei ocupării și a calității resursei umane prin dezvoltarea economiilor locale și a legăturilor informaționale între piața muncii, mediul de producție și învățământ</p>	<p>ODM1: Îmbunătățirea calității vieții</p> <p>ODM2: Îmbunătățirea capitalului uman</p> <p>ODM3: Îmbunătățirea utilizării resurselor de muncă</p>	
		<p>ODS: O rețea de echipamente socio-culturale echilibrat și eficient repartizate în teritoriu corespunzător nevoilor și aspirațiilor comunităților locale și o calitate ridicată a locuirii atât în mediul urban cât și în mediul rural</p>	<p>Sănătatea</p> <p>Educația</p> <p>Locuirea</p>	<p>ODSs1: Asigurarea accesului echitabil al populației din mediul rural la servicii de îngrijire primară</p> <p>ODSs2: Îmbunătățirea accesului populației din mediul rural și din urbanul mic la servicii sanitare specializate</p> <p>ODSs3: Îmbunătățirea accesului persoanelor din grupuri vulnerabile la servicii medicale</p> <p>ODSs4: Creșterea accesului populației la servicii de îngrijiri pe termen lung și paliative, adaptate fenomenului de îmbătrânire demografică și creștere a importanței bolilor cronice în structura morbidității</p> <p>ODSe1: Diversificarea și creșterea calității infrastructurii educaționale</p> <p>ODSe2: Creșterea calității serviciilor de învățământ</p> <p>ODS1: Reînnoirea urbană în toate orașele și municipiile județului pentru o mai bună asigurare a condițiilor de realizare a dezvoltării durabile</p> <p>ODS2: Infrastructura necesară susținerii și accelerării dezvoltării economice și sociale a zonelor de locuit din localitățile rurale</p> <p>ODS3: Reabilitarea cartierelor dezavantajate prin formularea de intervenții integrate la nivel economic-social-spațial</p>
<p>STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE</p> <p>Sectorul primar Agricultura Silvicultura Piscicultura</p> <p>Sectorul secundar Industria extractivă Industria prelucrătoare Producția de energie Construcțiile</p> <p>Turismul</p> <p>Sectorul terțiar Transporturile Comerțul</p> <p>Alte servicii Financiar-bancar Cercetarea Tehnologii informaționale</p>	<p>OE: O economie competitivă care valorifică durabil resursele naturale, umane și tehnologice disponibile, diversificată și dinamică bazată pe stimularea spiritului antreprenorial, a capacităților inovatoare, a cooperării inter-sectoriale și pe o promovare eficientă.</p>	<p>OEP: Dezvoltarea și promovare competitivității la nivelul activităților din sectorul primar</p>	<p>Agricultură</p> <p>Silvicultura</p> <p>Piscicultura</p> <p>Extractivă</p> <p>Prelucrătoare</p> <p>Energetică</p>	<p>OEPa1: Creșterea valorii adăugate în producția agricolă în vederea valorificării domeniilor agricole</p> <p>OEPa2: Creșterea stabilității afacerilor agricole locale</p> <p>OEPa3: Extinderea și modernizarea echipamentelor tehnice utilizate în agricultură</p> <p>OEPa4: Promovarea brandurilor locale prin obținerea unor certificate recunoscute la nivel național sau internațional</p> <p>OEPs1: Creșterea suprafețelor împădurite</p> <p>OEPs2: Protejarea ariilor silvice</p> <p>OEPs3: Recoltarea produselor de nișă asigură o valoare adăugată mult mai mare</p> <p>OEPs4: Creșterea valorii adăugate a exploatațiilor silvice</p> <p>OEPp1: Promovarea acvaculturii la nivel județean prin dezvoltarea sectorului piscicol</p> <p>OEPp2: Intabularea suprafețelor de teren ocupate de ape</p> <p>OESm: Dezvoltarea și diversificarea producției industriei extractive</p> <p>OESp1: Dezvoltarea și diversificarea industriei prelucrătoare</p> <p>OESp2: Stimularea inovării și competitivității industriei prelucrătoare prin transfer tehnologic și promovarea produselor locale</p> <p>OESe: Extinderea și diversificarea producției energetice</p>

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Obiective domenii-țintă (principale)	Obiective sectoriale domenii-țintă (secundare)	Sub-obiective sectoriale sub-domenii țintă (terțiare)	Sub-obiective sectoriale sub-domenii țintă (tematice)
IMM-urile		OETT: Valorificarea resurselor turistice prin promovarea și dezvoltarea infrastructurii pentru turism	Construcții	OESc: Dezvoltarea și diversificarea domeniului construcțiilor
			OETT1: Valorificarea integrată a potențialului turistic	
			OETT2: Dezvoltarea formelor de turism principale și complementare	
			OETT3: Dezvoltarea în sistem integrat a infrastructurii pentru turism	
		OET: Diversificarea și creșterea eficacității sectorului serviciilor (terțiar)	Transporturi	OETt: Dezvoltarea și creșterea eficacității serviciilor de transport
			Comerț	OETc: Creșterea eficacității sectorului comercial
			Alte servicii	OETs1: Dezvoltarea echilibrată a serviciilor bancare pentru susținerea activităților economice locale OETs2: Dezvoltarea sectorului de cercetare-dezvoltare OETs3: Diversificarea serviciilor oferite pe baza tehnologiilor informaționale și pentru populație vulnerabilă
		OEM: Dezvoltarea sectorului antreprenorial și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii	OEMm1: Dezvoltarea și diversificarea economiei județului Suceava prin stimularea spiritului antreprenorial	
			OEMm2: Susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii	
		CONTEXTUL TERITORIAL Accesibilitate Sisteme urbane regionale Relații de cooperare transfrontaliere Cooperare pentru valorificarea ariilor naturale protejate	OCT: Dezvoltarea unei conectivități naționale și regionale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea cooperării transfrontaliere și a accesului la rețelele TEN-T	OCT1: Creșterea accesibilității și siguranței prin asigurarea conectării județului la nivel trans-județean, trans-regional și transfrontalier
OCT2: Constituirea sistemului urban Suceava-Botoșani ca principală poartă de intrare în România pe baza cooperării și asocierii pe limitele administrative				
OCT3: Consolidarea și confirmarea relațiilor de cooperare de tip transfrontalier a județului în cadrul cooperării transnaționale				
OCT4: Menținerea și accentuarea cooperării județului în ariile naturale protejate de tip trans-județean și regional				

Sursa: PATJ Suceava ACTUALIZAREA PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN SUCEAVA. Etapa III Strategia de dezvoltare teritorială și măsuri de organizare în timp. Memoriu General (secțiunile 2 și 3 – tabele și cartograme)

Deoarece sub-obiectivele sectoriale (obiectivele terțiare) reprezintă nivelul optim de sinteză și deopotrivă de detaliere al planului, pentru simplificarea analizelor din cadrul prezentului raport, obiectivele PATJ Suceava au fost grupate și notate după cum urmează:

- OT: Județul Suceava este un teritoriu care oferă un nivel ridicat de coeziune teritorială prin dezvoltarea unui sistem de localități echilibrat, solid, ierarhizat și interconectat, prin valorificarea durabilă a bogatului patrimoniu natural și construit în condițiile protejării resurselor cadrului natural și a calității factorilor de mediu și prin dezvoltarea infrastructurilor tehnice și echiparea corespunzătoare a tuturor localităților, pe baza unor politici și acțiuni de planificare teritorială integrate și consecvent aplicate.
- OD: Județul Suceava un teritoriu al coeziunii și incluziunii sociale, atractiv și care asigură un acces adecvat comunităților locale la locuri de muncă, servicii socio-culturale și la o locuire de calitate.
- OE: O economie competitivă care valorifică durabil resursele naturale, umane și tehnologice disponibile, diversificată și dinamică bazată pe stimularea spiritului antreprenorial, a capacităților inovatoare, a cooperării inter-sectoriale și pe o promovare eficientă.
- OCT: Dezvoltarea unei conectivități naționale și regionale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea cooperării transfrontaliere și a accesului la rețelele TEN-T.

1.3 Relația cu planuri și programe relevante

La elaborarea lucrării Reactualizarea PATJ Suceava s-a avut în vedere corelarea acestuia cu următoarele planuri, programe și strategii:

- Planul de Amenajare a Teritoriului Național, respectiv secțiunile aprobate până în prezent: Secțiunea I – Rețele de transport, aprobată prin Legea nr. 363/2006; Secțiunea a II-a – Apa, aprobată prin Legea nr.171/1997, cu modificările și completările ulterioare; Secțiunea a III-a – Zone protejate, aprobată prin Legea nr. 5/2000; Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități, aprobată prin Legea nr. 351/2001, cu modificările și completările ulterioare; Secțiunea a V-a – Zone de risc natural, aprobată prin Legea nr. 575/2001; Secțiunea a VIII-a – Zone cu resurse turistice, aprobată prin Legea nr. 190/2009;
- Programele de guvernare sectoriale;
- Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, aprobată prin HG nr. 877/2018;
- Planul Național de Dezvoltare, 2007-2013;
- Planul Național Strategic, 2007-2013;
- Programul Național de Dezvoltare Rurală, 2014-2020;

- Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, aprobată prin HG nr. 846/2010;
- Strategia de dezvoltare economică și socială a județului Suceava 2011-2020;
- Planul de Analiză și de Acoperire a Riscurilor pentru Județul Suceava, 2012;
- Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Suceava, 2016 - 2023;
- Strategii integrate de dezvoltare ale unor orașe și ale unor comune din județ;
- Plan Local de Acțiune pentru Mediu, Județul Suceava, 2018 - 2022;
- Planuri de dezvoltare la nivelul regiunii Sud-Est;
- Master Plan Regional pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Est 2014-2020;
- Master Plan-urile sectoriale pentru transporturi, pentru gestiunea deșeurilor, pentru administrarea bazinelor hidrografice, pentru echipare etc.;
- Strategii ale Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (Grupuri de Acțiune Locală);
- Planuri Urbanistice Generale ale municipiilor, ale orașelor și ale comunelor din județul Suceava;
- Planurile de apărare împotriva inundațiilor întocmite la nivel de UAT;
- Planul de Management actualizat al Spațiului Hidrografic Siret;
- Planurile de Management al ariilor naturale protejate care conțin Regulamentul ariilor protejate în care sunt enumerate condițiile specifice pentru activitățile ce se desfășoară pe UAT-urile care se suprapun pe suprafața avută în administrare.

Se menționează de asemenea, ca elaborarea PATJ Suceava s-a bazat pe prevederile legislative în vigoare, care transpun directivele europene conform angajamentelor asumate de România în Capitolul 22 al Documentului de poziție, privind protecția mediului înconjurător.

2 ASPECTE RELEVANTE PRIVIND STAREA ACTUALĂ A MEDIULUI ÎN JUDEȚUL SUCEAVA

Zona pentru care se realizează Raportul de Mediu se suprapune din punct de vedere geografic cu arealul acoperit de PATJ, și anume teritoriul județului Suceava.

Pentru caracterizarea stării actuale a mediului s-au utilizat date și informații referitoare la județul Suceava, disponibile la momentul elaborării Raportului de mediu. Astfel, în vederea identificării aspectelor relevante pentru starea actuală a mediului în județul Suceava, sursele principale de informare au fost datele publice disponibile în Raportul județean privind starea mediului pentru anul 2020, elaborat de APM Suceava.

2.1 Caracteristici generale ale județului Suceava

2.1.1 Localizare și organizare administrativă

Împărțirea administrativă a României în macroregiuni (NUT S-I), regiuni (NUT S-II) și județe (NUT S-III) încadrează județul Suceava în Macroregiunea 2, Regiunea de dezvoltare de Nord-Est, județul fiind situat în extremitatea nord-estică a României. Cu o suprafață de 8.553,5 km² care reprezintă 3,6% din teritoriul României, județul Suceava se clasează pe locul doi din țară, după județul Timiș.

Județul Suceava este județ de graniță prin învecinarea la nord cu Ucraina. Pe teritoriul României, Suceava se învecinează cu șapte județe, astfel: la sud cu județul Neamț, în sud-vest cu județele Mureș și Harghita, la est cu județul Botoșani, la sud-est cu județul Iași, iar la vest cu județele Maramureș și Bistrița Năsăud.

Limita de nord a județului este dată de frontiera de stat a României cu Ucraina, începând de la est de râul Siret, în vecinătatea orașului cu același nume. Se continuă apoi spre vest, pe la nord de râul Suceava, până la Ulma și apoi pe firul văii în sus.

Limita de vest urmează un traseu șerpuit până în Călimani. După ce traversează Bistrița Aurie, urcă pe vârful Omul (1931 m), din extremitatea estică a Masivului Rodnei. Se îndreaptă apoi spre sud, traversând Munții Bârgăului, aproximativ în lungul cumpenei de apă dintre bazinele hidrografice ale Bistriței și Someșului Mare.

Limita de sud a județului ține creasta Călimanilor pe cumpăna de ape dintre Bistrița și Mureș până în vârful Măgura (1500 m). De aici, urmează o altă cumpănă de ape, dintre Neagra Broștenilor și Bistricioara, și după ce trece peste vârful Budacu (1859 m) coboară în valea Bistriței pe care o taie între localitățile Broșteni și Borca. Limita se continuă mai departe, printre Sabasa și Cotârğași, peste Munții Stânișoarei pe care urcă până în vârful Bivolu (1500 m), după care intră în bazinul Moldovei pe la izvoarele Nemțișorului și Culmea Pleșului.

Limita de est urmează albia Siretului pe întreaga distanță până la frontieră, cu excepția a patru puncte pe stânga Siretului: la confluențele acestuia cu Șomuzu Mare și Suceava, apoi între Hănțești și Zvoriștea. Siretul marchează limita Sucevei spre județul Botoșani (Studiu privind eroziunea solului din județul Suceava, 2013).

În prezent, județul Suceava are în componență următoarele unități administrativ-teritoriale:

- 5 municipii: Suceava - municipiu reședință de județ, Fălticeni, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc și Vatra - Dornei;
- 11 orașe: Gura Humorului, Siret, Solca, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milișăuți, Salcea și Vicovu de Sus;
- 98 comune, cu 379 sate.

2.1.2 Date demografice

După datele din PATJ Suceava, în anul 2011 populația totală a județului Suceava era de 634810 locuitori, reprezentând 19,2% din populația regiunii Nord-Est și 3,15% din populația țării.

Conform Raportului județean privind starea mediului, în anul 2019 populația județului era de 761432 locuitori, din care 44% locuiau în mediul urban și 56% în mediul rural. Gradul de urbanizare al județului este unul redus (cu 6% mai mic decât media națională și cu 1% mai mic decât cea regională).

Potrivit datelor pentru populație la realizarea etapei a II-a PATJ Suceava, în anul 2020 populația județului Suceava era de 764241 locuitori, din care 336461 locuiesc în mediul urban (44,02%) și 427780 locuiesc în mediul rural (55,97%).

Comparativ cu ultimul recensământ al populației din anul 2011 se constată că numărul locuitorilor din județul Suceava a înregistrat o creștere cu 129431 persoane într-o perioadă de 10 ani. În perioada 2019 – 2020, populația suceveană s-a mai mărit cu 2809 persoane, ceea ce duce la concluzia că perspectivele demografice viitoare sunt pozitiv, creșterea populației aflându-se pe o curbă ascendentă.

Analiza din perspectiva istorică a dinamicii demografice demonstrează că evoluția populației la nivel de județ a cunoscut o creștere a locuitorilor în perioada 1948 – 2020, după cum se observă din tabelul și graficul de mai jos. Din grafic se observă că de la recensământul din anul 2002, urmat de cel din 2011 și anii următori s-a înregistrat o scădere constantă a populației până în anul 2016 când a fost înregistrat cel mai mic număr de locuitori (622813 locuitori) (conform *Repere economice și sociale regionale_Statistica teritorială.pdf*).

Tabelul 2-1: Evoluția populației în județul Suceava în perioada 1948 - 2020

Județul Suceava	Anul										
	1948	1956	1966	1977	1992	2002	2011	2015	2016	2019	2020
Populația	439751	507674	572781	633899	701830	688435	634810	630365	628813	761432	764241

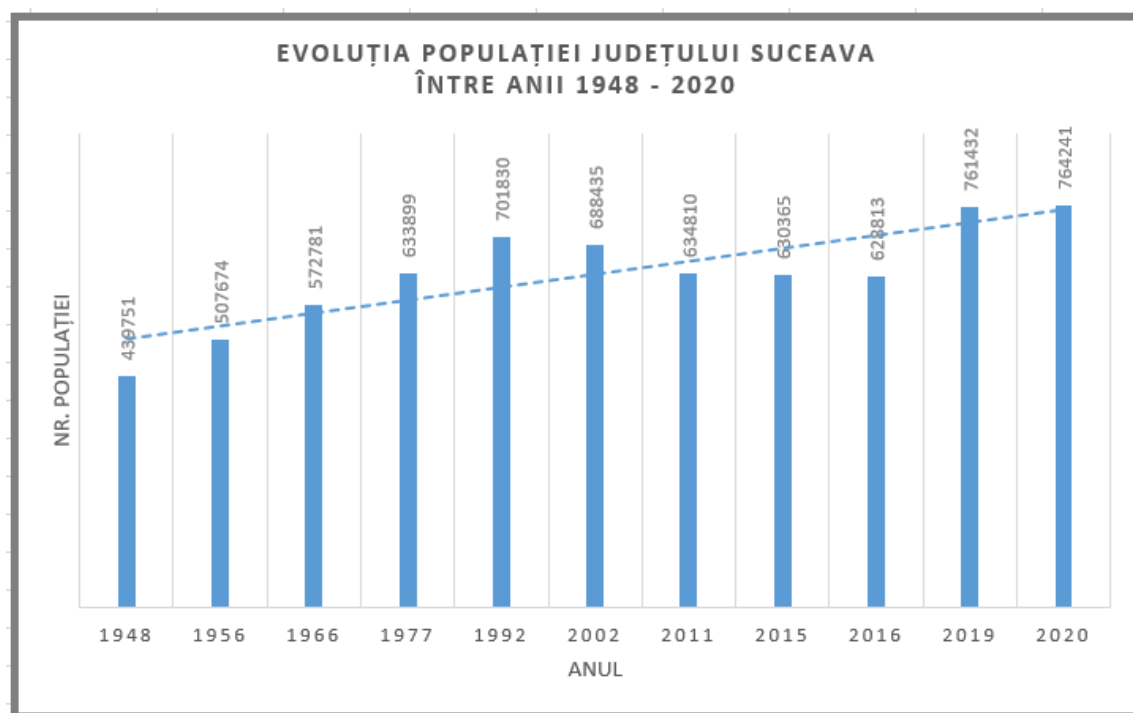

Figura 2-1: Evoluția demografică a județului Suceava între anii 1948-2020

În tabelul de mai jos este prezentat numărul de locuitori pe fiecare UATB/UAT în parte.

Tabelul 2-2: Numărul populației în județul Suceava în anul 2020

Nr. crt.	Denumire UAT	Populație 2020
MUNICIPII		
1	Suceava	125191
2	Câmpulung Moldovenesc	20409
3	Fălticeni	31050
4	Rădăuți	35260
5	Vatra Dornei	16520
Total municipii		228430
ORAȘE		
6	Broșteni	6344
7	Cajvana	9949
8	Dolhasca	11447
9	Frasin	6577
10	Gura Humorului	17870
11	Liteni	10310
12	Milișăuți	5510

Nr. crt.	Denumire UAT	Populație 2020
13	Salcea	10931
14	Siret	9487
15	Solca	2632
16	Vicovu de Sus	16974
Total orașe 108031		
Total mediu urban 336461		
COMUNE		
17	Adâncata	4359
18	Arbore	7829
19	Baia	7606
20	Bălăceana	1478
21	Bălcăuți	3181
22	Berchișești	3222
23	Bilca	3992
24	Bogdănești	4123
25	Boroaia	4752
26	Bosanci	8000
27	Botoșana	2603
28	Breaza	1541
29	Brodina	3970
30	Bunești	2772
31	Burla	2474
32	Cacica	4351
33	Calafindești	2967
34	Capu Câmpului	2512
35	Ciocănești	1456
36	Ciprian Porumbescu	2228
37	Cârlibaba	1945
38	Comănești	2433
39	Cornu Luncii	7327
40	Coșna	1498
41	Crucea	2003
42	Dărmănești	5904
43	Dolhești	3778
44	Dorna Arini	2942
45	Dorna Candrenilor	3126
46	Dornești	4951
47	Drăgoiești	2887
48	Drăgușeni	2562
49	Dumbrăveni	10040
50	Fântâna Mare	2610
51	Fântânele	4702
52	Forăști	4509
53	Frătăuții Noi	6011
54	Frătăuții Vechi	5816

Nr. crt.	Denumire UAT	Populație 2020
55	Frumosu	3449
56	Fundu Moldovei	3937
57	Gălănești	3032
58	Grămești	2910
59	Grănicești	5876
60	Hănțești	4000
61	Hârtop	2660
62	Horodnic de Jos	3561
63	Horodnic de Sus	2463
64	Horodniceni	5395
65	Iacobeni	2051
66	Iaslovăț	4721
67	Ilișești	2930
68	Ipotești	8693
69	Izvoarele Sucevei	2143
70	Marginea	11426
71	Mălini	7809
72	Mănăstirea Humorului	3808
73	Mitocu Dragomirnei	5489
74	Moara	6097
75	Moldova Sulița	1990
76	Moldovița	5213
77	Mușenița	1814
78	Ostra	3442
79	Păltinoasa	6095
80	Panaci	2253
81	Pătrăuți	5636
82	Pârteștii de Jos	2803
83	Poiana Stampei	2262
84	Poieni Solca	2176
85	Pojorâta	2955
86	Preutești	7065
87	Putna	3914
88	Rădășeni	4089
89	Rîșca	5153
90	Sadova	2558
91	Satu Mare	4649
92	Siminicea	2910
93	Slatina	5642
94	Straja	5907
95	Stroiești	3372
96	Stulpicani	6070
97	Sucevița	3297
98	Șaru Dornei	4157
99	Șcheia	12372

Nr. crt.	Denumire UAT	Populație 2020
100	Șerbăuți	3315
101	Todirești	5382
102	Udești	8151
103	Ulma	2242
104	Vadu Moldovei	4474
105	Valea Moldovei	4680
106	Vama	6203
107	Vatra Moldoviței	4404
108	Verești	7435
109	Vicovu de Jos	6761
110	Voitinul	5371
111	Volovăț	6033
112	Vulturești	3526
113	Zamoștea	2989
114	Zvoriștea	6110
Total mediu rural: 427780		
Total general: 764241		

Din cele 114 de UAT-uri care compun județul Suceava, doar unul singur (municipiul Suceava) înregistra în anul 2020 o populație mai mare de 100.000 de locuitori (125.191 locuitori), două localități au peste 30000 de locuitori (Rădăuți și Fălticeni), o localitate are în jur de 20000 locuitori (Câmpulung Moldovenesc), 9 localități au între 10000 – 20000 locuitori. Restul așezărilor umane au populația sub 10000 de locuitori. Dintre acestea, 54 de comune au peste 5000 de locuitori și 66 de comune au sub această valoare.

Mediul urban unde locuiesc 336461 de persoane este concentrat în 10 localități, din care 5 sunt orașe cu funcție de municipiu unde trăiesc 228430 de persoane, iar 10 sunt orașe unde trăiesc un număr de 108031 de persoane.

Conform datelor statistice prezentate mai sus pentru anul 2020, mărimea medie a așezărilor urbane (fără Suceava) este de 12987 locuitori, în timp ce pentru așezările rurale se situează la valoarea de 4.365 de locuitori. Între orașele județului există, de asemenea, diferențe de mărime, unele considerabile având în vedere că toate orașele, în afara municipiului Suceava, fac parte din categoria orașelor mici.

Există o disproporție destul de mare între municipiul Suceava, reședința județului și cel de-al doilea oraș în ierarhie după numărul populației, orașul Rădăuți, valoarea fiind de 4/1, manifestându-se fenomenul de hipertrofie urbană. Raportul dintre primul oraș în ierarhie Suceava (125.191 locuitori) și ultimul oraș Solca (2632 locuitori) este de 48/1, concluzionând că topografia județului (relieful) poate induce diferențieri importante în ceea ce privește mărimea demografică a așezărilor, în special a celor rurale.

Conform datelor statistice furnizate de Institutul Național de Statistică, s-a realizat mărimea demografică a UAT-urilor pentru întreg județul Suceava, pentru anul 2017, care este ilustrată

de mai jos.

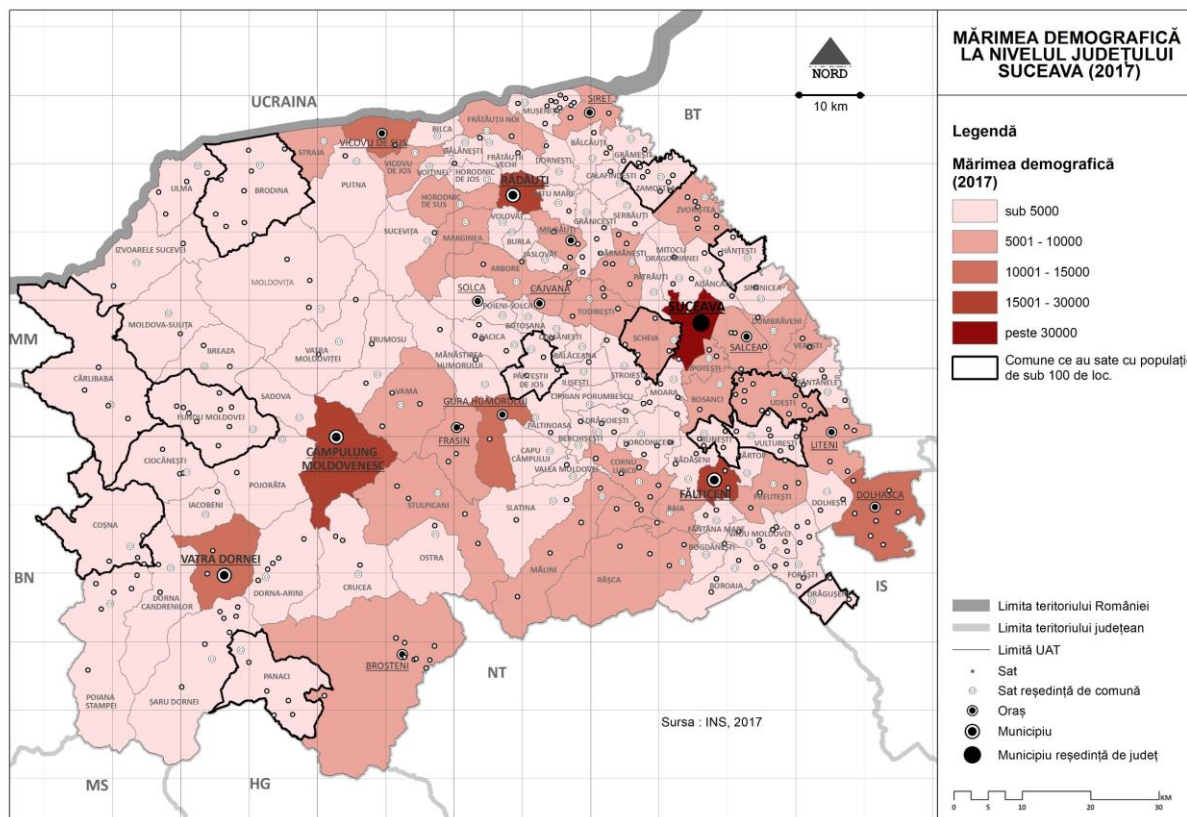

Figura 2-2: Mărimea demografică a județului Suceava (2017)

Densitatea medie a populației pentru anul 2020 este de 89,35 loc./km². Potrivit ultimilor date statistice publice ale anuarului *Repere economice și sociale regionale_ statistica teritorială.pdf* 2018, media densității populației județului Suceava se situează sub media densității populației la nivel național (93,1 loc/kmp), sub media densității populației la nivel de macroregiune doi (93,6 loc/kmp) și regiune de Nord-Est de 105,5 loc/kmp, iar între județele regiunii, județul Suceava se încadrează pe ultimul loc.

Densitatea populației diferă și pe cele două medii de rezidență, astfel: în mediul urban care ocupă o suprafață de 1595,04 kmp din suprafața județului Suceava de 8553 kmp, densitatea medie este de 210,94 loc/kmp, iar pentru mediul rural, densitatea medie este de 50,01 loc/kmp.

În profil teritorial densitatea prezintă diferențieri marcante de la 0,2 loc/kmp în comuna Ciocănești (raportul numărului locuitorilor comunei la suprafața rurală a județului) până la 786,16 loc/kmp în municipiul Suceava (raportul numărului locuitorilor municipiului reședință de județ Suceava, la suprafața urbană a județului).

În afară de ecartul urban/rural, densitatea populației se diferențiază la nivel teritorial, densitățile cele mai ridicate caracterizând UAT-urile urbane sunt cele situate pe principalele axe de comunicație sau cele care se află în proximitatea orașelor. Cele mai mari densități de populație sunt la: Suceava cu 2407,51 loc/kmp, Rădăuți și Fălticeni cu peste 1000 loc/kmp, și zona metropolitană Suceava cu 569,14 loc/kmp. Comunele cu densități mari și foarte mari de populație (peste 100 loc/kmp, peste 300-400 loc/kmp) se suprapun zonelor joase, colinare, cu aspect de câmpie și pe văile cu lunci foarte bine dezvoltate ale râurilor principale. Cele mai mici densități se înregistrează partea de vest, nord-vest și sud-vest a județului (sub 15 loc/kmp: Poiana Stampei, Dorna Candrenilor, Crucea, Ciocănești, Udești), dar și în zona de montană (Cârlibaba și Coșna cu 7,17 și respectiv 7,15 loc/kmp) acestea fiind și cele mai mici densități de populație din județ. În tabelul de mai jos sunt redată densitățile de populație din județul Suceava la nivelul anului 2020.

Tabelul 2-3: Densități de populație în județul Suceava în anul 2020

Nr. Crt.	Denumire UAT/UATB	Populație 2020 (loc)	Suprafața ² UATB/UAT (kmp)	Densitatea populației (loc/kmp)
1	Suceava	125191*	52	2407,51
2	Adâncata	10931	55,59	196,63
3	Bosanci	4359	38,57	113,01
4	Ipotești	8000	22,82	350,56
5	Mitocu Dragomirnei	8693	52,85	164,48
6	Moara	6097	46,86	130,11
7	Pătrăuți	5636	37,73	149,37
8	Zona metropolitană Suceava	174396**	306,42	569,14
9	Rădăuți	35260	32,20	1095,03
10	Fălticeni	31050	28,76	1079,62
11	Câmpulung Moldovenesc	20409	147	138,83
12	Gura Humorului	17870	60,90	293,43
13	Vicovu de Sus	16974	42	404,14
14	Vatra Dornei	16520	144,34	114,45
15	Dolhasca	11447	110,35	103,73
16	Salcea	10931	55,59	196,63
17	Liteni	10310	72,63	141,95
18	Cajvana	9949	24,83	400,68
19	Siret	9487	43,40	218,59
20	Frasin	6577	87,31	75,32
21	Broșteni	6344	594	10,68
22	Milișăuți	5510	35	157,42
23	Solca	2632	64,63	40,72
24	Șcheia	12372	58	213,31

² <https://judetulsuceava.ro/localitati/comune/>

Nr. Crt.	Denumire UAT/UATB	Populație 2020 (loc)	Suprafața ² UATB/UAT (kmp)	Densitatea populației (loc/kmp)
25	Marginea	11426	75,91	150,52
26	Dumbrăveni	10040	44,77	224,25
27	Șaru Dornei	4157	180	23,09
28	Fundu Moldovei	3937	175,79	22,39
29	Dorna Candrenilor	3126	221,29	14,12
30	Pojorâta	2955	137	21,57
31	Dorna Arini	2942	147	20,01
32	Poiana Stampei	2262	180	12,56
33	Panaci	2253	137	16,44
34	Iacobeni	2051	62	33,08
35	Crucea	2003	151	13,26
36	Moldova Sulița	1990	98	20,30
37	Cârlibaba	1945	272	7,15
38	Mușenița	1814	40	45,35
39	Breaza	1541	84	18,34
40	Coșna	1498	208,78	7,17
41	Bălăceana	1478	28	52,78
42	Ciocănești	1456	107	13,60
43	Udești	8151	784	10,39
44	Arbore	7829	66,1	118,44
45	Mălini	7809	154	50,70
46	Baia	7606	39	195,02
47	Verești	7435	39,86	186,5
48	Cornu Luncii	7327	84	87,22
49	Preutești	7065	85,65	82,48
50	Vicovu de Jos	6761	42	160,97
51	Vama	6203	136	45,61
52	Zvoriștea	6110	65	94,00
53	Păltinoasa	6095	36	169,30
54	Stulpicani	6070	216	28,10
55	Volovăț	6033	22	274,22
56	Frătăuții Noi	6011	54	111,31
57	Straja	5907	45	131,26
58	Dărmănești	5904	50,51	116,88
59	Grănicești	5876	49	119,91
60	Frătăuții Vechi	5816	35,89	162,05
61	Slatina	5642	119	47,41
62	Horodniceni	5395	57	94,64
63	Todirești	5382	59	91,22
64	Voitinel	5371	24	223,79
65	Moldovița	5213	99	52,65
66	Râșca	5153	207	24,89
67	Dornești	4951	32	154,71
68	Boroaia	4752	73	65,09

Nr. Crt.	Denumire UAT/UATB	Populație 2020 (loc)	Suprafața ² UATB/UAT (kmp)	Densitatea populației (loc/kmp)
69	Iaslovăț	4721	18,26	258,54
70	Fântânele	4702	39,81	118,11
71	Valea Moldovei	4680	38,11	122,80
72	Satu Mare	4649	25,42	182,88
73	Forăști	4509	65,53	68,80
74	Vadu Moldovei	4474	41,50	107,80
75	Vatra Moldoviței	4404	170	25,90
76	Cacica	4351	57	76,33
77	Bogdănești	4123	25	164,92
78	Rădășeni	4089	40	102,22
79	Hănțești	4000	38	105,26
80	Bilca	3992	22	181,45
81	Brodina	3970	192,05	20,67
82	Putna	3914	133	29,42
83	Mănăstirea Humorului	3808	97	39,25
84	Dolhești	3778	41	92,14
85	Horodnic de Jos	3561	26	136,96
86	Vulturești	3526	51,44	68,54
87	Frumosu	3449	99	34,83
88	Ostra	3442	101	34,07
89	Stroiești	3372	36,88	91,43
90	Șerbăuți	3315	34	97,5
91	Sucevița	3297	89,12	36,99
92	Berchișești	3222	16	201,37
93	Bălcăuți	3181	35,9	88,60
94	Gălănești	3032	40,86	74,20
95	Zamostea	2989	46,86	63,78
96	Calafindești	2967	24	123,62
97	Ilișești	2930	33	88,87
98	Grămești	2910	33	88,18
99	Siminicea	2910	39,39	73,87
100	Drăgoiești	2887	110	26,24
101	Pârteștii de Jos	2803	51,27	54,67
102	Bunești	2772	28	99,00
103	Hârtop	2660	18,56	143,31
104	Fântâna Mare	2610	32	81,56
105	Botoșana	2603	37,48	69,45
106	Drăgușeni	2562	29	88,34
107	Sadova	2558	67	38,17
108	Capu Câmpului	2512	54	46,51
109	Burla	2474	19,7	125,58
110	Horodnic de Sus	2463	56	43,98
111	Comănești	2433	63,87	38,09
112	Ulma	2242	52,58	42,63

Nr. Crt.	Denumire UAT/UATB	Populație 2020 (loc)	Suprafața ² UATB/UAT (kmp)	Densitatea populației (loc/kmp)
113	Ciprian Porumbescu	2228	30,52	73,00
114	Poieni Solca	2176	15	145,06
115	Izvoarele Sucevei	2143	132	16,23

*populația din municipiul Suceava
 **populația din municipiu și zona metropolitană Suceava (orașul Salcea și comunele Adâncata, Bosanci, Ipotești, Mitocu Dragomirnei, Moara și Pătrăuți).

Din interpretarea rezultatelor privind densitatea populației pentru fiecare UATB/UAT se observă că acestea se încadrează următoarelor intervale:

- sub 10 loc/kmp – 2 localități;
- între 10,1 – 50 loc/kmp – 34 localități;
- între 50,1 – 100 loc/kmp – 28 localități;
- între 100,1 – 150 loc/kmp – 22 localități;
- între 150,1 – 200 loc/kmp – 14 localități;
- între 200,1 – 250 loc/kmp – 5 localități;
- între 250,1 – 300 loc/kmp – 3 localități;
- între 350 – 400 loc/kmp – 1 localitate;
- între 400,1 – 450 loc/kmp – 2 localități;
- între 1050 – 1100 loc/kmp – 2 localități (orașe - municipii);
- peste 2400 loc/kmp – municipiul reședință de județ Suceava.

Raportat la densitatea medie a populației pe județ de 89,35 loc./km², se constată că un număr de 57 de localități se încadrează sub această medie (50%) și 57 de localități peste această medie (50%).

Densitatea redusă a populației în județul Suceava, ocupă în general zona montană și este dată de caracteristicile geografice naturale mai puțin favorabile locuirii, dar și a declinului demografic accentuat cauzat de migrarea populației, în special din grupele de vârstă adultă.

Potrivit datelor de populație pentru realizarea Bilanșul natural (definit ca diferența între rata natalității și rata mortalității) pe ansamblul județului Suceava, în intervalul 2012 – 2017, au fost obținute următoarele rezultate prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 2-4: Bilanșul natural al populației din județul Suceava, pe medii de locuire

Mediul de rezidență	Anul (‰)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urban	-0,6	1	1,9	1,6	2	1,8
Rural	-2,4	-1,1	-0,9	-1,1	-0,4	-0,4
Județ	-1,7	-0,1	0,3	0	0,6	0,5

Sursa: Institutul Național de Statistică (datele sunt până în 2017)

La nivel național, pentru perioada 2012 – 2017, valorile bilanșului natural au fost negative, cu o medie în jurul valorii de -3‰. În acest interval de timp, în județul Suceava s-a înregistrat o ușoară creștere la acest indicator de populație, în special în mediul urban, în municipiul Suceava și zona metropolitană Suceava și Depresiunea Rădăuți. Din interpretarea datelor din

tabel, se observă că valorile bilanțului natural au fost pozitive în ultimii 4 ani pe ansamblul județului, cu ușoare creșteri în mediul urban, dar cu valori negative în mediul rural. Comunele care au înregistrat un pronunțat declin demografic au fost: Adâncata, Udești, Bălcăuți, Bunești, Crucea, Cornu Luncii, Frumosu, Vatra Moldoviței, Putna, Râșca, Stulpicani etc. Între comunele caracterizate prin dinamism demografic se menționează: Ipotești, Șcheia, Bosanci, Mitocul Dragomirnei, Valea Moldovei, Voitinel, Iaslovăț, Horodnic de Sus, Burla, Arbore, Hârtop. În figura de mai jos este prezentată distribuția valorilor medii ale bilanțului natural 2007 – 2017, realizată după calcularea datelor statistice ale INS.

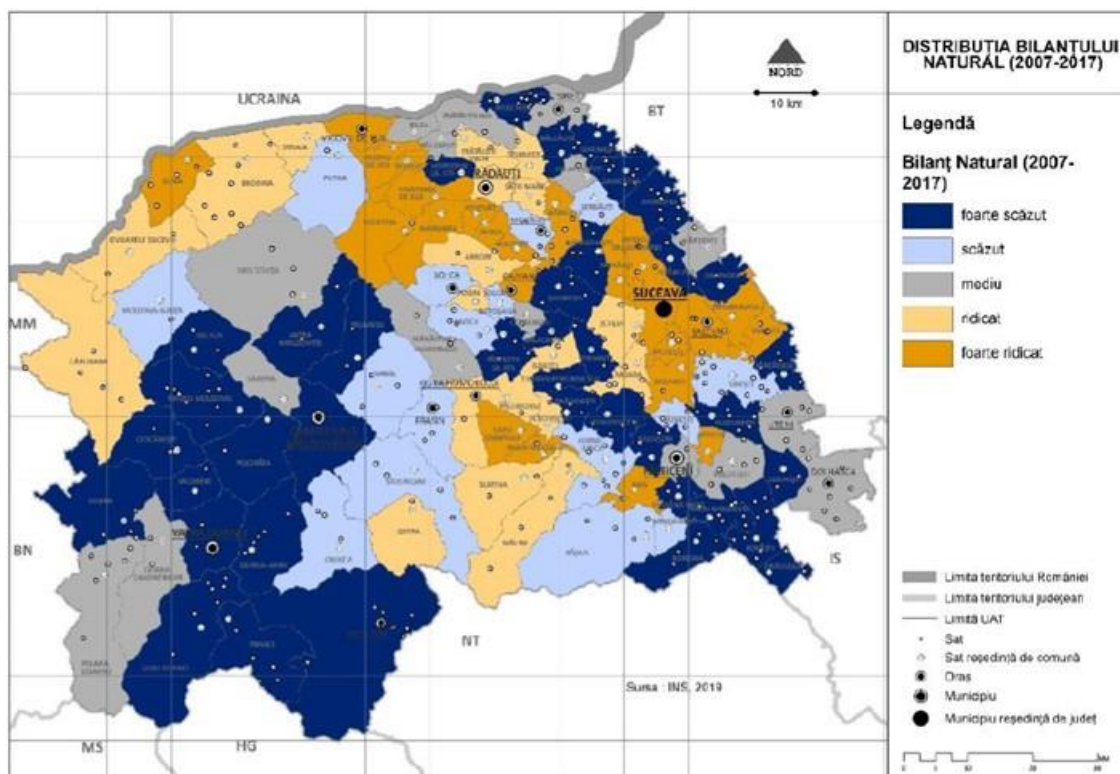

Figura 2-3: Mărimea demografică a județului Suceava (2017)

2.2 Cadrul natural

2.2.1 Relieful

Teritoriul județului se suprapune unităților majore de relief ale Carpaților Orientali și Podișului Sucevei și parțial Subcarpaților Moldovei, relieful fiind caracterizat de munți înalți și joși, depresiuni intramontane, dealuri, podișuri, văi și lunci, câmpia fiind nereprezentativă în județ. Cea mai ridicată altitudine se găsește în Munții Călimani (Pietrosul Călimanului 2102 m), iar cea mai scăzută în albia Siretului, la Dolhasca (233 m).

Din punct de vedere structural, principalele unități de relief ale județului sunt: zona eruptivă a Călimanului, zona cristalină a Munților Bistriței, zona flișului carpatic, zona pericarpatică și zona Podișului Sucevei (Popp și colab., 1973).

Ramura Carpaților Orientali s-a format prin mecanisme tectonice complexe (subducție, obducție, coliziune); sunt deci munți compoziți, având stiluri morfotectonice diferite. Tipul carpato-hercinic este dominat de masive cristaline hercinice regenerate în orogeneza alpină. Înălțările repetate au alternat cu perioade în care s-au format nivele de eroziune și au avut caracter de basculă, ceea ce a imprimat unor masive profil asimetric. Totodată, ridicările s-au făcut pe linii de falii (în paralel uneori cu lăsări) având ca rezultat horsturi și grabene fiind specifice masivelor asimetrice (Rodna), masive disecate (în creste, cupole, culmi sau masive mai mici) cum sunt Munții Maramureșului, Bistriței, Giurgeu-Curmătura, Giupalău-Rarău), obcine cristaline (Mestecăniș și Perșani).

Podișul Sucevei – parte a Podișului Moldovei – are baza de platformă iar nivelarea de suprafață s-a făcut pe roci sedimentare mio-pliocene dispuse monoclin, spre SSE. Subtipurile sunt următoarele: podiș de monoclin fragmentat în masive și culmi, podiș de tip câmpie colinară, podiș cu largi suprafețe structurale și custe proeminente pe roci sarmatice, podiș fragmentat în culmi înguste și paralele orientate nord-sud, formate pe roci moi pliocene. Ca urmare, înălțimile reliefului scad în trepte de la vest la est, imprimând o etajare a componentelor mediului (direcția de scurgere a apelor, etajarea climatică, etajarea pedologică, etajarea vegetației).

În ansamblu, pe teritoriul județului Suceava se întâlnesc două unități importante de relief: regiunea montană și regiunea de podiș. Acestea coboară în trepte de la vest la est, în fâșii paralele cu dispunere nord-sud. În funcție de suprafața ocupată de fiecare formă de relief județului Suceava i se suprapun următoarele unități majore de relief:

- Zona montană 53%;
- Zona de podiș 30%;
- Zona de dealuri și lunci 17%.

astfel că teritoriul județului este alcătuit 65,4% (5593 km²) din forme de relief cu altitudini între 800 și 2100 m specific arealelor montane și 34,6% (2960 km²) din relief sub 800 m specific podișurilor, depresiunilor și dealurilor subcarpatice.

În acest areal carpatic și subcarpatic sunt întâlnite tipuri și subtipuri de relief care se deosebesc din punct de vedere morfometric și morfografic (Ielenicz, 2005).

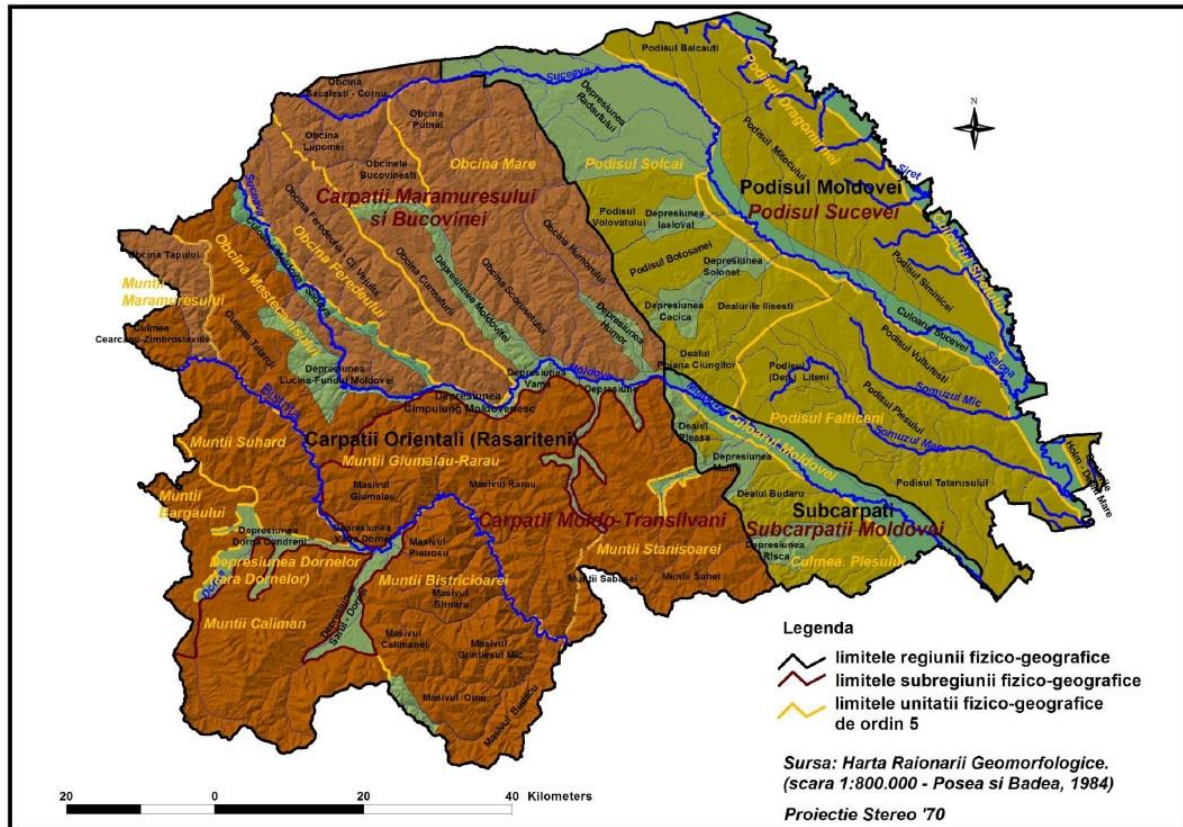

Figura 2-4: Harta raionării geomorfologice a județului Suceava la scara 1:800 000

Zona montană integrată în lanțul Carpaților Orientali cuprinde masive și complexe de culmi separate între ele de văi adânci sau arii depresionare. Spre est domină culmile prelungi de tip obcină în alternanță cu masive cu altitudini sub 1000 m, iar spre vest altitudinile cresc ajungând la 2100 m în masivul Călimani – vârful Pietrosul.

Unitățile de relief montane care depășesc 1800 m sunt: masivele Suhard – Suhardul Bucovinei cu vârful Omu 1932 m, Călimani, Giumalău 1856m și Rarău, Iezerul 2031, Rățițiș 2021 m, munții Bistriței – vârful Budacu 1859 m și munții Stânișoarei cu altitudinea de 1530 m în Vârful Bivolul.

Obcinele Bucovinei fiind alcătuite din sedimentar (fliș) au altitudini mai reduse, excepție face obcina Mestecăniș care, având cristalin în fundament, depășește 1500 m:

- Obcina Mare cu altitudinea maximă în piscul Sihloaia, de 1224 m;
- Obcina Feredeou sau Umor, cu altitudinea maximă în vârful Veju Mare 1494 m;
- Obcina Mestecăniș cu structură de cristalin în fundament, Vârful Lucina are 1588 m;
- Obcina Brodinei cu cel mai înalt punct vârful Poiana Săcălești;
- Obcina Moldovița cu altitudinea de 1207 m în vârful Bobeica;
- Obcina Curmăturii de unde izvorăște râul Moldova.

Munții Călimani sunt cei mai înalți munți vulcanici de pe teritoriul României, depășind 2.000 m altitudine în Vârful Pietrosul Călimani. Craterul vulcanic Căliman cu diametrul de circa 10 km, prezintă relief uniform vulcanic la Rețitiș, Tămău, Lucaciu și Pietrosul.

Masivul Rarău dispune de o bogată rețea hidrografică care a format sectoare de chei și peșteri: Cheile Izvorului Alb și Cheile Moara Dracului, acestea din urmă reprezintă un sector foarte îngust de 2-3 metri lățime pe o distanță de 40 de metri, în lungul văii Caselor.

Munții Giupalău au alcătuire predominantă din roci cristaline în culmea centrală, unde atinge și altitudinea maximă de 1858 m în vârful cu același nume. Rețeaua hidrografică a format Cheile Zugreni, săpate la poalele de sud ale munților și constituie una din atracțiile naturale ale zonei.

Munții Suhard culminează altitudinal în Vârful Oușoru (1639 m) care străjuiește Depresiunea Dornelor. Cea mai mare înălțime se află în partea de nord-vest a Vârful Omu atingând 1932 metri.

Munții Bistriței cu o largă desfășurare pe dreapta râului Bistrița, formează gruparea cea mai întinsă a munților cristalini. Altitudinea maximă este în Creasta Pietrosu, de 1791 m.

Obcinele Bucovinei sunt un ansamblu de unități de relief montan dispuse paralel pe direcția nord-vest/sud-est, separate de văile superioare ale râurilor Moldova și Moldovița formate din Obcinele Mari: Obcina Mestecăniș, Obcina Feredeșu și Obcina Mare și Obcinele Mici: Brodina, Moldovița, Curmătura (Ielenicz, 2005).

Trecerea de la Carpații flișului la Podișul Sucevei se face printr-o zonă îngustă de tranziție, care se prezintă în mod diferențiat la nord și la sud de râul Moldova. La nord de acest râu, obcinele și podișul vin în contact în lungul unei linii de direcție NV-SE, care trece prin localitățile Straja-Solca-Cacica-Păltinoasa. Contactul net și brusc dintre obcine și podiș, la nord de râul Moldova, a fost atenuat printr-un proces erozivo-acumulativ. A luat naștere o fâșie de teren de câțiva kilometri lățime, care constituie piemontul pericarpatic (Joja și colab. 1968).

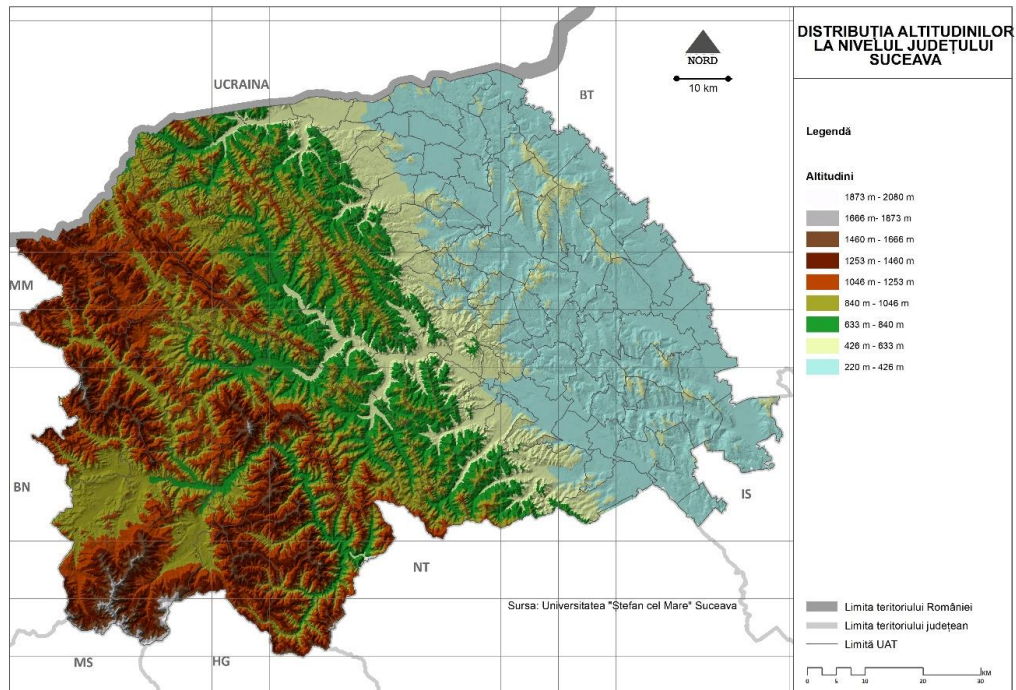

Figura 2-5: Distribuția altitudinilor la nivelul județului Suceava

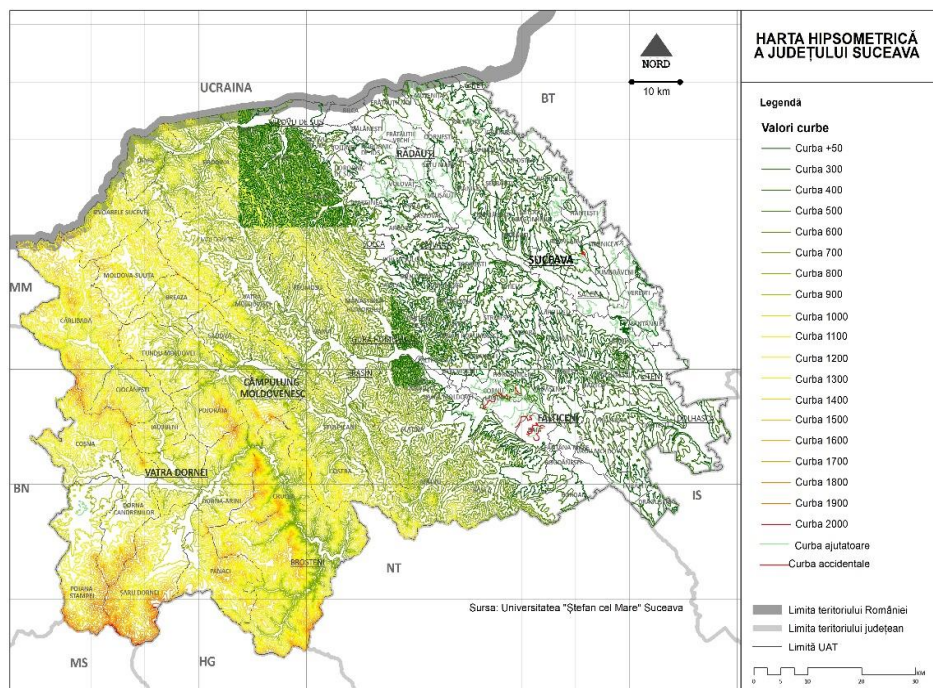

Figura 2-6: Harta hipsometrică a județului Suceava

Subcarpații Moldovei sunt cuprinși între Valea Moldovei (în nord), Valea Troțușului (în sud), Carpații Orientali (în vest) și culoarul Siretului (în est). Subcarpații Moldovei formează o zonă de trecere de la Carpații Orientali la Podișul Moldovei. Deși unele trăsături subcarpatice sunt

prezente pe o zonă foarte îngustă (4 km) și la nord de Valea Moldovei (depresiunile Solca și Cacica), aceasta este inclusă în Podișul Sucevei, Subcarpații în forma clasică fiind situați doar la sud de Valea Moldovei. Subcarpații Moldovei au o altitudine medie de 400 – 500 m și altitudini extreme cuprinse între 915 m (Culmea Pleșului) și 150 m spre culoarul Siretului. Se caracterizează printr-un relief deluros cu structură cutată, cu versanți neuniformi, frecvent afectați de procese de eroziune și alunecări. Depresiunile au fie aspect colinar, fie aspect de câmpie cu terase întinse ce coboară către luncile râurilor ce le străbat.

Morfologic, Subcarpații Moldovei sunt mai simpli decât ceilalți subcarpați, în județul Suceava identificându-se două depresiuni subcarpatice (Mălini și Râșca), trei culmi deluroase subcarpatice (Dealurile Pleașa, Budaru și Pleșu) și un culoar de contact cu Podișul Moldovei (Culoarul Moldovei, al treilea și ultimul sector al Văii Moldovei). Toate sunt oblice pe Carpați și paralele cu râurile Moldova și Bistrița. Sunt mai vechi decât restul Subcarpaților, fiind formați din strate miocene cutate, pe alocuri, la exterior, păstrându-se și urme de sarmațian piemontan necutat, care este specific Podișului Moldovei.

Depresiunea Dornelor este încadrată de Munții Bistriței Aurii la nord, Munții Bistriței la sud-est, Munții Călimani la sud și Munții Bârgăului la vest. Depresiunea se îngustează spre est către cheile Zugrenilor de pe valea Bistriței, iar după ieșirea din chei relieful prezintă spre vest o deschide cu aspect de câmpie.

Depresiunea Câmpulung Moldovenesc reprezintă cea mai mare arie depresionară care se desfășoară în lungul râului Moldova. Relieful este dominat de prezența teraselor cu altitudine de peste 100m dezvoltate în exclusivitate pe partea dreaptă a râului Moldova. Depresiunile mai mici Vama, Frasin și Umor sunt arii de lărgire locală a văii Moldovei, fiind separate între ele de mici defilee; defileul de la Prisaca Dornei fiind cel mai îngust.

De la vest la est, văile reprezentative reliefului din județul Suceava sunt:

- **Valea Moldovei** apare ca o depresiune între Subcarpații Moldovei și Podișul Sucevei fiind formată de râul Moldova. Acesta izvorăște din Obcina Feredeui, străbate județele Suceava și Neamț pentru a se vărsa în Siret lângă orașul Roman. Râul Moldova este afluent pe partea dreaptă a râului Siret, prezintă un sector de luncă largă și joasă până la Ciumulești, lățimea cea mai mare a luncii și teraselor este la Baia, unde relieful capătă aspect depresionar;
- **Valea Sucevei** este drenată de râul Suceava care are izvoarele în Obcina Mestecăniș – Masivul Lucina. Râul este afluent pe partea dreaptă a Siretului, care se constituie în emisar cu punctul de vărsare Liteni, în apropiere de municipiul Suceava. Valea Sucevei prezintă trei sectoare bine diferențiate: sectorul superior – al Obcinelor până la Straja, sectorul mijlociu până la Milișăuți și sectorul inferior, până la vărsarea în emisar. Aspectul de culoar al văii este dat de dimensiunile extinse ale luncii și teraselor, bine dezvoltate de o parte și de alta a râului. Valea Sucevei formează graniță cu Ucraina pe o distanță de 6 km;

- **Valea Siretului** formată de râul Siret este cursul de apă cel mai important din Podișul Moldovei. Siretul izvorăște de pe teritoriul Ucrainei, din Carpații Păduroși, în apropiere de localitatea Șipotele pe Siret (raionul Vijnița) de la o altitudine de 1238 m. Este afluent direct al Dunării, punctul de vărsare fiind la sud de Galați. Siretul colectează întreaga rețea hidrografică din partea estică a Carpaților Orientali. Principalii afluenți din județul Suceava sunt: Suceava și Moldova care asigură 17,6% și respectiv 9% din volumul apelor transportate din întreaga zonă subcarpatică și montană. Pe teritoriul județului Suceava lunca majoră are 6-8 km lățime, prezentându-se ca un autentic culoar acumulativ. În zona de confluență cu râul Suceava, culoarul ia aspectul unei câmpii aluvionare intracolinare, cu o lățime de 12 km;
- **Culoarul Siretului** este formă distinctă în relief, fiind rezultatul cursului de apă al Siretului. Ca suprafață a bazinului hidrografic, Siretul este cel mai mare curs de apă al țării cu o suprafață a bazinului hidrografic de 28.226 km², astfel că el colectează 17% din volumul total al resurselor de apă. Alături de Prut, majoritatea cursurilor de apă din regiunea de est a României are ca emisar Siretul. Culoarul Siretului are o lungime de peste 100 km cu lățimi maxime de 10-13 km în zonele de confluență cu principalii afluenți care vin din Carpații Orientali, Suceava și Moldova. Spre sud de aceste confluențe, lățimea teraselor este mai redusă, de până la 4 – 6 km. Relieful culoarului este format exclusiv din luncă cu lățime de 2-4 km, albie meandrată și despletită, cursul principal al apei fiind însoțit de cursuri de apă secundare, părăsite, și sectoare de luncă cu exces de umiditate. Lunca este bine structurată, prezintă trepte de 2-4-6 și 8 m, fiind încadrată de terase în 7-8 trepte, din care terasa de 10-15m are cea mai mare extindere. Culoarul este flancat de o parte și de alta de unitățile de podiș învecinate, ai căror versanți povârniți coboară în trepte către valea Siretului (Ielenicz, 2005).

2.2.2 Resursele de sol

Pedologia teritoriului sucevean cunoaște o varietate a tipurilor și subtipurilor de sol, care se datorează complexității geologice, variației reliefului și a factorilor pedogenetici locali. Altitudinal, răspândirea solurilor zonale și azonale este următoarea:

- Pe suprafețe structurale slab înclinate se întâlnesc solurile cernoziomice (zona Sucevei, depresiunea Liteni);
- În regiunile de dealuri joase și podiș cu altitudini de până la 600m specifice sunt solurile podzolice brune, solurile cenușii cu strat gros de humus (Suceava – Siret, Podișul Fălticeni);
- Pe suprafețele munților flișului (sedimentar) specifice sunt solurile brune și brun acide cu orizont de humus și grosimi mai mici au caracter continuu;
- La altitudini mari, solul este slab evoluat, alcătuit în principal din material scheletic. Pe suprafețele calcaroase din munții Rarău și insular în Obcinele Mestecănișului se întâlnesc rendzinele cu un orizont ușor mai bogat în humus (Ielenicz, 2005).

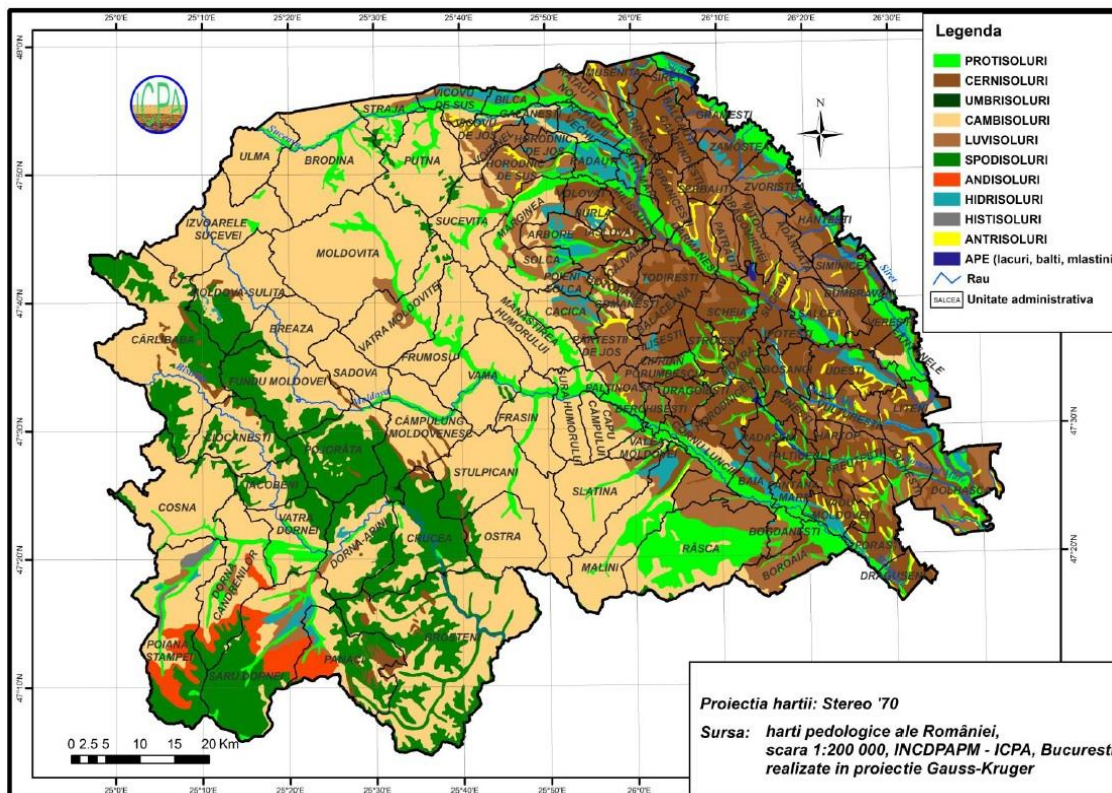

Figura 2-7: Harta pedologică a județului Suceava la nivel de clase de sol

Conform Hărții pedologice de mai sus, în județul Suceava se întâlnesc următoarele clase de soluri:

- **Protisoluri**, reprezentate prin Litosoluri (soluri cu profil scurt) și Aluvisoluri (soluri tinere, formate pe sedimente fluviatile recente), întâlnite în toate zonele climatice;
- **Cernisoluri** răspândite în Podișul Sucevei, respectiv jumătatea estică a județului, asociate cu soluri din clasa Luvisoluri. Sunt soluri favorabile culturilor agricole și sunt reprezentate prin Faeoziomuri tipice (fostele cernoziomide, cunoscute în literatura de specialitate și pratoziomuri), Faeoziomuri gleice (fostele soluri cenușii) se găsesc răspândite în partea sudică a Podișului Dragomirnei, pe terasele inferioare ale Siretului și Sucevei, în partea central nordică și nordică a Podișului Dragomirnei pe unele glacisuri de versant și interfluvii sculpturale din cadrul înșeuării Bălcăuți în asociație cu faeoziomurile tipice și cernoziomuri și faeoziomuri argice. Rendzine care apar pe depozite detritice sau eluvii periglaciare din calcare și dolomite, în zona montană a județului Suceava;
- **Umbrisoluri** - Solurile principale ale acestei clase sunt Nigrisolurile și Humosiosolurile. În județul Suceava solurile aparținând acestei clase ocupă suprafețe mici în munții Raru și Giumalău și sunt ocupate în special de pajiști secundare montane;
- **Cambisoluri** - sunt caracteristice formelor de relief tinere sau continuu reîntinerite. Ele sunt reprezentate prin Eutricambosoluri (formate pe materiale parentale bogate în baze (aluviuni carbonatice, loess, marne, luturi reziduale calcaroase) și

- Disticambosoluri, dezvoltate în special pe rocile cristaline acide din regiunea montană;
- **Luvisoluri** - reprezintă componenta principală a învelișului de sol din regiunea colinară și de podiș a județului Suceava. În județul Suceava, din clasa Luvisoluri, dominante sunt Luvosolurile albice stagnice, solurile cele mai slab fertile din cardul acestei clase. Suprafețe apreciabile sunt ocupate, de asemenea, cu luvosoluri stagnice și luvosoluri stagnice erodate pe versanți;
 - **Spodisoluri** - sunt caracteristice zonei montane unde apar la altitudini absolute în general mai mari de 1500–1600 m. Se deosebesc două tipuri principale: Prepodzoluri dezvoltate în general la altitudini absolute mai mici (1500 m) și asociate cu districambosoluri și Podzoluri distribuite geografic la altitudini mai mari decât prepodzolorile, în etajul pădurilor de conifere și parțial sub pajiști alpine unde sunt asociate cu litosoluri, districambosoluri cripto – spodice, humosiosoluri și uneori cu histosoluri districe;
 - **Andisoluri** - solurile principale ale acestei clase sunt andosolurile care apar predominant în Munții Călimani unde se formează pe roci vulcanice, în principal andezite și piroclastite și în general între 860 și 1400 m altitudine absolută sub păduri de molid și fag;
 - **Hidrosoluri** – reprezentate prin Gleiosoluri (soluri caracteristice teritoriilor slab drenate cu apă freatică slab sau nemineralizată situată în cea mai mare parte a anului la mai puțin de 1,01 – 1,5 m adâncime), Gleiosoluri cernice(fostele lăcoviști) și Stagnosoluri (soluri caracteristice terenurilor practic plane – orizontale sau slab depresionare, din zona umedă și acoperite cu depozite fine, greu permeabile, deci cu drenaj intern și extern deficitar);
 - **Histosoluri** - soluri alcătuite din material organic, sunt turbe districe și eutrice, în Județul Suceava se întâlnesc turbele districe numite și tinoave. Se întâlnesc în Depresiunea Dorna Căndreni;
 - **Antrisoluri** - antrosolurile erodice reprezintă solurile puternic și excesiv erodate.

O problemă importantă la nivelul județului Suceava este reprezentată de degradarea solurilor, principalii factori considerați pentru responsabili fiind despăduririle și îndepărtarea vegetației naturale (ex. conversia pădurii în terenuri arabile), activitățile agricole inadecvate (de ex.: lipsa măsurilor de prevenire a eroziunii, utilizarea excesivă sau insuficientă a îngrășămintelor chimice și a biocidelor, folosirea prea frecventă a mașinilor agricole grele, managementul defectuos al sistemelor de irigație), supraexploatarea vegetației forestiere pentru scopuri domestice (lemn de foc, construcții sau comerț), suprapășunatul și călcarea de către animale, cât și exploatare comercială intensivă, construcții de drumuri, dezvoltare urbană.

2.2.3 Rețeaua hidrografică

Apele de suprafață

Întreaga rețea hidrografică ce drenează teritoriul județului Suceava este tributară bazinului hidrografic Siret. Rețeaua apelor curgătoare din arealul sucevean sunt afluenți de dreapta ai Siretului și au direcția de curgere NV-SE, Siretul fiind singurul curs de apă cu direcție de scurgere de la nord la sud.

Lungimea apelor curgătoare în județul Suceava însumează 3.092 km și au o densitate care depășește frecvent 1 km/km² în zona de munte, scăzând sub 0,5 km/km² în zona de podiș, densitatea medie fiind de 0,3 km/km² în partea de nord-est și 0,7 km/km² în sud-vest.

Principalele cursuri de apă, afluenți ai Siretului sunt prezentați în tabelul și figura de mai jos.

Tabelul 2-5: Rețeaua hidrografică aferentă județului Suceava (sursa: SGA Suceava, 2019 - prelucrare)

Nr. crt.	Râul	Izvoare	Suprafață b. hidrografic S (kmp)	Lungimea în județ L (km)	Afluenți			Observații
					Râul	S (kmp)	L (km)	
1	Siret	Carpații Păduroși (Ucraina)	1636	110	Suceava Moldova Bistrița Șomuzul Mare			Râu colector
2	Suceava	Obcinele Bucovinei	2625	262	Brodina Putna Pozen Sucevița Solca Soloneț	156 132 158 205 166 217	28 19 25 35 27 31	
3	Moldova	Obcinele Lucina	2575	140	Putna Suha Suha Mare Suha Mică	90 359 128 135	20 33 29 24	L = 216 km Afluenți de dreapta
					Moldovița Humor Șomuz	564 106 95	47 26 20	Afluenți pe stânga
4	Bistrița	Iezerul Bistriței Munții Rodnei	2532	122	Dorna Neagra Șarului	595 355	46 40	Afluenți de dreapta
					Titău Cârlibaba	135 111	24 24	Afluenți pe stânga
5	Șomuzul Mare	Podișul Sucevei	617	81	Șomuzul Mic Șomuzul Mare	128 489	30 51	

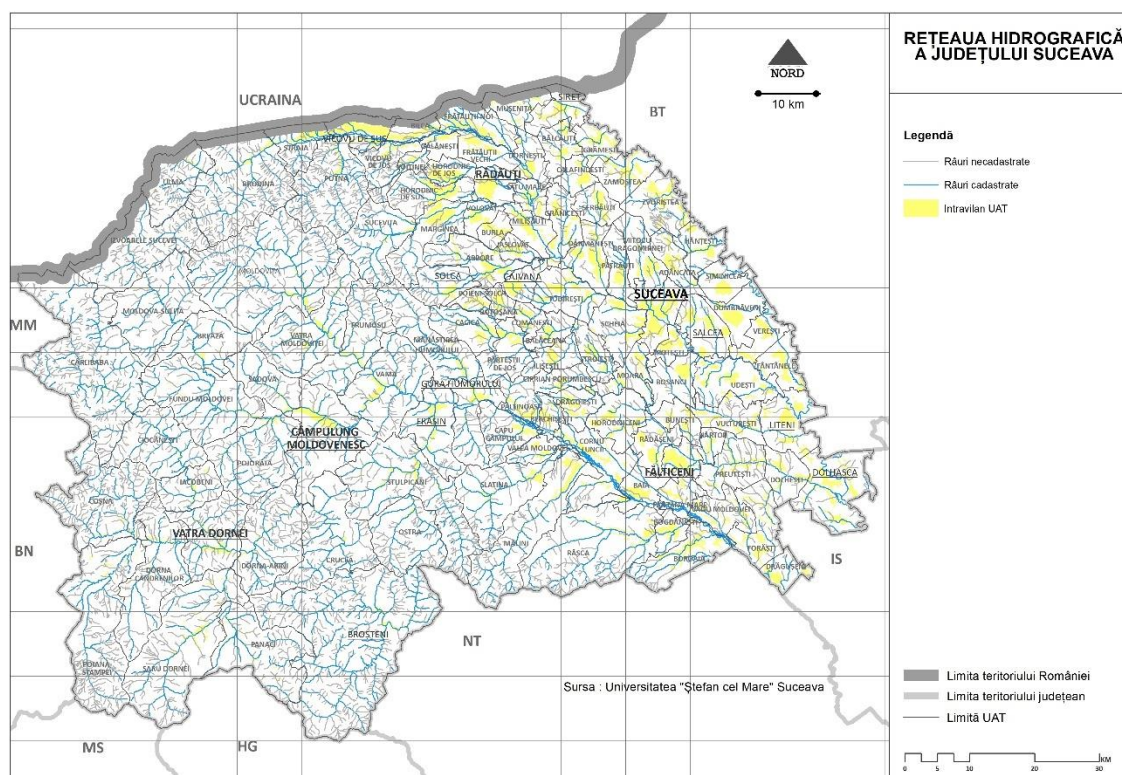

Figura 2-8: Rețeaua hidrografică a județului Suceava

De asemenea, se pot menționa următoarele particularități:

- Râul Moldova are cel mai întins bazin hidrografic, iar împreună cu afluenții săi drenează 35% din suprafața județului, urmat de Bistrița și Suceava cu 30% fiecare;
- Râul Bistrița este afluentul cu debitul de apă cel mai mare al Siretului.

Lacurile, iazurile și acumulările piscicole

Lacurile naturale în județul Suceava sunt nerepresentative datorită micilor dimensiuni ale luciilor de apă. UAT-urile care prezintă lacuri naturale la nivelul județului Suceava sunt: Adâncata, Drăgușeni, Dolhasca, Fântâna Mare, Fântânele, Liteni, Mitocu Dragomirnei, Moara, Salcea, Siret, Șcheia, Udești, Verești, Zvoriștea, însă acestea sunt de dimensiuni reduse (figura de mai jos).

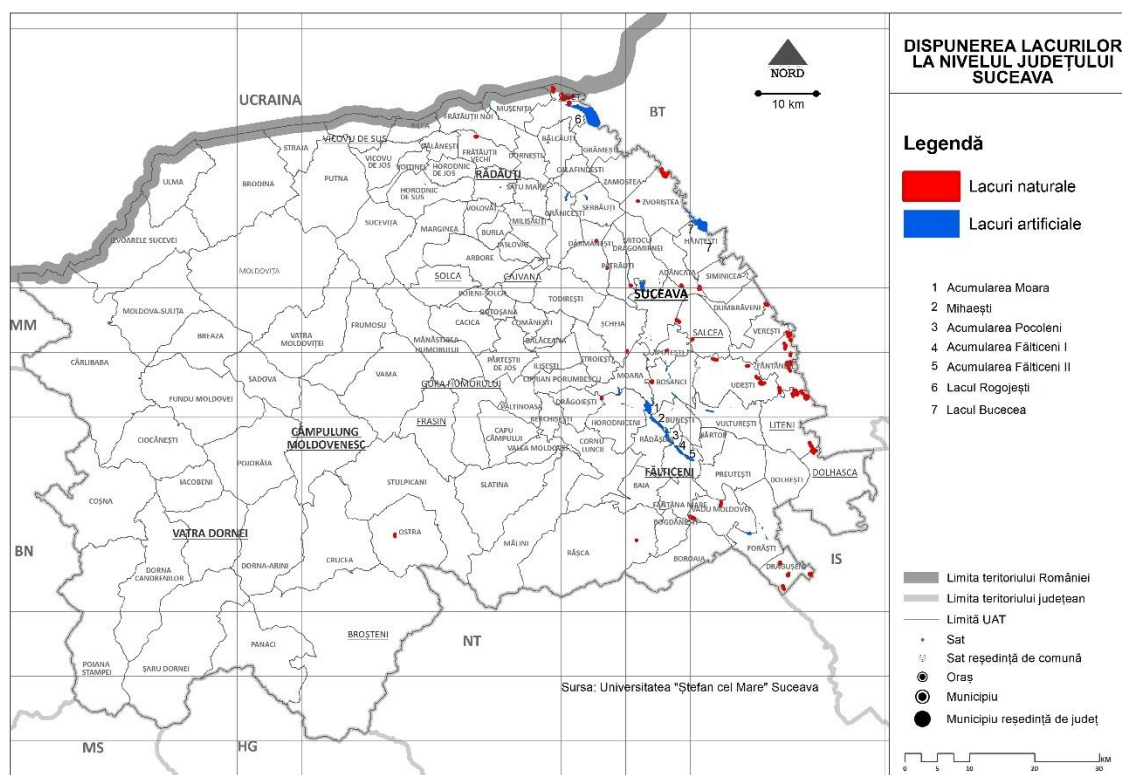

Figura 2-9: Disponibilitatea lacurilor la nivelul județului Suceava

La nivel de județ lacurile artificiale și iazurile sunt folosite pentru piscicultură. Raportat la suprafața județului, luciul de apă reprezintă numai 0,65% (5542,63 ha) din totalul suprafeței, din care: 5.056,622 ha o reprezintă apele curgătoare și 486.008 ha luciul de apă al lacurilor.

UAT-urile care prezintă lacuri antropice la nivelul județului Suceava sunt: Băscăuți, Bosanci, Bunești, Fălticeni, Forăști, Grămești, Grănicești, Hănețești, Horodniceni, Ipotești, Mitocu Dragomirnei, Moara, Mușenița, Rădășeni, Rădăuți, Siret, Suceava, Șerbăuți, Vulturești, Zvoriștea.

Cele mai importante lacuri amenajate se află pe Șomuzul Mare și Complexul turistic și de agrement Nada Florilor, recunoscut la nivel local și regional. Importanța acumulărilor antropice reiese din faptul că sunt iazuri piscicole, asigură rezerve de apă industrială și/sau potabilă; asigură terenurile și locuințele umane împotriva inundațiilor.

Apele subterane

În zona montană se găsesc acumulate cantități imense de apă subterană în depozitele aluvionare de luncă și terasă, precum și la baza altor roci de suprafață. În regiunea de podiș, apele subterane sunt cantonate în depozitele luncilor și teraselor râurilor, în straturile de nisipuri și pietrișuri sarmațiene, în glacisuri, conuri de dejecție, la baza unor depozite deluvionare. Precipitațiile relativ bogate și condițiile favorabile infiltrării asigură o alimentare

și o primenire optimă a apelor subterane. Dezvoltarea amplă a activităților economice nu poluează încă apele subterane, care continuă să rămână o valoroasă sursă de apă a județului.

Apele minerale carbogazoase formează cea mai bogată zestre de ape minerale din județ. Aria de răspândire a acestora cuprinde suprafețe întinse din zona cristalino-mezozoică de la nord și est de masivul Călimani. În Depresiunea Dornelor există peste 40 de izvoare de acest tip, cele mai cunoscute dintre acestea fiind în Vatra Dornei, Poiana Negrii, Neagra Șarului. Unele surse carbogazoase debitează cantități importante de apă carbogazoasă astfel: Șaru Dornei 3000 l/h, Coșnița 2800 l/h, Poiana Vinului 1000 l/h, și Poiana Negrii 700 l/h.

În zona flișului se găsesc surse de apă minerală sulfatată, sulfuroasă și clorurată. Astfel sunt cunoscute izvoarele sulfuroase din perimetrele localităților Câmpulung, Moldova Sulița, Poiana Mărului, Frumosu, Sucevița, Putna. Aceste surse nu sunt exploatate în mod organizat, însă oferă perspective de dezvoltare balneară a unor localități din zona flișului.

Atât în zona flișului cât mai ales la contactul acestuia cu Podișul Sucevei sunt numeroase izvoare cu apă clorurată: Straja, Putna, Vatra Moldoviței, Sadova, Breaza, Vicovu de Sus și Cacica (Schema Cu Riscurile Teritoriale Din Zona De Competență A Inspectoratului Pentru Situații De Urgență „Bucovina” Al Județului Suceava, 2019).

Potrivit *Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Siret, 2022 – 2027*, resursele de apă subterană ale județului provin din următoarele corpuri de apă subterană, (identificate și delimitate în concordanță cu metodologia specifică de caracterizare a apelor subterane, elaborată în cadrul INHGA, conformă prevederilor Directivei Cadru a Apei 2000/60/EC și a ghidurilor elaborate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA):

- *ROSIO1 Munții Suhardului–Obcina Mestecănișului/Cârlibaba* – suprafața corpului de apă este acoperită în cea mai mare parte de păduri, ceea ce determină o bună protecție și o lipsa a surselor de poluare de la suprafață. În urma rezultatelor de monitorizare s-a constatat că nu există depășiri ale valorilor de prag la nici un parametru analizat, astfel încât acest corp de apă este în stare chimică bună;
- *ROSIO2 Depresiunea Dornei* – suprafața corpului de apă este acoperită într-o proporție însemnată de terenuri cultivate, care, în cazul în care sunt fertilizate ar putea afecta starea calitativă a corpului de apă subterană;
- *ROSIO3 Lunca și terasele râului Siret și a afluenților săi* – corp de apă poros, situat în partea central-estică a b.h. Siret, cu o suprafață de 4542 km², apele sunt folosite în general pentru consumul populației, industrie, agricultură, zootehnie și irigații. Sursele de poluare pot proveni de la industrie, din agricultură, de la populație sau deșeuri. Gradul de protecție globală este în general medie și/sau bună;³

³ <http://siret.rowater.ro/abas/despre-noi/descrierea-activitatii/managementul-european-integrat-resurse-de-apa/planurile-de-management-ale-bazinilor-hidrografice/>

- *ROSI06 Suceava* – corp de apă de adâncime, cu o bună protecție de la suprafață; nu s-a constatat existența vreunei surse de poluare care să-i afecteze starea calitativă.

2.2.4 Condiții climatice

Teritoriul județului Suceava se încadrează în provincia climatică Df (W. Köppen), caracterizată prin climă de natură boreală, cu ierni friguroase și umede, cu temperatura medie a lunii celei mai reci sub -3°C și cu temperatura medie a lunii celei mai calde peste 10°C . Cantitatea de apă provenită din precipitații este mai mare decât cea pierdută prin evapotranspirație, Df fiind una din cele mai reci și umede provincii de pe teritoriul României.

Poziția nordică a județului determină o climă temperat-continentală, cu influențe vestice, oceanice (în vest), estice de ariditate (în est) și influențe scandinavo-baltice (în nord), având un caracter mai răcoros și umed.

Clima este influențată în mare măsură de prezența maselor anticiclonilor atlantic și continental.

Clima temperat-continentală este influențată de dispunerea treptelor de relief, dar și de orientarea acestora. Masele de aer de origine vestică pierd treptat din umezeală și ajung mai uscate în estul județului, cele venind din nord aduc ninsori abundente iarna și ploi reci primăvara și toamna, iar din est iese în evidență continentalismul prin verile secetoase și iernile geroase cu viscole puternice (Raport privind starea mediului în județul Suceava 2020).

Pe teritoriul județului se diferențiază două tipuri climatice: o climă montană, cu un subtip de climat de depresiuni și văi adânci, care se resimte pe două treimi din suprafața județului și o climă de podiș în partea de est.

Climatul montan. În Căliman și în Munții Bistriței, influențele atlantice, de climat mai umed și cu temperaturi mai moderate, sunt mai pronunțate, în special pe versanții vestici, care sunt mai umezi. Precipitațiile evidențiază paralelismul culmilor și discordanța dintre culmi și depresiunile intramontane.

Etajarea climatică este reflectată în succesiunea pe verticală a formațiunilor vegetale. Precipitațiile cresc cu altitudinea. Astfel, pe culmea Stânișoarei plouă mai mult decât în valea Bistriței. Temperaturile medii anuale se mențin sub 7°C și scad cu înălțimea până la 0°C media anuală (Căliman). Precipitațiile ajung la 800 mm, iar pe înălțimi depășesc 1000 mm. În cursul anului, pe masivul Rarău sunt numai trei luni temperate, în schimb nouă luni sunt reci, umede. Amplitudinea termică multianuală este de 20° .

Climatul de podiș se întâlnește în partea de est a județului. Este tipul de climat continental atenuat, cu contraste termice anuale mai mari, dar diurne mai mici decât la munte. Precipitațiile sunt mai reduse. Culoarul văilor Moldova, Suceava și Siret creează topoclimate de vale, cu vânturi de nord, cu precipitații mai reduse decât în podiș.

Temperaturile medii anuale sunt de 7 – 8°C, iar amplitudinea anuală de 23°C. Precipitațiile scad sub 700 mm. În cursul anului sunt în medie opt luni temperate și patru luni reci, umede (Fălticeni) (Studiu privind eroziunea solului din județul Suceava, 2013).

Temperaturile se caracterizează prin importante variații între regiunea montană și cea de podiș. Temperaturile medii anuale au valori între 0 (Călimani) și 6°C în zona munților și de 6 – 8°C în Obcinele Bucovinei în timp ce în Podișul Sucevei mediile sunt cu aproape două grade mai mari.

- Temperatura medie anuală este 6-7°C, climatul montan are temperatura medie anuală. 0-2°C (vârfurile Negoiu Românesc, Pietrosu), iar cea a podișului este de 6-8°C (în estul podișului, Valea Sucevei și valea Siretului);
- Temperaturile minime înregistrate au avut valori de până la -38,5°C, iar cele maxime s-au apropiat de +40°C (în anul 2000);
- Temperatura medie a lunii celei mai calde este variabilă, între 10-18°C, în zonele de podiș înregistrându-se vara valori frecvente peste 30°C;
- Temperatura medie a lunii celei mai reci este variabilă, între -4°C/-5°C în est și -6°C/-8°C în vest, în zonele de podiș;
- Datorită inversiunilor climatice, depresiunile înregistrează cele mai mici valori de temperatură în perioadele de iarnă;
- Regimul temperaturilor cresc dinspre Vest spre Est (sud-vest/nord-est);
- Durata iernii este cu 1-2 luni mai mare în zonele de munte, față de regiunea deluroasă. Trecerea de la iarnă la primăvară se face brusc în partea de est a județului. În partea de vest predominant montană zăpada și înghețul sunt prezente până în luna mai și chiar începutul lunii iunie.

Cea mai scăzută temperatură înregistrată (medie lunară) a fost -13°C în Februarie 1954 în Suceava. Cea mai mare temperatură înregistrată (medie lunară) a fost 25°C în Iulie 2012 în Suceava. Anul 2017 a fost cel mai cald, temperatura medie a fost: 12°C. 1956 a fost anul mai rece, temperatura medie a fost: 7°C.

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava 2020*, pe fondul încălzirii climei la nivel global și regional, în perioada 2011 – 2020 la toate stațiile meteorologice ale Agenției Naționale de Protecția Mediului au fost observate valori care demonstrează o tendință de creștere a temperaturii medii anuale pentru toată regiunea, respectiv pentru tot județul Suceava.

În tabelul de mai jos sunt prezentate temperaturile medii anuale exprimate în grade Celsius (°C) la stațiile meteorologice din județul Suceava: Călimani, Poiana Stampei, Rădăuți și Suceava pentru intervalul de timp – anul 2011 – 2020. Sursa datelor provine de la ANM.

Tabelul 2-6: Temperaturile medii anuale înregistrate la stațiile meteorologice din județul Suceava, 2011 - 2020

Stația meteorologică	Anul (°C)									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Suceava	8,7	8,8	9,0	9,0	10,2	9,7	9,5	9,3	8,2	10,2
Rădăuți	8,2	8,4	8,7	8,8	-	9,2	9,2	-	9,9	10,0
Poiana Stampei	5,0	5,7	5,6	6,5	6,2	5,7	5,9	6,3	6,5	6,2
Călimani	0,9	1,2	1,1	1,8	1,5	0,6	0,8	1,6	1,7	1,7

Sursa: după Raportul privind starea mediului în județul Suceava, 2020, (după datele ANM)

Interpretarea s-a făcut prin compararea temperaturilor medii lunare din anul 2020. Au fost luate ca reper normalele climatologice standard din perioadele 1961 – 1990 și 1981 – 2010. În urma observațiilor efectuate, s-a constatat că pentru anul 2020, temperaturile medii lunare au înregistrat cele mai mari creșteri în lunile de vară și toamnă.

Precipitațiile Precipitațiile cad în proporție de 70 – 80% sub formă de ploaie, repartiția și regimul acestora fiind influențate de altitudinea reliefului. Cele mai mari cantități de precipitații cad în lunile mai – iulie, iar cele mai mici se înregistrează iarna, februarie fiind luna cea mai săracă în precipitații.

Cantitatea medie anuală de precipitații este puternic influențată de dispunerea treptelor de relief față de circulația generală a maselor de aer. Astfel se explică cantitățile mai mari de precipitații de peste 1300 – 1400 mm din sud-vestul județului (Munții Călimani), care scad până la mai puțin de 600 mm anual în valea Siretului, din estul județului (Raport privind starea mediului în județul Suceava 2015).

În zona montană cantitatea medie anuală a precipitațiilor se încadrează intervalului de peste 1200-1400 mm/an.

În zona de dealuri înalte și de podiș cantitățile sunt între 700-1000 mm/an, zona submontană înregistrând cantități medii anuale de 800-900 mm.

În arealul dealurilor joase și culoarului Siretului, cantitatea de precipitații scade sub valoarea de 700 mm/an, pentru ca în valea largă a Sucevei să primească numai 550-600 mm/an.

Regimul precipitațiilor atmosferice înregistrează o scădere a cantității de precipitații de la Vest la Est (sud-vest/nord-est).

Cantitatea anuală de precipitații și cantitatea maximă de precipitații căzută în 24 de ore la stații meteorologice din județul Suceava poate fi observată în tabelul următor. Se poate observa că maxima absolută de precipitații în 24 ore a fost înregistrată în 1951 la Rădăuți cu o valoare de 103 mm.

Tabelul 2-7: Cantitatea anuală de precipitații (mm) și cantitatea maximă de precipitații căzută în 24 de ore (mm) la stațiile meteorologice din județul Suceava

Stația meteorologică	Cantitatea anuală de precip. din 2012	Normala climatologică (1961-1990)	Cantitatea max. de precip. în 24 ore din 2012		Cantitatea max. absolută de precip. în 24 ore	
			Cantitatea max. 2012	Data de producere	Cantitatea max. abs.	Data de producere
Călimani	877,4	834,5*	32	05.06.2012	62,9	24.07.2008
Poiana Stampei	739,4	668,8	39,2	11.06.2012	93,6	04.08.2010
Rădăuți	598	611,5	46,2	12.08.2012	103	10.06.1951
Suceava	462,3	604,4	33,7	12.08.2012	85,8	18.07.1967

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava 2020*, pe fondul încălzirii climei la nivel global și regional, în perioada 2011 – 2020 la toate stațiile meteorologice ale Agenției Naționale de Protecția Mediului au fost observate valori care demonstrează o tendință de creștere a temperaturii medii anuale pentru toată regiunea, respectiv pentru tot județul Suceava.

În tabelul de mai jos sunt prezentate cantitățile anuale de precipitații exprimate mm/an la stațiile meteorologice din județul Suceava: Călimani, Poiana Stampei, Rădăuți și Suceava pentru intervalul de timp – anul 2011 – 2020. Sursa datelor provine de la ANM.

Tabelul 2-8: Cantitățile de precipitații medii anuale înregistrate la stațiile meteorologice din județul Suceava, 2011 - 2020

Stația meteorologică	Anul (mm/an)									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Suceava	408,2	462,3	508,6	696,3	345,8	345,8	399,1	631,4	535,3	520,8
Rădăuți	437,9	598,0	564,0	640,7	459,4	739,7	515,8	762,0	643,6	738,3
Poiana Stampei	-	739,4	677,4	763,0	708,1	759,7	662,7	668,8	660,3	731,0
Călimani	-	877,4	727,8	849,3	830,6	1208,5	974,1	1022,5	1001,8	998,0

Sursa: preluare după Raportul privind starea mediului în județul Suceava, 2020, (sursa datelor, ANM)

Interpretarea s-a făcut prin compararea cantităților de precipitații medii lunare din anul 2020. Au fost luate ca reper normalele climatologice standard din perioadele 1961 – 1990 și 1981 – 2010. În urma observațiilor efectuate, s-a constatat că pentru anul 2020, cantitățile medii lunare de precipitații au fost semnificativ mai mici decât normele climatologice standard.

Din graficele de mai jos privind evoluția indicatorilor climatici (temperatură și precipitații) realizate în cadrul *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2022*, al Agenției de Protecția Mediului Suceava, se observă tendința creșterii temperaturii medii anuale (t.m.a.) și tendința scăderii valorilor cantităților de precipitații în intervalul de timp 1961 – 2019 (58 de ani).

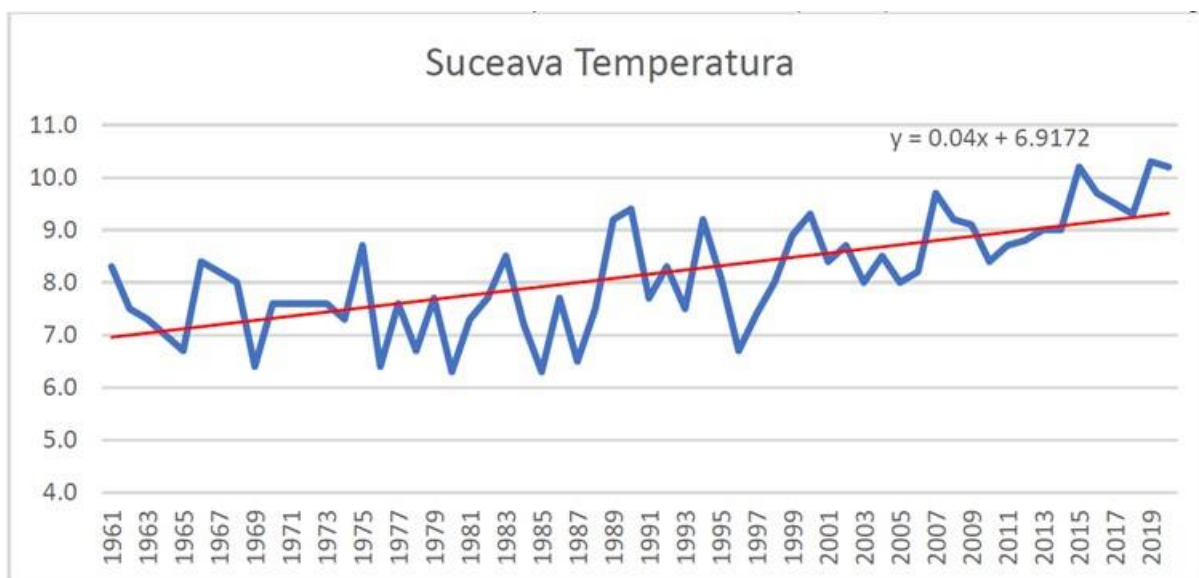

Figura 2-10: Evoluția t.m.a. (°C) în intervalul de timp 1961 – 2019 la stația meteorologică Suceava

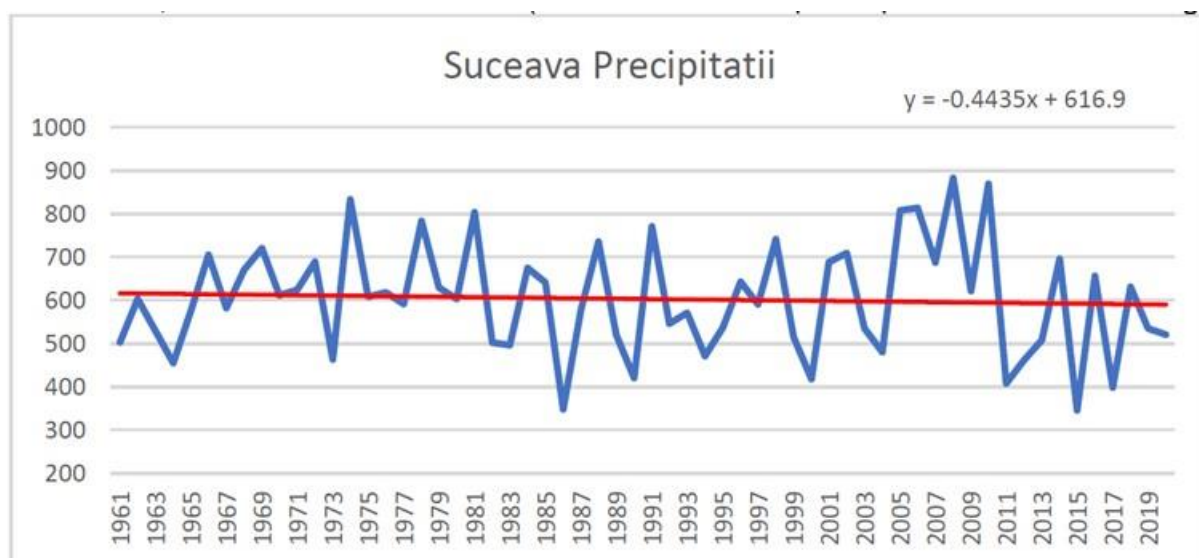

Figura 2-11: Evoluția sumei anuale a precipitațiilor (mm/an) în intervalul de timp 1961 – 2019 la stația meteorologică Suceava

Pentru reprezentarea grafică s-au folosit datele înregistrate în perioada 1961 – 2019 la stația meteorologică Suceava. Se observă că tendința liniară a temperaturii medii anuale este de creștere cu o rată de circa 0,04°C pe an și de scădere a sumei anuale a precipitațiilor de 0,4 mm/an.

În privința **regimului vânturilor**, sunt deosebiri importante între regiunea montană și cea de podiș. Pentru zona montană, caracteristice sunt vânturile de vest, care traversând Carpații își pierd treptat cantitatea de umezeală, astfel că ajung în partea de est a județului, ca mase de aer uscate, fapt care duce la continentalizarea climatică a Podișului Sucevei.

Viteza vântului este în medie de 2,6 m/s, dar în arealele montane poate ajunge și la 25 m/s, iar la rafale putând depăși 40 m/s. Pentru zona de podiș, vânturile sunt predominant nord-

vestice și nordice, aducând mase de aer rece, polar, fapt care induce și inversiunile de temperatură în teritoriu, în special iarna. În anotimpul estival, din est, județul primește influențe climatice continentale cu secete prelungi, precipitații scăzute și temperaturi ridicate.

Regimul mișcării maselor de aer prezintă diferențieri în funcție de dispunerea treptelor de relief, orientarea versanților și văile/culoarele de vale ale arterei hidrografice principale.

În ceea ce privește fenomenele meteorologice extreme care s-au manifestat în ultimele două decenii pe teritoriul județului, se regăsesc:

- Vântul;
- Furtunile / vijeliile (care au avut uneori caracter de tornadă);
- Valurile de temperaturi scăzute;
- Valurile de temperaturi ridicate;
- Înghețul (timpuriu – toamna sau târziu – primăvara);
- Bruma, seceta și uscăciunea;
- Orajele (manifestările electrice);
- Grindina, ceața, chiciura, ninsoarea abundentă și viscolul.

2.2.5 Biodiversitatea

Cu un relief variat, cu altitudini cuprinse între 2100 m în Munții Căliman și Bistriței, și sub 300 m în est, în lunca Siretului, zona vegetației în județul Suceava este condiționată de condițiile climatice și edafice. Astfel în cadrul județului Suceava se diferențiază următoarele zone biogeografice: zona subalpină, cu etajul jnepenișurilor (alpin inferior), zona pădurilor de molid (boreală), cu etajul rariștilor (boreal-subalpin) și etajul pădurilor de molid și amestec, zona pădurilor de foioase (nemorală), cu etajul pădurilor de fag, etajul pădurilor de gorun, și etajul pădurilor de cer, gârniță și stejar, subzona silvostepii și vegetația de luncă, după cum se observă în figura de mai jos.

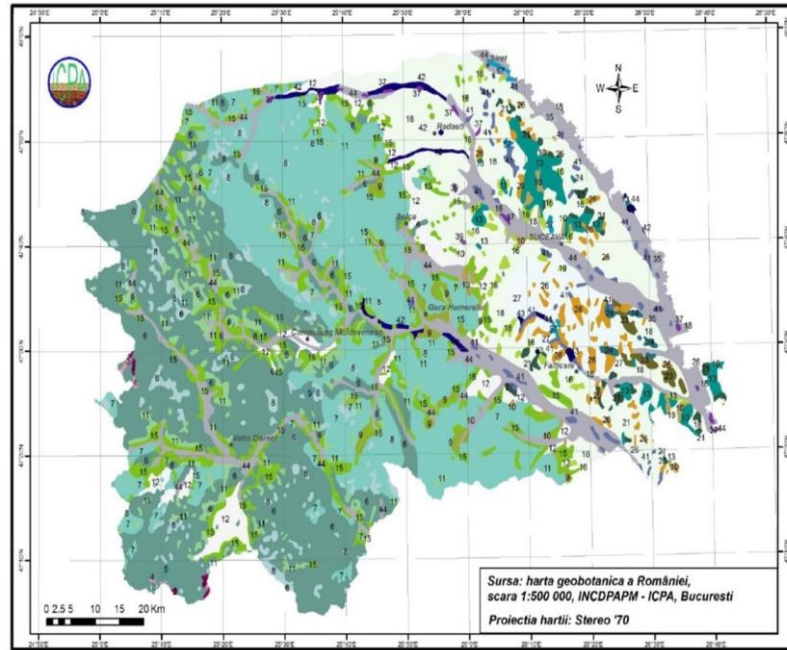

Figura 2-12: Harta geobotanică a județului Suceava

VEGETAȚIA ZONALĂ		Cod	UNITAȚI DE VEGETAȚIE
UNITAȚI BIOCLIMATICE			
Zona alpină	Etajul jnepeniurilor (alpin inferior)	2	Jnepeniuri (<i>Pinus mugo</i>) ± tufărișuri de <i>Juniperus communis</i> ssp. <i>nana</i> , <i>Vaccinium</i> sp., <i>Rhododendron kotschyi</i> etc.
		3	Pajiști cu asociații mezofile și mezoverofite, criofile de <i>Festuca ovina</i> ssp. <i>sudetica</i> , de <i>Agrostis rupestris</i> , de <i>Juncus trifidus</i> , local și de <i>Nardus stricta</i> , în complex cu tufărișuri de ericacee etc. (a), în complex cu vegetație saxicolă (b); uneori insule de veg. calcicolă (c)
		4	Pajiști cu asociații mezohigrofil-mezofile, microterme, de <i>Nardus stricta</i> , de <i>Deschampsia coespitosa</i> , de <i>Festuca rubra</i> ssp. <i>commutata</i> , uneori în complex cu asociații de <i>Festuca ovina</i> ssp. <i>sudetica</i> , de <i>Agrostis rupestris</i> și tufărișuri de <i>Juniperus communis</i> ssp. <i>nana</i> și <i>Vaccinium</i> sp. etc.
		5	Pajiști cu asociații mezofile și mezohigrofile, microterme, de <i>Festuca rubra</i> ssp. <i>commutata</i> , de <i>Nardus stricta</i> , în complex cu asociații de <i>Agrostis tenuis</i> , de <i>Deschampsia coespitosa</i> și tufărișuri de <i>Juniperus communis</i> și de <i>Vaccinium myrtillus</i> etc.
Zona pădurilor de molid (boreală)	Etajele pădurilor de molid și de amestec	6	Păduri de <i>Picea abies</i> , ± <i>Abies alba</i> , <i>Larix decidua</i> , <i>Fagus sylvatica</i> etc.
		7	Păduri de amestec de <i>Picea abies</i> cu <i>Abies alba</i> , <i>Fagus sylvatica</i> etc.
Zona pădurilor de foioase (memorală)	Etajul pădurilor de fag	8	Pajiști cu asociații mezofile și mezohigrofile de <i>Festuca rubra</i> ssp. <i>rubra</i> , de <i>Nardus stricta</i> , de <i>Deschampsia coespitosa</i> , de <i>Agrostis tenuis</i> uneori în complex cu asociații de <i>Vaccinium myrtillus</i> , v. <i>vitis idaea</i> etc.
		9	Păduri montane de <i>Fagus sylvatica</i> ± <i>Picea abies</i> , <i>Abies alba</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> etc.
		10	Păduri premontane de <i>Fagus sylvatica</i> ± <i>Quercus petraea</i> , <i>Fagus taurica</i> , <i>Fagus orientalis</i> , <i>Carpinus betulus</i> , <i>Acer platanoides</i> etc.
	Etajul pădurilor de gorun	11	Pajiști cu asociații mezofile de <i>Festuca rubra</i> ssp. <i>rubra</i> , de <i>Agrostis tenuis</i> (a), mezohigrofile și higrofile de <i>Nardus stricta</i> , de <i>Deschampsia coespitosa</i> (b); local asociații mezoverofite de <i>Festuca rupicola</i> (c) etc.
		12	Complex de pajiști și culturi agricole în locul pădurilor de <i>Fagus sylvatica</i>
		13	Păduri <i>Quercus petraea</i> ± <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Fagus taurica</i> etc.
Subzona silvostepii	Etajul pădurilor de cer, gărnită și stejari	15	Pajiști cu asociații mezofile de <i>Agrostis tenuis</i> , de <i>Festuca rubra</i> (a), mezohigrofile și higrofile de <i>Nardus stricta</i> , de <i>Deschampsia coespitosa</i> de <i>Festuca pratensis</i> (b) etc.
		16	Pajiști cu asociații mezofile și xeromezofite de <i>Agrostis tenuis</i> , de <i>Festuca rubra</i> (a), de <i>Festuca rupicola</i> ssp. <i>rupicola</i> , de <i>Festuca valesiaca</i> , de <i>Chrysopogon gryllus</i> , ± de <i>Brachypodium pinnatum</i> (b) și de <i>Poa pratensis</i> , de <i>Festuca pratensis</i> etc. (c)
	Subzona silvostepii	18	Culturi în locul pădurilor de <i>Quercus petraea</i>
		21	Păduri de <i>Quercus robur</i> și hibrizii săi, ± <i>Q. cerris</i> , <i>Q. frainetto</i> , <i>Q. petraea</i> ssp. <i>dolechampsii</i> , <i>Carpinus betulus</i> , <i>Tilia tomentosa</i> etc.
	23	Păduri de <i>Quercus petraea</i> , <i>Q. petraea</i> ssp. <i>dolechampsii</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Tilia tomentosa</i> , <i>Prunus avium</i> ± <i>Q. pedunculiflora</i> , <i>Q. pubescens</i> etc.	
	24	Păduri de <i>Quercus robur</i> ± <i>Q. x rosacea</i> , <i>Q. petraea</i> ssp. <i>dolechampsii</i> , <i>Quercus petraea</i> ssp. <i>polycarpa</i> , <i>Tilia tomentosa</i> , ± <i>Q. pedunculiflora</i> , <i>Q. pubescens</i> etc.	
	25	Pajiști cu asociații xeromezofite și xerofite de <i>Festuca rupicola</i> ssp. <i>rupicola</i> (a), de <i>Festuca valesiaca</i> , de <i>Botriochloa ischaemum</i> , de <i>Brachypodium pinnatum</i> , de <i>Stipa capillata</i> ; local de <i>Stipa lessingiana</i> , de <i>Stipa tirza</i> , de <i>Danthonia provincialis</i> , de <i>Carex humilis</i> (b); uneori vegetație halofilă (c)	
	26	Pajiști cu asociații xerofite și xeromezofite de <i>Festuca valesiaca</i> , de <i>Botriochloa ischaemum</i> , de <i>Agropyron cristatum</i> ssp. <i>pectinatum</i> , de <i>Poa bulbosa</i> , de <i>Stipa</i> sp., de <i>Agropyron intermedium</i> , de <i>Chrysopogon gryllus</i> (a); uneori insule de vegetație higrofilă și halofilă (b) (inclusiv în subzona pădurilor subtermofite)	

Figura 2-13: Legenda hărții geobotanice

Compoziția dendrologică este reprezentată de 79,40% specii de rășinoase și 20,60% specii dendrologice de foioase. Pădurile de foioase sunt formate din arbori de fag *Fagus sylvatica*, stejar *Quercus sp.* (*Q. robur*, *Q. pedunculata*), carpen *Carpinus betulus*, frasin *Fraxinus excelsior*, tei *Tilia sp.* (*T. cordata*, *T. tomentosa*), mestecăn *Betula sp.* (*B. nana*, *B. pendula*) și o mare diversitate de arbuști. În amestecul pădurii de foioase se găsesc plopul *Populus sp.* (*P. nigra*, *P. alba*), paltinul *Acer pseudoplatanus*, sorbul *Sorbus torminalis*, mălinul *Prunus padus*, scorușul *Sorbus domestica*, scorușul negru *Alonia melanocarpa* și, mai rar, tisa sau zăda *Larix decidua*. Dintre conifere sunt prezente speciile comune de brad *Abies alba*, molid *Picea Abies* și pin *Pinus sylvatica*.

Dintre arbuști amintim zmeurul *Rubus idaeus*, afinul *Vaccinium myrtillus*, măceșul *Rosa canina* și merișorul *Vaccinium vitis idaea*. Există și câțiva arbori ocrotiți: Stejarul din Cașvana (500 ani) este cel mai bătrân stejar din sud-estul Europei, Stejarul din Botoșana (350 ani) din zona Bucovinei în apropiere de satul Arbore și salina Caica, Ulmii din Câmpulung Moldovenesc (500 ani) dețin un exemplar considerat a fi cel mai bătrân ulm *Ulmus laevis* din România.

Foarte diversificată ca specii și indivizi, compoziția floristică reprezentativă pentru județ este dată de speciile rare care au constituit și motivul desemnării ariilor de protecție. Dintre cele mai importante areale care adăpostesc specii floristice rare menționăm: Munții Bucovinei - sângele voinicului *Nigritella rubra* – plantă pe care de dispariție ocrotită prin lege (Munții Călimani), floarea de colț *Leontopodium alpinum* (Rarău, Călimani), smârdarul sau bujorul de munte *Rhododendron myrtifolium* (Călimani, Suhard), papucul doamnei *Cypripedium calceolus* specie de orhidee aflată pe cale de dispariție, brusturul negru *Arctium lappa*, argințica *Drias octopetala* (Rarău-Giumalău).

Fauna este bogată cu numeroase specii de valoare cinegetică. Răspândită pe areale altitudinale și etaje de vegetație, cele mai importante specii de animale pentru care s-au constituit arii naturale protejate în județul Suceava sunt:

- Amfibieni și reptile: triton carpatic (*Triturus montandoni*), triton cu creastă (*Triturus cristatus*), buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), broască țestoasă de apă (*Emys orbicularis*).
- Nevertebrate: *Nymphalis vaualbum*, *Euphydryas maturna*, fluture (*Lycaena dispar*), croitor de fag (*Rosalia alpina*), carab (*Carabus hampei*), fluturele *Callimorpha quadripunctaria*, rădașcă sau răgacea (*Lucanus cervus*), coleopterul *Cucujus cinnaberinus*, cosașul transilvan (*Pholidoptera transsylvanica*), cărăbuș (*Osmoderma eremita*), croitor mare (*Cerambyx cerdo*), molia *Arytrura musculus*.
- Mamifere: liliac cu aripi lungi (*Miniopterus schreibersi*), lup (*Canis lupus*), urs brun (*Ursus arctos*), râs (*Lynx lynx*), liliacul mare cu potcoavă (*Rhinolophus ferrumequinum*), liliac comun (*Myotis myotis*), liliac comun mic (*Myotis blythii*), liliac cârn (*Barbastella barbastellus*), popândău, șuiță (*Spermophilus citellus*).
- Vidră, lutră (*Lutra lutra*).

- Pești: dunarița (*Sabanejewia aurata*), zglăvoc (*Cottus gobio*), chișcar (*Eudontomyzon danfordi*), Iostriță (*Hucho hucho*), petroc (*Gobio uranoscopus*), moioagă (*Barbus meridionalis*).

2.2.6 Resursele naturale

În spațiul geografic sucevean există o mare varietate a componentelor geografice (geologie și relief) care se constituie în importante resurse naturale de sol și subsol. Prin resurse naturale se înțelege totalitatea substanțelor sau a elementelor naturale care, prin exploatare și folosire au susținut și susțin dezvoltarea economico-socială.

Componentele resurselor naturale sunt: resursele neregenerabile care se bazează pe exploatarea mineralelor și combustibililor fosili (cărbune și petrol), resursele regenerabile prin care sunt exploatare în folosul antropic: apa, aerul, solul, biodiversitatea (flora și fauna) și resursele permanente, generate de activitatea și influența energiei care provine de la soare (energia solară), mișcarea maselor de aer sau energie eoliană și energia geotermală (apă subterană cu temperaturi ridicate).

Resursele naturale importante de care dispune județul Suceava au stat la baza dezvoltării economice locale și regionale. Resursele de subsol care se exploatează în arealul județului sunt prezentate în tabelul și figura de mai jos.

Tabelul 2-9: Resurse de subsol – județul Suceava

Nr. Crt.	Resursă naturală	Zonă de exploatare
1	Minereu uranifer	Sectoarele miniere Crucea-Botoșana
2	Minereu polimetalic	Manaila, comuna Breaza
3	Minereu cuprifera	Fundu Moldovei (Dealul Negru)
4	Baritină	Ostra, Leșu Ursului, Aluniș (activități sistate în perioada 2003-2006)
5	Mangan	Bazinul Dornelor (cariera Ulm-Dorna Arini), cariere închise – Oița-Ciocănești, Arșița-Iacobeni, Cârlibaba (zăcămintul Dadu), Ciocănești (Tolovan, Mestecăniș), Iacobeni (Nepomuceni, Argestru, Căprăria), Șaru Dornei(Dealul Rusului)
6	Sare gemă	Salina Cacica
7	Sulf	Munții Călimani (sistare definitivă 1997)
8	Turbă	Poiana Stampei (exploatare și prelucrare mecanică)
9	Petrol și gaze naturale	Frasin, Todirești, Valea Moldovei, Comănești, Frătăuți
10	Ape minerale bicarbonatate, magneziene, calcice	Poiana Cosnei, Poiana Vinului, Dorna Candrenilor, Poiana Negri, Roșu
11	Mofete	Negrești (Vatra Dornei)

Nr. Crt.	Resursă naturală	Zonă de exploatare
12	Ape minerale carbogazoase	Poiana Negri, Dorna Candrenilor, Vatra Dornei
13	Ape minerale necarbogazoase	Dealul Floreni, Moara Dracului, Izvorul Alb

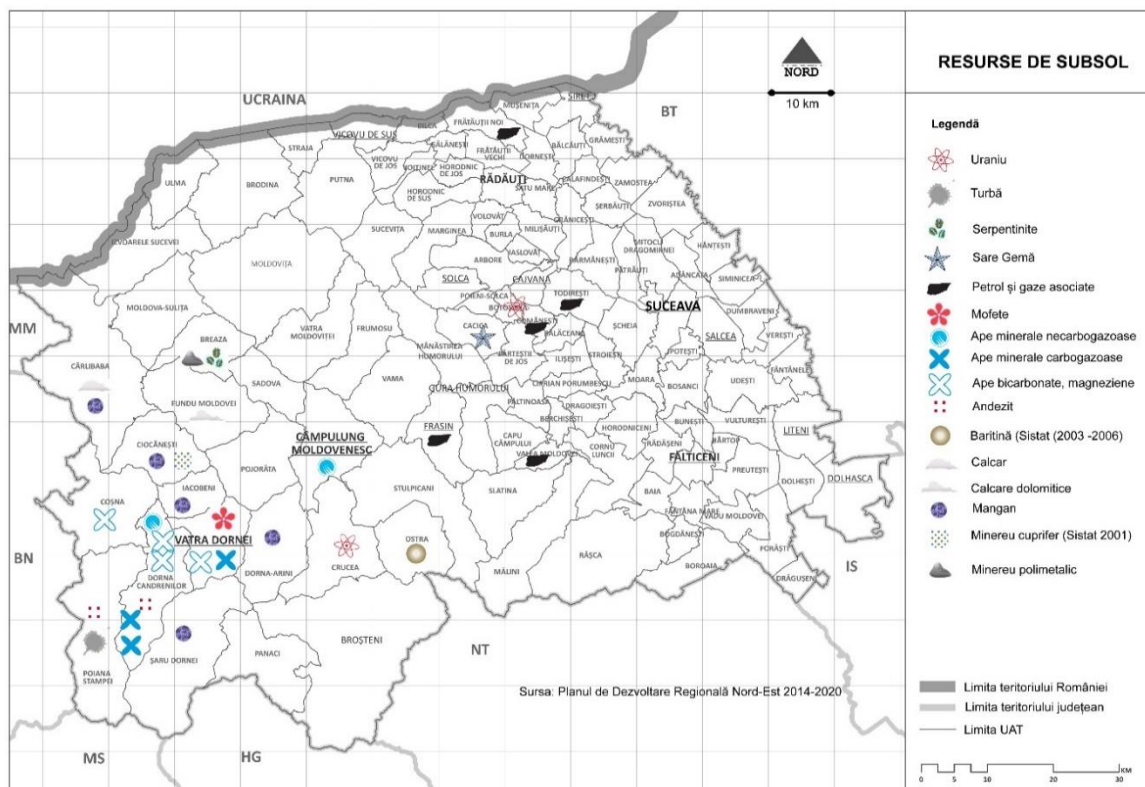

Figura 2-14: Resurse de subsol în județul Suceava

De asemenea, pădurile constituie o resursă foarte importantă pentru susținerea economică la nivel local, național și mondial. Utilizarea nerațională a resurselor naturale (biotice sau abiotice) în care consumul depășește capacitatea de refacere a acestora, duce la amenințări directe asupra biodiversității.

Din informațiile Gărzii Forestiere Suceava, reiese că în anul 2019 și 2020, la nivel de județ, nu s-au mai consemnat conversii ale suprafețelor împădurite în favoarea altor folosințe. Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, în anul 2018 au fost convertite pentru alte folosințe (în afara pășunilor, zonelor umede și așezărilor) o suprafață de 14,1 ha de terenuri acoperite de pădure. Față de anii anteriori 2016 și 2017 când suprafețele de pădure destinate altor folosințe au fost mai reduse (0,5 ha și 4,7 ha) în anul 2018 suprafața destinată conversiei pădurilor a fost mai mare cu 9,4 ha.

În județul Suceava fondul forestier este proprietate publică a statului și se află în administrarea Direcției Silvice Suceava. Din anul 2018, ca urmare a parcurgerii etapelor procesului de certificare conform standardului FSC (certificarea managementului forestier; produse

forestiere certificate), această instituție a obținut certificatul FSCR, care este valabil până în anul 2023. La nivel de județ sunt 24 de ocoale silvice certificate: Ocolul silvic Adâncata, Breaza, Brodina, Broșteni, Cârlibaba, Crucea, Dolhasca, Dorna Candreni, Falcău, Fălticeni, Frasin, Gura Humorului, Iacobeni, Mălin, Marginea, Moldovița, Pătrăuți, Pojorâta, Putna, Râșca, Solca, Stulpicani, Vama, Vatra Dornei și pepiniera Salcea.

Conform *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, un procent de 49,2% din suprafața totală a județului este ocupată cu păduri, ceea ce reprezintă 95,9% din fondul forestier al județului. Aceasta înseamnă că, în anul 2019, județul ocupă o poziție fruntașă în privința suprafeței fondului forestier cu 440366 ha, urmat de Caraș-Severin cu 421 mii ha, Hunedoara cu 317 mii ha, Argeș - 277 mii ha, Vâlcea - 271 mii ha, Bacău - 270 mii ha, Harghita - 264 mii ha, Neamț - 262 mii ha și Maramureș cu 260 mii ha.

Potrivit informațiilor Gărzii Forestiere Suceava, ponderea compoziției fondului forestier în anul 2020 a pădurilor sucevene era de 73,9% păduri de rășinoase, 23,3% păduri de foioase și 2,8% alte terenuri.

De asemenea, județul Suceava deține locul I cu cele mai mari suprafețe regenerare de pădure din țară – 3254 ha. Cele mai mari suprafețe regenerare au fost cele de conifere (1925ha). În anul 2020, suprafețele de păduri regenerare au cunoscut o scădere ușoară față de anul 2016, cu 344 ha. Astfel, din cei 2910 ha suprafețe de păduri regenerare în anul 2020, prin împăduriri și plantări s-a amenajat o suprafață de 1485 ha, iar regenerările naturale s-au făcut pe o suprafață de 1425 ha.

Împăduririle pe cele 1485 ha s-au efectuat prin folosirea în special a speciilor dendrologice de rășinoase pe 1339 ha, iar foioasele s-au plantat pe o suprafață de numai 146 ha.

În perioada 2016 – 2020 evoluția suprafețelor împădurite a cunoscut o ușoară descreștere, de la împăduriri efectuate pe mai mult de 2000 ha în 2016, la o suprafață de circa 1500 ha în anul 2020. Evoluția fondului forestier comparativ cu suprafețele parcurse cu tăieri s-au păstrat în același raport, fiind constante în toată perioada 2016 – 2020, respectiv pentru 440366 mii ha fond forestier și 200000 suprafețe parcurse cu tăieri.

Pe teritoriul județului Suceava se întâlnesc atât păduri de conifere (dominante - 324750 ha), cât și păduri de tranziție cu arbuști, păduri de foioase, păduri mixte, pajiști naturale și stepă alpină. Distribuția altitudinală a pădurilor se încadrează procentelor de 65% păduri în zona montană, 30% păduri în zona podișurilor și 5% în arealele de luncă. Etajarea vegetației este în deplină concordanță etajarea climatică, însă, în distribuția vegetației montane din județul Suceava au fost observate o serie de inversiuni a etajelor forestiere. Astfel, molidul și bradul – specii dendrologice de conifere, cu fenologie optimă la peste 600-700 m altitudine, poate fi întâlnit și în depresiuni, pe văile râurilor. În schimb, fagul – specie dendrologică de foioase cu optim fenologic la altitudini de 500 – 700 m, poate fi întâlnit frecvent și la altitudini de peste 800 m (și mai rar la 1200-1300), pe versanții însoriți. Exemple în acest sens sunt versanții estici și nordici al grupării Rarău, sau culmea Tihăraia dintre masivele Giumalău și Rarău.

În raport cu funcțiile pe care le îndeplinesc, pădurile se încadrează la două grupe funcționale. Din sursele Gărzii Forestiere Suceava, privind distribuția pădurilor pe grupe funcționale în anul 2020, din suprafața totală a pădurilor, aproximativ 150000 ha sunt păduri de protecție încadrate la Grupa I și aproximativ 300000 ha sunt pădurile de producție și protecție încadrate la Grupa a II-a. Distribuția pădurilor pe tipuri funcționale încarează o suprafață redusă, de până la 100000 ha tipului funcțional TI-TII și peste 300000 ha tipului funcțional TIII - TVI.

La nivel de UAT, localitățile cu cele mai mari suprafețe acoperite cu păduri (Cartograma 8) se regăsesc la limita vestică (Poiana Stampei, Coșna, Cârlibaba, Vatra Dornei), nordică (Brodina, Moldovița, Putna, Sucevița, Mănăstirea Humorului) și sudică (Crucea, Ostra, Râșca) a județului.

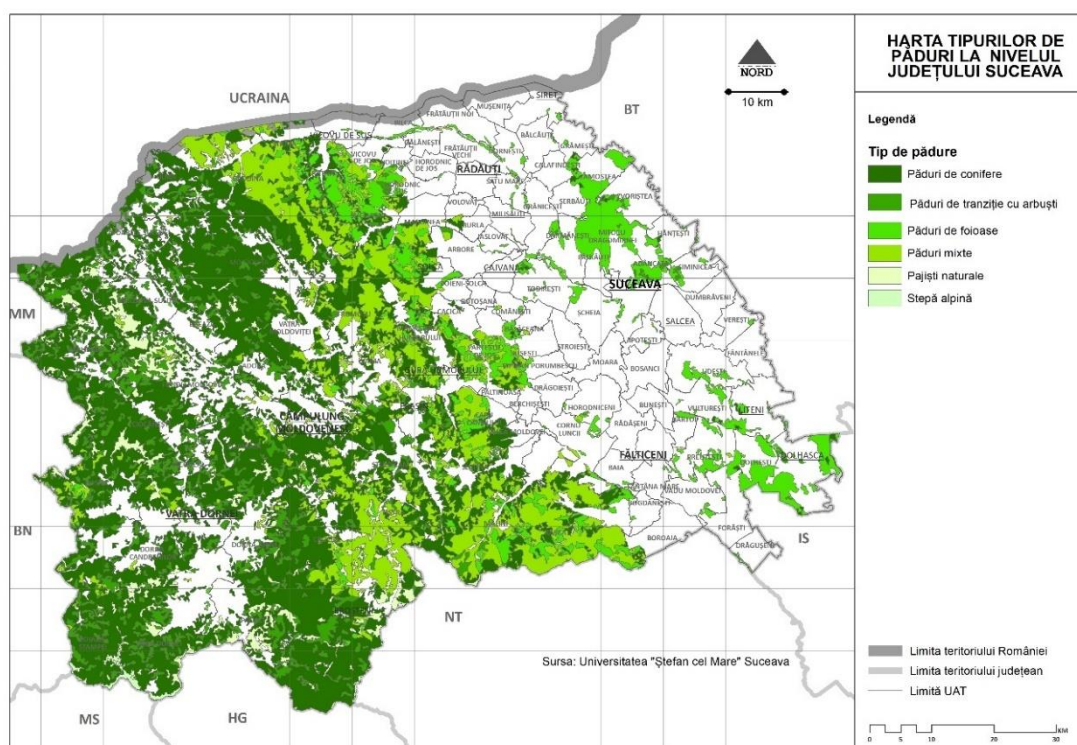

Figura 2-15: Tipuri de păduri la nivelul județului Suceava

În urma constatările efectuate de Garda Forestieră Suceava, în anul 2020, la nivel de județ existau disponibilități de împădurire pe o suprafață de 384 ha, în localitățile: Breza – 169 ha, Vatra Dornei – 79 ha, Moldovița – 76 ha și Solca – 60 ha.

2.3 Condiții sociale și economice, dotări și utilități

2.3.1 Fondul locativ

Conform datelor Institutului Național de Statistică, fondul locativ s-a aflat în creștere permanentă, astfel că la sfârșitul anului 2019 în județ existau 273199 locuințe, dintre care 116728 (42,72%) locuințe în mediul urban și 156471 locuințe (57,28 %) în mediul rural. Evoluția

numărului de locuințe la nivelul județului Suceava a fost permanent crescătoare în perioada 2015 – 2019, așa cum reiese din tabelul de mai jos.

Tabelul 2-10: Evoluția fondului locativ al județului Suceava, 2019

An	Total		
	Locuințe (număr)	Camere de locuit (număr)	Suprafața locuibilă (mp)
2019	273199	-	-
2018	271910	771197	13336970
2017	270545	764535	13335580
2016	269044	756883	13398133
2015	267425	748900	13323557

În cadrul Macroregiunii doi, regiunea de Nord-Est, județul Suceava se situează pe locul doi din perspectiva numărului de locuințe, după județul Bacău cu 281536 locuințe.

Datele de recensământ din 2011 arată că 96,2% din locuințe beneficiau de alimentare cu energie electrică, cu diferențe ne semnificative între rural și urban – 95,85%, respectiv 96,9%. În 2011 se înregistrau diferențe mari între mediul rural și mediul urban în echiparea locuințelor cu încălzire centrală cu valori medii de 29,2% la nivel județean dar de numai 8,3% în mediul rural. Majoritatea locuințelor din județ beneficiau de alimentare cu apă 79,5% din numărul total, cu diferențe semnificative între mediul rural și mediul urban.

În ce privește canalizarea, media județeană era de 52,6%, în mediul urban 77,4%, iar în mediul rural 33,9%. Dotarea locuințelor cu bucătărie era în 2011 mai slabă în mediul rural, cu o valoare medie de 74% din totalul locuințelor și de 90,6% în mediul urban. Echiparea locuințelor cu baie era în 2011 mai slabă față de echiparea cu bucătărie în locuință, în special în mediul rural (32,2%), media județeană fiind de 50,8%.

Ritmul de înnoire a fondului de locuit este dinamic, numărul de locuințe noi (terminate) în mediul rural fiind mai mare decât cel din mediul urban.

Conform *Repere economice și sociale regionale – Statistica teritorială, INS anul 2018*, în județul Suceava apa potabilă distribuită consumatorilor pentru anul 2016 a fost de 11949 mii mc, din care 8411 mii mc pentru uz casnic. În cadrul Macroregiunii doi, regiunea de Nord-Est se situează pe locul 3 după județul Iași cu 24143 mii mc și județul Bacău cu 14202 apă potabilă distribuită consumatorilor.

2.3.2 Servicii de sănătate

Rețeaua sanitară a județului este alcătuită dintr-un număr de 12 spitale, trei dintre ele fiind spitale private; spitalele sunt localizate în orașele și municipiile județului precum și în comunele Ilișești și Sucevița (unde se află însă unități private mici, de îngrijiri paliative). Fiecare dintre aceste spitale are arondat un teritoriu de pe care primește pacienți, urmând să

le rezolve problemele sau să îi direcționeze către un spital de rang superior. Luând în considerare doar numărul paturilor din spitalele publice și fără a include spitalele de psihiatrie din Câmpulung Moldovenesc și Siret, numărul paturilor de spital ce revin la 1000 de locuitori variază, în funcție de spitalul de arondare, între 1,74 paturi la 1000 locuitori (zona arondată Spitalului orășenesc Gura Humorului) și 5,2 paturi la 1000 de locuitori (zona arondată spitalului din Suceava), media județului fiind de 3,4, inferioară mediei naționale. Aceste valori rămân însă teoretice, atâta timp cât o parte dintre spitalele orășenești nu dispun de toate specializările sau nu au medici specialiști care să le acopere; consecința imediată este creșterea, de la an la an, a adresabilității către Spitalul Județean de Urgență.

În afara spitalelor în județ funcționează și 5 unități medico-sociale în orașele Broșteni și Vicovu de Sus și în comunele Mălini, Dumbrăveni și Zvoriștea. De asemenea, în județ funcționează și 4 centre de permanență, la Vicovu de Sus, Cajvana, Paltinu-Vatra Moldoviței și în comunele Ulma și Straja.

Rețeaua sanitară a județului este completată de cele 305 cabinete ale medicilor de familie, cele 415 cabinete stomatologice, cele 263 farmacii, cele 72 de laboratoare de analize medicale și 483 de cabinete ale medicilor specialiști. La nivelul majorității acestor furnizori de servicii medicale, se constată o creștere a numărului lor, în perioada 1997-2017; creșterile sunt spectaculoase la nivelul farmaciilor, al laboratoarelor de analize medicale, al cabinetelor medicilor specialiști și stomatologi și ne semnificative la nivelul cabinetelor medicilor de familie și al spitalelor.

Numărul teoretic de pacienți ce revin unui medic de familie în unitățile administrative ale județului Suceava reflectă inegalități importante. Este vorba de numărul teoretic de pacienți, pentru că nu toată populația se află în evidența unui medic de familie și există și situații în care pacienți dintr-o unitate administrativă se află în evidența unui medic din altă comună, din diverse considerente. Aceste situații sunt însă destul de rar întâlnite, motiv pentru care considerăm că datele obținute prin raportarea numărului de locuitori la nr. de medici ce activează în comuna respectivă sunt pertinente.

La nivelul județului există cinci comune, fiecare cu peste 1500 locuitori, în care nu activează niciun medic de familie (Cârlibaba, Crucea, Coșna, Poieni-Solca și Sucevița). Situația este cu atât mai gravă cu cât cele trei comune sunt situate în partea montană a județului, au în componență un număr important de sate (între 4 și 6), iar pe teritoriul uneia dintre ele (Crucea) se află o importantă exploatare de uraniu, unde lucrează sau a lucrat mare parte din populația masculină a comunei.

De asemenea, la nivelul județului există un număr de 19 de comune ce au peste 3.000 locuitori fiecare și în care activează un singur medic de familie. Cei mai mulți medici de familie au în îngrijire între 1.500 și 2.500 pacienți, ceea ce poate fi considerat eficient din punct de vedere economic, dar extrem de solicitant pentru personalul medical.

Populația din 72% dintre comunele județului beneficiază de prezența în comună a cel puțin unui medic stomatolog, iar în mediul urban numărul persoane ce revin unui medic stomatolog variază între 718 în municipiul Suceava și peste 9000 la Cajvana, valori ridicate înregistrându-se și la Dolhasca, Salcea și Liteni.

Așadar, accesibilitatea populației la servicii sanitare este dificilă mai ales în comunele din zona montană a județului, unde toții indicatorii (număr persoane ce revin unui medic de familie, unui cadru sanitar mediu și unei farmacii, ca și numărul de paturi de spital raportat la 1000 de locuitori) au valorile cele mai reduse.

La nivelul județului există 5 comune în care nu activează nici un medic de familie și 6 comune în care nu există nici măcar un punct farmaceutic, în vreme ce numărul comunelor în care numărul persoanelor ce revin unui cadru sanitar mediu depășește 500 este foarte mare (peste 80% din unitățile administrativ –teritoriale).

Starea de sănătate a populației este marcată, ca și la nivel național, de creșterea incidenței bolilor cronice și a maladiilor neoplazice.

2.3.3 Învățământ

Conform informațiilor prezentate pe site-ul Inspectoratului Școlar Județean Suceava www.isj.sv.edu.ro, sistemul de învățământ din județul Suceava este compus din:

- 217 de unități de învățământ de stat, respectiv: 148 de școli, 19 grădinițe, 20 colegii, 17 licee, 1 seminar teologic, 1 școală postliceală sanitară;
- 2 unități de învățământ privat, respectiv: 1 școală postliceală sanitară și 1 grădiniță;
- unități conexe: 5 cluburi ale copiilor, 1 palat al copiilor, 3 cluburi sportive școlare, 1 casa corpului didactic, 1 centru județean de resurse și asistență educațională, 1 centru școlar de educație incluzivă.

Învățământul superior este reprezentat de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, instituții superioare de stat care are în componență următoarele facultăți: Facultatea de Drept și Științe Administrative, Facultatea de Educație Fizică și Sport, Facultatea de Inginerie Alimentară, Facultatea de Inginerie Electrică și Știința Calculatoarelor, Facultatea de Inginerie Mecanică, Mecatronică și Management, Facultatea de Istorie și Geografie, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării, Facultatea de Silvicultură, Facultatea de Științe ale Educației, Facultatea de Științe Economice și Administrație Publică.

Populația școlară reprezintă totalitatea copiilor din grădinițe și creșe, a elevilor și studenților cuprinși în procesul de instruire și educare dintr-un an școlar/universitar din cadrul educației formale, indiferent de formele de învățământ pe care le frecventează (de zi, seară, cu frecvență redusă și la distanță), programul de studii și de vârstă.

La nivelul județului Suceava în anul 2017 erau 124.176 persoane încadrate în sistemul de învățământ dintre care 76.872 persoane erau distribuite în mediul urban iar 47.304 în mediul rural.

Tabelul 2-11: Populația școlară pe medii de rezidență

Nivel	Total	Urban		Rural	
	Număr persoane	Număr persoane	%	Număr persoane	%
Național	3578561	2556054	71,43	1022507	28,57
Regiunea Nord-Est	622986	380530	61,08	242456	38,92
Județul Suceava	124176	76872	61,91	47.304	38,09

Comparativ cu situația la nivel național (71,43%), județul Suceava are un procent mai mic al populației școlare localizate în mediul urban (61,91%), foarte apropiat de valoare regională (61,08%). Populația școlară a regiunii reprezintă 17,41% din populația școlară totală la nivel național, în timp ce populația școlară a județului Suceava reprezintă 19,93% din cea a regiunii.

2.3.4 Transporturile

Dezvoltarea și modernizarea rețelei de transport reprezintă un element de bază în relansarea economică a județului, în creșterea calității vieții populației, în înscrierea județului în rețeaua europeană de transport. Căile de comunicație care fac obiectul PATJ-ului Suceava au fost analizate în contextul legăturilor cu județele învecinate și a legăturilor de transport național și internațional.

În cadrul echipărilor de infrastructură un loc important îl ocupă rețeaua de căi de comunicație și transport compusă din:

- Rețeaua rutieră;
- Rețeaua feroviară;
- Rețeaua de căi aeriene și aeroporturi;
- Rețeaua de căi navigabile, mai puțin dezvoltată.

Datele necesare analizei pentru toate tipurile de căi de comunicație s-au obținut din evidențe statistice, din documentația P.A.T.N., de la societățile și regiile care gestionează activitatea în domeniu.

Din analiza situației existente la nivelul anului 2020, cu privire la căile de comunicații și transport, au rezultat următoarele:

- Rețeaua rutieră acoperă în mod echilibrat teritoriul județului,

- Existența a două drumuri europene E85 București – Suceava – Cernăuți și E58 Halmeu – Suceava – Sculeni,
- Lipsa autostrăzilor pe teritoriul județului, fapt care duce la o limitare a mobilității și conectivității transporturilor rutiere la nivel național și european,
- Drumurile din județul Suceava se prezintă astfel: 58,% sunt drumuri modernizate, 28,9% sunt drumuri pietruite, 6,7% sunt drumuri cu îmbrăcăminte ușoară și 5,6% sunt drumuri de pământ,
- Rețeaua de drumuri publice la nivel de județ are o lungime totală de 3144 km drumuri naționale, județene și comunale, din care:
 - o Drumurile naționale au 627 km (19,94 %), din care 615 km sunt modernizate,
 - o Drumurile județene au 1130 km (35,94%) din care 890 km sunt modernizare, 178 km sunt drumuri pietruite și 62 km sunt drumuri de pământ,
 - o Drumurile comunale au 1387 km (44,11%) din care 343 km sunt drumuri modernizate, 731 km sunt drumuri pietruite și 313 km sunt drumuri de pământ,
- Densitatea rețelei de drumuri publice pentru anul 2016⁴ de 36,7 km la 100 kmp plasează județul Suceava peste nivelul densității înregistrat pe țară de 34,3 km la 100 kmp, peste nivelul densității la nivel de Macroregiune Doi de 33,7 km/100 kmp și sub valoarea regiunii de Nord-Est de 40,2 km/100 kmp. Față de județele Macroregiunii Doi, județul Suceava ocupă penultima poziție, plasându-se înaintea județului Neamț (cu 34,5 km/100 kmp),
- Densitatea rețelei de drumuri publice la 1 milion de locuitori este de 4953 km de drumuri publice la 1.000.000 locuitori, fiind peste media din România de 3965 km de drumuri publice la 1.000.000 locuitori (cf. Informațiilor studiului pentru PATJ Suceava – actualizat și revizuit în noiembrie 2021).

2.3.4.1 Rețeaua rutieră

Traseele **drumurilor naționale** din județul Suceava, la nivelul anului 2020, sunt următoarele:

- o DN 2 pe direcția nord-sud pe traseul: frontieră Ucraina (Vama) – Siret – Suceava – Fălticeni – limita de sud a județului. Face parte din drumul european E 85;
- o DN 17 pe direcția est-vest pe traseul: DN 2 – Suceava – Gura Humorului – Câmpulung Moldovenesc – Vatra Dornei – limita de vest a județului. Face parte din drumul european E 576 și reprezintă traseu turistic;
- o DN 15 C – traseu din DN 2, la sud de Fălticeni spre limita sudică a județului, direcția Târgu Neamț;

⁴ INS_Repere economice și sociale regionale. Statistica teritorială.pdf, 2018

- DN 17 B – traseu Vatra Dornei – Valea Bistriței spre limita sudică a județului, direcția Bicz – Piatra Neamț;
- DN 18 – traseu DN 17 din satul Mestecăniș comuna Iacobeni spre nord-vest, limită județ direcția Borșa – Sighetu Marmației, județul Maramureș;
- DN 17 A – traseu turistic din DN 17 – Câmpulung Moldovenesc spre nord-est, Sucevița, Rădăuți – legătura cu DN 2 în satul Bălcăuți;
- DN 29 – traseu Suceava – Dumbrăveni – spre limita estică a județului – direcția Botoșani;
- DN 29 A – traseu Suceava – Adâncata – spre limita estică a județului – direcția Dorohoi;
- DN 29 C – traseu DN2 – oraș Siret – limita de nord-est a județului – direcția Bucecea – Botoșani;
- DN 2H Rădăuți Putna și DN 2E Fălticeni – Vicovu de Jos.

”Rețeaua drumurilor județene de pe teritoriul județului Suceava cuprinde: DJ 155A, DJ 155B, DJ 155P, DJ 172D, DJ 174, DJ 174A, DJ 174C, DJ 174D, DJ 174E, DJ 174F, DJ 175, DJ 175A, DJ 175B, DJ 176, DJ 176A, DJ 177, DJ 177A, DJ 177B, DJ 177C, DJ 177D, DJ 177E, DJ 178, DJ 178A, DJ 178B, DJ 178C, DJ 178D, DJ 178E, DJ 178F, DJ 178G, DJ 208, DJ 208A, DJ 208B, DJ 208C, DJ 208D, DJ 208E, DJ 208F, DJ 208I, DJ 208S, DJ 208T, DJ 208U, DJ 208V, DJ 209A, DJ 209B, DJ 209C, DJ 209D, DJ 209G, DJ 209H, DJ 209K, DJ 209L, DJ 209M, DJ 290, DJ 290A, DJ 291A, DJ 291K.”

Infrastructura rutieră din județul Suceava este structurată în tabelul de mai jos, datele fiind fiind puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică.

Tabelul 2-12: Drumurile naționale, județene și comunale din județul Suceava

Categoriile de drumuri publice	Tipuri de acoperământ	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Anul 1990 (km)	Anul 2000 (km)	Anul 2010 (km)	Anul 2017 (km)
Nationale	Total	Suceava	483	629	628	627
	Modernizate	Suceava	457	524	614	613
	Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	Suceava	22	100	14	14
	Pietruite	Suceava		5		
Județene și comunale	Total	Suceava	1846	1836	2044	2517
	Modernizate	Suceava	140	174	509	1209
	Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	Suceava	626	493	385	216
	Pietruite	Suceava		980	792	913
	De pământ	Suceava		189	358	179
Județene	Total	Suceava			1137	1130
	Modernizate	Suceava			435	866
	Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	Suceava			309	17

Categoriile de drumuri publice	Tipuri de acoperământ	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Anul 1990 (km)	Anul 2000 (km)	Anul 2010 (km)	Anul 2017 (km)
	Pietruite	Suceava			263	182
	De pământ	Suceava			130	65
Comunale	Total	Suceava			907	1387
	Modernizate	Suceava			74	343
	Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	Suceava			76	199
	Pietruite	Suceava			529	731
	De pământ	Suceava			228	114
Total	Total	Suceava	2329	2465	2672	3144
	Modernizate	Suceava	597	698	1123	1822
	Cu îmbrăcămînți ușoare rutiere	Suceava	648	593	399	230
	Pietruite	Suceava		985	792	913
	De pământ	Suceava		189	358	179

2.3.4.2 Rețeaua feroviară

Din analiza situației existente la nivelul anului 2020, cu privire la căile ferate, au rezultat următoarele:

- Liniile de cale ferată aflate în exploatare la 31 decembrie 2016⁵ aveau o densitate a liniilor la 1000 kmp teritoriu de 61,5 km, fapt care situează județul Suceava pe primul loc în regiunea de dezvoltare de Nord-Est de 44,00 km/1000 kmp teritoriu, dar și față de media liniilor de cale ferată pe țară de 45,2 km/1000 kmp teritoriu și Macroregiunea Doi cu o densitate a liniilor de cale ferată de 46,4 km/1000 kmp teritoriu.
- După datele INS 2018 Tempo on-line pentru anul 2016, în tabelul de mai jos, se observă poziția 1 a județului Suceava în raport cu densitatea căilor ferate la nivel de țară, Macroregiunea Doi, Regiunea de dezvoltare de Nord-Est și județele componente ale acesteia.

Tabelul 2-13: Densitatea rețelei de căi ferate pe teritoriul județului Suceava, 2016

Nivelul teritorial	Densitate căi ferate în teritoriu (km/1000 kmp)	Căi ferate (% din total)			
		Electrificate	Normale	Simple	Duble
România	45,2	37,43	98,72	71,62	27,10
Macroregiunea Doi	46,4	-	-	-	-
Regiunea de NE	43,95	40,93	98,9	64,75	33,33
Bacău	33,37	85,52	100,00	49,32	50,58
Botoșani	32,28	-	100,00	100,00	-
Iași	52,95	47,24	94,48	50,00	44,48
Neamț	29,34	51,45	100,00	57,23	42,77
Suceava	61,50	47,15	97,72	65,40	32,32

⁵ INS_Repere economice și sociale regionale. Statistica teritorială.pdf, 2018

Nivelul teritorial	Densitate căi ferate în teritoriu (km/1000 kmp)	Căi ferate (% din total)			
		Electrificate	Normale	Simple	Duble
Vaslui	46,83	-	9,80	76,71	22,09

Sursa: date INS, Tempo on-line, 2018

Traseele de căi ferate sunt amenajate pe direcțiile principale nord-sud și est-vest, iar traseele secundare corespund legăturilor din interiorul județului. La nivelul anului 2017 lungimea totală a liniilor ferate în județul Suceava era de 526 km, din care 248 km reprezintă liniile ferate electrificate.

Raportat la totalul lungimii de cale ferată a Macroregiunii Doi de 3369 km, înseamnă că județului Suceava îi revin 15,61% din totalul acestora, iar din lungimea liniilor electrificate de 1185 km, îi revine un procent de 20,92%.

Raportat la totalul lungimii de cale ferată aferent Regiunii de Dezvoltare de Nord-Est de 1620 km, înseamnă că județului Suceava îi revin 32,46% din totalul acestora, iar din lungimea liniilor electrificate de 663 km, îi revine un procent de 37,40%.

În tabelul de mai jos este redată evoluția rețelei de căi ferate și categoriile de linii de cale ferată din județul Suceava la nivelul anilor 1990 - 2020.

Tabelul 2-14: Rețeaua de căi ferate a Companiei Naționale de Căi Ferate pe teritoriul județului Suceava

Caracteristici	Anul 1990 (km)	Anul 2000 (km)	Anul 2010 (km)	Anul 2018 (km)	Anul 2020 (km)
Total lungime linii CF	445	444	526	526	520
Categorii de linii de cale ferată, din care:					
Electrificată	168	201	248	248	248
Linii normale	442	442	514	514	508
Linii normale cu o cale	-	363	344	344	338
Linii normale cu 2 căi	-	79	170	170	170
Linii cu ecartament larg	-	-	-	-	12

Sursa: date INS, Tempo on-line, 2018

Din interpretare se observă o creștere a lungimii liniilor de cale ferată cu 75 km în 30 de ani, respective de la 445 km în anul 1990, la 520 km în anul 2020. De asemenea, se observă o creștere a lungimii liniilor normale cu două căi, de la 79 km în anul 2000 la 170 km în anul 2010, lungime care a rămas neschimbată până în prezent. Se constată că în anul 2020 au fost puse spre folosință și liniile cu ecartament larg, pe o distanță de 12 km.

2.3.4.3 Drumurile industriale

Drumurile industriale de pe teritoriul județului Suceava corespund celor două ramuri importante din județ: exploatarea forestieră și industria extractivă.

În anul 2020, lungimea totală a drumurilor forestiere (pietruite) este de 2.390 km, din care 478 km sunt impracticabile.

2.3.4.4 Rețeaua navigabilă

În prezent, pe teritoriul județului Suceava, nu există căi navigabile.

2.3.4.5 Căile aeriene

Transporturile aeriene, la nivel național sau internațional, se desfășoară pe rute care au ca punct principal de plecare Aeroportul Internațional „Ștefan cel Mare” Suceava. Obiectivul este amplasat în orașul Salcea, la aproximativ 14 km est față de municipiul Suceava și la circa 40 km vest față de municipiul Botoșani. Accesul către aeroport se realizează pe DN 29 care leagă județul Suceava de județul Botoșani. Poziția geografică raportată la centrul pistei este 47°41'14,92" N și 26°21'14,49" E. Aeroportul este construit la 413 metri deasupra nivelului mării, suprafața infrastructurii fiind de aproximativ 115 ha.

Aeroportul Internațional „Ștefan cel Mare” Suceava este dimensionat pentru avionul tip AN 24 pentru curse interne. Aeroportul a fost construit în anii 1960-1961 și lucrări de dezvoltare s-au realizat până în anul 1968. În cursul anului 2010 aeroportul a deservit un număr de 1.670 mișcări aeronave și a procesat un număr de 34.608 pasageri. Comparativ cu anul 2009, s-a înregistrat o scădere de 3,24%, la mișcări aeronave și o creștere de 6,19%, la pasageri procesați, ceea ce a condus la o creștere a veniturilor proprii cu 21,86%, față de anul 2009. Construcțiile aeroportuare sunt formate din:

- Pistă betonată;
- Platformă de îmbarcare;
- Debarcare;
- Aerogară de pasageri;
- Direcția principală de aterizare este dotată cu un sistem direcțional;
- Căi rulare, bloc tehnic, alte construcții (uzină electrică, remiză PSI, ateliere).

În ultimii ani s-au făcut eforturi deosebite pentru reabilitarea aeroportului și identificarea unor surse financiare externe pentru modernizarea acestuia, în vederea asigurării condițiilor de securitate pentru aterizarea și decolarea avioanelor de mare capacitate. În 2011, Regia Autonomă Aeroportul „Ștefan cel Mare” Suceava, a promovat, în vederea obținerii finanțării nerambursabile proiectul Modernizarea Aeroportului „Ștefan cel Mare” Suceava în cadrul Programului Operațional Sectorial Transport, Axa prioritară 2, Domeniul Major de Intervenție 2.4., în valoare totală de 167.706.503 lei.

O statistică recentă a publicației „Wall Street – real estate”⁶ plasează Aeroportul din Suceava pe locul 8 într-o ierarhie națională și pe locul 3 în Regiunea de dezvoltare Nord-Est după aeroporturile din Iași și Bacău. Conform datelor publicate, aeroportul „Ștefan cel Mare” a înregistrat o creștere de 33,7% a numărului de pasageri transportați, fiind pe locul al 2-lea din acest punct de vedere, după aeroportul din Bacău.

În județul Suceava se află trei suprafețe amenajate pentru activități turistice, sportive și de agrement: Aeroclubul teritorial *Grigore Baștan* din orașul Salcea, Aerodromul *Bucovina Fly Club* din comuna Frătăuții Vechi, Aerodromul *Floreni* din comuna Dorna Candrenilor, dar și patru helipuncte/heliporturi pentru intervenții medicale de urgență amenajate în spațiile de lângă mănăstirile Putna, Sucevița, Moldovița și Voroneț.

2.3.5 Producerea energiei electrice și termice

Județul Suceava este unul dintre județele echipate cu mai puține instalații de producere a energiei electrice. În tabelul de mai jos sunt prezentate capacitățile de producere a energiei electrice instalate în județ. Informațiile sunt conforme datelor de la Transelectrica, primite pentru anul 2019:

Tabelul 2-15: Puteri totale pe tipuri de sursă de energie pentru județul Suceava

Tip resursă	Putere totală instalată (MW)	Putere cu PIF cf. emitenți (MW)	Putere cu PIF cf. Dispecerului Energetic Național (MW)
Biogaz	2,978	2,978	2,974
Biomasă	57,825	57,795	59,365
Centrală clasică	1,200	1,200	1,200
Eolian	0,600	0,600	0,600
Fotovoltaic	0,649	0,635	0,514
Hidro	4,605	4,765	5,043
TOTAL	67,857	67,973	69,696

Unul dintre producătorii de energie electrică pe surse convenționale a fost Centrala electrică de termoficare din municipiul Suceava aparținând SC Termica S.A. care a funcționat până în anul 2015, în cogenerare, asigurând energia termică a municipiului. După această dată, societatea a intrat în insolvență, iar centrala de termoficare a fost înlocuită cu o nouă centrală de cogenerare de înaltă eficiență, conform SIDU Suceava 2016-2023. Noua CET Suceava, realizată în parteneriat public-privat între Termica S.A și ADREM INVEST SRL funcționează pe

⁶ <https://www.wall-street.ro/articol/Auto/238310/numarul-pasagerilor-a-crescut-in-2018-pe-majoritatea-aeroporturilor-din-romania.html>

combustibil regenerabil (biomasă) și este echipată cu două turbine alimentate cu peleți, fiind considerată cea mai mare instalație de cogenerare pe biomasă din țară (SIDU Suceava, 2016).

În municipiul Rădăuți funcționează tot o centrală de cogenerare care produce energie electrică, CET Rădăuți, cu o capacitate electrică instalată de 7 MW și care utilizează gazele naturale drept combustibil (ANRE, 2018). CET Rădăuți se află în administrarea SC Servicii Comunale S.A. Rădăuți.

Deși județul nu beneficiază de cel mai ridicat potențial energetic solar, datele furnizate de Transelectrica indică prezența acestui tip de facilități de generare a energiei pe teritoriul județului Suceava, însă capacitățile instalate sunt de puteri foarte mici. De asemenea, producerea energiei electrice se mai realizează prin valorificarea biomasei și, într-o măsură mult mai mică, a potențialului eolian.

Potrivit informațiilor primite de la Consiliul Județean Suceava, capacităților de producție menționate mai sus li se adaugă turbo-agregatele instalate pe râul Siret, aflate în administrația Hidroelectrică – S.H. Bistrița.

Alimentarea cu energie electrică a județului Suceava este asigurată din Sistemul Energetic național prin intermediul rețelelor electrice de transport precum și a rețelelor de distribuție a energiei electrice.

Infrastructura electrică de transport a fost modernizată prin lucrări de modernizare realizate la stația electrică de transformare 400/220/110/20 kV Suceava, în cadrul proiectului "Trecerea la tensiunea de 400 kV a axului Gutinaș – Bacău Sud – Roman Nord – Suceava din Sistemul Național de Transport a Energiei Electrice."

Alimentarea cu energie termică (distribuția energiei termice), la nivel de Regiune de Dezvoltare de Nord-Est a rămas relativ constantă după anul 2015. Pentru județul Suceava s-a înregistrat o creștere a valorilor energiei termice distribuite după anul 2014, prin punerea în funcțiune în municipiul Suceava a unei centrale de cogenerare de înaltă eficiență cu funcționare pe biomasă SC Bioenergy Suceava SA, dată în exploatare în anul 2013.

Potrivit Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), în anul 2018, în județul Suceava alimentarea cu energie termică se realiza în sistem centralizat în orașul Suceava – municipiu și reședință de județ și trei municipii:

- **Suceava**, unde operatorul sistemului de alimentare centralizată cu energie termică SACET este SC THERMONET SA SUCEAVA, care are în administrare 26,17 km rețele de termoficare primare, 49 puncte termice și 413,30 km rețele termice secundare, din care 156,575 km sunt conducte modernizate. Lucrări de modernizare s-au efectuat și la 18 puncte termice, iar în semestrul I 2018, SACET Suceava înregistra 1638 de bransamente în funcțiune și un număr de peste 17300 de apartamente racordate; gradul de contorizare fiind de 100% atât pentru încălzire, cât și pentru apă caldă de consum.

- **Vatra Dornei**, sistemul centralizat de distribuție a energiei termice cât și serviciul de transport energie termică este în administrarea Primăriei - Direcția de Producere, Transport și Distribuție Energie Termică. În anul 2018 SACET Vatra Dornei dispunea de 218 brașamente în funcțiune și un număr de 2100 apartamente racordate, gradul de contorizare fiind de 95% pentru încălzire și 94% pentru apă caldă de consum. Energia termică în sistem centralizat este produsă de o centrală termică ce funcționează pe bază de rumeguș și deșeuri din lemn, asigurând apă caldă și căldură pentru: peste 2000 de locuințe, 16 instituții publice și 50 de agenți economici.
- **Rădăuți**, alimentarea cu energie termică în sistem centralizat este asigurată de SC Servicii Comunale SA Rădăuți, apa caldă fiind produsă de centrala termică din zonă cu o capacitate de 45 Gcal/oră și transportată către 10 puncte termice reabilite, prin intermediul rețelei termice primare. În anul 2018, SACET Rădăuți înregistra 407 brașamente în funcțiune și un număr de peste 4500 apartamente racordate, gradul de contorizare fiind de 79% pentru încălzire și 100% pentru apă caldă de consum.
- În anul 2014, în **Câmpulung Moldovenesc**, administrarea serviciului de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în cartierul de locuințe pentru tineret ANL Bunești, a fost dat primăriei municipale – compartimentul de alimentare cu energie termică.
- **Pentru celelalte localități ale județului Suceava**, alimentarea cu apă caldă și căldură se face prin intermediul centralelor termice alimentate cu gaze naturale, biomasă, lemn sau deșeuri vegetale (cu randament scăzut și puțin eficiente). Buteliile de aragaz sau rezervoare GPL, constituie alte surse locale care asigură cererea populației, în special pentru mediul rural.

Conform datelor INS 2018, În perioada 2012 – 2017, evoluția distribuției energiei termice în cadrul Regiunii de Dezvoltare de Nord-Est pe (G/cal) este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-16: Energia termică distribuită la nivelul județelor din Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est (G/cal)

Unitatea teritorială	Anul					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est	868785	756118	668897	737951	789291	768192
Bacău	150525	134658	123086	118889	114610	116015
Botoșani	80309	76640	74071	74267	67024	67604
Iași	355518	300393	271536	255006	243450	234307
Neamț	20205	13574	7685	2868	2437	3488
Suceava	254301	222974	187862	281220	356128	341195
Vaslui	7928	7879	4657	5701	5642	5583

Sursa: INS; 2017

Din interpretare se observă că, în anul 2017, județul Suceava se clasa pe locul I la nivel de Regiune de Dezvoltare de Nord-Est, înaintea județului Iași, cu privire la energia termică distribuită, exprimată în gigacalorii (G/cal). De asemenea, se observă o creștere a consumului/distribuției de energie termică, reflectat de valoarea energiei termice distribuite în anul 2017, față de anul 2012, cu o cantitate de 86.894 G/cal.

Rețeaua de transport gaze naturale de pe teritoriul administrativ al județului Suceava face parte din Sistemul Național de Transport Gaze Naturale, operat de SNTGN TRANSGAZ SA.

Conform datelor SNTGN Transgaz SA, județul Suceava este alimentat cu gaze naturale din Nodul Tehnologic Gherăiești, conducta Ø 20" Gherăiești – Tg. Neamț și din conducta Ø 16" Gherăiești-Lețcani, din care se ramifică o conductă Ø 16" ce alimentează Municipiul Botoșani. Aceste conducte formează un inel de transport gaze naturale, din care se asigură alimentarea localităților zonei de nord-est, implicit a localităților din județul Suceava.

Principalele conducte de transport gaze naturale de pe teritoriul județului Suceava sunt următoarele:

- Conducta Drăgușeni – Spătărești, Ø 20";
- Conducta Frasin – Spătărești, Ø 20";
- Conducta Frasin – Câmpulung Moldovenesc, Ø 12";
- Conducta Câmpulung Moldovenesc – Vatra Dornei, Ø 12", în curs de execuție;
- Conducta Spătărești – Tisauti, Ø 16";
- Conducta Tisauti – Bucecea, Ø 14";
- Conducta Suceava – Rădăuți, Ø 10".

Din aceste conducte sunt alimentate, prin intermediul conductelor de racord, următoarele stații de reglare măsurare gaze naturale (SRM) și posturi de reglare-măsurare (PM) gaze naturale: SRM Fălticeni, PM Pocoleni, PM Valea Seaca, SM Izvorul Gura Humorului, SRM CET Gura Humorului, SRM Gura Humorului, SRM Frasin, PM Frasin, SRM Câmpulung Moldovenesc, SRM Bosanci, PM Horodniceni, SRM Ipotești, SRM Suceava, SRM AMBRO Suceava, SRM Pătrăuți, PM Grup 1 Todirești, SRM Milișăuți, SRM Rădăuți, SRM EGER, PM Rădăuți, SRM Salcea, SRM Siminicea, SRM Siret.

Conform datelor INS 2018, la finalul anul 2016, rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite în Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est și județul Suceava prezenta următoarele particularități, așa cum se observă în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-17: Rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite în Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est (mii mc)

Unitatea teritorială	Nr. localități în care se distribuie gaze naturale		Lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (km)	Volumul gazelor naturale distribuite (mii mc)	
	Total loc., din care:	Municipii și orașe		Total, din care:	Pentru uz casnic
România	913	245	39668,8	8390670	2917100
Macroregiunea Doi	164	53	7316,9	1742376	597846
Regiunea de Dezv. de Nord-Est	99	32	4063,0	645165	329932
Bacău	27	8	972,3	171337	74371
Botoșani	6	3	274,4	456618	25471
Iași	25	5	1259,8	192505	105369
Neamț	16	4	575,1	97956	47870

Unitatea teritorială	Nr. localități în care se distribuie gaze naturale		Lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (km)	Volumul gazelor naturale distribuite (mii mc)	
	Total loc., din care:	Municipii și orașe		Total, din care:	Pentru uz casnic
Suceava	12	8	596,8	84400	43231
Vaslui	13	4	384,6	53349	33620

Sursa: INS; 2018

Din interpretare se observă că, în anul 2017, județul Suceava se clasa pe locul I la nivel de Regiune de Dezvoltare de Nord-Est (la egalitate cu județului Iași, privind numărul localităților în care este distribuit gazul natural). De asemenea, pentru volumul gazelor distribuite către consumatori (mii mc), județul Suceava se plasează pe poziția a III-a.

Comparativ cu anul 2010, în anul 2017 volumul gazelor naturale distribuite a scăzut cu 1987 mii mc, de la 86427 mii mc în anul 2010 la 84400 în anul 2017.

2.3.6 Alimentarea cu apă, canalizare

Echiparea cu infrastructuri pentru alimentare cu apă și canalizare apă uzată este următoarea:

- În mediul urban cele 5 municipii au infrastructură pentru alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate.
- Cele 11 orașele au infrastructură pentru alimentare cu apă, mai puțin orașul Cajvana care are fonduri aprobate pentru realizare acestei infrastructuri.
- Infrastructură pentru canalizarea și epurarea apelor uzate au numai 8 orașe, orașele Cajvana și Vicovu de Sus beneficiind de fonduri pentru realizarea acestei infrastructuri, orașul Milișăuți nu are această infrastructură.
- Stații de epurare au toate cele 8 orașe, dar în Broșteni, Dolhasca și Frasin acestea sunt nefuncționale.
- În mediul rural din cele 98 de comune:
 - 26 comune au infrastructuri pentru alimentare cu apă, canalizare și epurare apă uzată;
 - 3 comune au infrastructuri de apă potabilă și canalizare, fără stații de epurare;
 - 5 comune au infrastructuri de alimentare, fără cele de canalizare și epurare apă uzată;
 - 14 comune au infrastructuri de alimentare cu apă și fonduri pentru realizarea infrastructurii de canalizare și epurare apă uzată;
 - 14 comune au fonduri pentru infrastructuri de alimentare cu apă, fără canalizare și epurare apă uzată;
 - 9 comune au fonduri pentru realizarea infrastructurilor de alimentare cu apă, canalizare și epurare apă uzată;

- 23 de comune sunt fără infrastructuri de alimentare cu apă, fără canalizare și epurare apă uzată;
- 3 comune nu au infrastructuri de alimentare cu apă, dar au fonduri pentru realizarea infrastructurilor de canalizare și epurare apă uzată;
- 1 comună nu are infrastructură de alimentare cu apă, dar are infrastructură de canalizare și epurare apă uzată.

Situația alimentării cu apă la nivelul județului Suceava este sintetizată în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-18: Situația alimentării cu apă potabilă la nivelul județului Suceava

Localități	Capacitatea instalațiilor de producere apă (mii m ³ /an)	Cantitatea de apă potabilă distribuită (mii m ³)		Lungime rețea distribuție apă potabilă (km)
		total	uz casnic	
Urban	54.449	9.662	7.026	788,7
Rural	5.335	2.667	1.720	667,8
Total	59.784	12.329	8.746	1.456,5

Conform datelor INS 2018, la finalul anul 2016, rețeaua și volumul gazelor naturale distribuite în Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est și județul Suceava prezenta următoarele particularități, așa cum se observă în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-19: Volumul de apă potabilă distribuită consumatorilor, la nivelul județului Suceava (mii mc)

Unitatea teritorială	Apa potabilă distribuită consumatorilor (mii mc)	
	Total, din care:	Pentru uz casnic
România	740718	563416
Macroregiunea Doi	173390	131463
Regiunea de Dezvoltare de Nord-Est	75866	55393
Bacău	14202	10959
Botoșani	6230	4606
Iași	24143	16103
Neamț	10475	8340
Suceava	11949	8411
Vaslui	8867	6974

Sursa: INS; 2018

Din interpretare se observă că, în anul 2017, județul Suceava se clasa pe locul III la nivel de Regiune de Dezvoltare de Nord-Est privind distribuția apei potabile către populație.

Canalizarea apelor uzate în județ este funcțională în 43 de unități administrativ teritoriale, din cele 114. Dintre acestea, 13 sunt în mediul urban și 30 în mediul rural. Fonduri aprobate pentru înființarea sistemului de canalizare au 23 de unități administrativ teritoriale, 2 unități fiind urbane (Cajvana și Vicovu de Sus), restul de 43 de unități administrativ teritoriale nu au sistem de canalizare, printre care se află și orașul Milișăuți.

La nivelul anului 2020, situația sistemelor de canalizare din localitățile județului Suceava prezintă următoarele caracteristici:

- La nivel județean, 43 de UAT-uri au sisteme de canalizare și 28 de UAT-uri au fonduri aprobate pentru realizarea acestor sisteme, adică un număr de 71 localități (62,2%),
- Sistemele de canalizare din mediul urban sunt în administrarea ACET SA, care dispune gospodărirea acestora,
- Sistemele de canalizare existente în mediul rural sunt realizate în bună parte prin fonduri guvernamentale (O.G. 7/2006 PNDR -MĂSURA 322) sau prin fonduri comunitare (programe PHARE, SAPARD, fonduri europene).

2.3.7 Industria

Industria extractivă reprezintă o activitate economică tradițională în județul Suceava ca urmare a bogatelor și variatelor resurse de subsol.

În prezent în județul Suceava se mai exploatează resurse de subsol precum: mangan la Ulma, comuna Dorna-Arini (exploatare în carieră), minereu de cupru la Mănăila, comuna Breaza (exploatare în carieră, minereul fiind prelucrat în uzina de preparare Iacobeni), uraniu la Crucea (exploatare în subteran), calcar la Cârlibaba, minereuri complexe (Leșu Ursului-Ostra), turbă la Poiana Stampei, dolomite magneziene (extragere și prelucrare Pârâul Cailor – Fundu Moldovei), andezit, bazalt (zăcământul Măgura – Poiana Negri) și sare la Cacica (extrasă prin tehnica saramură și preparare prin recristalizare sare gemă la Pârteștii de Jos). Cacica este singura salină din România care face sare recristalizată (prin evaporare).

Exploatarea resurselor de subsol a înregistrat un nivel mai scăzut în ultimii ani, fapt corelat cu tehnologiile de exploatare care au condus la poluarea factorilor de mediu.

Se remarcă însă că activitatea minieră în județul Suceava este orientată în mare parte și pe exploatarea materialelor de construcții (agregate de râu, roci utile): extracția pietrei ornamentale și a pietrei pentru construcții (Adâncata, Ciocănești, Forăști, Panaci, Pojorâta); extracția pietrișului și nisipului: Șcheia, Gura Humorului, Bosanci, Frasin, Poiana Stampei, Șaru Dornei, Udești, Volovăț, Voitinel ș.a.

La nivelul anului 2016, număr total de angajați în industrie la nivelul județului Suceava era de 42.804 persoane, cu o pondere mai mare în mediul urban (67%), respectiv 28.444 persoane.

Industria alimentară se bazează pe resursele obținute din agricultură, în principal pe prelucrarea produselor animaliere (lapte, carne) (Strategia de dezvoltare economică și socială a județului Suceava, 2011-2020). În județul Suceava sunt firme din industria alimentară a căror produse de calitate sunt mărci recunoscute la nivel național: ex. produse lactate și brânzeturi: Dorna S.A. (Vatra Dornei), Rarăul S.A. (Câmpulung Moldovenesc), Bucovina S.A. (Șcheia), la care se adaugă și produse tradiționale: cozonacul Bujor (Cozonac Bujor S.A. - Suceava). De asemenea, industria băuturilor s-a dezvoltat pe baza valorificării resursele naturale: apă minerală, apă plată: Vatra Dornei (Carpathian Spring S.A., Roua Munților – localitatea Roșu), Dorna Candrenilor (marca/denumire comercială: Bucovina, Dorna, Poiana Vinului, Izvorul Alb, Roua Munților - Perimetrul Secu - Moara Dracului), Poiana Negrii (denumire comercială Poiana

Negrii), Păltiniș (marca Aqua Carpatica), Fundu Moldovei (Domarom Star SRL); acestora se adaugă fabricarea înghețatei, industria berii (Șcheia – Bermas S.A.); se remarcă și noi specializări în industria alimentară: fabricarea sucurilor de fructe și legume (ex. Dornești - Das Gruene Haus SRL) etc.

Industria lemnului este o ramură tradițională a cărei dezvoltare continuă se datorează valorificării fondului forestier care ocupă o suprafață apreciabilă. Lemnul este valorificat în cea mai mare parte sub forma fabricării de furnire și panouri din lemn. În industria de prelucrare a lemnului sunt active 1.226 de firme care reprezintă 32% din numărul total de firme industriale la nivelul județului Suceava.

O altă activitate industrială cu tradiție în cadrul județului Suceava este industria încălțăminte dezvoltată cu precădere în mediul urban (Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vicovul de Sus), dar și în mediul rural (Vicovul de Jos, Dărmănești). Industria tăbăcirii pieilor și a încălțăminte deține locul trei între ramurile industriei după numărul angajaților: 3.184 de persoane, reprezentând 7,5% din numărul total de angajați în industrie.

Industria textilă și cea a confecțiilor sunt reprezentative pentru economia județului Suceava care valorifică forța de muncă feminină calificată (1.487 și respectiv 2.860 persoane), reprezentând 3,47% și respectiv 7% din numărul total de salariați în industrie.

Evoluția industriei textile a înregistrat la nivel național o reducere semnificativă după 1990 determinată de reducerea importanței culturii plantelor tehnice în agricultura românească. Cu toate acestea în cadrul județului Suceava industria textilă este reprezentată de 95 de firme, cele mai multe fiind concentrate în orașe, dar sunt și firme localizate în mediul rural (Mitocul Dragomirnei, Fântâna Mare, Vicovu de Jos, Dărmănești, etc.).

Industria confecțiilor înregistrează o evoluție mai bună comparativ cu industria textilă atât din punct de vedere al numărului de firme (195), al ponderii resurselor umane în total angajați industrie (7%), cât și a valorii mai ridicate a producției, în mare parte acestea fiind relaționate asigurării producției de asamblare a articolelor de îmbrăcăminte (sistem lohn).

Fabricarea mobilei ocupă locul cinci din punct de vedere al resursei umane, angrenând 2.410 persoane, reprezentând 5,6% din total salariați în industrie. Industria mobilei înregistrează o amplă distribuție la nivelul județului Suceava, remarcându-se însă o concentrare mai mare a acestei ramuri în centrele urbane. În mediul rural între cele mai importante centre ale industriei mobilei cu valori ridicate ale angajaților se pot menționa: Șcheia, Frătăuții Noi, Malini, Vadu Moldovei.

Industria extractivă a înregistrat o scădere semnificativă a producției în ultimul deceniu. În prezent unele perimetre miniere au fost închise (ex. Cârlibaba, Fundu Moldovei, Ostra, Crucea, Broșteni, Șaru Dornei) sau producția acestora s-a diminuat (Chiriță, Schmitz, 2017).

În cazul exploatărilor de sare, producția a scăzut în ultimii ani ca urmare a costurilor ridicate de producție (pentru recristalizare se folosește o cantitate mare de energie electrică fapt ce

determină creșterea costurilor de producție). În anul 2015 Compania Națională a Sării a implementat la Cacica un proiect de re tehnologizare pentru reducerea costurilor energetice, demarat în 2010, fiind folosită o tehnică modernă de evaporare prin metoda de compresie mecanică a vaporilor. Astfel, consumul de energie a scăzut cu 40%. Competiția altor țări producătoare de sare, pe care o valorifică la export cu prețuri mai mici, a determinat în ultimii ani pierderea contractelor cu țări precum Ungaria, Slovacia. În prezent producția de sare de la Cacica este orientată numai pe piața internă.

Se remarcă și o pondere mai mică a populației ocupate în industria extractivă (3,8% din numărul total de angajați în industrie).

De asemenea, se remarcă centre complexe ale industriei extractive pe teritoriul cărora se exploatează una sau două resurse de subsol și materiale de construcții (Pojorâta, Poiana Stampei) sau diferite materiale de construcții (argilă, caolin, pietriș și nisip: ex. Forăști).

Se remarcă unele orașe de mici dimensiuni și comune cu ponderi relativ mari ale populației ocupate în industria extractivă: ex. Iacobenii, Pojorâta, Cacica, Dorna Candrenilor, Marginea, Malini, Vama, Salcia, Brodina, Frasin etc. În cazul acestor unități administrativ-teritoriale industria extractivă deține o pondere importantă în economia locală, ponderea populației ocupate fiind dominantă (ex. Iacobenii: 89%, Pojorâta: 79%, Forăști: 67%).

2.3.8 Agricultură

Fondul funciar al județului Suceava în perioada 1990-2014 a fost de 855350 hectare, acesta scăzând la 855301 ha în anul 2019 (conform datelor din Anuarul Statistic al Județului Suceava, 2020).

În ceea ce privește suprafețele agricole, pe teritoriul județului Suceava acestea pot fi împărțite în terenuri arabile, pășuni și fânețe, și vii și livezi.

Dintre acestea, terenurile cu destinație agricolă au rămas relativ constante, reprezentând, în 2019, 41,48% (354820 ha) din totalul fondului funciar. Suprafețele neagricole ocupă spații mai însemnate, ajungând în 2019 să reprezinte 58,52% (500481 hectare) din totalul fondului funciar al județului.

Fondul agricol productiv este împărțit în suprafețe arabile, pășuni, fânețe, livezi și pepiniere pomicele. Dintre acestea, în județul Suceava suprafețe însemnate reprezintă suprafețele arabile de 180186 ha (21,06% din totalul fondului funciar), pășunile 93052 ha (10,87% din totalul fondului funciar), fânețele 78404 ha (9,16 % din totalul fondului funciar) și livezi și pepiniere 3178 ha (0,37 % din totalul fondului funciar).

Terenurile agricole neproductive (58,52% din totalul fondului funciar) sunt reprezentate în principal de păduri și terenuri cu vegetație forestieră (440366 ha, adică 51,48% din fondul funciar), însă mai cuprinde spații ocupate de ape și bălți (11129 ha adică 1,30% din fondul funciar), suprafețe ocupate de construcții (21341 ha adică 2,49% din fondul funciar), căi de

comunicații și căi ferate (8353 ha adică 0,97% din fondul funciar), precum și terenurile degradate și neproductive cu o suprafață de 19292, adică 2,25% din fondul funciar).

După datele INS TEMPO-Online, în ceea ce privește schimbările în acoperirea/utilizarea terenurilor, la dinamica terenurilor neagricole se remarcă o dinamică pozitivă între anii 2010 – 2014 a terenurilor acoperite de construcții cu +282 ha (1,47%) și terenurilor degradate și neproductive cu +72 ha (+0,51 %) , în timp ce din suprafața forestieră numai în perioada 2010-2014 au pierdut 46 hectare (0,01%).

Conform statisticilor oficiale din anul 2019, județul Suceava dispunea de următorul potențial agricol:

- Suprafața agricolă – 354820 ha (41,48% din suprafața totală), din care 96,2% se află în proprietate privată;
- Suprafața arabilă – 180186 ha (50,78% din suprafața totală a terenurilor agricole), din care 99,2% se află în proprietate privată;
- Suprafața pășunilor – 93052 ha (26,22 % din suprafața totală a terenurilor agricole), din care 90,6% se află în proprietate privată;
- Suprafața fânețelor – 78404 ha (22,1 % din suprafața totală a terenurilor agricole), din care 96,8% se află în proprietate privată;
- Suprafața livezilor și pepinierelor viticole – 3178 ha (0,9% din suprafața totală a terenurilor agricole), din care 94,8% se află în proprietate privată.
- La nivelul anului 2017, repartiția terenurilor agricole și non-agricole pe unități administrativ teritoriale poate fi eșalonată în: unități administrativ teritoriale cu cele mai reduse ponderi ale suprafețelor agricole din totalul fondului funciar sunt comunele: Ostra (10,11%), Putna (10,32%), Risca (11,69%), și Sucevița (13,63%) și orașul Broșteni (14,16%). La polul opus, unitățile administrativ teritoriale cu ponderi foarte ridicate ale suprafeței agricole din totalul fondului funciar sunt: Bilca (96,38%), Horodnic de Jos (93,98%), orașul Cajvana (93,35%), Bosanci (92,70%), Calafindești (92,38%), Horodniceni (91,67%), Bunești (91,48%) și Musenița (91,44%).

Terenurile arabile ocupă suprafețe însemnate în Gălănești (95,98%), Milișăuți (91,18%), Bilca (90,71%), Verești (89,75%) și Dumbrăveni (89,11%), la polul opus aflându-se UAT-urile Izvoarele Sucevei (0,64%), Breaza (1,38%), Iacobeni (1,39%), Moldova-Sulița (1,42%), Crucea (1,48%), Ciocănești (1,62%) și Cârlibaba (1,96%).

În ceea ce privește terenurile acoperite cu pășuni și fânețe, unitățile administrativ teritoriale ce dețin ponderi importante din totalul suprafeței agricole destinate acestei utilizări sunt: Izvoarele Sucevei (99,36%), Breaza (98,62%), Iacobeni (98,61%), Moldova-Sulița (98,58%), Crucea (98,52%), Ciocănești (98,38%) și Cârlibaba (98,04%). La polul opus, cu ponderi reduse ale pășunilor și fânețelor din totalul fondului agricol se află localitățile: Gălănești (4,02%),

Milișăuți (8,82%), Bilca (9,07%), Verești (10,25%), Dumbrăveni (10,89%), Bălcăuți (11,72%), Stroiști (11,89%) și Horodnic de Sus (12,07%).

În ceea ce privește terenurile acoperite cu vii și livezi, unitățile administrativ teritoriale ce dețin ponderi importante din totalul suprafeței agricole destinate acestei utilizări sunt localitățile: Fălticeni (24,18%), Rădășeni (12,20%), Vulturești (8,04%) și Pătrăuți (4,48%). În 33 unități administrativ teritoriale ale județului Suceava nu se regăsesc astfel de suprafețe agricole.

În ceea ce privește exploatațiile agricole, conform Recensământului General Agricol din 2010⁷, la nivel județean 64,66% din totalul acestora nu au personalitate juridică. Totodată, în județul Suceava sunt localizate 20,15% din totalul exploatațiilor agricole din Regiunea Nord-Est, fiind astfel județul aflat pe primul loc la nivel de regiune. Județul Suceava ocupă prima poziție la nivel regional și în ceea ce privește suprafața exploatațiilor agricole.

Potrivit studiilor efectuate în vederea elaborării PATJ Suceava, județul se află însă sub media regiunii (81,36%) în ceea ce privește utilizarea suprafeței exploatațiilor agricole (70,53%). Cu toate acestea, 98,86% din exploatațiile agricole sucevene utilizează (parțial sau total) suprafața agricolă ce le revine.

Suprafața ocupată de păduri reprezintă aproximativ 49,2 % din suprafața totală a județului Suceava, respectiv 95,9 % din fondul forestier al județului. Acest lucru se traduce în 6,7% din întregul potențial silvic al României, județul Suceava ocupând din acest punct de vedere locul I pe țară. Fondul forestier reprezintă totalitatea suprafețelor pădurilor, terenurilor destinate împăduririi și a suprafețelor care servesc nevoilor de cultură, producție și administrație silvică.

2.3.9 Asigurarea gestionării deșeurilor

Managementul deșeurilor municipale

În conformitate cu recomandările EUROSTAT (Ghidul privind colectarea datelor referitoare la deșeurile municipale), deșeurile municipale reprezintă deșeuri menajere și asimilabile, generate din gospodării, instituții, unități comerciale și de la operatori economici. Sunt incluse: deșeurile voluminoase (inclusiv DEEE provenite de la populație); deșeurile din parcuri, grădini și de la curățenia străzilor, inclusiv conținutul coșurilor de gunoi stradale. Sunt excluse deșeurile din construcții și demolări și nămolurile provenite de la epurarea apelor uzate orășenești.

După modul de colectare, deșeurile municipale sunt:

- Colectate de sau în numele municipalităților;

⁷ Recensământul General Agricol runda 2020 se află în faza de elaborare.

<https://www.mai.gov.ro/comunicat-de-presa-recensamantul-general-agricol-runda-2020/>

- Colectate direct de operatori economici privați – valabil pentru DEEE și alte tipuri de deșeuri reciclabile;
- Generate și necolectate printr-un operator de salubritate, ci gestionate direct de generator.

Gestionarea deșeurilor municipale presupune colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea acestora, inclusiv monitorizarea depozitelor de deșeuri după închidere. Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor municipale aparține administrațiilor publice locale, care, prin mijloace proprii sau prin concesionarea serviciului de salubritate către un operator autorizat, trebuie să asigure colectarea (inclusiv colectarea separată), transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a acestor deșeuri.

La nivelul anului 2020, eliminarea deșeurilor municipale din județul Suceava se realiza și se realizează exclusiv prin depozitare. Până în prezent, nu au fost puse în funcțiune instalații pentru incinerare a deșeurilor municipale.

Cea mai mare parte a deșeurilor municipale colectate de la populație și agenții economic este eliminată prin depozitare. Aceasta continuă să fie una din cele mai dificile probleme în ceea ce privește managementul acestor deșeuri, însemnând pierderi mari de resurse materiale și energie, generând totodată și poluarea factorilor de mediu.

Aprobat în luna aprilie 2011 de către Comisia Europeană, proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Suceava”, a fost eșalonat, urmând ca investițiile încă nefinalizate să fie realizate cu finanțare din POIM 2014-2020.

Cele două depozite ecologice de deșeuri municipale prevăzute în proiect ar fi trebuit să intre în funcțiune și să fie operațional sistemul de management integrat al deșeurilor care să conducă la eficientizarea schemelor de colectare, cu accent pe colectarea selectivă a deșeurilor reciclabile, compostarea individuală a deșeurilor biodegradabile în mediul rural și a deșeurilor verzi din spațiile publice din localitățile urbane, reducându-se impactului creat de gestionarea deșeurilor asupra mediului.

Între anii 2009 și 2019 în județul Suceava au fost date în funcțiune nouă instalații de prelucrare a deșeurilor, din care patru se află în administrarea Consiliilor locale ale orașelor Vatra Dornei, Rădăuți, Gura Humorului și Siret și cinci au fost preluate de operatorii autorizați din municipiul Suceava, Marginea și Câmpulung Moldovenesc.

Potrivit rezultatelor *Anchetei statistice anuale privind generarea și gestionarea deșeurilor, realizată de APM Suceava*, cu privire la evoluția gradului de acoperire a serviciilor de salubritate, se arată că în anul 2019 toată populația județului Suceava (100%) era deservită de servicii de salubritate, indiferent de mediile de locuire.

De asemenea, cantitățile de deșeuri municipale generate și colectate de operatorii de salubritate în perioada 2015 – 2019 au cunoscut creșteri constante, astfel că în anul 2019 au fost colectate 124060 tone, cu 5302 tone mai mult decât în anul 2015 (118758 tone).

Începând cu anul 2019, la nivel de județ nu au mai fost deșeuri municipale generate și necolectate. Din totalul deșeurilor generate (124060 tone), cea mai mare parte o reprezintă deșeurile menajere și asimilabile 113044 tone (aproximativ 86%), urmate de deșeurile provenite din servicii municipale 5335 tone (10,6%) și numai 5681 tone (3,5%) deșeurile provenite din construcții și demolări.

Deșeurile în amestec / deșeurile menajere colectate de către operatorii economici au totalizat în anul 2019, o cantitate de 101232 tone, din care 87051 tone (83,85%) au provenit de la populație și numai 16770 tone (16,15%) de la agenții economici.

Compoziția deșeurilor menajere și asimilabile exprimată în procente (100%), colectate de operatorii de salubritate în anul 2018, este următoarea:

- Materiale biodegradabile - 54,53 %
- Hârtie și carton - 13,99 %
- Materiale plastice - 12,49 %
- Altele (textile, inerte, DEEE) - 8,1
- Sticlă - 5,59 %
- Metale - 3,05 %
- Lemn - 2,25 %

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava, 2020*, gestionare deșeurilor municipale din județul Suceava este în responsabilitatea administrațiilor publice locale, care pot acționa individual sau concesionând serviciul de salubritate către un operator autorizat, prin care sunt asigurate operațiunile de colectare (colectarea selectivă), transport, tratare și valorificare a deșeurilor, inclusiv eliminarea totală a acestora. Primăriile localităților acționează individual pentru asigurarea salubrității, astfel că cea mai mare parte a deșeurilor municipale colectate de la populație și agenții economic este eliminată prin depozitare, aceasta însemnând pierderi mari de resurse materiale și energie, generând totodată și poluarea factorilor de mediu.

Între anii 2009 și 2019 în județul Suceava au fost date în funcțiune 9 instalații de prelucrare a deșeurilor, din care patru se află în administrarea Consiliilor locale ale orașelor Vatra Dornei, Rădăuți, Gura Humorului și Siret, și patru au fost preluate de operatorii autorizați din municipiul Suceava: SC DIASIL SERVICE SRL și SC RITMIC SA, SC GO SA din Vatra Dornei și SC FLORCONSTRUCT SRL din Câmpulung Moldovenesc.

În anul 2020, la nivel de județ, prelucrarea deșeurilor este asigurată de cele nouă instalații de prelucrare a deșeurilor: stațiile de transfer, de tratare mecanică, de sortare, prese de balotare, platforme și spații pentru sortare a deșeurilor, așa cum reiese din tabelul de mai jos:

Tabelul 2-20: Operatorii care dețin instalații de prelucrare a deșeurilor în județul Suceava, 2020

Nr. crt.	Instalația de prelucrare a deșeurilor	Aparținător/ Operator	Anul dării în folosință	Observații
1	Stația de transfer deșeuri	Consiliul Local Vatra Dornei	2009	Recuperare manuală a deșeurilor reciclabile
2	Platforma pentru sortarea deșeurilor	SC DIASIL SERVICE SRL Suceava	2011	
3	Stația de tratare mecanică a deșeurilor	Consiliul Local Rădăuți	2011	
4	Stația de sortare și prese de balotare a deșeurilor reciclabile	SC RITMIC COM SRL Suceava	2011	Punct de lucru – comuna Ilișești
5	Stația de transfer cu linie de sortare a deșeurilor și presă pentru balotare	Consiliul Local Gura Humorului	2012	Linia de sortare funcționează din anul 2009
6	Platformă pentru sortarea deșeurilor	SC GO SA Vatra Dornei	2012	
7	Spațiu pentru sortarea deșeurilor	SC FLORCONSTRUCT SRL Câmpulung Moldovenesc	2015	
8	Linia de sortare și balotare a deșeurilor	Consiliul Local Siret	2017	
9	Linia de sortare și prese de balotare a deșeurilor reciclabile	SC ROTMAC ECO SRL Marginea	2019	

Sursa: prelucrare după Raport Starea factorilor de mediu, județ Suceava, 2020

La începutul anului 2020 în județul Suceava existau 5 spații de stocare temporară a deșeurilor municipale aflate în funcțiune care sunt gestionate de 4 operatori economici autorizați, prezentați în tabelul de mai jos:

Tabelul 2-21: Spațiile de stocare temporară a deșeurilor municipale din județul Suceava, 2020

Nr. crt.	Spațiul de stocare temporară, localitatea	Operatorul economic autorizat	Observații
1	Gura Humorului, Zona Lunca Boilor	SC DIASIL SERVICE SRL	Lângă depozitul neconform Gura Humorului
2	Ipotestii	SC DIASIL SERVICE SRL	
3	Fălticeni	MUNICIPIUL FĂLTICENI	

Nr. crt.	Spațiul de stocare temporară, localitatea	Operatorul economic autorizat	Observații
4	Ilișești	SC RITMIC COM SRL	Extravilan
5	Rădăuți	SC SERVICII COMUNALE SA	Rădăuți – zona Scuntari

Sursa: prelucrare după Raport Starea factorilor de mediu, județ Suceava, 2020

În mediul urban deșeurile biodegradabile nu sunt compostate (nefiind facilități în acest sens), dar, în mediul rural se practică compostarea locală unde acestea sunt amestecate cu gunoiul de grajd, fiind folosite în incinta gospodăriilor ca fertilizant natural.

Biodeșeurile provenite din spațiile verzi și de pe domeniul public urban sunt compostate prin intermediul a 15 tocătoare, care au fost distribuite fiecărui oraș din județ. Pentru

În mediul rural s-au pus la dispoziția populației un număr de 44.000 de containere pentru compostarea individuală.

Eliminarea deșeurilor municipale la nivel de județ se face exclusiv prin depozitare. Deșeurile colectate de operatorii economici autorizați sunt depozitate temporar în amplasamente special amenajate, urmând a fi transferate la depozitele ecologice de la Moara și Pojorâta, după darea în folosință a acestora.

Reciclarea deșeurilor conform Indicatorului EUROSTAT de generare deșeuri municipale. Gradul de reciclare a materialelor provenite din fluxul de deșeuri reciclabile rezultate din instalațiile de sortare este apreciat în funcție de trei indicatori de generare deșeuri municipale:

- Gradul de reciclare al deșeurilor municipale exprimat în procente,
- Cantitatea de deșeuri municipale reciclată exprimată în tone/an,
- Indicele de generare a deșeurilor municipale în kg/loc/an.

La finalul anului 2020, prin Proiectul "Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în Județul Suceava" au fost finalizate eșalonat (cu fonduri din POIM 2014-2020 Axa prioritară 3 Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor), următoarele proiecte:

- Centrul de Management Integrat al Deșeurilor Moara – a devenit funcțional, prin componentele finalizate: prima celulă a depozitului zonal, stația de sortare a deșeurilor colectate selectiv și centrul public de colectare;
- Semnarea la 28 septembrie 2018 a Procesului Verbal de Recepție la terminarea lucrărilor de la depozitul Pojorâta;
- Închiderea și ecologizarea depozitelor de deșeuri municipale neconforme de la Suceava, Rădăuți, Gura Humorului, Fălticeni, Siret, Vatra Dornei și Câmpulung Moldovenesc;

- Lucrări de construcție a stațiilor de transfer Fălticeni și Rădăuți. Stația de transfer de la Câmpulung Moldovenesc, extinderile stațiilor de transfer de la Vatra Dornei și Gura Humorului sunt finalizate, însă sunt nefuncționale din lipsa desemnării operatorilor economici zonali.

Indicatorii de dezvoltare durabilă pentru deșeurile municipale (conform *Ghidului pentru colectarea datelor referitoare la deșeurile municipale* – EUROSTAT) se referă la deșeurile reciclabile care rezultă de la instalațiile de sortare și sunt trimise către instalații de reciclare pentru procesare. Indicatorii de dezvoltare durabilă privind deșeurile municipale sunt:

- Indicatorul RO 16 Generarea deșeurilor municipale,
- Modul de gestionare a deșeurilor municipale cu finalizarea procesului prin valorificarea și reciclarea materialelor.

Pentru conformare, în perioada 2015 – 2020 la nivelul județului Suceava s-au calculat următorii indicatori pentru a putea fi evaluată eficiența gestionării deșeurilor municipale:

- Indicatorul privind generarea deșeurilor municipale (kg/loc/an);
- Cantitatea de deșeuri municipale reciclată (tone/an) – include și compostarea;
- Gradul de reciclare al deșeurilor municipale exprimat în procente (%) - raportul dintre cantitatea reciclată și cantitatea totală generată de activitățile umane.

Rezultatele pentru anul 2019, au demonstrat următoarele:

- Indicele de generare al deșeurilor municipale a fost de 193 kg/loc/an, sub media națională de 248 kg/loc/an conform Planului Național de Gestionare a Deșeurilor;
- Cantitatea de deșeuri municipale reciclată în anul 2019 a fost de 14291 tone, mai mare cu 5924 tone față de anul 2015 (8367 tone);
- Gradul de reciclare al deșeurilor municipale a fost în anul 2019 de 11,84%, mai mare decât cel din anul 2015 de 7,55%, însă sub pragul impus la nivel național de minim 50% din masa deșeurilor menajere și asimilabile pentru reutilizarea și reciclarea materialelor recuperabile.

Se estimează că după intrarea în funcțiune a tuturor dotărilor prevăzute în SMID Suceava, și darea în folosință a depozitelor ecologice de la Moara și Pojorâta, va putea fi atins și pragul de reutilizare și reciclare a minim 50% din deșeurile menajere asimilabile.

Managementul deșeurilor industriale

Cele mai mari cantități de deșeuri periculoase provenite din activitățile economice din județul Suceava sunt generate de industria extractivă, urmată de industria prelucrătoare și cea de comerț, și servicii auto. Comparativ cu anul 2013, în anul 2016 cantitățile de deșeuri

periculoase au crescut semnificativ pentru industria extractivă și sectorul comerțului și service auto, dar a scăzut pentru industria prelucrătoare.

Între anii 2012 – 2016, în județul Suceava erau funcționale 9 depozite de deșeuri industriale conforme cu exigențele de mediu, din care 8 sunt depozite de deșeuri industriale nepericuloase, un depozit pentru deșeurile industriale periculoase și o stație de incinerare deșeuri periculoase.

Gestionarea deșeurilor industriale este în sarcina agenților economici generatori de astfel de deșeuri. Aceștia trebuie să respecte prevederilor din autorizațiile de mediu, și să se asigure că sunt respectate toate condițiile privind protecția mediului și a sănătății oamenilor.

Deșeurile industriale considerate periculoase, au impactul cel mai mare asupra mediului și a sănătății oamenilor, ca urmare gestionarea lor trebuie abordată în mod riguros.

În județul Suceava, deșeurile periculoase provin din activitatea de transport, prelucrarea lemnului, industria extractivă și industria ușoară (alimentară, textilă, încălțăminte), iar gestionarea acestora se află în sarcina agenților economici generatori. Aceștia le pot administra prin mijloace proprii sau le pot preda operatorilor autorizați conform legii pentru efectuarea acestor operațiuni, pe baza unor contracte în vederea valorificării sau eliminarea prin depozitare sau incinerare.

Managementul deșeurilor de producție

Deșeurile provenite din producția industriilor extractive, chimică, prelucrătoare, transport etc. pot fi periculoase și nepericuloase, în funcție de substanțele și materialele folosite.

Conform *Anchetei statistice anuale privind generarea și gestionarea deșeurilor efectuată de APM Suceava*, cantitățile deșeurilor periculoase și nepericuloase (CAEN – COLECTARE/TRATARE rev.2) generate la nivel de județ Suceava în perioada 2016-2019, sunt redată în tabelele de mai jos:

Tabelul 2-22: Deșeuri de producție periculoase generate de activitățile industriale în perioada 2016 – 2019, în județul Suceava

Nr. crt.	Activitatea economică cod CAEN rev.2	Cantitate (tone)			
		2016	2017	2018	2019
	Total	103046	109171	79174	449
1	Industria extractivă Cod 05-09	108531	108531	78416	0,68
2	Industria prelucrătoare Cod 10-33	186	396	224	281
3	Producție, transport, distribuție (energie electrică, termică, gaze și apă) Cod 35 – 49	47	31	324	0,5
4	Construcții Cod 41 – 43	1	23	5	9

Nr. crt.	Activitatea economică cod CAEN rev.2	Cantitate (tone)			
		2016	2017	2018	2019
5	Comerț, reparare autovehicule și motociclete Cod 45 – 47	55	53	159	159
6	Alte activități	51	137	46	203

Sursa: prelucrare după Raport privind starea mediului în județul Suceava, 2020 și conform Anchetei statistice anuale privind generarea și gestionarea deșeurilor efectuată de APM Suceava

Din datele tabelului de mai sus se constată că în anul 2019 cele mai mari cantități de deșeuri periculoase provenite din activitățile economice sucevene au fost generate de industria prelucrătoare, urmată de alte activități și comerț și servicii auto. Comparativ cu anul 2016, în anul 2019 cantitățile de deșeuri nepericuloase au scăzut semnificativ pentru industria extractivă și producție, transport, distribuție (energie electrică, termică, gaze și apă), dar au crescut pentru celelalte activități economice generatoare de deșeuri industriale periculoase.

Tabelul 2-23: Deșeuri de producție nepericuloase generate de activitățile industriale în perioada 2016 – 2019, în județul Suceava

Nr. crt.	Activitatea economice cod CAEN rev.2	Cantitate (tone)			
		2016	2017	2018	2019
	Total	1289039	884021	1157668	548019
1	Industria extractivă Cod 05-09	366200	293354	596068	666
2	Industria prelucrătoare Cod 10-33	896719	576891	545990	527197
3	Producție, transport, distribuție (energie electrică, termică, gaze și apă) Cod 35 – 49	19669	10787	7065	10173
4	Construcții Cod 41 – 43	1587	411	372	164
5	Comerț, reparare autovehicule și motociclete Cod 45 – 47	4611	628	7704	9819
6	Alte activități	235	1950	469	1831

Sursa: prelucrare după Raport privind starea mediului în județul Suceava, 2020 și conform Anchetei statistice anuale privind generarea și gestionarea deșeurilor efectuată de APM Suceava

Pentru perioada 2016 – 2019 se observă o scădere semnificativă a cantităților de deșeuri industriale (periculoase și nepericuloase) generate de industria extractivă. Acest fapt se datorează sistării extracțiilor miniere în anul 2019. Din tabel se observă o scădere constantă a generării deșeurilor de producție nepericuloase pentru fiecare activitate economică în perioada 2016 – 2019. (Se face mențiunea că aceste date reprezintă numai raportările făcute de operatorii economici care au efectuat această operațiune).

Între anii 2012 - 2016, în județul Suceava erau funcționale 9 depozite de deșeuri industriale conforme, din care 8 sunt depozite de deșeuri industriale nepericuloase și un depozit pentru deșeurile industriale periculoase și o stație de incinerare deșeuri periculoase, după cum reiese din tabelul de mai jos:

Tabelul 2-24: Localizarea depozitelor de deșeuri industriale (periculoase și nepericuloase), în județul Suceava

Nr. crt.	Depozite deșeuri industriale conforme	Nr. halde	Localizare/ Operator	Observații
1	Halde de depozitare a sterilului	3	CNU Crucea	
2	Haldă de depozitare a sterilului	1	SC Sinarom Minig Group SRL	
3	Haldă de depozitare a sterilului	1	SC Mangan Minest SRL	
4	Depozitul de zgură și cenușă	1	SC Termica SA Suceava	Sistare activitate cf. HG nr. 349/2005 la 31.12.2009; Cf. proiectului ISPE 6516/2009 au început lucrări de ecologizare, nefinalizate. La 21.04.2013 sistare totală a producerii energiei electrice și termice din uilă. În luna iunie 2013, procedura de insolvență și ulterior, faliment. În prezent, compartimentul 3 depozitează nămol stabilizat provenit de la stația de epurare orășenească SC ACET SA Suceava.
5	Celula ecologică	1	SC AMBRO SA Suceava	Cf. Autorizației Integrate de Mediu, deține o celulă ecologică
6	Depozit de deșeuri industriale nepericuloase	1	SC FERTISOL SRL, com. Dornești	Dare în folosință 2015
7	Depozit deșeuri periculoase	1	SC Sinarom Minig Group SRL, Sat Oița	
8	Instalație incinerare deșeurilor periculoase	1	SC MONDECO SRL SUCEAVA	2017, Capacitate de incinerare >10t/zi Deșeuri incinerate de la terți

Sursa: prelucrare *Strategia industriei miniere pentru perioada 2004- 2010, Raport privind starea mediului în județul Suceava, 2020*

Deșeurile din industria extractivă

Cu impact asupra calității factorilor de mediu în județul Suceava sunt: depozitul de cenușă și zgură, haldele miniere de steril și iazurile de decantare:

- Depozitul de cenușă și zgură care a deservit S.C. TERMICA S.A. Suceava: Potrivit Avizul de mediu la închiderea depozitului de zgură și cenușă al S.C. TERMICA S.A. Suceava nr.37/2008 s-a stabilit modul de reabilitare a amplasamentului și perioada de finalizarea ecologizării până la 31.12.2012”. Prin Adresa A.P.M. Suceava nr. 1256 din 15.02.2013 termenul a fost prelungit până la data de 30.06.2013. Cf.cap.4. - Monitorizarea din acordul de mediu și a prevederilor legale – operatorul depozitului este obligat să efectueze monitorizarea post-închidere pe o perioadă de minimum 30 de ani;
- 9 iazuri de decantare în care este depozitat sterilul de la unitățile de preparație minieră;
- 224 de halde de steril provenite din activitatea de explorare și exploatare minieră.

Iazurile de decantare din județul Suceava sunt dotate cu sistem de monitorizare a stabilității, mai puțin iazul de decantare de la Valea Straja care este în curs de reconfigurare. Iazurile de decantare care prezintă factor de risc ridicat sunt cele de la: Tărnicioara, Poarta Veche, Dealu Negru, Pârâul Cailor pentru care este urgentarea finalizării și demarării lucrărilor de punere în siguranță.

Pentru iazurile de decantare care au deservit U.P. Fundu Moldovei a fost emisă HG nr. 1034/2010 pentru aprobarea finanțării din Fondul pentru Mediu a lucrărilor de închidere cu termen de demarare a lucrărilor luna octombrie 2016 și finalizare luna decembrie 2018, obiectiv neatins.

În cea mai mare parte, depozitele de steril prezintă un risc pentru siguranța așezărilor umane și a mediului, întrucât în anul 2017 s-a lucrat numai la 2 perimetre miniere. Eliminarea deșeurilor generate de industria extractivă se realizează în haldele de steril ale CNU Crucea pe halda Mănăila și în depozitul de steril uzinal Cariera Oița.

Gestionarea deșeurilor speciale

Deșeurile speciale sunt considerate deșeurile care provenind din gospodării, dar care nu pot fi încadrate în categoria deșeurilor municipale, ca urmare, ele necesită o gestionare separată. Deșeurile speciale generate în urma consumului casnic sunt: deșeurile periculoase menajere, deșeurile voluminoase, deșeurile din construcții și demolări și deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE).

La sfârșitul anului 2020, în județul Suceava existau 29 de puncte de lucru pentru colectarea deșeurilor speciale (DEEE) și un număr de 24 operatori economici producători și importatori de DEEE autorizați cu sediul social în județ. Responsabilitatea acestora este de a efectua colectarea (la schimb) de la clienți a DEEE (echipamentelor electrice și electronice) introduse pe piață.

Din informațiile ANPM – Baza de date anuală privind DEEE pentru județul Suceava, la nivelul anului 2018, cantitatea colectată a fost de 1852,35 tone, cu 1691,32 tone mai mult față de

anul 2015, când au fost colectate 161,03 tone de deșuri speciale din categoria DEEE-urilor. Cu privire la valorificarea și tratarea acestora nu sunt date disponibile, cu excepția faptului că în anul 2015 au fost trimise spre tratare o cantitate de 137,87 tone din cele 161,0 tone colectate.

Gestionarea deșeurilor de ambalaje

Gestionarea acestei categorii de deșuri este reglementată prin legislație de: Legea nr.249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, OUG nr.74/17 iulie 2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.211/2011 privind regimul deșeurilor și a Legii nr.249/2015 și a OUG nr.196/2005 privind Fondul pentru Mediu, publicat în Monitorul Oficial nr.630 din 19 iulie 2018, pentru a preveni și reduce impactul asupra mediului generat de aceste deșuri.

În anul 2020, la nivelul României există un număr de 13 operatori economici autorizați prin *Licențe de operare* emise în anul 2019 – 2020 de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, care au răspunderea implementării responsabilității realizării obiectivelor anuale de valorificare și reciclare a deșeurilor de ambalaje, aria de acoperire fiind teritoriul României. Din cele 13 licențe de operare, un număr de 12 au fost eliberate în anul 2019 și una în anul 2020. Raportările se fac atât către Agenția de Protecția Mediului din județul Suceava cât și spre Agenția Națională de Protecția Mediului București.

Potrivit informațiilor din *Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, în județ își desfășoară activitatea doi agenți economici reciclatori/valorificatori: SC AMBRO SA pentru deșeurile de ambalaje din hârtie-carton și SC EGGER ROMANIA SRL pentru deșeurile din lemn.

Gestionarea vehiculelor scoase din uz (VSU)

Vehiculele scoase din uz sunt destinate dezmembrării, astfel că deșeurile rezultate din această activitate pot fi recuperate și reutilizate sau reciclate în vederea refolosirii. Gestionarea lor este reglementată prin Legea nr.212/21 iulie 2015 privind modalitatea de gestionare a vehiculelor și a vehiculelor scoase din uz, cu modificările și actualizările ulterioare. Aceste acte normative transpun Directiva europeană 2000/53 CE cu modificările ulterioare.

În județul Suceava, la sfârșitul anului 2020 erau autorizați 53 de agenți economici care au responsabilitatea ca în urma dezmembrării vehiculelor scoase din uz (VSU) să efectueze colectarea și tratarea acestora.

În intervalul 2010 – 2018 la nivel de județ au fost colectate și dezmembrate de firmele autorizate un număr total de 39566 de vehicule, din care 37931 au fost dezmembrate, rezultând o diferență de 1625 de vehicule. Se face precizarea că diferența de 1590 provine din numărul vehiculelor rămase în stoc.

În tabelul de mai jos sunt redată numărul vehiculelor colectate și dezmembrate în decurs de 8 ani din județul Suceava.

Tabelul 2-25: Situația VSU în județul Suceava, în perioada 2010 - 2018

Nr. crt.	Anul	Numărul de VSU		Diferența (C-D)
		Colectate	Dezmembrate	
1	2010	7003	5998	1005
2	2011	6005	6148	-143
3	2012	2566	2395	171
4	2013	2955	2865	90
5	2014	3695	3523	172
6	2015	3233	3075	158
7	2016	3653	3635	18
8	2017	4761	4679	37
9	2018	5695	5613	82
	Total	39556	37931	1590

Se observă că, pentru perioada 2010 - 2018 din totalul numărului de VSU colectate au fost dezmembrate un număr de 37931 de vehicule, ceea ce înseamnă 95,89% din total. Din tabel se observă și o creștere a valorii numărului de VSU colectate în anul 2018 față de anul 2012 când au fost colectate cele mai puține vehicule (2566), dar valoarea este mai mică decât în anul 2010 când a fost colectat cel mai mare număr de vehicule (7003).

2.3.10 Turismul

La nivel național, județul Suceava deține locul 3 după numărul de structuri de primire turistică, deținând 5,6% din numărul total al acestora, după județele Brașov (cu 955 structuri de primire, respectiv 12,1 % din total) și Constanța (838 structuri de primire, 10,6% din total).

La nivel regional, din totalul structurilor de primire turistică din regiunea Nord-Est, 44,8% își desfășoară activitatea în județul Suceava.

Potențialul și resursele turistice sunt cele două elemente care generează fluxurile turistice și conturează profilul turistic al regiunii. În prezent, particularitățile turistice ale Județului Suceava sunt determinate mai ales de tipurile de resurse și atracțiile generate de acestea.

Sectorul turismului la nivel de județ este diversificat și variat asigurat de așezarea geografică favorabilă dezvoltării și susținerii unui habitat de excepție la nivel național și european, de resursele naturale ale cadrului natural: munte, subcarpați, culoare de vale, dealuri și depresiuni pe de o parte, și pe de altă parte istoricul Bucovinei reprezentat prin monumente istorice și culturale care oferă județului Suceava o imagine unică între județele țării.

Județul Suceava constituie o vatră de civilizație și cultură românească, unde s-au ridicat trei capitale ale Moldovei: la Baia 1343 – 1354), Siret (1354-1388) și Suceava (1388-1391, 1394-1564). Potrivit Listei Monumentelor Istorice ale Ministerului Culturii pentru anul 2015, privind distribuția monumentelor istorice pe județele Regiunii de dezvoltare de NE, clasează județul Suceava la egalitate cu județele Botoșani și Neamț cu 13%, pe locul întâi fiind județul Iași cu 41% din totalul obiectivelor istorice.

Județul Suceava se suprapune, în cea mai mare parte a sa peste regiunea sau zona turistică Bucovina, cunoscută ca un brand turistic care valorifică un potențial natural, uman și cultural complex. Resursele turistice generate de brandul Bucovina, sunt cunoscute și promovate turistic intern și internațional, transformând Bucovina în a treia destinație turistică din țară prin numărul de cazări și anvergura tipurilor și formelor de turism dar și prin accesibilitatea acestora. Mai mult, brand-ul turistic Bucovina se contopește în mentalul turiștilor cu județul Suceava.

Potențialul turistic, în anul 2020, al județului este generat de ansamblul elementelor asociate cadrului natural precum și ale celor de turism cultural. Indiferent despre ce elemente de potențial este vorba, varietatea și bogăția acestora a determinat intrarea lor, parțială sau integrală, în circuitul turistic, prin transformarea lor în resurse turistice atractive. Atractivitatea turistică este, alături de accesibilitate și de amenajările turistice, o componentă importantă a resursei turistice.

Județul Suceava deține un număr de 518 monumente istorice naționale și locale, din care 183 sunt de importanță națională; 28 de muzee și colecții publice, instituții de spectacol: Teatrul Municipal Matei Visniec și Teatrul de Păpuși – Centrul Cultural Bucovina, ca urmare *tipurile de turism* care se pot practica la nivelul județului Suceava sunt:

Zona montană a județului Suceava (care acoperă 60% din suprafața județului) cuprinde următoarele unități de relief:

- Munții Bârgăului, Munții Suhardului, Munții Țibău și Obcinile Bucovinei (Obcina Mestecănișului, Obcina Feredeului, Obcina Mare), unități componente ale Carpaților Maramureșului și Bucovinei;
- Partea nordică a Munților Călimani, Masivul Rarău-Giumalău, Munții Bistriței și Munții Stânișoarei, cuprinși în grupa Carpaților Moldo-Transilvani;
- Culoarul depresionar Gura Humorului - Câmpulung Moldovenesc - Vatra Dornei, care formează limita dintre cele două mari unități montane ale Carpaților Orientali.

Peisajele determinate de potențialul turistic natural specific Bucovinei sunt:

- Peisajul montan oferit de masivele cu reliefuli ruiforme (Rarău, Călimani, Suhard), versanții de hogbackuri și văile în chei sau defilee (Bistriței, Moldovei superioare etc);
- Peisajul alpin (Călimani, Suhard, Munții Bistriței, Masivul Rarău etc);
- Peisajul forestier, exemplificat de peisajul natural autentic, de tip codru sau pădure virgină/pădure neamenajată silvocultural (Codrul Secular de la Slătioara, Parcul Național Călimani);
- Peisajul dornean (Țara Dornelor);
- Peisajul de obcină (Obcinile Bucovinei);
- Peisajul colinar din Podișului Sucevei.

Turismul Montan în județul Suceava este favorizat de potențialul oferit de latura estică a Carpaților Orientali. Cele mai cunoscute areale turistice sunt:

- Munții Călimani cu relieful vulcanic aferent, stâncile ruiforme “12 Apostoli” rezervație geologică, Rezervația Științifică de Jenpeniș, Rezervația lacul lezer din Călimani, care fac parte din Parcul Național Călimani, cascada Tihu pe pârâul Umed.
- Masivul Rarău cu relieful carstic și rezidual al masivului Rarău Vârful Rarău, culmea Popchii Rarăului cu Piatra Șoimului și Piatra Zimbrului, Pietrele Doamnei cu relief calcaros ruiform, Pietrele Buhei – rezervație geologică și geomorfologică situată pe valea Izvorului Alb. Cheile Moara Dracului săpate în calcare și dolomite este rezervație geologică și geomorfologică, muncii din sudul orașului Câmpulung Moldovenesc (Măgura, Rund și Bodea) și de lângă Pojorâta (Adam și Eva) cu versanți cu pante mari, unde au fost amenajate pârtii de schi. Peștera cu Lilieci la nord de Pietrele Doamnei și Cheile Bistriței de la Zugreni unde sunt stâncile în forme de babe: Cotul Acrii, Piatra lui Osman, Grindul Pușcatei, Râpa Sacră, Stânca Coifului. La Zugreni a fost identificată planta endemică *Pietrosia levitomentosa* – vulturica din familia păpădiei.
- Munții Giupalău cu pădurea seculară de la Giupalău și abrupturile versanților care duc spre vârful Giupalău și Chilii, între care se află Poiana Ciungilor. Puncte de atracție turistică sunt: Cheile Zugreni de pe valea Bistriței, Rezervația forestieră din Bazinul Putnei (pădure seculară de molid) și păstrăvăria Putna.
- Munții Bistriței Aurii și Munții Bistriței Mijlocii având gruparea cea mai întinsă de munți cristalini, au ca obiective turistice Lacul Știol, Bistrița Aurie și Cascada Cailor, areale de jnepeniș și turbărie montană tip tinov. Defileul Bistriței Aurii taie Munții Bistriței, în această zonă se poate practica raftingul.
- Masivul Suhard unde relieful periglaciara a format abrupturi de eroziune și creste, vârfuri piramidale gen “babe” și grohotișuri “mări de pietre” la baza versantului Omu.
- Obcinele Bucovinei oferă condiții pentru practicarea de drumeții montane, alpinism, zbor cu parapanta, sporturi de iarnă. Rezervațiile geologice, paleontologice și geomorfologice care atrag un număr impresionant de turiști sunt: Rezervația paleontologică Klippa de pe pârâul Cailor, Rezervația geologică Formațiunea cu *Aptycus* de la Pojorâta și Rezervația geologică Piatra Pinului de pe valea Moldovei. Relieful culoarelor de vale au format chei: Cheile Luncavei, Cheile Tătarcei, Cheile Brezei, Cheile Botusului, Cheile Pârâul Cailor, Cheile Pojorâtei, Cheile Strâmtura Roșie și cheile de pe valea Putnei. Rezervații floristice sunt: Rezervația Lucina, Rezervația Răchitișul Mare și Rezervația Ciumărna. Cele două parcuri dendrologice sunt: Parcul dendrologic de la Gura Humorului cu o suprafață de 22 ha și Parcul dendrologic de la Câmpulung Moldovenesc amenajat între anii 1951-1953.
- Pârtii de schi sunt la Sucevița, Mălini, Cârlibaba cu Pârția Măgura 1 și Măgura 2.

Potențialul turistic natural din județul Suceava este asociat, preponderent, cu peisajul montan sau cu cel forestier, conservat în arii protejate.

La nivelul anului 2020, în județul Suceava sunt 7 UAT care dețin 51,9% din totalul structurilor de primire turistică. Localitatea cu cele mai multe structuri de primire turistică este stațiunea balneară Vatra Dornei (aceasta deține 12,9% din totalul structurilor existente la 31 iulie 2017), urmată de stațiunile montane: Gura Humorului (11,1 % din total structuri), Sucevița (7,9%) și Câmpulung Moldovenesc (5,4%). Urmează: Vama (5,0%), municipiul Suceava (4,8%) și stațiunea turistică în devenire, Mănăstirea Humorului (4,8%).

Fluxurile turistice din județ cresc considerabil în dimensiuni vara, cu un procentaj dublu față de perioada de iarnă.

Cea mai mare parte a turiștilor care vizitează județul Suceava, sunt orientați sezonier, astfel:

- Vara pentru circuitul turistic al mănăstirilor bucovinene combinat cu drumeție și alte forme de turism activ. Tot vara este dezvoltat un turism asociat festivalurilor bucovinene (Ciocănești, Fundu Moldovei);
- Iarna, în perioada sărbătorilor de iarnă ale Crăciunului și anului nou, turism în spațiile turistice cu amenajări pentru practicarea sporturilor de iarnă (Vatra Dornei, Gura Humorului- de trei ani remarcată ca arie de atractivitate cu resurse turistice pentru practicarea sporturilor de iarnă) și pentru participarea la o serie de festivaluri de iarnă;
- Primăvara, în perioada Sărbătorilor Pascale, arealul dominant de atractivitate este cel în care domină potențialul cultural ecumenic, redefinit prin "Ținut al Mănăstirilor" (Sucevița, Putna, Voroneț, Mănăstirea Humorului, Vatra Moldoviței, Mitocu Dragomirnei etc.).

Turismul balnear

Turismul Balnear este bine dezvoltat în județul Suceava, întrucât arealul dispune de o bogată rețea de izvoare cu apă minerală și mineralizată recunoscute: Șaru Dornei, Vatra Dornei, Poiana Negri și Coșna. Potențialul natural ridicat pentru tratamentul balnear este asigurat de fondul de resurse local: apele minerale carbogazoase, bicarbonatate sodice, calceice și feruginoase din Vatra Dornei și Bazinul Dornelor, mofetele naturale de sondă cu mare puritate și concentrație de CO₂, nămolul de turbă din Tinovul Mare - Poiana Stampei cu turbă oligotrofă slab mineralizată cu conținut mare de coloizi organici și acizi humici, apele minerale sulfuroase din zona Iacobenii, care constituie materia primă din bazele de tratament. Cele mai importante stațiuni balneare din județul Suceava sunt:

- Stațiunea balneară Vatra Dornei numită Țara Dornelor este inclusă în circuitul internațional și recomandată în tratamentul unor afecțiuni ale aparatului cardiovascular, locomotor și ginecologice, boli ale sistemului nervos etc. dar și pentru izvoare minerale pentru cura internă cu apă minerală. Hoteluri cu bază de tratament sunt: Hotel Dorna, Hotel Bradul și Hotel Călimani.
- Stațiunea balneară Dorna Arini situată în vecinătatea stațiunii Vatra Dornei. În complexul Dorna Arini se tratează afecțiuni reumatologice, dermatologice și

neurologice, boli metabolice și de nutriție și se asigură servicii de recuperare fizică și medicină sportivă.

- Stațiunea balneo-climaterică din Gura Humorului este cunoscută pentru proprietățile curative ale aerului și apelor minerale. În anul 2005, prin HG nr.114/2005 orașului i s-a recunoscut statutul de stațiune turistică de importanță națională.
- Salina Cacica oferă bază de tratament prin hidroterapie și recreere în piscina cu apă sărată inaugurată în luna februarie 2013; și săli de sport situate la 75m adâncime. Salina Cacica oferă turiștilor obiective săpate în sare precum Capela Romano-Catolică aflată la 30 m adâncime și Capela Ortodoxă săpată la 35 m adâncime.

În județul Suceava există zone bogate în ape minerale, deși sunt folosite și introduse în circuitul turistic doar sunt cele din bazinul hidrogeologic Dorna, exploatate la Vatra Dornei, Poiana Negrii, Bancu, Dorna Candreni etc. Stațiunea balneo-climaterică Vatra Dornei este cea mai importantă pentru această formă de turism.

Potențialul balnear al apelor sărăturoase este transformat în resursă turistică la Cacica, prin amenajări recente, dar și prin valorificarea apelor saline.

În cazul turismului balnear se remarcă stațiunea Vatra Dornei ca destinație principală în acest scop, fiind și cea mai specializată, cu amenajări și dotări pentru 650 locuri de cazare în Complexul balnear Bradu - Călimani.

Turismul istoric, cultural și ecumenic

O parte din brandul Bucovina este datorat numărului mare al mănăstirilor, bisericilor și schiturilor, așezămintele religioase din partea central-estică a județului fiind deosebit de atractive și constituind locuri de pelerinaj care atrag un număr important de turiști și pelerini.

Fluxul cel mai important se înregistrează vara când, la atractivitatea cadrului natural montan, se adaugă numeroasele obiective turistice culturale dintre cele mai variate și importante, atât la nivel național cât și la nivel internațional, care, de obicei se agreează a fi vizitate în anotimpul cald, sub forma unui "tur al mănăstirilor" care să cuprindă principalele locații monahale bucovinene (Vroneț, Moldovița, Sucevița, Putna, Dragomirna, Probota, Arbore, situri de patrimoniu UNESCO). Astfel, cel puțin jumătate din turiști (50,6%) preferă să petreacă timp în cadrul județului Suceava în perioade care se suprapun unor sărbători religioase importante. Mănăstirile, bisericile și tradițiile religioase generează creșterea fluxului de turiști. La acest capitol, o contribuție extrem de importantă a avut-o promovarea la nivel național a regiunii Bucovina (partea sudică a vechii provincii istorice Bucovina), parte integrantă a județului Suceava, promovare realizată de către Consiliul Județean Suceava, prin două dintre cele mai importante programe: "Crăciunul în Bucovina" și "Paștele în Bucovina". Cele două elemente/atracții definitorii ale județului, subliniate în ambele programe sunt cadrul natural (cu atracția și beneficiile de refacere fizică și psihică), și mănăstirile emblematice pentru areal. Aceasta face ca elementele menționate să fie asociate, în mentalul colectiv, conceptului de turism bucovinean, care cuprinde elementele asociate unei culturi a

spațiului caracterizată de obiectivele culturale religioase (mănăstirile cu iconografie exterioară și interioară, arhitectură specifică epocilor de ctitorire, dintre care 8 mănăstiri sunt în patrimoniul cultural universal UNESCO).

Potențialul turistic cultural al obiectivelor de patrimoniu UNESCO este completat de areale sau obiective de patrimoniu arhitectural, urban și rural deopotrivă, între care menționăm peisajele culturale generate prin multiculturalismul determinat de infuziile culturale din Bucovina, care a funcționat ca provincie austriacă și apoi austro-ungară, din 1775 până în 1918. O perioadă în care satele, târgurile și orașele regiunii au cunoscut o îmbinare de stiluri arhitectonice alothone cu cele tradiționale românești, aspecte menținute și la nivelurile de organizare funcțională atât ale spațiului urban (Rădăuți, Vatra Dornei, Câmpulung ș.a.) precum și în mediul rural, conservat mai bine în satele de munte.

Conservarea peisajelor culturale rurale autentice, constituie una dintre dimensiunile potențialului turistic actual al regiunii. El se remarcă prin domeniile de locuire dispersate din Țara Dornelor și din nordul Obcinilor Bucovinei (de exemplu: Vatra Moldoviței, Moldovița, Șaru Dornei, Poiana Stampei, Dorna Candrenilor, Izvoarele Sucevei, Brodina).

Organizarea gospodăriilor, arhitectura caselor și ornamentațiile exterioare ale caselor (Ciocănești, Cârlibaba, Poiana Stampei) constituie o valoroasă parte a unui potențial parțial transformat în resursă turistică locală.

O resursă turistică foarte importantă din Suceava este Muzeul Satului Bucovinean, unde sunt expuse construcții din mediul rural, obiective de patrimoniu cultural, gospodării și case conservate, reprezentative pentru arhitectura tradițională dominată de arta prelucrării lemnului.

Principala resursă turistică de atractivitate a orașului reședință de județ este Cetatea de Scaun, Fortul Mușatin, urmat de Mănăstirea Sf. Ioan cu pelerinajul legat de Sărbătoarea Sf. Ioan cel Nou de la Suceava din 2 iunie.

Resurse turistice sunt și activitățile, spectacolele și festivalurile promovate prin proiecte regionale ale Consiliului Județean Suceava, de primării sau de structurile din subordine, (Muzeul Bucovinei, Centrul de creație populară etc.), activități desfășurate în perioadele sărbătorilor religioase sau laice, prin manifestări artistice sau prin târgurile organizate ca festivaluri locale și județene, de promovare a brandului turistic " Bucovina" unele fiind mărci înregistrate.

Cea mai mare parte a destinațiilor turistice din Bucovina sunt, în egală măsură, și arii de conservare a tradițiilor și obiceiurilor folclorice. Turismul gastronomic este de asemenea specific în orice perioadă din an, cu accente de fluxuri crescute în perioada sărbătorilor de Paște și Crăciun, când meșteșuguri deosebite ca încondeiatul ouălor pentru Paște generează un alt tip de brand turistic regional „Ținutul Ouălor Încondeiate”.

Manifestările artistice constituie un bun prilej pentru producătorii autohtoni de produse tradiționale să-și prezinte și să-și comercializeze produsele de ceramică și împletituri (Marginea), lemn prelucrat (Panaci, Moldovița, Vatra Moldoviței), produse gastronomice autohtone (Șaru Dornei, Horodnic, etc.).

Turismul religios ocupă în rândul vizitatorilor județului Suceava un loc de frunte, numărul bisericilor din Bucovina fiind impresionant. Datorită unicității artistice acestea au fost incluse în Lista cu Moșteniri Culturale Internaționale a UNESCO în anul 1993: Moldovița, Voroneț, Humor, Probota, Arbore, Pătrăuți, Biserica „Sf. Gheorghe” a Mănăstirii „Sf. Ioan cel Nou” din Suceava, Sucevița, precum și a celorlalte lăcașe de cult: Putna, Dragomirna, Slatina, Râșca, Bogdana, Bălinești, Baia, determină manifestarea turismului religios sub două forme: vizite la lăcașurile sfinte și pelerinaje religioase cu ocazia unor sărbători de cult, a hramurilor mănăstirilor și bisericilor. Între obiectivele cultural-religioase reprezentative turismului religios Sucevean se remarcă⁸:

- Mănăstirea Sfântu Ioan cel Nou, ctitorită de Bogdan al III-lea (fiul lui Ștefan cel Mare) în anul 1514 și terminată de Ștefăniță Vodă (fiul lui Bogdan) în anul 1522,
- Mănăstirea Humor începută în anul 1415 de vornicul Oană în vremea domnitorului Alexandru cel Bun,
- Mănăstirea Voroneț lângă Gura Humorului, ctitorită de Ștefan cel Mare în anul 1488,
- Mănăstirea Moldovița înscrisă pe lista patrimoniului mondial UNESCO, datează din timpul voievozilor Mușatini.
- Mănăstirea Sucevița, lângă Rădăuți (ctitorie a familiilor Movileștilor) a fost atestată documentar în 1582 în vremea domnitorului Petru Șchiopu.
- Mănăstirea Putna ridicată de Ștefan cel Mare între 1466 – 1469 pe vatra unei sihăstrie mult mai vechi, a fost reconstruită de Vasile Lupu și Gheorghe Ștefan între 1654 -1662. Mănăstirea păstrează în muzeu piese rămase de la ctitor: icoane, manuscrise și broderii.
- Mănăstirea Râșca, lângă Fălticeni este ctitorie a lui Petru Rareș în 1542.
- Mănăstirea Dragomirna, ctitorită în 1602-1609 de Mitropolitul cărturar Anastasie Crimca.

Turismul rural

Turismul rural reprezintă una dintre cele mai adecvate soluții pentru armonizarea cerințelor turismului cu exigențele protejării mediului și a dezvoltării durabile. El se definește prin dorința de a petrece o perioadă de timp determinată în mediul rural, în mijlocul naturii, profitând de întoarcerea la viața și obiceiurile tradiționale. Sfera de cuprindere a turismului

⁸ <https://www.scribd.com/document/33999913/Turismul-Religios-in-Judetul-Suceava>

rural este destul de largă, dat fiind faptul că el încorporează o gamă foarte diversă de activități care se pot desfășura având drept cadru spațiul rural. Din acest motiv, mijloacele de cazare pot fi atât gospodăriile țărănești cât și structurile de primire generale cum sunt hanurile, hotelurile, popasuri etc.

Zonele rurale sunt păstrătoare ale obiceiurilor străvechi, ale datinilor, tradițiilor și meșteșugurilor materializate în opere de artă ceramică, covoare țesute manual, cojocărit, țesături, instrumente populare, măști etc. Bucovina este renumită pentru muzeele etnografice cu tematică specifică la: Suceava, Rădăuți, Gura Humorului, Câmpulung Moldovenesc, Solca, Vatra Dornei, Vama, Marginea, dar și pentru importante centre de creație sau ateliere individuale ale meșterilor populari vestiți pentru meșteșugul în prelucrarea lemnului de la Vatra Moldoviței, Ciocănești, Brodina, Poiana Stampei – încondeiere ouă, Marginea, Rădăuți – ceramică, Mănăstirea Humorului, Rădăuți, Arbore – țesături, Suceava, Rădăuți, Vatra Dornei, Molid, Fundu Moldovei – icoane, Marginea, Gura Humorului – împletituri, Bilca, Vama, Fundu Moldovei – pielărie, cojocărie).

Manifestările artistice și sărbătorile populare tradiționale au loc în tot cursul anului și aduc în atenția turiștilor spiritul autentic al meleagurilor bucovinene, prin portul popular, cântece și dansuri, obiceiuri străvechi – festivaluri de artă plastică, de folclor, de datini și obiceiuri. Cele mai cunoscute manifestări sunt: Târgul Cireșelor, Târgul Rusaliilor, Târgul Băilor, Măsura Oilor, Festivalul Bujorului de Munte, Zilele Monorului, Coborâtul Oilor din Călimani și Ziua Eroilor.

Turismul cultural, rural și religios prezintă o atracție deosebită pentru turismul intern și internațional prin integrarea valorilor de patrimoniu cultural național în lista patrimoniului european și mondial. Mănăstirile sucevene prin clasificarea UNESCO au importanță internațională, brandul "Bucovina – țara celor 1000 de biserici" atrage dezvoltarea turismului ecumenic și de pelerinaj în zonă. Între cele mai importante obiective din patrimoniul cultural, istoric și etnofolcloric de atractivitate turistică din județul Suceava sunt:

- Obiective cu caracter istoric-militar (Cetatea de Scaun a Sucevei ctitorită de Petru Mușat, ruinele Cetății Șcheia, și Cetatea Zamca și Mănăstirea Zamca – ctitorie armenească),
- Obiective cu caracter civil (Curtea Domnească ridicată de Petru Mușat și Hanul Domnesc din Suceava),
- Obiective cu caracter religios (Biserica Beizadelelor sau Biserica Domnițelor fondată de Vasile Lupu, Biserica Învierii fondată de Doamna Elena, soția voievodului Petru Rareș, Biserica Mirăuți ctitorie a lui Petru Mușat I, Biserica Sf. Dumitru ridicată de Petru Rareș, mănăstirea Sfântu Ioan)
- Muzee și Case memoriale: Muzeul județean înființat în anul 1900 actual Muzeul de Istorie din Suceava, cu „Sala tronului”, o realizare de excepție, unicat în România, Muzeul Satului Bucovinean din Suceava, Muzeul de Științe Naturale din Suceava,

Muzeul Etnografic Suceava, Muzeul Obiceiurilor Populare din Gura Humorului, Muzeul „Arta lemnului” din Câmpulung Moldovenesc, Muzeul de Științe Naturale din Vatra Dornei, Muzeul „Tehnici populare bucovinene” din Rădăuți, Muzeul de Artă „Ion Irimescu”, „Galeria Oamenilor de Seamă”, Muzeul Apelor și Pădurilor din Fălticeni, Casa – muzeu de la Solca, Caza muzeu de la Bilca din zona etnografică Rădăuți, Casa memorială Simion Florea Marian, Casa memorială Ciprian Porumbescu, Casa memorială Nicolae Labiș etc.

- Obiective turistice: Gara Suceava deschisă în anul 1860 cu ocazia inaugurării căii ferate Roman-Suceava, numită și Gara Burdujeni este o copie la scară redusă a gării Friburg din Germania; statuia ecvestră a lui Ștefan cel Mare amplasată pe dealul Cetății de Scaun, Statuia lui Petru Mușat situată la ”Punctul 0” al municipiului Suceava, Parcul central cu cele două lucrări de artă: bustul lui Ciprian Porumbescu și al voievodului Petru Rareș.

Turismul de tip Ecoturism și Agroturism în județul Suceava

Ecoturismul este o variantă de turism adaptat actualei percepții a naturii, însemnând o atitudine responsabilă față de valorile naturale și culturale ale unei zone, responsabilitate venită atât din partea turiștilor cât și din partea agenților economici implicați în activitățile turismului sustenabil. Oferta activităților de ecoturism este variată, incluzând drumeții, programe de călărie, cicloturism și river rafting, schiatul în perioada de iarnă.

Asociația de Ecoturism ”Țara Dornelor” s-a înființat pentru a promova și sprijini dezvoltarea unui turism de calitate, unde resursele turistice locale sunt integrate în circuitul turistic în mod responsabil față de natură. Pentru comunitățile locale, ecoturismul reprezintă o sursă de venituri, fiind în același timp și o resursă permanentă de dezvoltare economică.

Agroturismul este asociat ecoturismului și reprezintă forma de manifestare a turismului rural-etnografic în care turiștii își petrec timpul destinat recreerii în mediul rural, unde au posibilitatea să interacționeze cu mediul socio-natural prin participarea la condițiile de viață și cultură a locului ales.

Agroturismul, pe de altă parte, definește mai riguros condițiile ce se impun pentru petrecerea unei vacanțe agroturistice: șederea în locuința țărănească/pensiune/fermă, consumarea de produse agricole locale și participarea într-o anumită măsură la activitățile agricole specifice.

Agroturismul în județul Suceava este susținut în toate arealele cu potențial turistic: zonele mănăstirești, zonele etnografice și de folclor bucovinene, zonele stațiunilor montane din Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Putna, Gura Humorului etc.

Turismul de afaceri și de organizare a evenimentelor

Turismul de afaceri și de organizare a evenimentelor pentru companii sau alte instituții, este considerat principala sursă de venituri pentru industria hotelieră autohtonă. Formele de

turism de afaceri (business travel&tourism) vizează activități naționale și internaționale precum organizarea de:

- Congrese și convenții internaționale,
- Conferințe și întâlniri locale, regionale și naționale pentru asociații, firme și instituții,
- Trening-uri (cursuri de specializare și perfecționare),
- Expoziții și târguri comerciale,
- Lansări de produse,
- Târguri de carte, călătorii,
- Simpozioane științifice, seminare și colocvii,
- Călătorii individuale în interes de afaceri,
- Deplasări în interes de serviciu a funcționarilor din instituțiile de stat,

toate acestea desfășurându-se pe parcursul a 3 – 5 zile reunind un număr relativ mic de grupuri și participanți (în unele ocazii numărul grupurilor sau participanților poate fi mare).

Acest tip de turism se adresează sectorului *corporate* (companiile care au ca scop principal întâlnirile strict comerciale), asociațiilor profesionale și voluntare dar și sectorului public (autoritățile locale și centrale). Rețeaua hotelieră, pe lângă serviciile existente pune la dispoziția solicitanților un întreg pachet de servicii care satisfac cerințele clientului. Între acestea turismul rural este inclus programelor de team-building, programele de divertisment și mese festive.

În județul Suceava o ocazie pentru dezvoltarea turismului de afaceri o constituie implementarea proiectului investițional *Centrul Economic Bucovina*. Centrul Economic și de Afaceri Bucovina este situat lângă Aeroportul Internațional Ștefan cel Mare, deține spații expoziționale, parc tehnologic, un incubator de afaceri și săli de conferințe.

2.4 Patrimoniul cultural construit

2.4.1 Monumente istorice și monumente înscrise în Lista patrimoniului mondial

Potrivit Listei Monumentelor Istorice⁹ a Ministerului Culturii – Institutul Național al Patrimoniului, publicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.113 bis/15.II.2016, în anul 2015 în județul Suceava au fost desemnate 518 monumente istorice, dintre care, cele mai vechi datează din epoca preistorică perioada neolitică (5.200 – 3.200 ani î.e.n.) cunoscute în literatura de specialitate ca fiind *Cultura Cucuteni*. Lor li se alătură *Cultura Iamnaia* din perioada epocii bronzului târziu și *Cultura Hallstatt* din prima perioadă a fierului.

⁹ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-SV.pdf>

În prezent (2022), urme ale *Culturii Cucuteni* se află pe teritoriul satului Drăgușeni (comuna Drăgușeni), satului Cacica (comuna Cacica) – exploatare neolitică a sării, sat Mihoveni (comuna Scheia), sat Preutești (comuna Preutești), sat Rădășeni (comuna Rădășeni), sat Sfântu Ilie din comuna Șcheia, orașele Siret și Solca, sat Varvata din comuna Ilișești.

Vestigii ale neoliticului se găsesc în perimetrul satelor Bodanci (comuna Bosanci), sat Budeni aparținând de orașul Dolhasca, satul Varvata din comuna Ilișești, satul și comuna Mitocu Dragomirnei, sat Rădășeni (comuna Rădășeni), Oraș Siret. În aceste perimetre s-au descoperit urme și vestigii ale *Culturii Hallstatt*.

Vestigii ale epocii bronzului se găsesc în perimetrul satului Baia (comuna Baia), satului Bosanci (comuna Bosanci), satului Botșana (comuna Botșana), sat Horodnic de Jos (comuna Horodnic), sat Sfântu Ilie din comuna Șcheia, oraș Siret.

În epoca bronzului târziu, *Cultura lamnaia* se afla răspândită pe arealul actualului sat Broșteni din Comuna Drăgușeni.

Edificiile istorice datând din secolele II-III-IV și următoarele, atestă vechea populare a teritoriului sucevean, iar încărcătura istorică din partea de NE a țării demonstrează continuitatea dezvoltării sociale în această parte a României. Cele mai noi clădiri înscrise ca monumente istorice datează de la începutul secolului XX.

Lista Monumentelor Istorice aferente județului Suceava cuprinde, 222 monumente istorice, 141 de ansambluri istorice și 139 de situri arheologice înscrise în 518 poziții și încadrate la două grupe valorice (A și B).

În tabelul de mai jos este redat centralizatorul obiectivelor de patrimoniu aflate pe teritoriul județului Suceava în anul 2020, și înscrise în L.M.I.

Tabelul 2-26: Lista monumentelor istorice din județul Suceava, 2020

Categorie	Grupă valorică	Poziții principale	Poziții secundare încadrate în categoria monument			Număr real monumente	Poziții LMI – total
			A	B	Total		
Monumente	A	28	2		2	30	30
	B	192				192	192
	Total	220	2		2	222	222
Ansambluri	A	26	107		107	107	133
	B	8		16	16	16	24
	Total	34	107	16	123	123	141
Situri	A	17	9		9	9	26
	B	53		60	60	60	113
	Total	70	9	60	69	69	139
Total	A	71	118		118	146	189
	B	253		76	76	268	329
	Total	324	118	76	194	414	518

Conform situației prezentate în tabelul de mai sus, la nivelul județului Suceava au fost inventariate:

- 518 poziții principale și secundare în L.M.I. (222 monumente, 141 ansambluri, 139 situri), din care:
 - 324 poziții principale (220 monumente, 34 ansambluri, 70 situri), astfel:
 - 71 în grupa valorică A (29 monumente, 26 ansambluri, 17 situri);
 - 253 în grupa valorică B (192 monumente, 8 ansambluri, 53 situri).
 - 194 poziții secundare, în categoria monument, încadrate astfel:
 - 118 în grupa valorică A;
 - 76 în grupa valorică B.

Numărul real al pozițiilor protejate în categoria „monument”:

- 414 poziții (220 poziții individuale, 2 poziții subordonate altui monument, 123 subordonate ansamblurilor și 69 subordonate siturilor), din care:
 - 146 în grupa valorică A;
 - 268 în grupa valorică B.

Numărul pozițiilor protejate precar prin includerea în categoria „ansamblu” și „sit”:

- 104 poziții principale (34 ansambluri, 26 situri), cu excepția celor 192 poziții subordonate de monument (123 aferente ansamblurilor și 69 aferente siturilor), din care:
 - 43 în grupa valorică A (26 ansambluri; 17 situri);
 - 61 în grupa valorică B (8 ansambluri, 53 situri).

În figura de mai jos sunt redată UAT-urile care dețin pe teritoriul lor valori de patrimoniu construit de interes național și internațional.

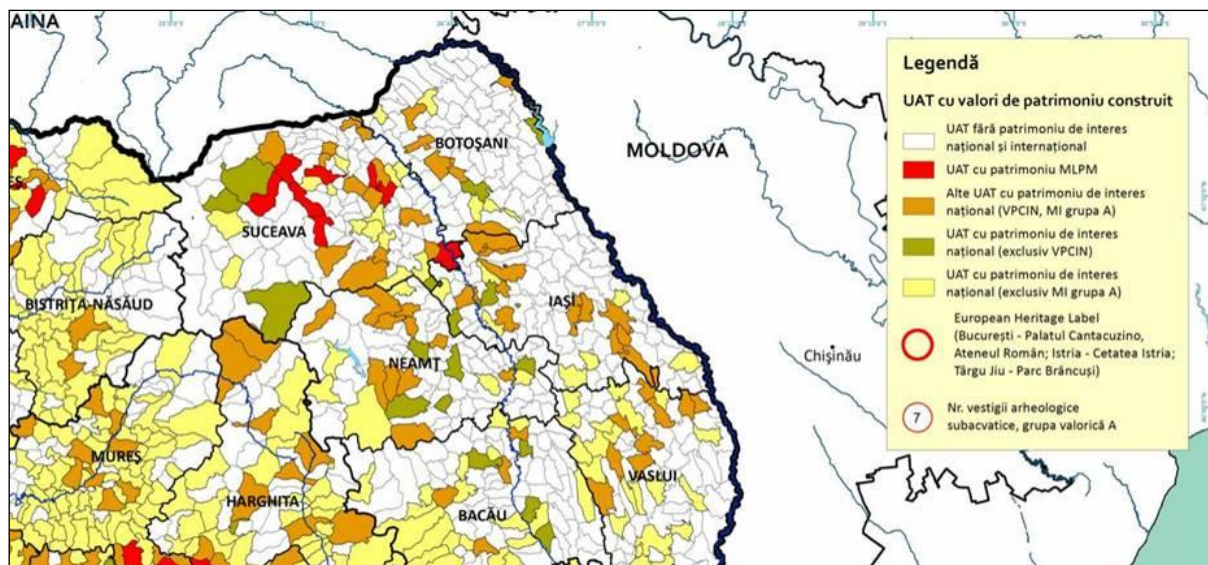

Figura 2-16: UAT cu valori de patrimoniu construit de interes internațional și național în România

Monumentele istorice sunt incluse în teritoriul administrativ a:

- 79 U.A.T.-uri, din care 5 sunt municipii, 9 sunt orașe și 65 sunt comune;
- 35 U.A.T. nu au monumente istorice (2 orașe: Frasin și Vlcovu de Sus și 33 de comune).

În figura de mai jos este prezentată grafic situația numărului siturilor arheologice înscrise în Lista Monumentelor Istorice din anul 2015.

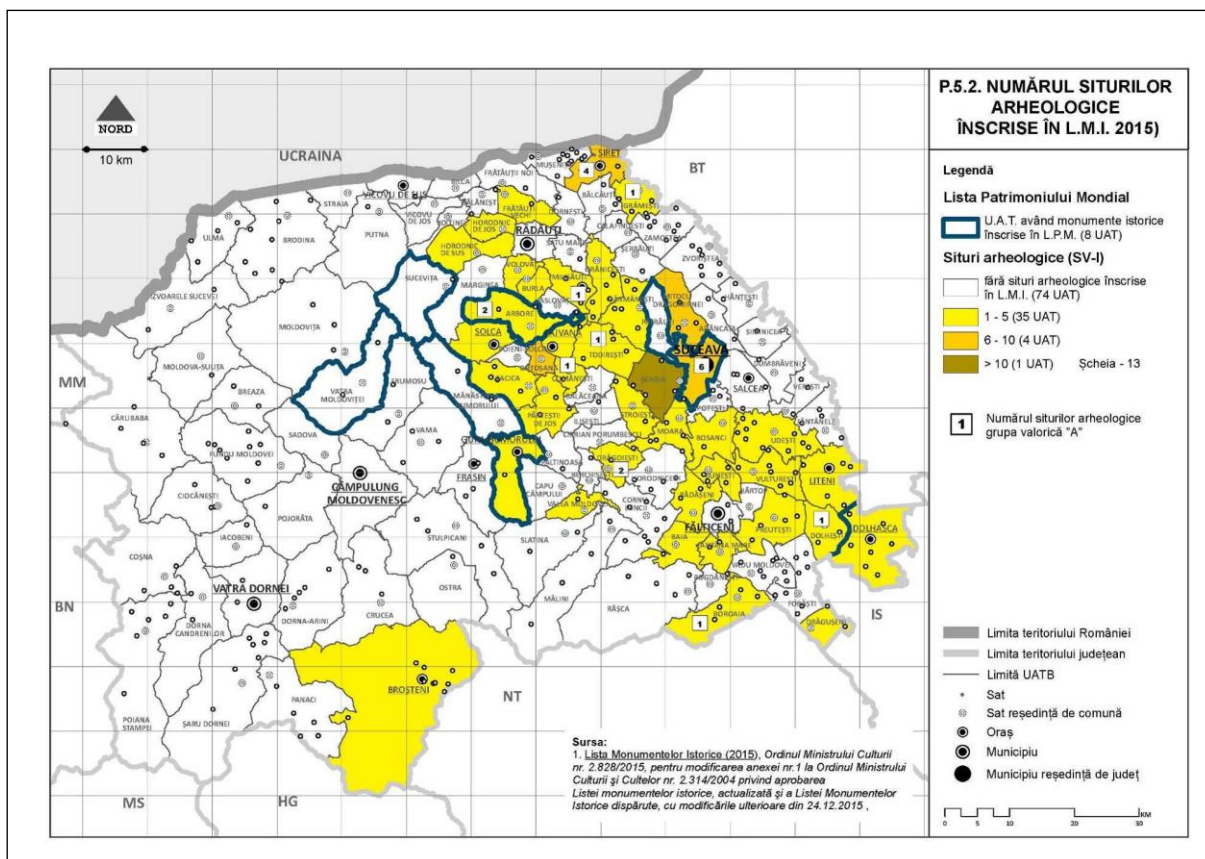

Figura 2-17: Numărul siturilor arheologice înscrise în L.M.I. 2015

În tabelul de mai jos sunt redată localitățile din județul Suceava care au pe teritoriul lor monumente istorice înscrise în Lista Monumentelor Istorice din România.

Tabelul 2-27: Monumente istorice aflate pe teritoriul localităților din județul Suceava

Nr. crt.	Localitate	Număr monumente	Nr. crt.	Localitate	Număr monumente
1	ADÂNCATA	1	41	LITENI	3
2	ARBORE	5	42	MĂLINI	1
3	BAIA	6	43	MANASTIREA HUMORULUI	8
4	BILCA	3	44	MARGINEA	1
5	BOGDĂNEȘTI	3	45	MILIȘĂUȚI	4
6	BOROAIA	3	46	MITOCU DRAGOMIRNEI	18
7	BOSANCI	4	47	MOARA	7
8	BOTOȘANA	11	48	MOLDOVIȚA	1
9	BREAZA	3	49	OSTRA	1
10	BRODINA	1	50	PĂTRĂUȚI	3
11	BROȘTENI	8	51	POIANA STAMPEI	2
12	BUNEȘTI	2	52	PREUȚEȘTI	3
13	BURLA	1	53	PUTNA	16
14	CACICA	5	54	RĂDĂȘENI	6
15	CAJVANA	1	55	RĂDĂUȚI	42
16	CALAFINDEȘTI	1	56	RĂȘÇA	4
17	CÂMPULUNG MOLDOVENESC	13	57	SALCEA	1
18	CORNU LUNCII	1	58	ȘARU DORNEI	1
19	CRUCEA	1	59	SATU MARE	1
20	DĂRMĂNEȘTI	4	60	ȘCHEIA	20

Nr. crt.	Localitate	Număr monumente	Nr. crt.	Localitate	Număr monumente
21	DOLHASCA	16	61	SIRET	18
22	DOLHEȘTI	2	62	SLATINA	8
23	DORNA CANDRENILOR	2	63	SOLCA	9
24	DRĂGOIEȘTI	3	64	STRAJA	1
25	DRĂGUȘENI	3	65	STROIEȘTI	3
26	FĂLTICENI	25	66	STULPICANI	
27	FÂNTÂNELE	1	67	SUCEAVA	85
28	FORĂȘTI	1	68	SUCEVIȚA	7
29	FRĂTĂUȚII VECHI	1	69	TODIREȘTI	10
30	FUNDU MOLDOVEI	4	70	UDEȘTI	10
31	GĂLĂNEȘTI		71	VADU MOLDOVEI	5
32	GRĂMEȘTI	5	72	VALEA MOLDOVEI	1
33	GRĂNICEȘTI	2	73	VAMA	6
34	GURA HUMORULUI	8	74	VATRA DORNEI	16
36	HÂNȚEȘTI	2	75	VATRA MOLDOVIȚEI	8
36	HORODNIC DE JOS	4	76	VOLOVĂȚ	5
37	HORODNIC DE SUS	1	77	VULTUREȘTI	2
38	HORODNICENI	6	78	ZVORIȘTEA	2
39	IACOBENI	1	79	ZAHAREȘTI	4
40	ILIȘEȘTI	7		TOTAL	518

Sursa: <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-SV.pdf>

Din cele 115 localități sucevene, 79 dețin pe teritoriul lor monumente istorice catalogate în Lista Institutului Național al Patrimoniului din România. Aceasta înseamnă că 68,7% dintre localități au un bogat potențial turistic cultural și istoric.

Din cele 115 localități, 16 sunt orașe (13,91%) în care sunt concentrate un număr de 265 monumente istorice, adică 51,15% din obiectivele de patrimoniu.

Între orașe, municipiul Suceava se detașează ca număr de obiective cu 85 de monumente istorice, urmat de Rădăuți cu 42, Fălticeni cu 25, Siret 18, Dolhasca și Vatra Dornei cu câte 16 și Câmpulung Moldovenesc cu 13 de edificii. Celelalte orașe dețin sub 10 monumente istorice.

În mediul rural, cel mai mare număr de edificii istorice sunt în zona comunei Șcheia 20, Mitocul Dragomirnei 18, Putna 16, Botoșana 11, Todirești și Udești cu câte 10 monumente fiecare.

După încadrarea în capitolele L.M.I., pozițiile din L.M.I. arată următoarea încadrare:

- Cap. I. Arheologie: 103 poziții;
- Cap. II. Arhitectură: 319 poziții;
- Cap. III Monumente de for public: 10 poziții;
- Cap. IV Monumente memoriale/funerare: 30 poziții.

2.4.2 Situri arheologice înscrise în Repertoriul Arheologic Național

În județul Suceava sunt 114 situri arheologice incluse în Repertoriul Arheologic Național (RAN); acestea nu sunt corelate cu pozițiile din Lista monumentelor Istorice, nici cu cele din Lista Patrimoniului Mondial, rezultatul fiind complicat din punct de vedere birocratic.

PATJ își propune semnalarea, către autoritățile APCS (Asociația Profesională a Comaniilor de Securitate) și către autoritațile administrației publice locale a acestor inconsecvențe.

Cartarea pozițiilor din RAN arată o concentrare către zona de est a județului (după cum se poate observa din figura de mai jos), ceea ce arată o anumită lipsă de omogenitate la nivel teritorial în ceea ce privește cunoașterea teritoriului.

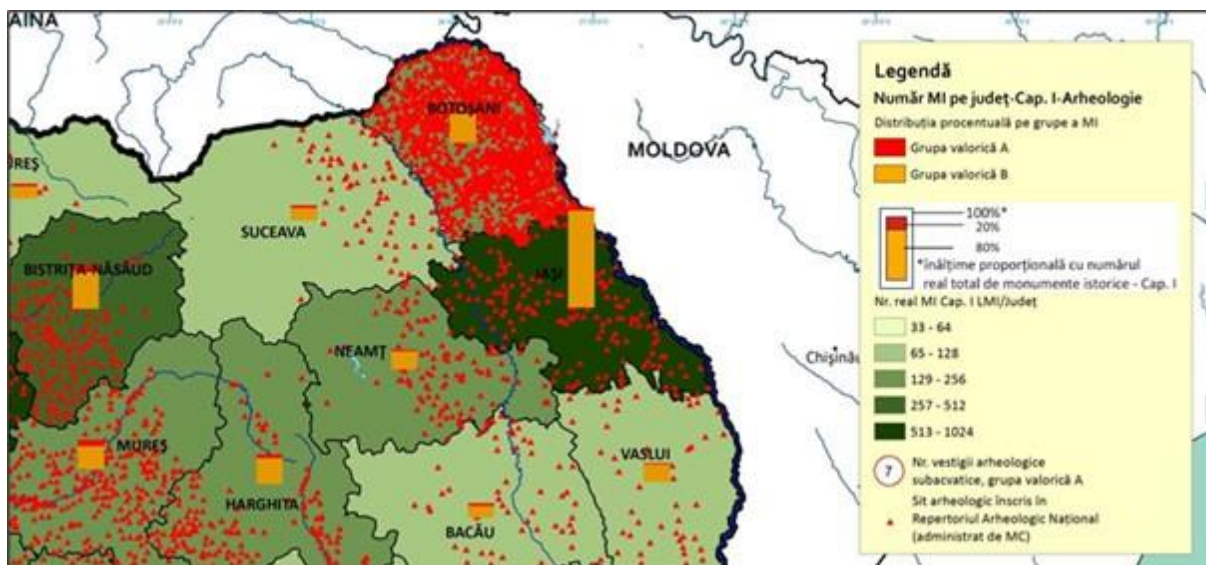

Figura 2-18: Situri arheologice și situri arheologice protejate prin includerea în RAN

2.4.3 Zone protejate și valori de patrimoniu cultural de interes național

Zonele protejate sunt definite ca „zonele naturale sau construite, delimitate geografic și/ sau topografic, care cuprind valori de patrimoniu natural și/sau cultural și sunt declarate ca atare pentru atingerea obiectivelor specifice de conservare a valorilor de patrimoniu” potrivit Legii 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – zone protejate, art. 1.2).

Definiția „oficială” a conceptului de zonă protejată este conținută în Legea nr. 190/2013 privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 7/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/ 2000 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, art. 1.43: „zonă protejată – zona naturală ori construită, delimitată geografic și/sau topografic, determinată de existența unor valori de patrimoniu natural și/sau cultural a căror protejare prezintă un interes public și declarată ca atare pentru atingerea obiectivelor specifice de conservare și reabilitare a valorilor de patrimoniu. Statutul de zonă protejată creează asupra imobilelor din interiorul zonei servituți de intervenție legate de desființare, modificare, funcționalitate, distanțe, înălțime, volumetrie, expresie arhitecturală, materiale, finisaje, împrejurimi, mobilier urban, amenajări și plantații și este stabilit prin documentații de urbanism specifice aprobate.”

Zonele construite protejate pot fi:

- Zone construite protejate de interes național:

Acestea apar (implicit) „în cazul valorilor de patrimoniu cultural național” (anexa III a legii 5/2000) “care necesită instituirea de zone protejate pentru asigurarea protecției acestor valori”; tot implicit, zone protejate de interes național sunt cele instituite în jurul monumentelor istorice de grupă valorică A sau în jurul siturilor (zonelor) de interes arheologic prioritar sau cele care cuprind astfel de elemente.

- Zone protejate construite de interes local (categorie implicită):

Acestea apar (implicit) în cazul celorlalte monumente istorice (de grupă valorică B) și în cazul zonelor protejate care nu intră la prima categorie.

În lipsa unei Legi a zonelor protejate, enumerăm articolele de lege pe care se pot baza reglementările urbanistice care instituie servituți în zone protejate.

- „Regulamentul local de urbanism pentru întreaga unitate administrativ – teritorială, aferent Planului urbanistic general, sau pentru o parte a acesteia, aferent Planului urbanistic zonal, cuprinde și detaliază prevederile referitoare la modul concret de utilizare a terenurilor, precum și de amplasare, dimensionare și realizare a volumelor construite, amenajărilor și plantațiilor, materiale și culori, pe zone, în conformitate cu caracteristicile arhitectural – urbanistice ale acestora, stabilite în baza unui studiu de specialitate.”

O.U.G. nr. 7/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, art. I. 27.

- „Monumentele istorice, zonele de protecție și zonele construite protejate, definite potrivit legii, se evidențiază în planurile de amenajare a teritoriului și în planurile urbanistice ale unităților administrativ – teritoriale. În condițiile legii și în baza avizului Ministerului Culturii și Cultelor, în scopul protejării valorilor de patrimoniu cultural ce au determinat instituirea zonei construite protejate, autoritățile publice locale pot institui servituți, pot interzice desființarea sau modificarea construcțiilor.”

Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, art. 18, alin. 1, 2.

Explicațiile detaliate pentru modul de operare în zonele protejate sunt conținute în OMTCT nr. 563/2003 pentru aprobarea Reglementării tehnice „*Metodologie de elaborare și conținutul cadru al documentațiilor de urbanism pentru zone construite protejate (P.U.Z.)*”.

Zonele protejate de interes național stabilite prin documentații de urbanism reprezintă:

- Zonele protejate determinate de valori de patrimoniu cultural de interes național (Legea 5/2000) – categorie explicită, dar și zonele protejate determinate de monumentele istorice de grupă valorică A, de monumentele incluse sau propuse spre înscriere în Lista patrimoniului mondial și de siturile de interes arheologic prioritar diferite de primele (cazuri izolate) și a căror reglementare reprezintă o sarcină a

ministerului însărcinat cu problemele urbanismului (Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației);

- În cazul Județului Suceava, au fost realizate documentații de urbanism pentru zonele protejate determinate de monumente istorice înscrise în Lista Patrimoniului Mondial: Biserica "Adormirea Maicii Domnului și Sfântu Gheorghe" a Mănăstirii Humor și Biserica "Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul" din comuna Arbore.

Zonele protejate de interes local au fost stabilite prin documentații de urbanism:

- Planuri Urbanistice Generale (PUG) și Planuri Urbanistice Zonale (PUZ) - Zone construite protejate) prin care s-au stabilit limitele zonelor construite protejate și s-au aprobat Regulamentele Locale de Urbanism pentru construirea în aceste zone.

În tabelele de mai jos sunt redată: zonele de protecție și zonele protejate aferente valorilor de patrimoniu cultural de interes național (VPCIN), monumentelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial (MLPM) și monumentelor istorice (MI) de grupă valorică A și B privind bunurile de patrimoniu construit și actele normative prin care acestea sunt protejate (Tabel 2-25); și zonele protejate de interes cultural din județul Suceava (Tabel 2-26).

Tabelul 2-28: Zonele de protecție și zone protejate aferente VPCIN, MLPM, MI din județul Suceava

Bunuri de patrimoniu construit		ZONE DE PROTECȚIE		ZONE PROTEJATE		ACTE NORMATIVE
MLPM	Monumente înscrise în Lista Patrimoniului Mondial	ZP MLPM	Zone de protecție a MPLM și MpLPM	ZPCII	Zone protejate construite de interes internațional (categorie nedefinită explicit în lege)	DCPUN 187/1990 OG 47/2000 + L 564/2001 L5/2000
	Monumente propuse pentru înscriere în Lista Patrimoniului Mondial					
VPCIN	Valori de patrimoniu cultural de interes național	ZP VPCIN	Zone de protecție ale valorilor de patrimoniu cultural de interes național	ZPCIN	Zone protejate construite de interes național	HG 525/1996 L 5/2000
MI	Monumente istorice grupa valorică A (monumente, ansambluri, situri de interes național)	ZPMI	Zone de protecție a MI	ZPCIN	Zone protejate construite de interes național	L 422/2001 L 5/2000
	Monumente istorice grupa valorică B (monumente, ansambluri, situri de interes local)			ZPCIL	Zone protejate construite de interes local	L 422/2001 L 5/2000
-	-	-	-	ZPC	Zone protejate construite	HG 525/1996 L 5/2000

Tabelul 2-29: Zonele protejate de interes cultural introduse prin legislație din județul Suceava

ZONE PROTEJATE DE INTERES CULTURAL		
CATEGORII		ACTE NORMATIVE
ZPCII	<i>Zone protejate construite de interes internațional</i>	DCPUN 187/1990 OG 47/2000 + L 564/2001 L 5/2000
ZPCIN	<i>Zone protejate construite de interes național</i>	HG 525/1996 L 5/2000; L 422/2001
ZPCIL	<i>Zone protejate construite de interes local</i>	HG 525/1996 L 5/2000; L 422/2001
ZPC	<i>Zone protejate construite</i>	HG 525/1996, L 5/2000
ZIAP	<i>Zone de interes arheologic prioritar</i>	Regim definitiv asimilat ZPC OG 43/2000 + L 378/2001
ZPAR	<i>Zone cu potențial arheologic reperat</i>	Regim temporar asimilat ZPC OG 43/2000 + L 378/2001
ZPAEI	<i>Zone cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător</i>	Regim temporar asimilat ZPC OG 43/2000 + L 378/2001
ZPACC	<i>Zone cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat</i>	Regim definitiv asimilat ZPC OG 43/2000 + L 378/2001

Observații:

- Obiectivul de *protejare a vecinătăților monumentelor istorice izolate, a centrelor istorice ale orașelor, a patrimoniului construit, a patrimoniului rural* – care reprezintă zone construite protejate – nu se atinge prin crearea de instrumente urbanistice care stabilesc servituți în ceea ce privește: desființarea construcțiilor – inclusiv a celor neclasate în LMI, modul de construire, diminuarea schimbărilor, controlul activităților umane, realizarea echilibrului între elementele păstrate și cele noi;
- În România, zonele de protecție nu au un regim juridic explicit în legislație, ca urmare valorile sunt protejate numai prin obligativitatea obținerii avizului Ministerului Culturii și, în anumite cazuri, a ministerului însărcinat cu problemele urbanismului. Din această pricină, desființarea construcțiilor care nu sunt clasate în LMI este posibilă.
- În practică, zonele se delimitează prin documentații specifice, având sau nu ca suport studii de specialitate și se includ în PUG; rareori, aceste zone sunt reglementate la nivel PUZ (care trebuie să obțină aviz al celor două ministere); existența acestui aviz nu implică, însă, justetea regulilor din interior, date fiind condițiile superficiale de avizare. În acest caz, avizul ulterior al Ministerului Culturii la nivelul autorizației de construire se va referi la intervenție și nu la condițiile de construibilitate ale parcelei (care sunt legale, fiind avizate anterior);
- Față de cele prezentate, se conturează necesitatea realizării unui sistem de protecție a zonelor cu valori istorice, arheologice, peisagere, chiar prin crearea unui cadru legislativ.

Prin PATJ se va stabili necesitatea de realizare de documentații de stabilire și delimitare a zonelor protejate de interes cultural în teritoriul Județului Suceava precum și de documentații de urbanism aferente acestora. De asemenea, vor fi stabilite priorități în ceea ce privește principalele valori de patrimoniu natural, cultural și peisager. Reglementarea dezvoltării teritoriului în cazul localităților cu monumente istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial este esențială.

2.4.4 Confesiuni religioase și locașuri de cult

Prezența, în județul Suceava, a unui patrimoniu religios extrem de bine reprezentat și de diversificat reprezintă o valoare patrimonială remarcabilă, precum și o oportunitate pentru dezvoltarea în continuare a turismului religios și memorial.

Alături de patrimoniul constituit de bisericile și mănăstirile ortodoxe, cele mai multe în uz, unde valoarea istorică și arhitecturală se conjugă cu cea spirituală și tradițională, Bucovina păstrează patrimoniul religios al comunităților etnice diverse care au populat teritoriul, de la germani, polonezi, unguri la evrei, lipoveni și ucraineni. Realizarea unui inventar al lăcașurilor de cult ale acestor confesiuni, al cimitirelor și altor monumente ale acestor comunități reprezintă o prioritate.

Municipiul Suceava, orașele Dolhasca și Gura Humorului și 5 comune au câte un monument istoric înscris în Lista patrimoniului mondial UNESCO. Acestea sunt locașuri de cult: Biserica Arbore, Mănăstirea și Biserica Humorului, Biserica Pătrăuți, Mănăstirea și Biserica Sucevița, Mănăstirea și Biserica Vatra Moldoviței), după cum se poate observa din tabelul de mai jos.

Tabelul 2-30: Lista locașurilor de cult înscrise în Lista patrimoniului mondial UNESCO din județul Suceava

Nr. crt.	Denumire oficială	COD/Data înscrierii în LPM	U.A.T.	Localitate
1	Biserica "Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul"	598-001/1993	Comuna Arbore	Arbore
2	Biserica "Adormirea Maicii Domnului și Sf. Gheorghe" a Mănăstirii Humor	598-001/1993	Comuna Mănăstirea Humorului	Mănăstirea Humorului
3	Biserica "Buna Vestire" a Mănăstirii Moldovița	598-003/1993	Comuna Vatra Moldoviței	Vatra Moldoviței
4	Biserica "Sf. Cruce"	598-004/1993	Comuna Pătrăuți	Pătrăuți
5	Biserica "Sf. Nicolae" a Mănăstirii Probota	598-005/1993	Comuna Dolhasca	Probota
6	Biserica "Sf. Gheorghe" a Mănăstirii Sf. Ioan	598-006/1993	Municipiul Suceava	Suceava
7	Biserica "Sf. Gheorghe" a Mănăstirii Voroneț	598-007/1993	Oraș Gura Humorului	Voroneț
8	Biserica "Învierea Domnului" a Mănăstirii Sucevița	598bis-008/2010	Comuna Sucevița	Sucevița

2.4.5 Muzeu și colecții

În județul Suceava sunt localizate 44 de muzeu și colecții muzeale în următoarele UAT-uri: Suceava (9), Fălticeni (4), Câmpulung Moldovenesc (3), Rădăuți (1), Siret (1), Solca (1), Vatra

Dornei (2); Bilca, Botoșana, Broșteni, Bunești (2 – Bunești, Petia), Cacica, Ciprian Porumbescu (Stupca) Dornești, Fundu Moldovei, Gura Humorului, Horodnic de Jos, Ilișești, Măini, Mitocu Dragomirnei, Putna (2), Sucevița, Udești, Vama, Vatra Moldoviței (2 – Paltinu, Vatra Moldoviței), Zaharești.

Dupa profil, acestea sunt muzee și colecții de:

- Arheologie – 1;
- Artă – 2;
- Artă religioasă – 5;
- Etnografie – 16;
- Etnografie și istorie locală – 6;
- Istorie – 2;
- Memoriale – 7;
- Știință și tehnică – 3;
- Științele naturii – 2.

Baza de date a Institutului Național al Patrimoniului precum și a rețelei fostelor centre județene de conservare și valorificare a tradiției și creației populare înregistrează în numeroasele sate românești o serie de muzee etnografice (sătești) care sunt realizate la inițiativa unor persoane fizice sau a unor instituții publice locale; aceste muzee sunt găzduite în școli, cămine culturale sau în spații puse la dispoziție de primărie.

Pe lângă aceste muzee etnografice cu caracter instituțional mai există și colecțiile particulare de obiecte de interes etnografic, deschise pentru publicul local, dar mai ales pentru turiști, în gospodăriile personale sau în spații achiziționate prin finanțări proprii.

Deși au un aport important în promovarea culturii rurale locale, aceste colecții care îndeplinesc funcții de muzeu și de așezământ cultural (conf. definiției L. nr. 311/2003 și a normelor de clasificare a muzeelor și colecțiilor publice) nu beneficiază de protecție instituțională și nu sunt incluse în politici și programe culturale, constituind un subiect nestudiat. În județul Suceava, în această situație este Colecția de etnografie „Dionizie și Felicia Olenici” din comuna Horodnic de Jos.

În figura de mai jos sunt redată UATB/UAT-urile care dețin clădiri muzeale și colecții de artă de importanță etnografică locală sau regională.

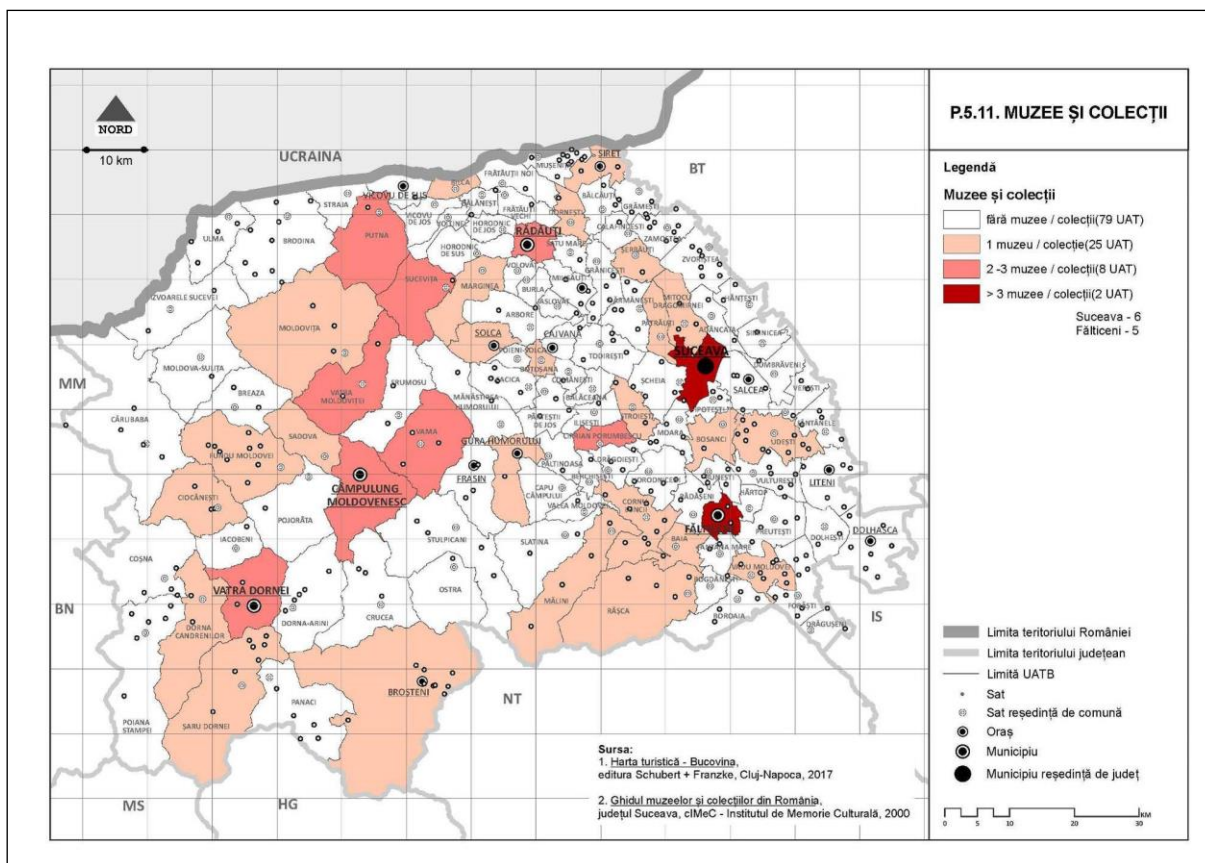

Figura 2-19: Muzeu și colecții în județul Suceava

În anul 2020, muzeele din județul Suceava fac parte din *Rețeaua Națională a Muzeelor din România* și *Rețeaua Colecțiilor și Muzeelor Etnografice Sătești Particulare* din România:

- *Rețeaua Națională a Muzeelor din România* este o rețea instituțională (alcătuită din instituții publice sau private cu activitate în domeniul muzeal) cu reprezentativitate națională, care urmărește să sprijine și să dezvolte viața muzeelor, orientându-și activitățile asupra patrimoniului cultural, turismului cultural și pregătirii profesionale în sector. Rețeaua este sursă generatoare de soluții la provocările politicilor culturale și muzeale naționale și europene, acționând implicit printr-o politică susținută de lobby pentru apărarea intereselor muzeelor membre. În demersurile sale strategice, rețeaua se bazează în primul rând pe sugestiile și recomandările venite dinspre publicul care frecventează muzeele. Într-o măsură la fel de însemnată, rețeaua se sprijină și pe comunitatea intelectuală și profesională a membrilor ei, inclusiv a colaboratorilor externi grupați într-o echipă de consultanță (experți), care își propune să lucreze împreună pe teme și problematice de interes comun din domeniul muzeal;
- *Rețeaua Colecțiilor și Muzeelor Etnografice Sătești Particulare* din România (RECOMESPAR) este o asociație non-profit, constituită în vederea sprijinirii, promovării și dezvoltării sectorului muzeal etnografic cu conținut sătesc și statut privat. RECOMESPAR a fost fondat de 23 de colecționari particulari de obiecte etnografice din toate regiunile țării (din Alba, Argeș, Bihor, Bistrița-Năsăud, Caraș-

Severin, Galați, Harghita, Hunedoara, Olt, Sălaj, Sibiu, Suceava, Timiș, Vrancea) care au beneficiat în perioada 2008 - 2011, de un program cultural inițiat și susținut de Muzeul Național al Țăranului Român numit *Colecții sătești din România*.

2.4.6 Patrimoniul imaterial

Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, adoptată la Paris la 17 octombrie 2003 (acceptată de România prin Legea nr. 410/2005) include, în definiția patrimoniului imaterial, „*practicile, reprezentările, expresiile, cunoștințele, abilitățile - împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate acestora - pe care comunitățile, grupurile și, în unele cazuri, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural*”.

Legislația română definește termeni relevanți în domeniu:

- Cf. OG 19/2007, art. 2, patrimoniul cultural imaterial cuprinde „*totalitatea practicilor, reprezentărilor și formelor de exprimare ale culturii tradiționale a unei comunități, împreună cu produsele materiale și spațiile culturale asociate acestora, transmise continuu de o comunitate*”. Cuprinde: meșteșugul tradițional, creația artistică și tehnica tradițională, cultura populară contemporană și purtătorii elementelor de cultura tradițională;
- Cf. OUG 236/2000, comunitățile locale sunt „*comunitățile umane situate în interiorul sau în vecinătatea ariei naturale protejate, care dețin proprietăți ori desfășoară diverse activități pe teritoriul sau în vecinătatea ariei naturale protejate*”;
- Cf. OUG 236/2000, activitățile tradiționale sunt „*activitățile de utilizare durabilă a resurselor naturale desfășurate de comunitățile locale în scopul asigurării subsistenței*”.

Patrimoniul cultural material sau imaterial (tradiții, valori, cutume religioase) format într-o perioadă lungă de timp oferă specificitate localităților; acest patrimoniu poate fi promovat prin crearea GTT (Grupări Teritoriale Tradiționale) organizate în jurul unor zone cu un specific local aparte sau în jurul unor grupări etnice. Legăturile formate în cadrul ariilor de răspândire sunt independente de limitele teritoriale administrative și se realizează pe baza unor tradiții locale, particulare unei anumite regiuni.

Patrimoniul imaterial va fi prezervat prin crearea OTT (Ocupații Teritoriale Tradiționale) care au la bază activitățile și ocupațiile specifice unei anumite regiuni etnografice și unei categorii de populație care s-a ocupat de păstrarea, promovarea și valorificarea elementelor tradiționale care îi conferă particularitate și unicitate.

Grupările bazate pe legături tradiționale pot contribui semnificativ la definirea caracterului localităților urbane, la crearea unei identități locale recunoscută la nivel național și la conturarea unui profil de dezvoltare competitiv la nivel regional; acest impact asupra

dezvoltării locale se manifestă cu precădere în cazul orașelor mici pentru care aceste activități tradiționale au devenit principalul motor de dezvoltare.

În teritoriu, cu precădere în mediul rural, *biserica* joacă un rol important în cadrul comunităților locale, fiind principalul factor de coeziune locală, prin implicarea în dezvoltarea culturală și educativă a populației, întărirea legăturilor sociale și perpetuarea tradițiilor locale, prin organizarea și susținerea de evenimente și manifestări cu caracter religios, cultural, social.

Funcția socio-culturală se realizează pornind de la premisa că spațiul rural este cel ce favorizează dezvoltarea unor relații sociale speciale, începând cu cele de vecinătate și încheind cu cele ce se stabilesc în cadrul diferitelor instituții din rural, care pot viza aspectul formativ (școală, biserică, etc.), dar și activități asociative de ordin economic, ecologic etc.

Patrimoniul etnologic reprezintă o categorie a patrimoniului cultural, pusă în evidență în mod tradițional prin cercetări și acțiuni muzeografice. Expresiile și manifestările teritoriale ale acestuia nu sunt, însă, luate în considerare în ceea ce depășește aspectul etnografic (de colecție). Expresia teritorială a modului specific de viață a comunităților nu este luată în considerare de politicile de protejare a patrimoniului cultural.

Modul specific de organizare a teritoriilor urbane și rurale, modul specific de utilizare a terenului, de organizare a gospodăriilor și de construire a locuințelor sunt elemente a căror protecție trebuie să fie asigurată.

Palierul peisajer permite integrarea protecției patrimoniului etnologic, grație dimensiunilor multiple ale conceptului de peisaj (dimensiunea evolutivă, cea de percepție și cea patrimonială). Sistemul de evaluare a peisajelor – prin luarea în considerare a acestor dimensiuni – permite o înțelegere aprofundată a realității teritoriale, bazându-se pe o cercetare interdisciplinară a teritoriului de tip sociologic și, astfel, creând posibilitatea unei bune echilibrări a obiectivelor din unghiul de vedere al echilibrului dintre conservare și dezvoltare.

Mijloacele de protecție a acestor elemente specifice (a căror valoare pentru identitatea locală și națională este puțin recunoscută) trebuie să cuprindă adaptarea activităților de urbanism și de amenajare a teritoriului, prin intermediul politicilor peisajului.

2.5 Calitatea factorilor de mediu

Potrivit rapoartelor privind starea mediului în județul Suceava pentru anii 2015 - 2020, rezultatele obținute în ultimii ani la măsurătorile efectuate pentru cei trei factori de mediu (aer, apă, sol) au dovedit serioase tendințe de reducere a valorilor indicatorilor analizați, cât și scăderea suprafețelor pe care se manifesta eroziunea solului, fapt ce confirmă efectul imediat al implementării măsurilor de poluare luate la nivel național după implementarea normelor europene de protecție a mediului. Aceste rezultate nu ar fi fost posibile fără sprijinul

finanțării programelor de cercetare – inovare, de implementare a măsurilor de reabilitare a mediului, susținute prin dezvoltarea de proiecte strategice.

2.5.1 Aer

În România, calitatea aerului este reglementată prin Legea nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător care transpune Directiva europeană 50/2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, adoptată de Parlamentul și Consiliul European privind calitatea aerului ambiental pentru un aer mai curat în Europa, și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile policiclice aromatice în aerul ambiental. Valorile limită admise pentru a evita, preveni și reduce efectele nocive pentru oameni și mediul înconjurător sunt prevăzute în această legislație.

În anul 2020, județul Suceava monitorizarea aerului se face prin intermediul a patru stații automate de monitorizare a calității aerului integrate Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului, a căror amplasare respectă cerințele normelor europene. Există patru tipuri de stații: de fond urban SV1, de tip industrial SV2, de tip suburban/trafic SV3 și de fond EM3 prezentate în figura de mai jos.

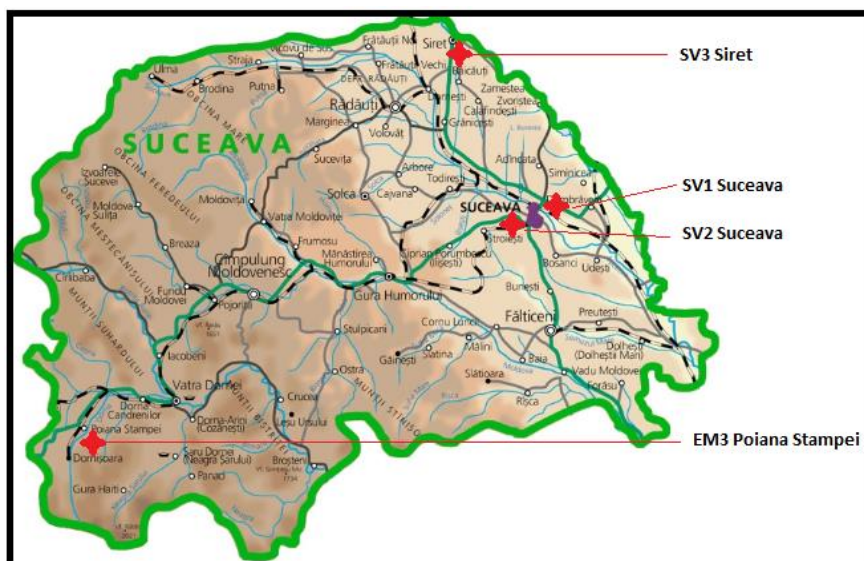

Figura 2-20: Stațiile de monitorizare a aerului în județul Suceava, în anul 2020

Stația de fond urban SV1 amplasată în municipiul Suceava pe strada Mărășești nr.57 (lângă Colegiul Național Mihai Eminescu), monitorizează factorii poluanți generați în principal de traficul rutier:

- Parametrii meteorologici: direcția și viteza vântului, presiune, temperatura, radiația solară, umiditate relativă, precipitații;

- Poluanții atmosferici: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), benzen (C₆H₆), toluen, etilbenzen, o-, m-, p-xileni, pulberi în suspensie PM₁₀ (gravimetric și automat) și PM_{2,5} (gravimetric).

Stația de tip industrial SV2 amplasată în municipiul Suceava, pe strada Tineretului Grădinița nr.12 din cartierul Cuza Vodă, monitorizează influența activităților industriale asupra calității aerului pentru:

- Parametrii meteorologici: direcția și viteza vântului, presiune, temperatura, radiația solară, umiditate relativă, precipitații;
- Poluanții atmosferici: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), pulberi în suspensie PM₁₀ (gravimetric și automat).

Stația de tip trafic SV3 amplasată în orașul Siret, str.Alexandru cel Bun, monitorizează influența traficului de pe E85 asupra calității aerului. Stația este amplasată lângă artera rutieră străbute orașul spre vama Siret. Poluanții monitorizați sunt:

- Parametrii meteorologici: direcția și viteza vântului, presiune, temperatura, radiația solară, umiditate relativă, precipitații;
- Poluanții atmosferici: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), benzen (C₆H₆), toluen, etilbenzen, o-, m-, p-xileni, pulberi în suspensie PM₁₀ (gravimetric și automat).

Stația de fond regional european EM3 amplasată lângă stația meteorologică a Institutului Național de Meteorologie INM din comuna Poiana Stampei. EM3 este destinată evaluării nivelului de fond regional al concentrațiilor de poluanți atmosferici, stația fiind amplasată la distanță față de sursele locale de emisii. Poluanții monitorizați sunt:

- Parametrii meteorologici: direcția și viteza vântului, presiune, temperatura, radiația solară, umiditate relativă, precipitații;
- Poluanții atmosferici: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), benzen (C₆H₆), toluen, etilbenzen, o-, m-, p-xileni, pulberi în suspensie PM₁₀ (gravimetric și automat).

Conform *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, cele patru stații automate de monitorizare automată a calității aerului au funcționat pe tot parcursul anului 2020, fiind înregistrate capturi de date orare/zilnice de minim 75%.

Măsurătorile efectuate în județul Suceava, relevă următoarele aspecte:

➤ **Dioxid de sulf (SO₂)**

Dioxidul de sulf provine în principal din arderea combustibililor fosili cu sulf (cărbuni, păcură) pentru producerea de energie electrică și termică și a combustibililor lichizi (motorină) în

motoarele cu ardere internă ale autovehiculelor rutiere. Legea nr. 104/2011 nu stabilește o valoare limită pentru concentrația medie anuală de SO₂.

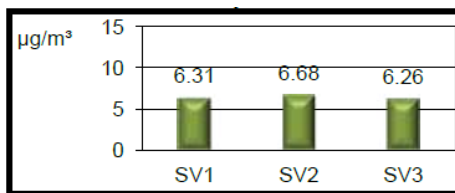

Figura 2-21: Concentrații medii anuale de SO₂ înregistrate în anul 2020 la stațiile de monitorizare, din județul Suceava

Sursa: Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

➤ Benzen (C₆H₆)

Benzenul, alături de alți compuși organici volatili, rezultă din traficul rutier, din arderea combustibililor în instalațiile de ardere centralizate și individuale, depozitarea și manipularea carburanților, utilizarea de solvenți organici în diferite activități industriale etc. Benzenul, alături de alți compuși organici volatili (toluen, etilbenzen, o-, m- și p-xileni) nu se monitorizează în stația SV2 de tip industrial, ci numai în celelalte trei stații din județ. Concentrația medie anuală de benzen nu a depășit valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane (5 μg/m³) în niciuna dintre stații (SV1, SV3 și EM3).

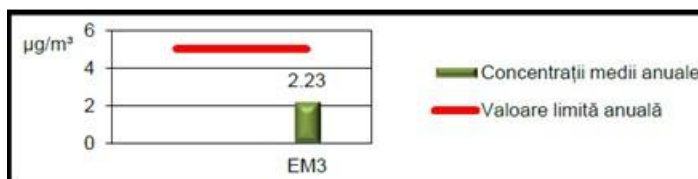

Figura 2-22: Concentrații medii anuale de C₆H₆ înregistrate în anul 2020 la stația EM3, din județul Suceava

Sursa: Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

➤ Dioxid de azot (NO₂)

Oxizii de azot provin în principal din arderea combustibililor solizi, lichizi și gazoși în centrale termice sau termoelectrice și în alte instalații de ardere (industriale, rezidențiale, comerciale, instituționale), precum și din transportul rutier.

Figura 2-23: Concentrații medii anuale de NO₂ înregistrate în anul 2020 la stațiile SV1, SV2, SV3 și EM3, din județul Suceava

Sursa: Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

Concentrația medie anuală de NO₂ nu a depășit valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane (40 μg/m³) în niciuna dintre stații.

➤ **Ozon (O₃)**

Ozonul este un poluant secundar care se formează din precursori (NO_x, compuși organici volatili – COV și CO). În atmosferă au loc reacții fotochimice complexe, în lanț, de formare și distrugere a ozonului, în funcție de condițiile meteorologice și prezența precursorilor. Precursorii ozonului provin atât din surse antropice (arderea combustibililor, traficul rutier, diferite activități industriale) cât și din surse naturale (COV biogeni, emiși de plante și sol, în principal isoprenul emis de păduri, care, deși dificil de cuantificat, pot contribui substanțial la formarea O₃).

Condițiile meteorologice favorizante pentru formarea ozonului din precursori sunt: durata și intensitatea mare de strălucire a soarelui, cer senin, lipsa precipitațiilor, temperaturi ridicate, inversiile termice. În consecință, cele mai mari valori ale ozonului din atmosfera joasă se înregistrează de regulă în anotimpurile primăvară-vară, la orele după-amiezii, în timp ce în anotimpul rece valorile sunt cele mai mici din an.

O sursă naturală de ozon este reprezentată de mici cantități de O₃ din stratosferă care migrează ocazional, în anumite condiții meteorologice, către suprafața pământului. Acest poluant nu se monitorizează în stația SV3 Siret, de tip trafic, ci doar în celelalte trei stații din județul Suceava.

Din motive tehnice, în nici una din cele 3 stații nu s-a realizat captura anuală minimă de date de 75% (separat vara și respectiv iarna, conform criteriului din anexa 3 pct. D.2), așa încât media anuală nu este reprezentativă.

În anul 2020 doar la stația SV1 au fost îndeplinite criteriile de agregare a datelor și de calcul a mediilor anuale cf. Anexei 3 pct.D2 din Legea nr.104/2011, întrucât s-au realizat capturi anuale de date mai mari de 75% (separat vara și iarna), rezultatul fiind prezentat în figura de mai jos.

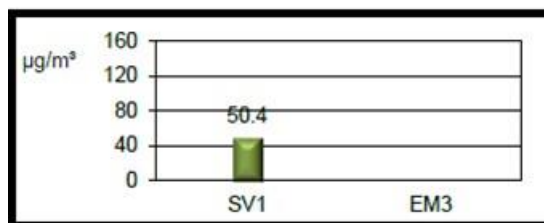

Figura 2-24: Valorile medii anuale ale concentrațiilor de O₃ înregistrate la stația SV1, din județul Suceava

Sursa: Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

➤ **PM₁₀ și Metale grele din pulberi în suspensie PM₁₀**

Pulberile PM₁₀ sunt măsurate la cele patru stații de monitorizare RNMCA din județul Suceava SV1, SV3, SV3 și EM3 prin metoda gravimetrică (de referință) și prin metoda automată (orientativă).

În anul 2020, concentrația medie anuală de PM₁₀ nu a depășit valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane (40 μg/m³) în niciuna dintre stațiile de măsurare (cf. SR EN 12341:2014), după cum se poate observa din figura de mai jos.

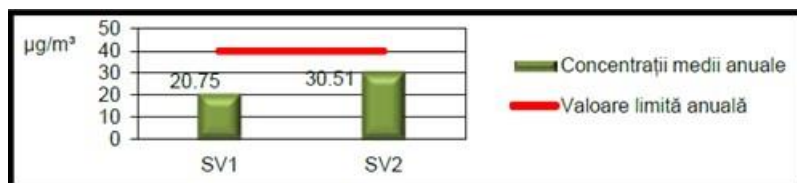

Figura 2-25: Concentrațiile medii anuale de PM_{10} înregistrate la stația SV1 și SV2 din județul Suceava

Sursa: Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

În anul 2020 la stația de fond urban SV1 au fost monitorizate concentrațiile de metale grele din pulberile PM_{10} : plumb (Pb), cadmiu (Cd) și nichel (Ni). Din determinările făcute s-a constatat că valorile medii anuale s-au situat sub valorile limită admise (v.l.a.) prin Legea 104/2011 pentru protecția sănătății umane, așa cum reiese din tabelul de mai jos.

Tabelul 2-31: Concentrații medii anuale din PM_{10} măsurate la SV1 fond urban, din județul Suceava, în anul 2020

Metal din PM_{10}	U/M	V.l.a.	Concentrația medie anuală
Plumb (Pb)	µg/mc	0,5	0,005
Cadmiu (Cd)	µg/mc	5	0,22
Nichel (Ni)	µg/mc	20	1,30

Sursa: Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

Calitatea aerului

În anul 2020, concentrațiile de NO_2 , SO_2 , O_3 , PM_{10} și C_6H_6 nu au depășit valorile limită/țintă orare, zilnice și/sau anuale pentru protecția sănătății umane, reglementate de Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, cu excepția pulberilor PM_{10} , indicator pentru care, în anii 2018 și 2019, s-a atins numărul maxim admis de depășiri pe an calendaristic ale valorii limită zilnice (35 depășiri/an calendaristic), în stația SV2 de tip industrial din Municipiul Suceava.

În anul 2020 s-au înregistrat 34 depășiri (cu una mai puțin decât în anii precedenți), tot la stația de tip fond industrial SV2 din Suceava. În consecință, conform legii, Primăria Municipiului Suceava a inițiat, la începutul anului 2021, elaborarea unui Plan de calitate a aerului pentru poluantul particule în suspensie PM_{10} (*Planul de menținere a calității aerului în județul Suceava 2021 –2025*).

Conform tendințelor privind concentrațiile poluanților atmosferici menționați, se preconizează menținerea unor concentrații sub valorile limită/țintă pentru protecția sănătății umane, în toate stațiile de monitorizare, cu excepția pulberilor PM_{10} , indicator pentru care se observă, în ultimul timp, o ușoară tendință de creștere, mai ales în stațiile SV2 de tip industrial din municipiul Suceava și stația SV3 de tip trafic din orașul Siret.

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020* elaborat de Agenția pentru

Protecția Mediului Suceava, pentru pulberile în suspensie fracția PM_{10} monitorizate la cele patru stații de monitorizare RNMCA din județ prin metoda de referință – gravimetrică și prin metoda automată orientativă, s-a constatat că nu a fost depășită valoarea limită anuală (v.l.a.) pentru protecția sănătății umane ($40\mu\text{g}/\text{mc}$) la nici una din cele două stații SV1 (stație de tip fond urban) și SV2 (stație de tip fond industrial).

Pentru SV3 (stație de tip trafic) și EM3 (stație de tip fond regional european) colectarea datelor a fost insuficientă pentru validarea rezultatelor la PM_{10} (gravimetric și automat) conform Legii 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Astfel, conform Ordinului nr.2202/11 decembrie 2020 privind aprobarea listelor cu unitățile administrativ teritoriale întocmite în urma încadrării în regimuri de gestionare a ariilor din zonele și aglomerările prevăzute în Legea nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător Anexa 2, județul Suceava se încadrează în *Regimul II de gestionare* a poluanților reglementați și monitorizați legal întrucât nu au fost depășiri ale valorilor limită admise (v.l.a.) și numai municipiul Suceava se încadrează în *Regimul I de gestionare* la indicatorul PM_{10} , întrucât în anii precedenți (2018 și 2019) a fost atins numărul maxim admis al depășirilor anuale (35 depășiri/an calendaristic).

2.5.2 Ape de suprafață și subterane

Rețeaua hidrografică a județului Suceava este tributară în întregime bazinului hidrografic Siret. Conform datelor publice ale Administrației Naționale Apele Române, Institutului Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor și Inspectoratului pentru Situații de Urgență a județului Suceava, situația poluării apelor de suprafață se manifestă prin stabilirea stării ecologice a corpurilor de apă (apă de suprafață, apă subterană și apă de îmbăiere).

Directiva Cadru A Apei 2000/60/CEE are ca obiectiv prioritar atingerea stării ecologice bune a cursurilor de apă și prevenirea deteriorării ecosistemelor acvatice și a habitatelor. Starea ecologică este stabilită pe baza indicatorilor specifici stabiliți de Agenția Europeană de Mediu, precum:

- Scheme de clasificare a cursurilor de apă;
- Substanțele consumatoare de oxigen din cursurile de apă;
- Nutrienții din apa dulce;
- Substanțele periculoase din cursurile de apă;
- Substanțele periculoase din lacuri;
- Pesticidele din apele subterane;
- Calitatea apelor de îmbăiere.

Datele disponibile sunt la nivel de bazin hidrografic Siret. Potrivit datelor ANAR, INHGA și ale Inspectoratului pentru Situații de Urgență din județul Suceava, din lungimea de 559 km a râului Siret, 148 km străbat de la nord la sud județul, iar lungimea cursurilor de apă monitorizate însumează 5629,90 km. Rezultatele monitorizării efectuate pe cursurile de apă în anul 2020, au dus la următoarele concluzii, prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-32: Starea ecologică a apei râului Siret, 2020

Nr. crt.	Starea ecologică a cursului de apă	Râul Siret	
		Km	%
1	Bună/potențial bună	1603,10	26,05
2	Inferioară stării bune	4026,80	73,95
	Total	5629,90	100

Sursa: extras după datele ANAR, 2020

Corpurile de apă aferente județului Suceava se încadrează stării ecologice bune pentru 73,95% din suprafața bazinului hidrografic adică 4026,80 km lungime rețea hidrografică; și 26,05% stării ecologice inferioare stării bune, respectiv 1603,10 km.

Calitatea apei lacurilor din bazinul hidrografic Siret a fost monitorizată permanent, fără a fi înregistrate concentrații mai mari decât standardele prevăzute pentru calitatea de mediu.

În tabelul și figura de mai jos sunt prezentate rezultatele evaluării la nivelul spațiului hidrografic Siret, a stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață pe categorii de corpuri de apă.

Tabelul 2-33: Rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic la nivelul spațiului hidrografic Siret

Categorie	Râuri (corpuri naturale)		Lacuri naturale		Râuri cursuri principale		Râuri (afluenți)		Lac de acumulare	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Nr. corpuri de apă în stare ecologică bună / potențial ecologic bun	229	69,18	1	50	9	64,28	0	0	8	61,54
Nr. corpuri de apă în stare ecologică moderată / potențial ecologic moderat	102	30,82	1	50	5	35,72	2	100	5	38,46
Nr. total corpuri de apă	331		2		14		2		13	

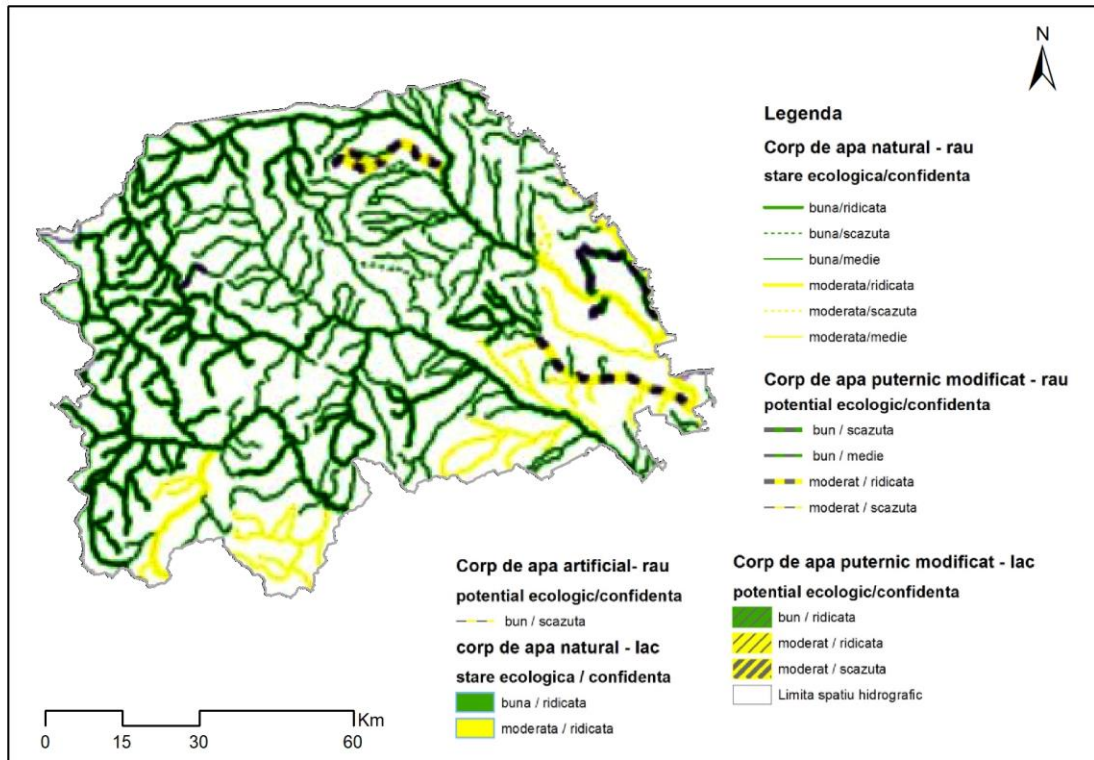

Figura 2-26: Starea ecologică și potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață la nivelul județului Suceava

Sursa: Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Siret, ANAR, ABA SIRET

Concluzionând informațiile *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, se poate aprecia că nici un corp de apă suprafață care se suprapune teritorial județului Suceava, nu se află la riscul de a nu atinge starea chimică bună.

Din sursele Administrației Bazinale de Apă Siret expuse în Planul de Management actualizat al Spațiului hidrografic Siret elaborat în conformitate cu cerințele Articolului 13 al Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, pentru fiecare corp de apă subterană au fost identificate ca surse potențiale de poluare următoarele:

- Aglomerări umane prin lipsa sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate menajere;
- Platformele industriale care pot evacua ape uzate necorespunzător epurate;
- Activitățile industriale (inclusiv depozitele de deșeuri);
- Captări de apă semnificative care pot depăși rata naturală de reîncărcare a acviferului;
- Folosirea excesivă a pesticidelor pe terenurile agricole;
- Ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare a dejecțiilor animale.

Impactului asupra stării cantitative a corpurilor de apă subterane este generat de presiunile cantitative de captare semnificativă de apă care pot depăși rata naturală de reîncărcare a acviferului, iar impactul asupra stării chimice a corpurilor de apă este dată de acumularea substanțelor poluante ajunse în acvifer prin infiltrații.

În tabelul de mai jos este redată starea cantitativă și starea actuală a corpurilor de apă aferente județului Suceava.

Tabelul 2-34: Starea ecologică a corpurilor de apă subterană aferente județului Suceava

Spațiul Hidrografic	Denumire corp de apă subterană	Starea cantitativă actuală	Starea chimică actuală
Siret	ROSI01 Munții Suhardului – Obcina Mestecănișului / Cârlibaba	Bună	Bună
	ROSI02 Depresiunea Dornei	Bună	Bună
	ROSI03 Lunca și terasele râului Siret și a afluenților săi	Bună	Bună
	ROSI06 Suceava	Bună	Bună

Analiza privind sursele de poluare s-a făcut de către ABA Siret pentru fiecare corp de apă subterană în parte. În figurile de mai jos sunt redată situațiile corpurilor de apă subterană la risc cantitativ și la risc ecologic (chimic) pentru corpurile de apă care se suprapun județului Suceava.

Figura 2-27: Corpurile de apă subterană la risc cantitativ, aferente județului Suceava

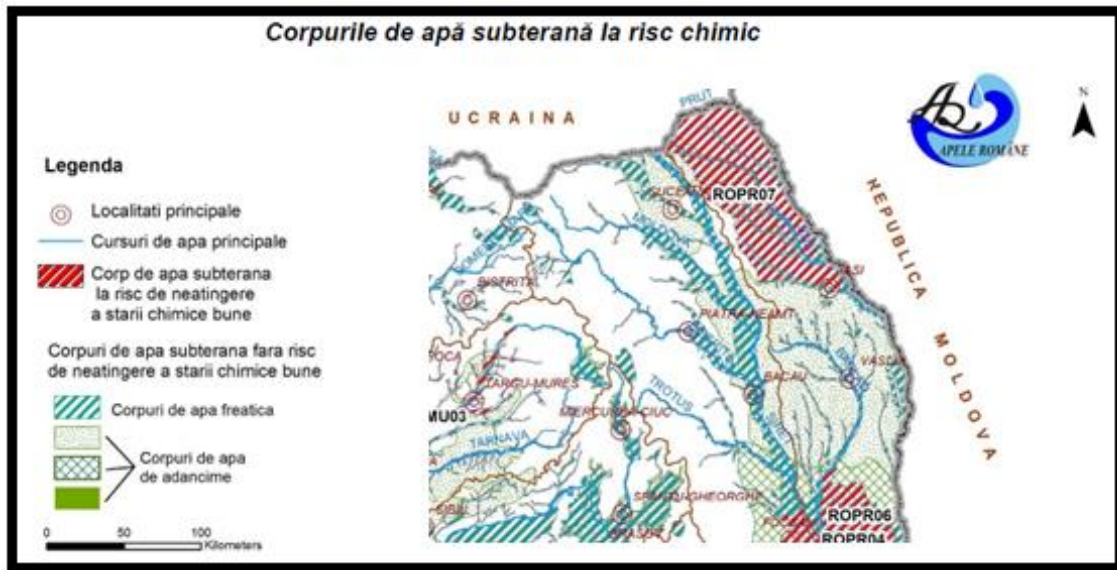

Figura 2-28: Corpurile de apă subterană la risc chimic, aferente județului Suceava

Corp de apă subterană ROSI01 Munții Suhardului–Obcina Mestecănișului/Cârlibaba

Suprafața corpului de apă subterană ROSI01 Munții Suhardului–Obcina Mestecănișului/Cârlibaba este acoperită în cea mai mare parte de păduri, ceea ce determină o bună protecție și o lipsa a surselor de poluare de la suprafață. În urma rezultatelor de monitorizare s-a constatat că nu există depășiri ale valorilor de prag la nici un parametru analizat, astfel încât acest corp de apă este în stare chimică bună.

Corp de apă subterană ROSI02 Depresiunea Dornei

Suprafața corpului de apă ROSI02 Depresiunea Dornei este acoperită într-o proporție însemnată de terenuri cultivate, care, în cazul în care sunt fertilizate ar putea afecta starea calitativă a corpului de apă subterană. Monitorizarea stării calitative realizate în anul 2013 prin foraje a identificat în unele puncte depășiri față de valorile prag stabilite la amoniu, însă depășirile au avut caracter local fără ca suprafața poluată să excedă 20 % din suprafața întregului corp de apă subterană, fapt care încadrează corpul de apă în categoria de starea chimică a bună.

Depășirile s-au datorat faptului că acest acvifer are un grad de protecție mediu sau nesatisfăcător, astfel că se recomandă ca el să fie inclus în categoria acviferelor care necesită urmărirea evoluției sale din punct de vedere calitativ printr-o rețea de observație cu frecvență periodică mică (o dată pe an). Având în vedere că acest corp de apă se află sub influența emanațiilor postvulcanice de CO₂ care se manifestă în anumite locuri prin ape carbogazoase este protejat de infestarea microbiologică datorită unei mineralizări puternice.

Corp de apă subterană ROSI03 Lunca și terasele râului Siret și a afluenților săi

Calitatea apei subterane din corpul de apă subterană ROSI03 Lunca și terasele râului Siret și a afluenților săi a fost monitorizată prin foraje aparținând Rețelei Hidrogeologice Naționale.

Rezultatele au evidențiat depășiri ale standardului de calitate pentru NO_3 (azotat/nitrat), ale valorilor prag la indicatorii: NH_4 (amoniu) și PO_4 (fosfați), la cloruri și sulfati (dar în afara perimetrului județului Suceava). Pe baza datelor analizate se consideră că starea chimică a corpului de apă subterană este bună, la nici unul dintre parametri analizați nu s-au stabilit suprafețe afectate care să depășească 20 % din suprafața întregului corp de apă subterană.

Corp de apă subterană ROSI06 Suceava

În cazul ROSI06 Suceava, datorită faptului că este un corp de apă de adâncime, cu o bună protecție de la suprafață, nu s-a constatat existența vreunei surse de poluare care să-i afecteze starea calitativă. Rezultatele monitorizării au demonstrat faptul că nu s-au înregistrat depășiri ale valorilor prag ale standardelor de calitate în forajele monitorizate la nici un parametru. Ținând cont de gradul de protecție al acestui corp de apă subterană de adâncime, cât și de lipsa surselor importante de poluare de la suprafață, s-a apreciat că acest corp de apă subterană are starea chimică bună.

Concluzionând informațiile *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020* cu cele din *Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Siret 2022-2027*, se poate aprecia că nici un corp de apă subterană care se suprapune teritorial județului Suceava, nu se află la riscul de a nu atinge starea chimică bună.

Calitatea apei

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, calitatea apei pentru cursurile de apă se încadrează Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, vizând substanțele prioritare și substanțele prioritar periculoase care afectează clasa de calitate a apei.

Acestea sunt stabilite prin H.G. nr.570/206 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți, substanțe care stau la baza evaluării stării chimice a apelor de suprafață. Rezultatele au demonstrat că din lungimea totală a cursurilor de apă 26,05 din corpurile de apă aferente județului Suceava sunt caracterizate de o stare ecologică bună, iar 73,95% au o stare ecologică inferioară stării bune.

Impactul asupra stării cantitative a corpurilor de apă subterane este generat de presiunile cantitative de captare semnificativă de apă care pot depăși rata naturală de reîncărcare a acviferului, iar impactul asupra stării chimice a corpurilor de apă este dată de acumularea substanțelor poluante ajunse în acvifer prin infiltrații.

Potrivit informațiilor din *Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020* și a datelor furnizate de Administrația Națională Apele Române și conform *Legii nr.458/2002 (R1) privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare, concentrația pesticidelor în apa de băut nu trebuie să depășească 0,1 $\mu\text{g/l}$ pentru un singur pesticid și 0,5 0,1 $\mu\text{g/l}$ pentru suma totală a pesticidelor*, în anul 2020 nu s-au înregistrat concentrații de pesticide mai mari de 0,1 $\mu\text{g/l}$ la nici unul din punctele de monitorizare a pesticidelor din bazinul hidrografic Siret.

Cu privire la nutrienți, în intervalul 2015 – 2020 au fost înregistrate depășiri ale concentrațiilor de nitrați în punctele de monitorizare a calității apei subterane. H.G. nr.964/2000 care aprobă Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, stabilește limita maximă admisibilă pentru nitrații prezenți în apele subterane la 50 mg/l. Conform aceluiași surse, calitatea apei lacurilor nu a fost afectată în nici una din cele 6 puncte de monitorizare aferente bazinului hidrografic Siret.

2.5.3 Solul și îmbunătățirile funciare

Calitatea terenurilor destinate agriculturii se referă la fertilitatea solului și la modul de manifestare a factorilor de mediu (apă și aer) față de vegetație.

După nota de bonitare, terenurile agricole se grupează în 5 clase de calitate: clasa I-a între 81-100 de puncte, clasa II-a între 61-80 de puncte, clasa a III-a între 41-60 de puncte, clasa a IV-a între 21-40 de puncte și clasa a V-a între 1-20 de puncte. Clasele de calitate ale terenurilor dau preabilitatea acestora pentru folosințele agricole.

Din datele Oficiului Județean pentru Studii Pedologice și Agrochimice Suceava, repartitia terenurilor agricole pe clase de calitate după nota de bonitate exprimată în hectare, la nivelul anului 2019 este redată în tabelul 14 de mai jos:

Tabelul 2-35: Modul de utilizare a terenurilor agricole în anul 2019 în județul Suceava

Nr. crt.	Terenul de folosință agricolă (ha)	Clasa de bonitare				
		I-a	II-a	III-a	a IV-a	a V-a
1	Arabil	2985	41681	73320	43144	19265
2	Pășune	2815	13770	30078	27014	16997
3	Fâneață	1443	3304	17554	32242	19459
4	Livadă	1	18	2502	128	165
	Total	7244	59773	123463	102528	55877

Având în vedere dezvoltarea industrială a județului, calitatea solurilor poate fi afectată de poluare provenită din:

- Depozitarea de deșeuri lemnoase;
- Depozitarea deșeurilor provenite din industria minieră;
- Depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere;
- Reziduuri și deșeuri din industria alimentară și ușoară;
- Curgeri accidentale de produse petroliere și substanțe chimice provenite din fluxurile tehnologice;

- Defrișări care au condus la apariția fenomenelor de alunecare, eroziune, acidifiere a solului.

Arealele din județ care sunt expuse presiunii asupra stării de calitate a solurilor sunt:

- Componenta chimică a solului exprimată prin deficit de elemente nutritive. Activitățile agricole din zona de deal și mai puțin de munte din județul Suceava se confruntă cu lipsa sau insuficiența azot și fosfor din sol. Ca urmare, pentru suplimentarea nutrienților din sol se impune utilizarea de îngrășăminte chimice complexe (NPK);
- pH-ul exprimă aciditatea sau bazicitatea solului necesare în anumite limite pentru creșterea normală a plantelor. La nivel de județ s-a constatat o aciditate accentuată a solurilor răspândită pe suprafețe extinse, respectiv pe o suprafață de 240994 ha. Aciditatea moderată a solului este întâlnită pe o suprafață de 163.468 ha și aciditatea puternică pe o suprafață de 77.526 ha.

Aproximativ 90% din solurile afectate de aciditate aparțin zonei montane: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Gura Humorului, Breaza, Brodina, Broșteni, Cârlibaba, Dorna Arini, Frumosu, Izvoarele Sucevei, Iacobeni, Moldovița, Ostra, Panaci, Pojorâta, etc.; urmate de zonele piemontane (Solca, Baia, Horodnic, Ciprian Porumbescu, Vicovu de Jos, Valea Moldovei) și de podiș la Preutești, Rădășeni.

- Exces de umiditate în sol - gleizarea și stagnogleizarea în arealul Baia – Sasca – Cornu Luncii, depresiunea Rădăuți (comunele Volovaț, Rădăuți, Horodnic, Frătăuții Vechi, parțial Vicovu de Sus și Grănicești), zona piemontană a Obcinei Mari, areale ale Subcarpaților Moldovei (Boroaia – Mălini – Bogdănești) în comunele: Horodnic, Solca, Cacica, Baia, Boroaia, Marginea, Botoșana, Arbore, Cajvana, Podișul Dragomirnei (Siret, Mușenița, Calafindești, Bălcăuți, Grămești), Podișul Fălticeniilor.
- Eroziunea provocată de cursul de apă:
 - Eroziunea de suprafață unde eroziunea se manifestă de stadiul slab până la foarte puternică: Podișul Fălticeniilor: Dolhasca, Vulturești, Forăști, Preutești, Dolhești, Podișul Dragomirnei: Adâncata, Suceava, Bosanci, Salcea;
 - Eroziune de adâncime întâlnită în zone de podiș: Podișul Sucevei la Todirești, Udești, Vulturești, Preutești, Liteni, Gălănești, Cornu Luncii. - Podișul Fălticeniilor;
 - Areele expuse zonelor de inundare încadrate în două grupe: luncile râurilor mari (Siret, Suceava, Moldova și parțial Bistrița) unde solurile au grad redus de fertilitate și zona piemontană de contact dintre Podișul Dragomirnei și Obcina Mare, provocate de afluenții râului Suceava, care au produs inundații de proporții în comunele Arbore, Gura Humorului, Voroneț și Solca.
- Compactarea solurilor este întâlnită pe suprafețe extinse în zonele Rădăuți, Siret, Dornești, Drăgușeni, Grămești, Volovăț, Verești, Grănicești, și mai puțin în celelalte zone ale județului.

- Alunecările de teren
 - alunecările stabilizate pe o suprafață de 20.139 ha în perimetrul comunelor Cacăca, Botoșana, Cajvana, Todirești; și în vestul Podișului Dragomirnei spre valea Sucevei la Dărmănești; Podișul Fălticeni la Udești și Fălticeni.
 - alunecările active desfășurate pe 3.284 ha sunt specifice Podișului Fălticeniilor (Preutești, Rădășeni, Fălticeni, Forăști) și Podișului Dragomirnei (Adâncata).
- Volumul edafic redus face impracticabilă agricultura în zona montană și în luncile râurilor. Ca urmare, folosința lor se reduce doar la fânețe și pășuni.

Conform datelor OSPA Suceava (Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice), **suprafața totală a solurilor afectate de degradare** în anul 2019 în județul Suceava a fost de 1.406.205 ha, prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 2-36: Repartiția solurilor afectate de factori de degradare în anul 2019 în județul Suceava

Nr. crt.	Degradarea terenurilor generată de:		Suprafața (ha)
1	Deficit de elemente nutritive	Azot (N)	188.143
		Fosfor (P)	243.871
		Potasiu (K)	47.753
		Total	479.767
2	Acidifierea solurilor		240.515
3	Soluri cu exces de umiditate		184.145
4	Soluri pseudogleizate		91.840
5	Soluri afectate de eroziune	Eroziune de suprafață	59.590
		Eroziune de adâncime	1.723
		Total	61.313
6	Terenuri inundabile		53.702
7	Gleizarea solurilor		43.978
8	Compactarea solului		31.520
9	Alunecări de teren		25.283
10	Volum edafic redus		19.142
11	Terenuri nisipoase		175
	Total general		1.406.205

Se observă că deficitul natural de îngrășăminte, acidifierea solului și umiditatea excesivă, afectează 65% din suprafața terenurilor degradate (904779 ha) și ridică probleme cu privire la folosința acestor terenuri în agricultură.

Ca urmare, deteriorarea calității solurilor este atribuită:

- Proceselor naturale precum zonele expuse eroziunii de adâncime și alunecărilor active (Dealul Osoi – Todirești), reactivarea alunecărilor de teren extinderea ravenelor la ploi torențiale și de invadare a pășunilor montane cu elemente vegetale care duc la acidifierea păturii de sol;
- Presiunii antropice asupra terenurilor prin folosința îngrășămintelor chimice complexe NPK pentru fertilizarea terenurilor cu calitate redusă și pesticidelor pentru combaterea dăunătorilor.

Potrivit informațiilor din *Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, în perioada 2016-2020, la nivel de județ s-au utilizat în agricultură următoarele cantități de **îngrășăminte chimice** exprimate în tone și total substanță activă, prezentate în tabelul următor:

Tabelul 2-37: Utilizarea îngrășămintelor chimice NPK între anii 2016 – 2020 în județul Suceava

Nr. crt.	Complex de îngrășăminte chimice NPK(t)	UM	Anul					Total
			2016	2017	2018	2019	2020	
1	Îngrășăminte azotoase (N)	t.s.a.	1640	2007	4431	4425	6340	18843
2	Îngrășăminte fosfatice (P ₂ O ₅)	t.s.a.	497	644	1182	1650	1661	5634
3	Îngrășăminte potasice (K ₂ O)	t.s.a.	487	430	986	1221	1311	4435
	Total	t.s.a.	2624	3081	6599	7296	9312	28912

Se constată că cea mai mare cantitate de îngrășăminte chimice complexe s-a folosit în anul 2019 - 7296 t.s.a. și cel mai puțin în anul 2016 – 2624 t.s.a.

Din totalul cantității de NPK de 28912 t, îngrășămintele azotoase dețin 65,17 % din cantitate, îngrășămintele fosfatice 19,48 % și restul de 15,35 % revin îngrășămintelor potasice.

În intervalul 2016 – 2020 suprafețele agricole au fost fertilizate atât cu îngrășăminte chimice, cât și cu îngrășăminte naturale, pentru care s-a folosit o cantitate totală de 3598940 tone substanță activă (t.s.a.). În tabelul de mai jos sunt redată aceste suprafețe și cantități.

Tabelul 2-38: Suprafețe fertilizate cu îngrășăminte chimice și naturale între anii 2016 – 2020 în județul Suceava

Nr.	Anul	Suprafețe fertilizare cu:	Îngrășăminte
-----	------	---------------------------	--------------

crt.		îngrășăminte chimice (ha)	îngrășăminte naturale (ha)	naturale folosite (t.s.a.)
1	2016	79466	49500	704000
2	2017	55955	45850	65100
3	2018	52217	60206	1181590
4	2019	56475	37850	818250
5	2020	56475	41500	830000
	Total	300588	234906	3598940

Sursa: *Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, INS, Baza de date TEMPO-Online

Din tabel se constată că din totalul suprafețelor fertilizate de 535494 ha (100 %), 300588 ha (56,1 %) reprezintă suprafețele fertilizate cu îngrășăminte chimice și 234906 ha (43,9 %) sunt suprafețe fertilizate cu îngrășăminte naturale.

Cu privire la îngrășăminte naturale folosite în perioada 2016 -2020, se observă că în anul 2018 s-a folosit cea mai mare cantitate de îngrășăminte naturale de peste 1 mil. kg (t.s.a.), față de anul 2017 când s-a folosit cea mai mică greutate de circa 65000 kg (t.s.a.). În ansamblu, în anul 2020, s-a folosit o cantitate medie de îngrășăminte naturale de 20 kg t.s.a./ha.

Pesticidele sunt substanțe chimice care, prin acțiunea poluantă afectează factorii de mediu: aer, apă, și sol. Pesticidele folosite în agricultură în perioada 2016 – 2020 în județul Suceava au fost: insecticide 23481 t.s.a. (8,74%), fungicide 122206 t.s.a. (45,51 %) și erbicide 122819 (45,75 %) t.s.a., în total de 268506 t.s.a. (100 %), după cum reiese din tabelul de mai jos.

Tabelul 2-39: *Pesticide folosite în agricultură în perioada 2016 – 2020 în județul Suceava*

Nr. crt.	Pesticide (kg)	UM	Anul					Total
			2016	2017	2018	2019	2020	
1	Insecticide	t.s.a.	1830	2912	12334	3537	2868	23481
2	Fungicide	t.s.a.	22500	6363	27543	43050	22750	122206
3	Erbicide	t.s.a.	10687	16592	27835	31360	36345	122819
	Total	t.s.a.	35017	25867	67712	77947	61963	268506

Sursa: *Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, INS, Baza de date TEMPO-Online

Din interpretare se constată o scădere a cantității pesticidelor în anul 2020 față de anul 2019 cu 15984 t.s.a., dar o creștere a cantității cu 36096 t.s.a. față de anul 2017 când s-a folosit cea mai mică greutate (25867 t.s.a.).

La nivelul anului 2020, din cantitatea totală de pesticide folosite 61964 t.s.a., erbicidele au fost în procent de 58,65%, fungicidele de 36,71 %, restul fiind insecticide 4,63 %.

Suprafețele de teren pe care s-au aplicat pesticide în perioada 2016 – 2020 sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-40: Suprafețele de teren pe care s-au aplicat pesticide în perioada 2016 – 2020 în județul Suceava

Nr. crt.	Categoría de pesticide folosite (kg)	Suprafețe agricole (ha)				
		Anul				
		2016	2017	2018	2019	2020
1	Insecticide	35850	43167	18464	16600	28760
2	Fungicide	45200	48656	22758	21830	46950
3	Erbicide	30700	36654	38231	46706	49889
	Total	111750	128477	79453	85136	125599

Sursa: Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020, INS, Baza de date TEMPO-Online

Se observă că în perioada 2016 – 2020, suprafața pe care au fost aplicate pesticide a crescut cu 13849 ha în anul 2020 (125599 ha) față de anul 2016 (111750 ha). Anul 2018 a fost anul cu cele mai mici suprafețe de teren unde s-au aplicat pesticide (79453 ha), după care, aceste suprafețe au fost extinse cu 46146 ha până în anul 2020 când suprafața acoperită a fost de 125599 ha.

Pentru anul 2020, se constată că, din suprafața totală de 125599 ha, cea mai mare suprafață de teren a fost ierbicidată 39,72 % (49889 ha), urmată de aplicarea fungicidelor 37,38 % (46950 ha) și de insecticidelor (28760 ha) pe o suprafață de 28760 ha, adică 22,9 %.

După anul 1990, prin punerea în aplicare a Legii nr.18/1991 privind fondul funciar, republicată în 1998 privind constituirea și reconstituirea dreptului de proprietate, a avut loc punerea în posesie a suprafețelor de teren din incintele **amenajărilor de îmbunătățiri funciare**. Ca urmare, după intrarea efectiv în drepturi a noilor proprietari, în anul 1991 au avut loc o serie de descompletări a rețelei de desecare-drenaj prin sustragerea dalelor de la consolidările taluzurilor, din preajma podețelor, de la racordarea biefurilor, confluența canalelor și de la secțiunile de control și măsurare a debitelor.

De asemenea, au fost sustrate tuburile de beton ale unor podețe și cămine de vizită, precum și tuburile de capăt ale unor drenuri colectoare, astfel sistemul rețelei de desecare și drenaj din sistemul Rotopănești – Rădășeni - Fântâna Mare a devenit impropriu pentru folosințele agricole.

După informațiile INS – Baza de date TEMPO-Online, pe suprafața județului Suceava, lucrările de îmbunătățiri funciare s-au efectuat pe aceeași suprafață de teren în perioada 1997 – 2020.

Conform datelor *Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare - Unitatea de Administrare Suceava* la nivel de județ nu s-au realizat lucrări de îmbunătățiri funciare în ultimii 5 ani. În perioada 2014-2020 suprafețele amenajate prin lucrări de îmbunătățiri funciare a rămas neschimbată, după cum se observă în tabelul 18 de mai jos:

Tabelul 2-41: Evoluția suprafețelor de îmbunătățiri funciare în perioada 2014 - 2018

Nr. crt.	Tipul amenajării funciare (ha)	Suprafața (ha)						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Suprafață amenajată cu lucrări de combatere a eroziunii solului	85189	85189	85189	85189	85189	85189	85189
2	Suprafață amenajată cu lucrări de desecare - drenaj	44904	44904	44904	44904	44904	44904	44904
3	Suprafață amenajată prin irigații	3791	3791	3791	3791	3791	3791	3791

Se constată că suprafața lucrărilor de combatere a eroziunii solului s-a efectuat pe arealele cele mai extinse 85189 ha, urmată fiind de lucrările care au vizat desecarea și drenajul 44904 și suprafețele irigate au fost de 3791 ha.

Calitatea solului

Calitatea solului este amenințată cel mai mult de activitățile agricole, responsabile pentru:

- Umiditate ridicată a solului poate fi permanentă și duce la gleizarea păturii de sol (situații întâlnite în zona depresionară a Rădăuților) sau poate fi temporară când se produce stagnogleizarea, în zona de contact piemontan a Subcarpaților Moldovei cu Obcinele Mari pe aliniamentul Boroaia – Mălini – Bogdănești. Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020* și din datele Oficiului de Studii Pedologice și Agrochimice Suceava, la nivel de județ au fost identificate 184145 ha terenuri cu exces de umiditate, 43978 ha suprafețe cu soluri gleizate și 92840 ha terenuri cu soluri pseudogleizate.
- Eroziunea hidrologică cu manifestare a eroziunii de suprafață este întâlnită în areale din Podișul Fălticeni și în Podișul Dragomirnei. Manifestarea eroziunii poate fi de la slabă până la foarte puternică. Eroziune de adâncime este întâlnită în arealul Podișului Fălticeni, unde terenurile afectate de eroziune în adâncime ocupă suprafețe însemnate. La nivel de județ au fost înregistrate 59590 ha prezentând eroziune de suprafață și 1723 ha suprafețe cu eroziune în adâncime, deci un total de 61313 ha afectate de eroziune.
- Compactarea solurilor este frecvent întâlnită în toate localitățile situate în zona de podiș unde s-a practicat agricultura intensivă. Procesul de tasare al solului duce la micșorarea volumului de aer necesar dezvoltării plantelor, împiedicând totodată și circulația liberă a apei în sol. În

județ au fost identificate 31520 ha suprafețe de sol care prezenta compactare structurală a terenurilor arabile (modificarea densității stratului de sol).

- Acidifierea solurilor la nivel de județ este întâlnită pe o suprafață de 240515 ha, din care peste 163.000 ha în zona de dealuri și podiș. Soluri cu aciditate puternică se regăsesc în special în zonele montane (în jur de 77.500 ha) fiind improprie dezvoltării agriculturii. Pentru folosințele agricole, acidifierea păturii de sol poate fi ameliorată prin administrarea de amendamente calcaroase;
- Deficitul de elemente nutritive, strâns legat de calitatea acestuia, este una dintre problemele cu care se confruntă agricultura suceveană din zona de deal și podiș. Elementele chimice deficitare sunt azotul și fosforul, cantitatea de potasiu necesar dezvoltării plantelor fiind asigurată de subsolul petrografic constituit în bună parte din roci potasice. Datele furnizate de OSPA Suceava la nivelul anului 2018, arată că pentru județul Suceava, din totalul suprafețelor afectate de deficit de elemente nutritive care a fost de 479.767 ha 188143 ha revin suprafețelor cu deficit de azot, 243871 ha suprafețelor cu deficit de fosfor și 47753 suprafețelor cu deficit de potasiu.

2.5.4 Starea florei și faunei

La nivel de județ cea mai mare pondere o au pădurile de foioase și conifere, care ocupă în jur de 50% din suprafața județului, urmate pajiști, terenuri cultivate și virane, ape, lacuri și mai puțin zone mlăștinoase.

Compoziția dendrologică este reprezentată de 79,40% specii de rășinoase și 20,60% specii dendrologice de foioase. Pădurile de foioase sunt formate din arbori de fag *Fagus sylvatica*, stejar *Quercus sp. (Q. robur, Q. pedunculata)*, carpen *Carpinus betulus*, frasin *Fraxinus excelsior*, tei *Tilia sp. (T. cordata, T. tomentosa)*, mesteacăn *Betula sp. (B. nana, B. pendula)* și o mare diversitate de arbuști. În amestecul pădurii de foioase se găsesc plopul *Populus sp. (P. nigra, P. alba)*, paltinul *Acer pseudoplatanus*, sorbul *Sorbus torminalis*, mălinul *Prunus padus*, scorușul *Sorbus domestica*, scorușul negru *Alonia melanocarpa* și, mai rar, tisa sau zădă *Larix decidua*. Dintre conifere sunt prezente speciile comune de brad *Abies alba*, molid *Picea Abies* și pin *Pinus sylvatica*.

Dintre arbuști amintim zmeurul *Rubus idaeus*, afinul *Vaccinium myrtillus*, măceșul *Rosa canina* și merișorul *Vaccinium vitis idaea*. Există și câțiva arbori ocrotiți: Stejarul din Cașvana (500 ani) este cel mai bătrân stejar din sud-estul Europei, Stejarul din Botoșana (350 ani) din zona Bucovinei în apropiere de satul Arbore și salina Cacica, Ulmii din Câmpulung Moldovenesc (500 ani) dețin un exemplar considerat a fi cel mai bătrân ulm *Ulmus laevis* din România.

Compoziția floristică este diversificată ca specii și indivizi, speciile rare au determinat desemnarea ariilor de protecție. Dintre cele mai importante areale care adăpostesc specii floristice rare menționăm: Munții Bucovinei - sângele voinicului, *Nigritella rubra* – plantă pe care de dispariție ocrotită prin lege (Munții Călimani), floarea de colț *Leontopodium alpinum* (Rarău, Călimani), smârdarul sau bujorul de munte *Rhododendron myrtifolium* (Călimani, Suhard), papucul doamnei *Cypripedium calceolus* specie de orhidee aflată pe cale de dispariție, brusturul negru *Arctium lappa*, argințica *Drias octopetala* (Rarău-Giumalău).

Fauna este bogată cu numeroase specii de valoare cinegetică. Răspândită pe areale altitudinale și etaje de vegetație, cele mai importante specii de animale pentru care s-au constituit arii naturale protejate în județul Suceava sunt:

- **Amfibieni și reptile:** Triton carpatic (*Triturus montandoni*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Broască țestoasă de apă (*Emys orbicularis*).
- **Nevertebrate:** *Nymphalis vaualbum*, *Euphydryas maturna*, fluture (*Lycaena dispar*), croitor de fag (*Rosalia alpina*), carab (*Carabus hampei*), fluturele *Callimorpha quadripunctaria*, rădașcă sau răgacea (*Lucanus cervus*), coleopterul *Cucujus cinnaberinus*, cosașul transilvan (*Pholidoptera transsylvanica*), cărăbuș (*Osmoderma eremita*), croitor mare (*Cerambyx cerdo*), molia *Arytrura musculus*.
- **Mamifere:** Liliac cu aripi lungi (*Miniopterus schreibersi*), Lup (*Canis lupus*), Urs brun (*Ursus arctos*), Râs (*Lynx lynx*), Liliacul mare cu potcoavă (*Rhinolophus ferrumequinum*), Liliac comun (*Myotis myotis*), Liliac comun mic (*Myotis blythii*), Liliac cârn (*Barbastella barbastellus*), Popândău, șuiță (*Spermophilus citellus*), Vidră, Lutră (*Lutra lutra*).
- **Pești:** Dunariță (*Sabanejewia aurata*), Zglăvoc (*Cottus gobio*), Chișcar (*Eudontomyzon danfordi*), Lostrită (*Hucho hucho*), Porcușorul de vad/chetrarul (*Gobio uranoscopus*), Moioagă (*Barbus meridionalis*).

Potrivit Legii 5/2000 și HG 1143/2007 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a, pe teritoriul județului Suceava sunt amplasate două parcuri naturale: **Parcul Național Călimani** și extremitatea estică a **Parcului Național Munții Rodnei** (comuna Cărlibaba) dar și 29 de rezervații naturale cu o suprafață totală de 16161,4 ha, ceea ce reprezintă 1,89% din suprafața totală a județului. Din cele 20 de rezervații naturale sunt constituite 11 rezervații forestiere, 6 rezervații botanice, 6 rezervații geologice, 2 rezervații mixte, 2 rezervații paleontologice și o rezervație științifică.

Rezervațiile naturale/arii protejate sunt reprezentate de: fânețele montane (Frumoasa-Bosanci, Ponoare, Calafindești, plaiul Todirescu), golul alpin Todirescu, areale forestiere (codrul secular de la Slătioara, pădurile seculare de pe Giurnalău, făgetul de la Dragomirna, pădurea de pin ce vegetează pe un depozit de turbă de la Tinovul Mare Poiana Stampei, rezervația de mesteacăn pitic de la Lucina, mlaștina Rădăuți, pădurea Zamoștea Lunca), rezervații geologice (Piatra Țibăului, Piatra Pinului și Piatra Șoimului, Cheia Lucavei, Cheia Moara Dracului, Piatra Țibăului) și mixte (Pietrele Doamnei de pe Muntele Rarău, Răchitișul Mare, Lunca de la Salcea, Cheile Zugrenilor, Complexul 12 Apostoli).

Principalele **tipuri de habitate** identificate pe teritoriul Regiunii Nord-Est sunt: habitatele de pădure, habitate de pajiști și tufarișuri, habitate de stâncării și peșteri, turbării și mlaștini, habitate de ape dulci.¹⁰

Potrivit informațiilor din *Formularele Standard Natura 2000, SPA Actualizat 2019 și SCI Actualizat 2020*, în tabelul de mai jos este reliefată componența habitatelor de interes

¹⁰ Habitatele din România, <https://www.editurasilvica.ro/carti/donita1/integral.pdf>

comunitar care se regăsesc pe teritoriul județului Suceava. Din analiza datelor se constată că cele mai frecvente habitate întâlnite sunt cele de pajiști și tufărișuri, respectiv de pădure, iar starea acestora de conservare este bună (B) și foarte bună (FB).

Tabelul 2-42: Habitare naturale de interes comunitar din județul Suceava

Nr. Crt.	Denumire categorie de habitat	Număr tipuri habitate	Starea de conservare favorabilă
1	Habitare de ape dulci	1	B
2	Habitare de pajiști și tufărișuri	6	FB
3	Habitare din turbării și mlaștini	1	FB
4	Habitare de stâncării și peșteri	3	FB
5	Habitare de pădure	5	FB
TOTAL		16	1 B/4 FB

Flora sălbatică constituie un patrimoniu natural de valoare estetică, stiințifică, culturală, economică și recreativă. În tabelele de mai jos sunt redată centralizat speciile de floră și faună de interes comunitar și național și starea de conservare în care acestea se găsesc.

Tabelul 2-43: Flora sălbatică de interes comunitar în județul Suceava

Tip	Număr specii	Starea de conservare			
		Fav.	V	R	P
Plante superioare menționate în anexele 3b, 4A și 5A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	11	4	3	2	2
Plante inferioare menționate în anexele 3b,4A și 5A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	4	2	1	1	-
Total	15	6	4	3	2

Tabelul 2-44: Fauna sălbatică de interes comunitar în județul Suceava

Tip	Număr specii	Starea de conservare			
		Fav.	V	R	P
Mamifere menționate în anexele 3a, 4A și 5A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	13	8	2	-	3
Păsări menționate în anexa 3a din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	141	68	37	30	6

Tip	Număr specii	Starea de conservare			
		Fav.	V	R	P
Reptile menționate în anexele 3a și 4A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	4	2	2	-	-
Amfibieni menționați în anexele 3a, 4A și 5A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	13	2	6	5	-
Pești menționați în anexele 3a, 4A și 5A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	10	4	4	-	2
Nevertebrate (excepțând insectele) menționate în anexele 3a, 4A și 5A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	4	4	-	-	-
Insecte menționate în anexele 3a și 4A din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	8	4	2	2	-
Total	193	92	53	37	11

Tabelul 2-45: Fauna sălbatică de interes național în județul Suceava

Tip	Număr specii	Starea de conservare			
		Fav.	V	R	P
Mamifere menționate în anexele 4B și 5B din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	12	10	1	1	-
Păsări menționate în anexa 4B din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	25	19	3	1	2
Reptile menționate în anexa 4B din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	1	-	-	1	-
Amfibieni menționați în anexa 4B din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	4	2	2	-	-
Pești menționați în anexele 4B și 5B din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	3	-	1	1	1
Nevertebrate (excepțând insectele) menționate în anexa 4B din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	-	-	-	-	-
Insecte menționate în anexele 4B din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	-	-	-	-	-

Tip	Număr specii	Starea de conservare			
		Fav.	V	R	P
Total	45	31	7	4	3

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava*, în anul 2020 în județul Suceava nu au fost implementate proiecte care să aibă impact negativ asupra mediului și să ducă la schimbări semnificative ale habitatelor naturale.

2.5.5 Arii naturale protejate. Starea patrimoniului natural

Rețeaua ariilor naturale ocrotite din România este protejată prin Ordonanța de Urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare.

Ariile protejate sunt definite ca "Arie naturală protejată – zonă terestră / acvatică și/ sau subterană în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare stabilit conform prevederilor legale".

Zonele naturale protejate din județul Suceava se încadrează ariilor naturale protejate cuprinse în siturile Rețelei Natura 2000 și descrise în detaliu în Formularele Standard Natura 2000. Suprafețele siturilor care se suprapun teritoriului județului au fost declarate prin Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a – zone protejate și HG 2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone.

Până în anul 2000 ariile naturale protejate au avut statut legal ca arii de interes județean, desemnate prin hotărâri ale consiliilor județene sau locale.

Caracteristicile fizico-geografice determină și susțin condiții prielnice specifice habitatelor de floră și faună locale, fapt care a determinat în cadrul județului declararea a 29 de arii protejate de interes național (rezervații botanice, forestiere, geologice, paleontologice și o rezervație științifică) din care 26 au fost declarate prin Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a – zone protejate și 3 prin HG 1143/2007 privind instituirea de noi arii naturale protejate.

În tabelul de mai jos sunt redată ariile protejate care se aparțin județului Suceava.

Tabelul 2-46: Ariile naturale protejate de interes național și specificul rezervațiilor sucevene, 2020

Nr. crt.	Aria protejată	Anul înființării	Suprafața (ha)	Specificul rezervației
Declarate arii naturale protejate prin Legea 5/2000				
1	RONPA0009 Parcul Național Călimani	-	10700,0	Parc Național
2	RONPA0740 Codrul secular Slătioara	1941	1064,2	Forestieră

Nr. crt.	Aria protejată	Anul înființării	Suprafața (ha)	Specificul rezervației
3	RONPA0739 Pietrele Doamnei Rarău	1955	973,0	Mixtă
4	RONPA0732 Tinovul Poiana Stampei	1955	681,8	Forestieră
5	RONPA0747 Jnepeniș cu Pinus cembra	1971	384,2	Forestieră
6	RONPA0742 Răchitișul Mare	1971	316,4	Botanică
7	RONPA0745 Cheile Zugrenilor	1973	314,0	Mixtă
8	RONPA0741 Codrul secular Giumalău	1941	309,5	Forestieră
9	RONPA0727 Doisprezece Apostoli (PN-K)	1971	200,0	Geologică
10	RONPA0743 Făgetul Dragomirna	1973	139,4	Forestieră
11	RONPA0744 Pădurea Zamostea Luncă	1973	107,6	Forestieră
12	RONPA 0738 Pădurea (Quercetumul) Crujana	1973	39,4	Forestieră
13	RONPA0733 Fânețele montane Todirescu	1941	38,1	Botanică
14	RONPA0734 Tinovul Șaru Dornei	1973	36,0	Forestieră
15	RONPA0746 Cheile Lucavei	1973	33,0	Geologică
16	RONPA0735 Fânețele seculare Ponoare	1932	24,5	Botanică
17	RONPA0730 Piatra Țibăului	1971	20,3	Geologică
18	RONPA0736 Fânețele seculare Frumoasa	1932	9,5	Botanică
19	RONPA0751 Fânețele seculare de la Calafindești	-	7,0	Botanică
20	RONPA0847 Peștera Liliecilor	-	6,0	Științifică
21	RONPA0731 Piatra Buhei	-	2,0	Geologică
22	RONPA0729 Cheile Moara Dracului	1971	1,3	Geologică
23	RONPA0737 Tinovul Găina Lucina	1971	1,0	Botanică
24	RONPA0750 Stratele cu Aptychus de la Pojorâta	1971	1,0	Paleontologică
25	RONPA0748 Piatra Pinului și Piatra Șoimului	1971	0,5	Geologică
26	RONPA0749 Klippa calcare triasice Pârăul Cailor	-	0,1	Paleontologică
Declarate arii naturale protejate prin HG 1143/2007				
1.	RONPA0947 Pădurea Loben (codru secular)	-	483,0	Forestieră
2.	RONPA0946 Pădurea Roșoșa	-	204,8	Forestieră
3.	RONPA0945 Pădurea Voievodeasa	-	101,9	Forestieră
Total suprafață arii protejate			16161,4	

Din totalul suprafeței ariilor protejate la nivel de județ de 16161,4 ha, 15371,7 ha au fost declarate arii naturale protejate prin Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a – zone protejate și 3 prin HG 1143/2007 privind instituirea de noi arii naturale protejate.

Siturile sunt identificate pe baze științifice și declarate prin legislație. Rolul lor este de a menține în stare de conservare bună și foarte bună o suprafață importantă a habitatelor și speciilor dintr-o regiune. Speciile vegetale protejate prin SCI-uri sunt specii care la nivel european se află în stare defavorabilă dezvoltării optime.

Pe teritoriul Județului Suceava sunt identificate 3 rezervații din categoria codrilor seculari (Giumalău, Loben și Slătioara). Cu ocazia cele de-a **41 sesiuni a Comitetului pentru Patrimoniul Mondial** (WHC) din 2-12 iulie de la Cracovia (Polonia) a fost decisă extinderea listei Pădurilor seculare din Carpați și din alte țări europene (Germania, Slovacia, Ucraina). Au fost incluse 77 de situri în lista patrimoniului mondial, dintre care 12 din România¹¹. Printre

¹¹

<https://whc.unesco.org/archive/2017/whc17-41com-18-en.pdf>;
https://whc.unesco.org/en/list/1133/multiple=1&unique_number=2152;

acestea din urmă se află și **Codrul secular Slătioara**, cu o suprafață nominalizată de 609,12 ha și o suprafață tampon de 429,43 ha: *Codrul Secular Slătioara este o pădure mixtă de fag-argint și molid dominată de fag (60%) și include pajiște alpină protejată.*

Pe teritoriul județului mai sunt însă și alte păduri virgine și cvasivirgine, identificate și înscrise în *Catalogul pădurilor virgine și cvasivirgine din România*, publicat pe site-ul web al Ministerului Apelor și Pădurilor.¹²

În figurile de mai jos sunt redată în formă grafică dispunerea ariilor naturale protejate (SCI și SPA) pe teritoriul județului Suceava la nivelul anului 2020.

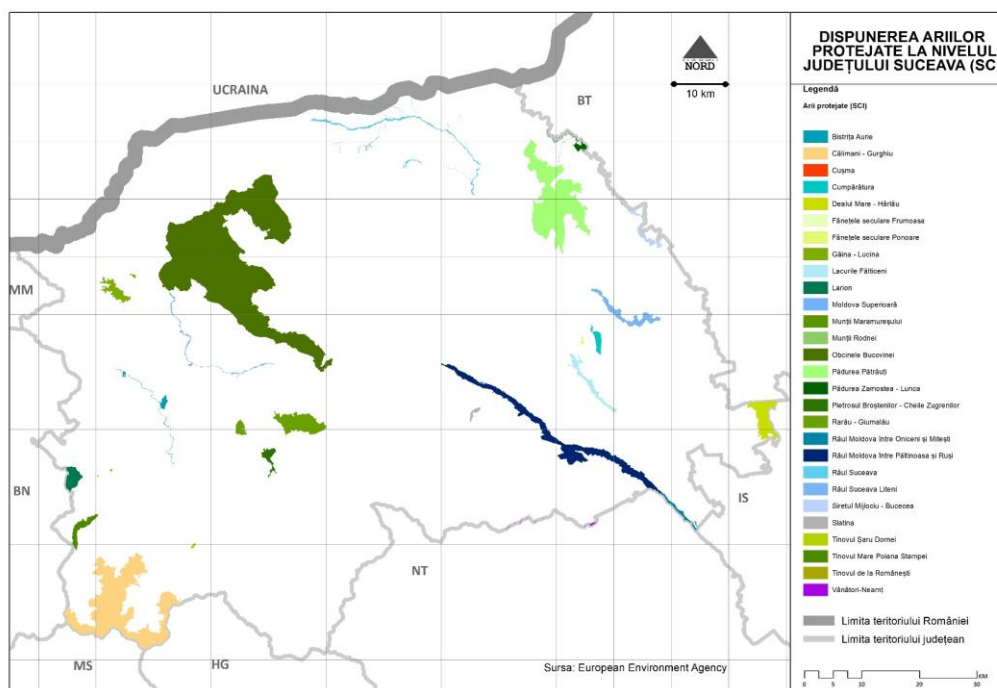

Figura 2-29: Arii naturale protejate în județul Suceava – SCI, 2020

<https://whc.unesco.org/en/statesparties/ro/>
https://ro.wikipedia.org/wiki/Patrimoniul_mondial_UNESCO_din_Rom%C3%A2nia.

¹² <http://apepaduri.gov.ro/paduri-virgine/>

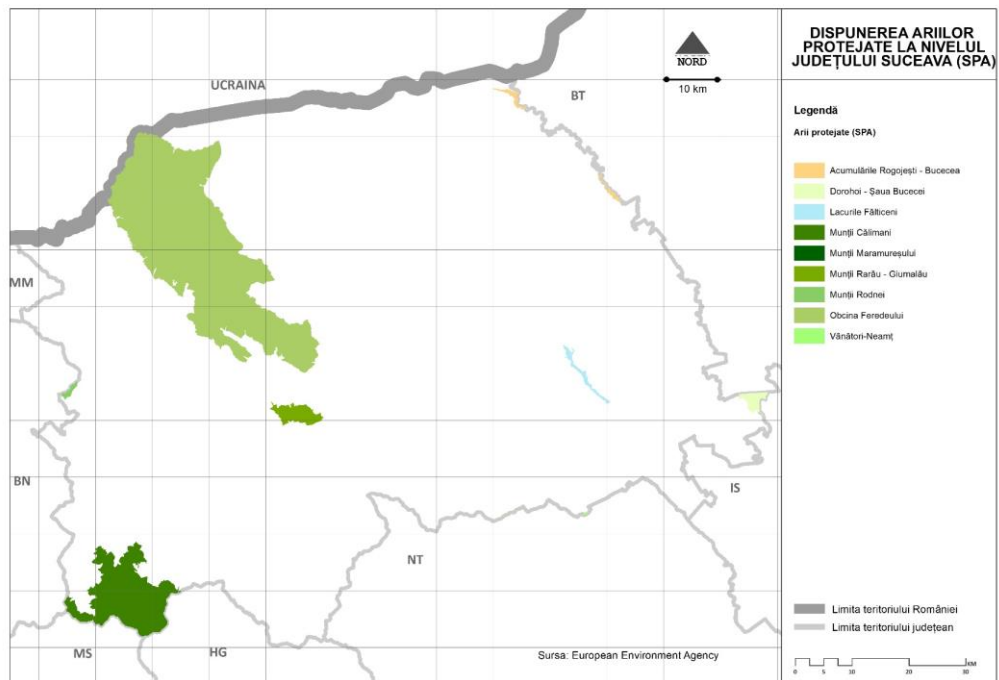

Figura 2-30: Arii naturale protejate în județul Suceava – SPA, 2020

Cadrul legislativ care reglementează domeniul protecției naturii la nivelul Uniunii Europene cuprinde o serie de directive care au fost transpuse de către toate statele membre precum:

- Directiva Consiliului 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice, înlocuită în 2009 cu Directiva 2009/147/CE, numită pe scurt Directiva „Păsări”. Aceasta a avut la bază Directiva din 2 aprilie 1979, privind conservarea păsărilor sălbatice);
- Directiva Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice, numită Directiva „Habitat”.

Rețeaua „Natura 2000” include un eșantion reprezentativ din toate speciile și habitatele naturale de interes comunitar, garantând viabilitatea acestora pe termen lung. Rețeaua este constituită din Arii Speciale de Conservare (Special Areas of Conservation - SAC) care au la bază:

- Siturile de Importanță Comunitară (Sites of Community Importance - SCI) desemnate de fiecare stat membru al Uniunii Europene. Tipurile de habitate naturale și speciile de interes comunitar care se constituie în obiective de conservare sunt menționate în anexele I și II ale Directivei „Habitat”;
- Ariile de Protecție Specială Avifaunistică (Special Protected Areas - SPA) desemnate pentru protecția speciilor de păsări sălbatice de interes comunitar și a celor migratoare sunt menționate în Anexa I a Directivei „Păsări”.

Cele două directive reglementează felul în care se face selecția pe baza cărora se face desemnarea siturilor și se propune protecția lor.

Parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, Directiva "Habitat" a fost implementată prin OMMP 2387/2011 pentru modificarea și completarea Ordinului MMDD 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, având ca obiectiv asigurarea conservării habitatelor și speciilor vulnerabile, și restaurarea acestora (după caz) pentru obținerea statutului favorabil pentru conservare.

Potrivit Formulelor Standard Natura 2000 actualizate pentru SCI și SPA, Catalogul Infonatura 2000 pentru România, în prezent (2020), pe teritoriul județului Suceava sunt desemnate 24 de Situri de Importanță Comunitară, cu o suprafață totală de 222311 ha, conform tabelului de mai jos:

Tabelul 2-47: Siturile de importanță comunitară din județul Suceava, 2020

Nr. crt.	Denumirea Sitului de Importanță Comunitară	Suprafața (ha)	Localități de cuprindere a sitului
1	ROSCI0019 Călimani-Gurghiu	134936	Dorna Candrenilor, Panaci, Poiana Stampei
2	ROSCI0328 Obcinele Bucovinei	32246	Breaza, Brodina, Câmpulung Moldovenesc, Frumosu, Moldova Sulița, Moldovița, Putna, Sadova, Vama, Vatra Moldoviței
3	ROSCI0076 Dealul Mare-Hârlău	25112	Suceava, Botoșani, Iași
4	ROSCI075 Pădurea Pătrăuți	8746	Adâncata, Calafindești, Dărmănești, Grămești, Mitocu Dragomirnei, Pătrăuți, Suceava, Zamostea, Zvoriștea, Șerbăuți
5	ROSCI0365 Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși	5303	Baia, Berchișești, Bogdănești, Boroaia, Capu Câmpului, Cornu Luncii, Forăști, Fântâna Mare, Gura Humorului, Mălini, Păltinoasa, Râșca, Vadu Moldovei, Valea Moldovei
6	ROSCI0363 Râul Moldova între Oniceni și Mitești	3215	Suceava, Iași, Neamț
7	ROSCI0101 Larion	3023	Suceava, Bistrița-Năsăud
8	ROSCI0212 Rarău – Giumalău	2547	Câmpulung Moldovenesc, Crucea, Dorna Arini, Pojorâta, Stulpicani
9	ROSCI0380 Râul Suceava Liteni	1254	Bosanci, Ipotești, Salcea, Suceava, Udești, Verești
10	ROSCI0310 Lacurile Fălticeni	895	Bosanci, Bunești, Fălticeni, Horodniceni, Moara, Rădășeni
11	ROSCI0379 Râul Suceava	881	Bilca, Dornești, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Gălănești, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Milișăuți, Mușenița, Rădăuți, Satu Mare, Vicovu de Jos, Vicovu de Sus, Voitineli
12	ROSCI0086 Găina – Lucina	836	Moldova Sulița, Breaza
13	ROSCI0247 Tinovul Mare Poiana Stampei	695	Poiana Stampei
14	ROSCI0391 Siretul Mijlociu - Bucecea	570	Dumbrăveni, Hănțești, Siminicea
15	ROSCI0196 Pietrosul Broștenilor – Cheile Zugrenilor	469	Crucea, Dorna Arini
16	ROSCI0321 Moldova Superioară	429	Breaza, Câmpulung Moldovenesc, Fundu Moldovei, Pojorâta, Sadova

Nr. crt.	Denumirea Sitului de Importanță Comunitară	Suprafața (ha)	Localități de cuprindere a sitului
17	ROSCI 0371 Cumpărătura	395	Bosanci
18	ROSCI 0010 Bistrița Aurie	375	Cârlibaba, Ciocănești, Iacobeni
19	ROSCI0392 Slatina	137	Slatina, Valea Moldovei
20	ROSCI0184 Pădurea Zamoștea – Lunca	135	Zamoștea
21	ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei	41	Șaru Dornei
22	ROSCI0082 Fânețele seculare Ponoare	40	Bosanci
23	ROSCI0245 Tinovul de la Românești	21	Coșna
24	ROSCI0081 Fânețele seculare Frumoasa	10	Moara
	Total suprafață SCI	222311	

Parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, Directiva „Păsări” a fost implementată prin HG nr.971/5.11.2011 pentru modificarea și completarea HG nr.1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică.

În prezent (2020), pe teritoriul județului Suceava sunt desemnate 6 Arii de protecție avifaunistică (SPA) cu o suprafață totală de 123278,4 ha, conform tabelului de mai jos:

Tabelul 2-48: Ariile speciale de protecție avifaunistică din județul Suceava

Nr. crt.	Denumirea Ariei de protecție avifaunistică	Suprafața (ha)	Localități de cuprindere a sitului
1	ROSPA0064 Lacurile Fălticeni	659,8	Fălticeni, Bunești, Rădășeni
2	ROSPA0089 Obcina Feredeului	63983,3	Breaza, Brodina, Câmpulung Moldovenesc, Frumosu, Izvoarele Sucevei, Moldova Sulița, Moldovița Sadova, Ulma, Vama, Vatra Moldoviței
3	ROSPA0083 Munții Rarău Giumalău	2157,3	Cîmpulung Moldovenesc, Crucea, Dorna Arini, Stulpicani
4	ROSPA0133 Munții Călimani	29048	Dorna Candrenilor, Panaci, Poiana Stampei, Șaru Dornei
5	ROSPA0110 Acumulările Rogojești-Bucecea (27%) pe județul Suceava	2100	Suceava, Botoșani
6	ROSPA0116 Dorohoi-Șaua Bucecei (4% pe județul Suceava)	25330	Suceava, Botoșani
	Total suprafață SPA	123278,4	

În continuare vor fi descrise ariile speciale de conservare Natura 2000 care se află pe teritoriul județului Suceava. La baza descrierii au stat *Catalogul Infonatura al habitatelor, speciilor și siturilor Natura 2000 în România, Formularul Standard Natura 2000 pentru habitate și Formularul Standard Natura 2000 pentru ariile de protecție avifaunistică*.

2.5.5.1 Arii protejate de interes comunitar

ROSCI 0247 - Tinovul Mare Poiana Stampei

În anul 2007, Rezervația Tinovul Mare Poiana Stampei a fost declarată sit de importanță comunitară (SCI). Din anul 2011 turbăria a fost desemnată ca arie naturală protejată de interes internațional când a primit statut de Zonă Umedă de Importanță Internațională conform Convenției privind Zonele Umede de la Ramsar în 1971.

Întrucât deține cea mai mare suprafață de turbă din România (681 ha), rezervația se întinde pe două județe: Bistrița Năsăud și Suceava. Situl este reprezentativ pentru Bazinul Dornelor și adăpostește trei habitate de turbărie de interes comunitar, dintre care cel de turbărie activă și cel de turbărie împădurită sunt prioritare, acestea aflându-se aici într-o stare excelentă de conservare.

Importanța sitului este accentuată și de existența unor populații foarte bine reprezentate de curechi de munte *Ligularia sibirica* și două specii de mușchi rare, aflate și ele într-o stare foarte bună de conservare care indică o calitate excelentă a habitatelor. Două specii de libelule și tritonul carpatic *Triturus montandoni* întregesc importanța acestui sit din nordul țării.

Conform *Catalogului habitatelor, speciilor și siturilor, Infonatura 2000 pentru România și Formularului Standard Natura 2000*, Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 7110* - Turbării active;
- 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră;
- 7120 - Turbării degradate capabile de regenerare naturală.
- Speciile de interes comunitar enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CE din sit sunt:
 - Amfibieni și reptile: Triton carpatic (*Triturus montandoni*);
 - Nevertebrate: Calul dracului (*Leucorrhinia pectoralis*), Calul dracului (*Cordulegaster heros*);
 - Plante: *Drepanocladus vernicosus*, Curechi de munte, Gălbenele (*Ligularia sibirica*), briofite *Dicranum viride*.

ROSCI 0010 Bistrița Aurie

Aria protejată are suprafața de 320 ha și se află în întregime pe teritoriul județului Suceava. Situl este localizat în lungul râului Bistrița Aurie. Prezintă un habitat caracteristic apelor din zona montană inferioară cu păduri aluviale cu arin. Fiind păduri de luncă, au o diversitate bogată cu rol în asigurarea calității apei, reducerea eroziunii malurilor și atenuarea inundațiilor în zonele apropiate. Totodată este o veritabilă resursă pentru turism.

Relieful este reprezentat de valea Bistriței, străjuită pe dreapta de versanții abrupti ai masivului Suhard (unde pădurea coboară de multe ori până în albia râului), iar pe partea stângă de versanții mai domoli ai Obcinei Mestecănișului, cu pășuni și fânețe. Masivul Suhard, pe flancul nordic și estic este alcătuit din șisturi epimetamorfe și formațiuni sedimentare de vârstă triasică care dau un ansamblu pitoresc peisajului montan.

Pădurile predominante sunt de fag, dar în partea inferioară a versanților, pădurile sunt de amestec în componența căreia se află specii de foioase (carpen *Carpinus betulus*, jugastru *Acer campestre*, paltin *Acer pseudoplatanus*). Pe culoarul văii, în lungul apei, se găsesc esențe moi de arin *Alnus glutinosa*, plop *Populus sp.*, salcie *Salix alba*.

Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 3240 - Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane;
- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).
- Speciile de interes comunitar din sit sunt:
- Amfibieni și reptile: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*);
- Mamifere: Vidră, Lutră (*Lutra lutra*);
- Pești: Lostriță (*Hucho hucho*), Moioagă (*Barbus meridionalis*), Zglăvoc (*Cottus gobio*);
- Plante: mușchi *Buxbaumia viridis*.

ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

Parcul Național Călimani cu o suprafață de 24.041 ha este o arie protejată de interes național care corespunde categoriei II-a IUNC (parc național, zonă specială de conservare) ce se întinde pe teritoriul a patru județe: Mureș, Harghita și Bistrița-Năsăud, Sucevei revenindu-i 35% din suprafața acestuia, adică 10.700 ha.

Existența pădurilor naturale compacte pe mari întinderi (peste 100000 ha) a contribuit la conservarea unei diversități biologice remarcabile și reprezentative pentru munții vulcanici din Carpați. Arealul nu a fost alterat semnificativ de activitatea antropică și și-a păstrat diversitatea naturală a habitatelor și a speciilor. Regiunea reprezintă centrul genetic pentru una dintre cele mai importante populații de carnivore mari (urs, lup și râs), având o concentrare semnificativă de specii de flora și faună protejate la nivel național, european și internațional.

Procentul habitatelor de interes european depășește 95% din suprafața sitului. Sunt prezente 13 habitate, dintre care patru prioritare, nouă specii de mamifere, două de reptile, cinci de pești (inclusiv lostrița), șase specii de nevertebrate și opt specii de plante de interes comunitar.

Morfologia reliefului alături de caracteristicile bio-pedo-climatice specifice favorizează menținerea unei biodiversități deosebit de valoroase. De asemenea, situl se suprapune cu câteva rezervații naturale desemnate la nivel regional sau național: Parcul Național Călimani, Rezervațiile naturale Lacul Iezer, Molidul de rezonanță Lăpușna, Defileul Deda-Toplița, Jnepenișul cu Pinus Cembra-Călimani și Monumentul Naturii Doisprezece Apostoli.

Conform *Catalogului habitatelor, speciilor și siturilor, InfoNatura 2000 pentru România și Formularului Standard Natura 2000*, Habitatele de interes comunitar din sit (cu codurile aferente) sunt:

- 6410 - Pajiști cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (*Molinion caeruleae*);
- 7240* - Formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscae*;
- 9180* - Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene;
- 4060 - Tufărișuri alpine și boreale;

- 4070* - Tufărișuri cu *Pinus mugo* și *Rhododendron myrtifolium*;
- 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios;
- 6230* - Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase;
- 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel alpin;
- 6440 - Pajiști aluviale din *Cnidion dubii*;
- 6520 - Fânețe montane;
- 8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase;
- 8310 - Peșteri în care accesul publicului este interzis;
- 9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo Fagetum*;
- 9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*;
- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);
- 91V0 – Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*);
- 9410 - Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montana (*Vaccinio-Piceetea*);
- 9420 - Păduri de *Larix decidua* și/sau *Pinus cembra* din regiunea montană;
- 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane;
- 3260 - Cursuri de apă din zonele de câmpie, până la cele montane, cu vegetație din *Ranunculon fluitantis* și *Callitricho-Batrachion*;
- 7110* - Turbării active.

Speciile de interes comunitar din sit sunt:

- Amfibieni și reptile: Triton carpatic (*Triturus montandoni*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*);
- Mamifere: Liliac cu aripi lungi (*Miniopterus schreibersi*), *Lup (*Canis lupus*), *Urs brun (*Ursus arctos*), Râs (*Lynx lynx*), Liliacul mare cu potcoavă (*Rhinolophus ferrumequinum*), Liliac comun (*Myotis myotis*), Liliac comun mic (*Myotis blythii*), Liliac cârn (*Barbastella barbastellus*), Vidră, Lutră (*Lutra lutra*);
- Nevertebrate: *Nymphalis vaualbum*, *Euphydryas maturna*, fluturele *Lycaena dispar*, *Croitor de fag (*Rosalia alpina*), Carab (*Carabus hampei*), **Callimorpha quadripunctaria*, Rădașcă, Răgacea (*Lucanus cervus*), Cucujus cinnaberinus, Cosașul transilvan (*Pholidoptera transsylvanica*), *Cărăbuș (*Osmoderma eremita*), Croitor mare (*Cerambyx cerdo*);
- Pești: Dunariță (*Sabanejewia aurata*), Zglăvoc (*Cottus gobio*), Chișcar (*Eudontomyzon danfordi*), Lostriță (*Hucho hucho*), Porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*), Moioagă (*Barbus meridionalis*);
- Plante: *Drepanocladus vernicosus*, Trifoiăș de baltă (*Marsilea quadrifolia*), Angelică de baltă (*Angelica palustris*), Curechi de munte, Gălbenele (*Ligularia sibirica*), Papucul Doamnei, Blabornic (*Cypripedium calceolus*), *Clopoșel (*Campanula serrata*), Iris (*Iris aphylla* ssp. *hungarica*), Iarba gâtului (*Tozzia carpathica*), *Dicranum viride*, *Meesia longiseta*.

ROSCI075 Pădurea Pătrăuți

Situl are suprafața de 8746 ha și se suprapune integral județului Suceava. Conform Formularului Standard Natura 2000, situl Pădurea Pătrăuți a fost declarat în anul 2008.

Situl cuprinde unul dintre cele mai întinse și compacte suprafețe de pădure din Podișul Moldovenesc, fiind identificate trei tipuri de habitate naturale de interes comunitar, dintre care unul prioritar (91E0 Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

În sit își au habitatul șase specii de fauna de interes comunitar, din care croitorul fagului (*Rosalia alpina*) este specie prioritară. Situl include Rezervațiile naturale Făgetul Dragomirna și Pădurea (Stejărișul) Crujana.

În sit au fost desemnate 3 habitate de interes comunitar:

- 9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*;
- 91Y0 – Păduri dacice de stejar și carpen;
- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).
- Speciile de interes comunitar din sit vizează numai fauna:
- Amfibieni și reptile: Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Buhai de baltă cu burta roșie (*Bombina bombina*);
- Mamifere: Liliac comun (*Myotis myotis*);
- Nevertebrate: Croitor de fag (*Rosalia alpina*), Carab (*Carabus variolosus*).

ROSCI0076 Dealul Mare-Hârlău

Cu o suprafață de 25.112 ha situl Dealul Mare-Hârlău a fost declarat ca arie protejată în anul 2008. Se suprapune județelor Botoșani, Iași și Suceava, în comuna Dolhasca pe un areal restrâns de 3% din suprafața sitului.

Situl se află în Podișul Sucevei - Dealul Mare-Hârlău fiind situat în întregime pe Platforma Moldovenească, alcătuită la suprafață din depozite sedimentare aproape orizontale. Situl se remarcă prin gradul mare de acoperire cu păduri (97%), corpuri de pădure cu arbori bătrâni, petice de făgete, stejari, goruni, carpeni și frasini seculari.

Conform *Formularului Standard Natura 2000* în sit sunt întâlnite 5 tipuri de habitate naturale de interes comunitar cu codurile:

- 9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*;
- 9170 – Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*;
- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);
- 91F0 - Păduri ripariene mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, din lungul marilor râuri (*Ulmion minoris*);
- 91Y0 - Păduri dacice de stejar și carpen.

- Speciile de interes comunitar din sit:
- Amfibieni și reptile: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*) Broască țestoasă de apă (*Emys orbicularis*);
- Mamifere: Popândău, Șuiță (*Spermophilus citellus*);
- Nevertebrate: *Arytrura musculus*;
- Plante: Papucul Doamnei, Blabornic (*Cypripedium calceolus*).

ROSCI0081 Fânețele seculare Frumoasa

Situl are o suprafață de 10 ha și se suprapune județului Suceava în comuna Moara. Situl este unul dintre cele mai nordice puncte din România unde se păstrează o vegetație stepică relictară de tip ponto-sarmatic, ceea ce îi conferă o valoare deosebită.

Se întinde pe o lungime de 1,6 km și a fost desemnat pentru conservarea unui tip de habitat de interes comunitar prioritar și a cinci specii de plante de interes comunitar. În acest areal a fost descoperită o nouă specie de insecte - fluturele *Coleophora bucovinella*, al cărei habitat se limitează numai la această zonă.

Habitatul de interes comunitar din sit:

- 62C0* - Stepe ponto-sarmatice.
- Speciile de interes comunitar din sit sunt:
- Plante: dedițelul (*Pulsatilla grandis*), Capul șarpelui (*Echium russicum*), Târtan, Hodolean (*Crambe tataria*) • Iris (*Iris aphylla ssp. hungarica*).

ROSCI0082 Fânețele seculare Ponoare

Situl are o suprafață de 40 ha și se suprapune județului Suceava în comuna Bosanci, fiind important pentru diversitatea speciilor de flora.

Fânețele seculare includ specii de plante provenind din diverse regiuni biogeografice euroasiatice, europene, continentale, pontice, submediteraneene, circumpolare. Au fost identificate trei tipuri de habitate de interes comunitar, dintre care cel de stepe ponto-sarmatice acoperă cea mai mare parte a sitului, și șase specii de plante de interes comunitar.

Habitatele de interes comunitar din sit:

- 62C0* - Stepe ponto-sarmatice;
- 6410 - Pajiști cu *Molinia* pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (*Molinia caeruleae*);
- 40C0* - Tufărișuri de foioase ponto-sarmatice.
- Speciile de interes comunitar din sit sunt:
- Amfibieni și reptile: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*);

- Plante: Dediței (*Pulsatilla patens*), Capul șarpelui (*Echium russicum*), Târtan, Hodolean (*Crambe tataria*), Iris (*Iris aphylla ssp. hungarica*), Curechi de munte, Gălbenele (*Ligularia sibirica*).

ROSCI0086 Găina – Lucina

Situl are suprafața de 848 ha și se suprapune în întregime județului Suceava. În acest areal au fost identificate trei tipuri de habitate de interes comunitar, toate prioritare: păduri aluviale cu anin negru *Alnus glutinosa* și frasin *Fraxinus excelsior*, turbării active și turbării cu vegetație forestieră.

Situl adăpostește o populație compactă de mesteacăn pitic *Betula nana* în zona centrală și periferic pin de pădure *Pinus sylvestris*. Speciile iubitoare de umezeală sunt: floarea de piatră siberiană *Portulanca grandiflora ssp. sibirica*, valeriana greacă *Valeriana officinalis* și papucul doamnei *Cypripedium calceolus*.

Floarea de piatră siberiană și mesteacănul pitic sunt considerate relict glaciare. Dintre speciile de plante de interes comunitar, situl găzduiește o populație izolată de curechi de munte *Ligularia sibirica*.

Zona montană de mlaștini oligotrofe cuprinde un tinov sărac în substanțe nutritive, acoperit cu mușchi arctic de turbă (*Sphagnum sp.* și *Rubus chamaemorus*) și roua cerului *Drosera rotundifolia*, una dintre puținele plante insectivore din România.

Dintre mamifere, râsul este specie de interes conservativ. Situl se suprapune cu rezervația naturală botanică „Tinovul Găina- Lucina” cu suprafața de 1 ha și cu rezervația naturală „Cheile Lucavei” cu suprafața de 33 ha.

Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*);
- 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră;
- 7110* - Turbării active.
- Speciile de interes comunitar din sit:
- Mamifere: Râs (*Lynx lynx*);
- Plante: Curechi de munte, Gălbenele (*Ligularia sibirica*).

ROSCI0101 Larion

Situl se suprapune 28% comunelor Coșna și Poiana Stampei în județul Suceava și 72% comunei Lunca Ilvei din județul Bistrița Năsăud.

Pe suprafața de 3023 ha situl conservă habitatul de turbărie împădurită și tinoave în care stratul de turbă are grosimi considerabile, caracterizate printr-o diversitate floristică

deosebită. Pădurile din sit sunt formate din molid *Picea abies*, pinul de pădure *Pinus sylvestris* și mesteacăn pufos *Betula pubescens*.

Pe stratul turbos se găsesc importante populații de roua cerului *Drosera rotundifolia* (planta insectivoră). În sit își au habitatul carnivorele mari protejate la nivel european, râs *Lynx lynx*, lup *Canis lupus* și urs *Ursus arctos* care este prioritar pentru conservare. Situl include și rezervația naturală de interes national „Crovul de la Larion”.

Habitatul de interes comunitar este:

- 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră.
- Speciile de interes comunitar din sit sunt:
- Mamifere: *Urs brun (*Ursus arctos*), Râs (*Lynx lynx*), *Lup (*Canis lupus*);
- Plante: mușchi *Buxbaumia viridis*.

ROSCI0184 Pădurea Zamoștea – Lunca

Situl cu o suprafață de 299 ha, se află pe teritoriul a două județe, Botoșani 23% și Suceava 77%. Situl protejează un vechi fragment de pădure de luncă inundată periodic de Siret, formată din stejari seculari în asociație cu specii de foioase, care se află într-o stare foarte bună de conservare. Împreună cu ecosistemele acvatice pe care le mărginește, oferă condiții de habitat ideale pentru specii de interes comunitar de pești, reptile, lilieci, insecte și plante.

În timpul inundațiilor, situl își mărește diversitatea habitatelor prin apariția bălților, jașelor și formațiunilor stuficole înmlăștinite, care adăpostesc o biodiversitate specifică.

Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 91F0 - Păduri ripariene mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, din lungul marilor râuri (*Ulmion minoris*);
- 91Y0 - Păduri dacice de stejar și carpen.
- Speciile de interes comunitar din sit sunt:
- Amfibieni și reptile: Broască țestoasă de apă (*Emys orbicularis*);
- Mamifere: Liliac comun (*Myotis myotis*);
- Nevertebrate: Croitorul cenușiu (*Morimus funereus*), Rădașcă, Răgecea (*Lucanus cervus*);
- Pești: Avat (*Aspius aspius*), Dunariță (*Sabanejewia aurata*);
- Plante: Papucul Doamnei, Blabornic (*Cypripedium calceolus*).

ROSCI0196 Pietrosul Broștenilor – Cheile Zugrenilor

Situl are 469 ha și se integrează în întregime pe teritoriul județului Suceava. Importanța constă în conservarea a cinci habitate de interes comunitar de păduri, pajiști, tufărișuri, comunități de lizieră și versanți stâncoși, primele trei tipuri de habitate aflându-se într-o stare excelentă de conservare.

Pe lângă peisaje, râul Bistrița, în Cheile Zugrenilor, adăpostesc o populație de lostriță, care împreună cu două specii de tritoni și o specie de buhai de baltă reprezintă cele patru specii acvatice de interes comunitar de aici.

Situl este important și pentru populațiile aflate într-o stare excelentă de conservare de urs brun și liliac comun, dar și pentru câteva specii rare de plante precum clopoței (specie de interes comunitar prioritar) și floarea de colț. Stâncile pe care aceasta se găsește reprezintă cea mai joasă locație din țară a florii de colț. Situl include și rezervația naturală Cheile Zugrenilor.

Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 4060 - Tufărișuri alpine și boreale;
- 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios;
- 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin;
- 8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase;
- 9410 - Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*).
- Specii de de interes comunitar din sit sunt:
- Amfibieni și reptile: Triton carpatic (*Triturus montandoni*), Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*);
- Mamifere: Liliac comun (*Myotis myotis*), *Urs brun (*Ursus arctos*);
- Pești: Lostriță (*Hucho hucho*);
- Plante: *Clopoțel (*Campanula serrata*).

ROSCI0212 Rarău – Giumalău

Sit cu o suprafață de 2547 ha, se suprapune în întregime județului Suceava pe teritoriul a patru comune. Importanța sitului constă în varietatea de păduri, pajiști, mlaștini, culoare de vegetație ripariană, asociații de versanți stâncoși și de grohotișuri și numărul de specii rare sau endemice, la care se adaugă forme spectaculoase de relief, aflate într-un spațiu geografic izolat. Deși ocupă o suprafață mică, situl asigură conservarea a 16 tipuri de habitate de interes comunitar dintre care două prioritare, foarte puțin alterate de factorul antropogen, cu elemente de floră și faună diverse (șapte specii de plante, cinci de lilieci, trei de nevertebrate și trei de amfibieni de interes comunitar).

Situl include rezervații naturale cunoscute prin flora rară și endemică: Codrul secular Slătioara, Codrul secular Giumalău, Fânețele montane Todirescu și Rezervațiile naturale geologice: Pietrele Doamnei sau Turnurile Gotice și Stratele cu *Aptychus* (Clipele triasice) de la Pojorâta.

Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 3240 - Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane;
- 4030 - Tufărișuri uscate europene;
- 6520 – Fânețe montane;

- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);
- 9410 - Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*);
- 4060 - Tufărișuri alpine și boreale;
- 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios;
- 6170 - Pajiști calcifile alpine și subalpine;
- 6230* - Pajiști montane de *Nardus stricta* bogate în specii pe substraturi silicioase;
- 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin;
- 8120 - Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin (*Thlaspietea rotundifolii*);
- 8210 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase;
- 91V0 - Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*);
- 9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo Fagetum*;
- 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane;
- 7230 - Mlaștini alcaline.
- Speciile de interes comunitar din sit sunt:
- Amfibieni și reptile: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), Triton carpatic (*Triturus montandoni*);
- Mamifere: Liliac cârn (*Barbastella barbastellus*), Liliac comun mic (*Myotis blythii*), Liliac cu urechi mari (*Myotis bechsteini*), Liliac comun (*Myotis myotis*), Liliac de iaz (*Myotis dasycneme*);
- Nevertebrate: *Croitor de fag (*Rosalia alpina*), Carab (*Carabus variolosus*), Cosașul transilvan (*Pholidoptera transsylvanica*);
- Plante: Feriguță, Ruginiță (*Asplenium adulterinum*), *Clopoțel (*Campanula serrata*), specia rară de mușchi *Drepanocladus vernicosus*, Papucul Doamnei, Blabornic (*Cypripedium calceolus*), Iarba gâtului (*Tozzia carpathica*), specii de mușchi *Buxbaumia viridis* și *Dicranum viride*.

ROSCI0245 Tinovul de la Românești

Situl cu o suprafață de 21 ha este localizat în Depresiunea Dornelor, comuna Românești. Situl adăpostește două tinoave de interes comunitar prioritar în care crește pinul silvestru *Pinus sylvestris*, turbării active și turbării împădurite cu specii acidofile de molid *Picea abies* care se remarcă printr-o diversitate floristică deosebită.

Stratul de turbă *Sphagnum sp.* are grosimi de până la 3 m. Capacitatea de regenerare a speciilor dendrologice și arborescente edificatoare pentru habitat este foarte mare. Situl constituie un habitat foarte bun pentru roua cerului *Drosera rotundifolia* planta insectivoră, a cărei populație ajunge la o densitate de aproximativ 5000 de exemplare pe o suprafață redusă de numai 0,15 ha. Prezența populației de curechi de munte *Ligularia sibirica* sporește de asemenea importanța sitului pentru conservare.

Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 7110* - Turbării active;
- 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră;
- 9410 - Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*).
- Speciile de floră interes comunitar din sit:
- Plante: Curechi de munte, Gălbenele (*Ligularia sibirica*), roua cerului *Drosera rotundifolia*.

ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei

Situl cu o suprafață de numai 41 ha este important pentru protejarea speciei de pin de pădure *Pinus sylvestris* și a turbăriei active, care împreună reprezintă două habitate prioritare de interes comunitar aflate într-o stare excelentă de conservare. Pe lângă flora de mlaștină oligotrofă bogată în specii relict se conservă și o populație reprezentativă de curechi de munte. Vegetația este alcătuită din specii de mușchi de turbărie *Sphagnum sp.*, care în condiții de troficitate a permis dezvoltarea unui arboret specific de pin *Pinus silvstris ssp. tufosa* care constituie element important pentru conservare.

Habitatele de interes comunitar din sit sunt:

- 7110* - Turbării active;
- 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră.
- Speciile de interes comunitar din sit sunt:
- Plante: Curechi de munte, Gălbenele (*Ligularia sibirica*).

ROSCI0310 Lacurile Fălticeni

Lacurile de la Fălticeni aflate în totalitate pe teritoriul județului Suceava au fost propuse ca sit în anul 2011, pentru o suprafață de 895 ha. Arealul constituie zonă umedă în areal colinar aflat pe valea Șomuzului Mare (afluent al Siretului).

Este printre puținele situri desemnate pentru broasca țestoasă europeană de pădure *Emys orbicularis* specie care și-a redus dramatic arealul de răspândire în ultimele decenii. Situl este important și pentru speciile amfibieni (izvorașul/buhaiul cu burta galbenă și izvorașul/buhaiul cu burta roșie și tritoni, dar și pentru mamifere acvatice precum vidra *Lutra lutra* și liliicii *Myotis sp.*

Speciile de amfibieni și reptile sunt: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), Triton carpatic (*Triturus montandoni*), borasca țestoasă europeană de baltă *Emys orbicularis*.

Speciile de mamifere găsite în sit sunt: vidra *Lutra lutra*, liliacul cu nas netes *Myotis dasycneme* și liliacul cu urechi mari *Myotis bechstein*.

ROSCI0321 Moldova Superioară

Situl se află în totalitate pe teritoriul județului Suceava, iar suprafața de 429 ha a fost propusă ca arie protejată în anul 2011. Cursul râului Moldova străbate longitudinal Obcinele Bucovinei. În aval de localitatea Breaza, râul a săpat chei în care și-a găsit habitatul cișcarul *Eudontomyzon mariae* specie a cărei protecție este importantă.

Habitatul prezent în sit este al asociației vegetale:

- 91V0 Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion).
- Speciile de animale:
- Pești: cișcarul *Eudontomyzon mariae*, aflat pe Lista roșie IUNC;
- Mamifere: vidra *Lutra lutra*, lupul *Canis lupus*, râsul *Linx linx*, ursul brun *Ursus arctos*.

ROSCI0328 Obcinele Bucovinei

Obcinele Bucovinei care se află în întregime pe teritoriul județului Suceava au fost declarate ca sit în anul 2011. Suprafața ariei protejate este de 32.246 ha și reprezintă o zonă naturală de păduri de foioase, de conifere, păduri în amestec și păduri în tranziție, pășuni, și pajiști, aflată pe Obcinele Bucovinei (Obcina Mare și Obcina Feredeului) între văile râurilor Moldova și Moldovița.

Conform *Formularului Standard Natura 2000* în sit sunt întâlnite 8 tipuri de habitate naturale de interes comunitar cu codurile:

- 9110 - Păduri dacice de fag de tip *Luzulo-Fagetum*;
- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* în asociații vegetale de Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae;
- 91V0 - Păduri dacice de fag în asociație vegetală Symphyto-Fagion;
- 9410 - Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea);
- 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane;
- 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor până la cel aplin;
- 6520 - Fânețe montane;
- 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră.

Flora este reprezentată de cele trei plante care au stat la baza a desemnării sitului: clopoțelul de munte (*Campanula serrata*), ruginița (*Asplenium adulterinum*) și curechiul de munte (*Ligularia sibirica*); specii protejate prin *Directiva 92/43/CE* din 21 mai 1992, a *Consiliului European* (anexa II-a). Alte specii floristice de importanță comunitară sunt: angelică (*Angelica archangelica*), brânca ursului (*Heracleum sphondylium* ssp. *transsilvanicum*), coada șoricelului (*Achillea lingulata*), strugurii ursului (*Arctostaphylos uva-ursi*), căldărușă (*Aquilegia nigricans* ssp. *subscaposa*), omag (*Aconitum lycoctonum* ssp. *moldavicum*), clopoței (*Campanula patula* ssp. *abietina*), coada-smeului (*Calla palustris*), orhidee (*Cephalanthera longifolia*, *Dactylorhiza incarnata*, *Dactylorhiza cordigera*, *Goodyera*

repens, *Gymnadenia conopsea*, *Gymnadenia odoratissima*, *Herminium monorchis*), căpșuniță-roșie (*Cephalanthera rubra*), Mâna Maicii Domnului (*Dactylorhiza maculata*), mixandre sălbatice (*Erysimum witmannii*), mlăștiniță (*Epipactis helleborine*), dumbrăviță de baltă (*Epipactis palustris*), stânjel siberian (*Iris sibirica*), canarul bălții (*Limosella aquatica*), trifoi de baltă (*Menyanthes trifoliata*), sor-cu-frate (*Melampyrum saxosum*), bujori (*Orchis laxiflora* ssp. *elegans*), poroinic (cu specii de: *Orchis militaris*, *Orchis militaris*, *Orchis mascula* ssp. *signifera*), ploșnițoasă (*Orchis coriophora*), pușca-dracului (*Phyteuma tetramerum*), cărbuni (*Phyteuma vagneri*), țâța-vacii (*Primula elatior* ssp. *leucophylla*), rujă (*Rhodiola rosea*), cruciuliță (*Senecio paludosus*), gențiană mov (*Swertia perennis*), ventrice (*Tanacetum macrophyllum*), cimbrisor (*Thymus comosus*), iarba gâtului (*Tozzia alpina*), pipiriguț (*Eleocharis quinqueflora*) sau firuță (*Poa rehmannii*).

Specia floristică Diadema munților *Trientalis europaea* este specie endemică pentru Bucovina.

Fauna este reprezentată de specii enumerate în anexa II a Directivei Consiliului European 92/43/CE din 21 mai 1992 (privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică):

- Nevertebrate: croitorul alpin (*Rosalia alpina*), cărăbuș *Carabus variolosus*;
- Amfibieni: salamandra carpatică (*Triturus montandoni*) și ivorașul-cu-burta-galbenă (*Bombina variegata*);
- Pești: dunăriță (*Sabanejewia aurata*), chișcarul de râu (*Eudontomyzon mariae*), mreană vânătă (*Barbus meridionalis*);
- Mamifere: ursul brun (*Ursus arctos*), lupul cenușiu (*Canis lupus*), râsul (*Lynx lynx*), vidra de râu (*Lutra lutra*).

ROSCI0363 Râul Moldova între Oniceni și Mitești

Situl cu o suprafață de 3.215 ha se află situat pe suprafața a trei județe: Iași 54%, Neamț 32% și Suceava 14%. Situl reprezintă zonă umedă și habitat specific pentru speciile de interes conservativ: vidra *Lutra lutra* și popândăul *Spermophilus citellus*, alături de trei specii de amfibieni din care izvorașul/buhaiul cu burta galbenă *Bombina variegata*, izvorașul/buhaiul cu burta roșie *Bombina bombina* și tritonul cu creastă *Triturus cristatus* sunt reprezentativi și cinci specii de pești: mreana vânătă, boarța, porcușorul de vad, dunărița și zvârluga.

Speciile de amfibieni și reptile sunt: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Buhai de baltă cu burta roșie (*Bombina bombina*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*).

Specii de pești: mreana vânătă *Barbus meridionalis*, boarța *Rhodeus sericeus amarus*, porcușorul de vad *Gobio uranoscopus*, dunărița *Sabanejewia aurata*, zvârluga *Cobitis taenia*.

Speciile de mamifere găsite în sit sunt: vidra *Lutra lutra*, popândăul *Spermophilus citellus*.

ROSCI0365 Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși

Situl se suprapune 98% județului Suceava și 2% județului Neamț și pentru o suprafață de 5303 ha ce reprezintă zonă umedă, a fost propus ca arie protejată în anul 2011.

Habitatul specific de zonă umedă este pentru speciile de interes conservativ precum: vidra *Lutra lutra* și popândăul *Spermophilus citellus*, alături de patru specii de amfibieni izvorașul/buhaiul cu burta galbenă *Bombina variegata*, izvorașul cu burta roșie, tritonul carpatic și tritonul cu creastă *Triturus cristatus* și două specii de pești: mreana vânătă, și dunarița.

Spiciile protejate în sit sunt:

- Amfibieni și reptile: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Buhai de baltă cu burta roșie (*Bombina bombina*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), Tritonul carpatic (*Triturus montandoni*);
- Pești: mreana vânătă *Barbus meridionalis*, dunarița *Sabanejewia aurata*;
- Mamifere: vidra *Lutra lutra*.

ROSCI0371 Cumpărătura

Situl Cumpărătura a fost propus pentru declarare ca arie protejată în anul 2016 (cf.Registru apel 9_4_1OS_4.1.Biodiversitate)¹³, în prezent se află în evaluare tehnico-economică. Propunerea ca arie protejată este susținută de creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității prin măsuri de management adecvate și refacerea ecosistemelor degradate.

ROSCI0379 Râul Suceava

Situl se află în întregime pe teritoriul județului Suceava, fiind propus ca arie protejată în anul 2011. Suprafața sitului este de 881 ha și este situat pe ambele maluri ale râului Suceava, între confluențele cu Putna și Sucevița. În acest areal primește afluenții Bilca mare, Târăuța, Clinăuț, Rusul și Ruda, pe partea stângă și Remezeu și Petrimiasa, pe partea dreaptă. Pe ambele maluri se întâlnesc anișuri și plantații de rășinoase cu molid *Picea abies* și pinul de pădure *Pinus sylvestris* aflate în stare foarte bună de conservare.

Habitat specific sitului este 91E0 – cu o suprafață aproximativ de 55 ha, prezintă regenerări naturale a speciilor dendrologice specific pentru habitat. În sit se întrepătrund două habitate forestiere Pădurile sud-est carpatice de anin alb *Alnus incana* cu lăptucul oii *Telekia speciosa* la parterul pădurii și Păduri dacice de lunci colinare de anin negru *Alnus glutinosa* cu steluța *Stellaria nemorum* pe sol. Prin amenajament silvic, arboretelor le-a fost atribuită funcția de cordon de protecție, fiind propuse conservării speciale. Situl a fost extins pentru un areal de

¹³ http://www.fonduri-ue.ro/images/files/programe/POIM/Registru_Apel_9_4_1OS_4.1._Biodiversitate_stadiu_depunere_si_evaluare_proiecte_10.11.2016.pdf

păduri de foioase și de pajiști, la o altitudine de 482 m, pe versantul NV al Dealului Ursoiu în lungul pârâului Pozen.

Vegetația dendrologică prezentă în sit ocupă 69 ha, în habitatul forestier remarcându-se prezența populației de lepidoptere (fluturi) *Maculinea nausithous*.

Situl prezintă importanță pentru nevertebrate: tritonul de munte *Triturus montandoni*.

- 91E0* Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae);
- 6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin;
- 3230 Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane;
- 91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen;
- 9130 Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum.
- Speciile de faună prezente în sit sunt:
- Nevertebrate: fluturele diurn *Maculinea nausithous*;
- Amfibieni și reptile: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Tritonul carpatic (*Triturus montandoni*);
- Pești: mreana vânătă *Barbus meridionalis*, porcușorul de vad *Gobio uranoscopus*, porcușorul de nisip *Gobio kessleri*, boarța *Rhodeus sericeus amarus*, dunarița *Sabanejewia aurata*, zvârluga *Cobitis taenia*, chișcarul *Eudontomyzon mariae*.

ROSCI0380 Râul Suceava Liteni

Situl se află în întregime pe teritoriul județului Suceava, fiind propus ca arie protejată în anul 2011. Suprafața sitului este de 1254 ha. Habitatul specific de zonă umedă este pentru speciile de interes conservativ precum: vidra *Lutra lutra*, liliicii *Myotis sp.*, popândăul *Spermophilus citellus*, amfibieni și reptile: buhaiul de baltă *Bombina sp.*, tritonii *Triturus sp.*, broasca țestoasă europeană de baltă și pești: mreană, dunariță și boarță.

Speciile de animale prezente în sit sunt:

- Amfibieni și reptile: Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Buhai de baltă cu burta roșie (*Bombina bombina*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), broasca țestoasă europeană de baltă *Emys orbicularis*;
- Pești: mreana vânătă *Barbus meridionalis*, dunarița *Sabanejewia aurata*, boarța *Rhodeus sericeus amarus*;
- Mamifere: vidra *Lutra lutra*, popândăul *Spermophilus citellus*, liliacul cu nas netes *Myotis dasycneme* și liliacul cu urechi mari *Myotis bechstein*.

ROSCI0391 Siretul Mijlociu – Bucecea

Cu o suprafață de 570 ha, situl se află întins pe suprafața a două județe, 22% Botoșani și 78% Suceava. Situl este amplasat în zona sud-estica a Podișului Sucevei, în sectorul șeei Bucecea-Vorona cu altitudini cuprinse între 250 și 150 metri.

Caracteristic acestei regiuni este relieful de dealuri joase sau câmpii deluroase, dezvoltate pe depozite monoclinale înclinate ușor spre sud-est, cu văi foarte largi. Specia bivalvă *Unio crassus* a fost găsită în bălțile situate în aval de barajul lacului de acumulare Bucecea de pe Siret alături de boață *Rhodeus sericeus amarus*.

Habitatul prezent în sit este:

- 6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin.
- Fauna prezentă în sit este:
- Nevertebrate: scoica *Unio crassus*, boață *Rhodeus sericeus amarus*;
- Pești: avatul *Aspius aspius*, porcușorul de nisip *Gobio kessleri*, mreana vânătă *Barbus meridionalis*, dunarița *Sabanejewia aurata*, zvârluga *Cobitis taenia*.

ROSCI0392 Slatina

Situl se află în întregime pe teritoriul județului Suceava, fiind propus ca arie protejată în anul 2011. Suprafața sitului este de 137 ha și este situat în nordul Subcarpaților Moldovei. Hidrografic, zona umedă se înscrie în bazinul pârâului Suha Mică.

Situl este mărginit la vest și nord de pădure de conifere cu specia *Abies alba* (bradul argintiu). În sit vegetația de fânață ocupă 95% din suprafață.

Componența floristică este alcătuită din specii plante: păiușul roșu *Festuca rubra*, iarba câmpului *Agrostis capillaris*, tremurătoarea *Briza media*, vițelarul *Anthoxanthum odoratum*, golomăț *Dactylis glomerata*, păiușul de livezi *Festuca pratensis*, pieptănărița *Cynosurus cristatus*, târsa *Deschampsia caespitosa*, trifoiul de munte *Trifolium montanum*, trifoiul alb *Trifolium repens*, ghizdei *Lotus corniculatus*, crețișoara *Alchemilla vulgaris* și rogozul *Carex pauciflora* – aflat pe Lista Roșie IUNC, 5% este reprezentat de arbuști (măceș *Rosa canina*, păducelul *Crataegus sp.*, porumbar *Prunus spinosa*, alun *Corylus avellana* etc.) și arbori (arțar *Acer sp.*, carpen *Carpinus betulus* etc.).

Speciile de faună importante în sit sunt: insecta cosașul *Isophya stysi* și Buhaiul/izvorașul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*).

ROSPA0064 Lacurile Fălticeni

Aria de protecție avifaunistică cu o suprafață de 727 ha, se încadrează teritorial județului Suceava. Situl format în cea mai mare parte din zone umede, dar și din pajiști și culturi agricole, conservă în habitat populațiile unui număr de 19 specii de păsări protejate în spațiul comunitar:

- Specii reproducătoare: buhaiul de baltă *Botaurus stellaris*, barza alba *Ciconia ciconia*, stârcul pitic *Ixobrychus minutus*, eretele de stof *Circus aeruginosus* și sfrânciocul roșiatic *Lanius collurio*;
- Specia cuibăritoare chira mica *Sternula albifrons*, care, deși nu cuibărește în fiecare an, a fost semnalată în situl Lacurile Fălticeni (devenind astfel unul din foarte puținele locuri în afara Dobrogei în care a fost semnalată cuibăritura);
- Specii de pasaj: bățăuși *Philomachus pugnax*, fluierari *Tringa sp.*, nagâți *Vanellus vanellus*, prundărași sau ploieri *Charadrius alexandrinus*, dintre care se remarcă speciile de interes comunitar cu efective foarte mari: bățăușul, ploierul auriu și fluierarul de mlaștină *Tringa glareola*;
- Specii migratoare: cufundarul polar *Gavia arctica*, egretă mare *Egretta alba*, stârcul de noapte *Nycticorax nycticorax*, chirighița cu obraz alb *Chlidonias hybrida*, rața roșie *Aythya nyroca* și ferestrașul mic *Mergus albellus*;
- Speciile de interes comunitar din sit sunt: Stârc mic (*Ixobrychus minutus*), Buhai de baltă (*Botaurus stellaris*), Barză albă (*Ciconia ciconia*), Erete de stof (*Circus aeruginosus*), Sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*), Rața roșie (*Aythya nyroca*), Chirighiță cu obraji albi (*Chlidonias hybridus*), Chirighiță neagră (*Chlidonias niger*), Ploier auriu (*Pluvialis apricaria*), Egretă albă (*Egretta alba*), Egretă mica (*Egretta garzetta*), Chiră de baltă (*Sterna hirundo*), Cufundac polar (*Gavia arctica*), Cufundac mic (*Gavia stellata*), Bățăuș (*Philomachus pugnax*), Ferestraș mic (*Mergus albellus*), Cormoran mic (*Phalacrocorax pygmaeus*), Stârc de noapte (*Nycticorax nycticorax*), Fluierar de mlaștină (*Tringa glareola*).

ROSPA0083 Munții Rarău Giumalău

Cu o suprafață de 2157 ha, aria de protecție avifaunistică se încadrează teritorial județului Suceava. Situl aflat în nordul Carpaților Orientali cuprinde areale de păduri seculare de molid, brad și fag care împreună cu pajiștile naturale conservă populații de păsări care aparțin la 15 specii de interes comunitar. În habitat, toate speciile sunt cuibăritoare, două treimi sunt rezidente.

Importanța speciilor rezidă din cele trei specii amenințate la nivel european, dar în sit s-au identificat efective importante numeric pentru: minunița *Aegolius funereus*, ciuvica *Glaucidium passerinum* și ciocănitorea de munte *Picoides tridactylus*, cocoșul de munte *Tetrao urogallus*, buha mare *Bubo bubo* iar zonele stâncoase adăpostesc specii rare de răpitoare precum acvila de munte *Aquila chrysaetos* și buha.

Speciile de interes comunitar din sit sunt: Viespar (*Pernis apivorus*), Acvilă de munte (*Aquila chrysaetos*), Ciuvică (*Glaucidium passerinum*), Minuniță (*Aegolius funereus*), Huhurez mare (*Strix uralensis*), Ciocănitorea cu spatele alb (*Dendrocopos leucotos*), Muscar gulerat (*Ficedula albicollis*), Muscar mic (*Ficedula parva*), Cocoș de munte (*Tetrao urogallus*), Ciocănitorea de munte (*Picoides tridactylus*), Ghionoaie sură (*Picus canus*), Ciocănitorea neagră (*Dryocopus martius*), Caprimulg (*Caprimulgus europaeus*), Ieruncă (*Bonasa bonasia*), Buhă mare (*Bubo bubo*).

ROSPA0089 Obcina Feredeului

Cu o suprafață de 63737 ha, aria de protecție avifaunistică se încadrează integral județului Suceava în Obcina Feredeului.

Caracteristica sitului este dată de areale de păduri întinse de molid și păduri de amestec cu fag care alternează cu suprafețe de pajiști și terenuri pe care se practică agricultura tradițional. Cerințele ecologice ale habitatului fac posibilă cuibărirea a 11 specii de interes comunitar pentru conservare, dintre care mai bine de jumătate sunt specii rezidente. Cisteiul de câmp sau vânturelul de seară *Crex crex* este specia cuibăritoare reprezentat printr-un efectiv ridicat de indivizi la nivel de țară, dar care se află pe Lista Roșie IUNC.

Speciile de interes comunitar din sit sunt: Viespar (*Pernis apivorus*), Ieruncă (*Bonasa bonasia*), Creșteț de câmp (*Crex crex*), Ciuvică (*Glaucidium passerinum*), Minuniță (*Aegolius funereus*), Huhurez mare (*Strix uralensis*), Ciocănitoare neagră (*Dryocopus martius*), Ciocănitoare de munte (*Picoides tridactylus*), Ciocănitoare cu spatele alb (*Dendrocopos leucotos*), Muscar gulerat (*Ficedula albicollis*), Muscar mic (*Ficedula parva*).

ROSPA0110 Acumulările Rogojești-Bucecea

Din suprafața de 2106 ha, 27% se află pe teritoriul județului Suceava și 73% în județul Botoșani. Situl nu are încă statut de protecție legiferat. Situl se află în partea vestică a județului Botoșani, la contactul Câmpiei Moldovei cu podișul înalt al Sucevei, în subunitatea Culmea Bour-Dealul Mare.

Lacurile de la Rogojești-Bucecea sunt locuri importante de cuibărit pentru multe specii de păsări de apă migratoare ca barza albă *Ciconia ciconia* și eretele de stuf *Circus aeruginosus*, fiindcă vegetația palustră este abundentă formând insule stuf. Acumularea Bucecea are mlaștinile poziționate lângă terenuri de culturi agricole care oferă hrană abundentă păsărilor în migrație, fiind important loc de popas pentru un număr mare al indivizilor de păsările acvatice.

Speciile de păsări cuibăritoare propuse pentru protejare sunt: stârcul pitic *Ixobrychus minutus*, buhaiul de baltă *Botaurus stellaris*, chirigița cu obraz alb *Chlidonias hybridus*, sfrânciocul cu fruntea neagră *Lanius minor*.

Specii de păsări de pasaj propuse pentru protejare sunt: rața cu cap negru *Aythya marila*, rața mare *Anas platyrhynchos*, cormoranul mare *Phalacrocorax carbo*, rața fluierătoare *Anas penelope*, rața mică *Anas crecca*, lebăda de vară *Cygnus olor*, chirigița neagră *Chlidonias niger*, egretă mare *Egretta garzetta*, chira de baltă *Sterna hirundo*, cufundarul mic *Gavia stellata*, lebăda *Cygnus cygnus*, egretă albă *Egretta alba*, codalbul *Haliaeetus albicilla*, ploierul auriu *Pluvialis apricari*.

Specii aflate pe Lista Roșie IUNC: cufundarul polar *Gavia arctica*, ferestrașul mic *Mergus albellus*, cormoranul mic *Phalacrocorax pygmeus*, rața roșie *Aythya nyroca*, eretele vânăt

Circus cyaneus, eretele de stof *Circus aeruginosus*, piciorongul *Himantopus himantopus*, fluierarul de mlaștină *Tringa glareola*, barza albă *Ciconia ciconia*, bătaușul *Philomachus pugnax*, rața cârâitoare *Anas querquedula*, nagățul *Vanellus vanellus*, pescărușul râzător *Larus ridibundus*, fluierarul de zăvoi *Tringa ochropus*, prundărașul gulerat mic *Charadrius dubius*, gărlița mare *Anser albifrons*, rața sulițar *Anas acuta*, rața pestriță *Anas strepera*, stârcul cenușiu *Ardea cinerea*, fluierarul negru *Tringa erythropus*, rața moțată *Aythya fuligula*, pescărușul argintiu *Larus cachinnans*, sitarul de mal *Limosa limosa*, lișița *Fulica atra*, rața cu cap castaniu *Aythya ferina*.

ROSPA0116 Dorohoi-Șaua Bucecei

Suprafața sitului este de 25.330 ha, din care 91% se suprapune județului Botoșani, 5% județului Iași și 4% pe județului Suceava. Situl nu are înc statut de protecție legiferat. Situl se află în partea vestică a județului Botoșani, zona Dealu Mare-Tudora și Șeaua Bucecii, care face legătura între Culoarul Siretului și zona joasă a orașului Botoșani. Relieful prezintă culmi teșite cu altitudini care nu depășesc 350 m, văile sunt largi și puțin adânci.

Zona este caracteristică de deal cu păduri de foioase în vecinătatea cărora întâlnim pășuni și fânațe păstrate în stare semi-naturală. Populația de acvilă țipătoare mică este semnificativă pentru această parte a ariei, iar pădurile adăpostesc efective însemnate de ciocnitoare de stejar. Pajiștile cu tufișuri sunt habitate ideale pentru populații însemnate de fâsă de câmp și presura de grădină.

Populații importante din specii amenințate la nivelul european sunt 4 specii de păsări: acvila țipătoare mică *Aquila pomarina*, ciocnitoarea de stejar *Dendrocopos medius*, fâsa de câmp *Anthus campestris* și presura de grădină *Emberiza hortulana*.

Speciile de păsări propuse pentru cuibărit sunt: presura *Emberiza hortulana*, păpăluda *Caprimulgus europaeus*, barza albă *Ciconia ciconia*.

Speciile de păsări enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC și care se află pe Lista Roșie a IUNC: ciocnitoarea de stejar *Dendrocopos medius*, ciocnitoarea de grădină *Dendrocopos syriacus*, fâsa de câmp *Anthus campestris*, sfrânciocul roșiatic *Lanius collurio*, muscarul gulerat *Ficedula albicollis*, cristeiul de câmp *Crex crex*, acvila țipătoare mică *Aquila pomarina*, viesparul *Pernis apivorus*, sfrânciocul cu fruntea neagră *Lanius minor*, ciocârlița de pădure *Lullula arborea*, ciocnitoarea verzuie *Picus canus*, huhurezul mare *Strix uralensis*.

ROSPA0133 Munții Călimani

În suprafață de 29.048 ha, situl se suprapune 53% județului Suceava, 39% județului Mureș și 9% județului Harghita. Situl avifaunistic cuprinde Parcul Național Călimani și o parte din situl SCI Călimani-Gurghiu ROSCI0019. Populațiile importante dintre speciile amenințate la nivel european sunt: cocoșul de munte *Tetrao urogallus*, acvila de munte *Aquila chrysaetos*, minunița *Aegolius funereus*, ciuvica *Glaucidium passerinum*, ciocnitoarea de munte *Picoides tridactylus*.

Zonele forestiere importante pentru cuibărit și reproducere sunt pădurile întinse, compacte și puțin deranjate de molid, respectiv de amestec fag, molid și brad. Acestea adăpostesc efective cuibăritoare importante pe plan național menționate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC (acvila de munte preferând stâncile abrupte pentru cuibărit).

Avifauna propusă pentru protejare este reprezentată de speciile de păsări rezidente, specii pentru cuibărit, iernat și/sau păsări de pasaj, precum: ciocănitoarea cu spatele alb *Dendrocopos leucotos*, ienurca *Bonasa bonasia*, cucuveaua pitică *Glaucidium passerinum*, bufnița de talie mică minunița *Aegolius funereus*, ciocănitoarea neagră *Dryocopus martius*, ciocănitoarea cu trei degete *Picoides tridactylus*, muscarul mic *Ficedula parva*, muscarul gulerat *Ficedula albicollis*, bufnița *Bubo bubo*, cocoșul de munte *Tetrao urogallus*, acvila de munte *Aquila chrysaetos*, viesparul *Pernis apivorus*, acvila țipătoare mică *Aquila pomarina*, huhurezul mare *Strix uralensis*, șoimul călător *Falco peregrinus*, cristeiul de câmp *Crex crex*, sfrânciocul roșiatic *Lanius collurio*, ciocârliia de pădure *Lullula arborea* și ciocănitoarea verzuie *Picus canus*.

În tabelul de mai jos este redată starea actuală a patrimoniului natural și vulnerabilitatea ariilor naturale protejate aflate în Rețeaua Europeană Natura 2000.

Tabelul 2-49: Starea patrimoniului natural a ariilor protejate ROSCI și ROSPA în anul 2020, din județul Suceava

Nr. crt.	Denumirea	Starea patrimoniului natural Vulnerabilitate
Situri de Importanță Comunitară		
1	ROSCI 0010 Bistrița Aurie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vecinătatea cu DN17B și calea ferată are un impact puternic privind: ▪ Acumularea deșeurilor generate de turismul necontrolat și zgomotul generat traficul de mașini și trenuri, ▪ Îndiguirea malurilor râului afectează starea naturală a sitului, ▪ Mineritul și depozitarea deșeurilor de uraniu au impact negativ care trebuie controlat și redus,
2	ROSCI0019 Călimani-Gurghiu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Presiunea generată de retrocedarea terenurilor, ▪ Aplicarea incorectă a normelor silvice duce la deteriorarea structurii pădurilor naturale, ▪ Pășunatul în munții Gurghiuului, ▪ Braconajul, deși este ținut sub observație, prezintă amenințare în cazul schimbării proprietarilor, ▪ Dezvoltarea turismului fără o strategie bazată pe principiul dezvoltării durabile poate periclita în viitor în mod semnificativ regiunea. ▪ Activitățile desfășurate în sit și în afara lui constituie presiune pe mediul natural: activități sportive, de pășunat, vânătoare, exploatarea pietrei, agricultură intensivă pe terenuri improprie, turism necontrolat, exploatarea nisipului. Cele mai agresive activități sunt: pășunatul în pădure, plantările artificiale care înlocuiesc vegetația autohtonă, tăierile ilegale de copaci din pădure, braconajul, turismul necontrolat, practicarea schiatului iarna în afara zonelor special amenajate, poluarea mediului prin exploatarea agresivă și extragerea necontrolată a agregatelor din albiile râurilor (nisip, pietriș, balast).
3	ROSCI075 Pădurea Pătrăuți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Presiuni asupra pădurii generate de: uscarea arborilor și arboretelor ca urmare a pseudogleizării solurilor; infestarea arborilor de fag și gorun cu specii de ciuperci xilofage (<i>Nectria sp.</i> pentru fag)

Nr. crt.	Denumirea	Starea patrimoniului natural Vulnerabilitate
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vulnerabilitatea culturilor de rășinoase (molid, pinul de pădure, bradul duglas) plantate pe locul fostelor arborete de fag sau de gorun (doborâturi și rupturi de copaci produse de vânt și zăpadă, atacuri de insecte și ciuperci) ▪ Alunecările de teren și eroziunea de suprafață și în adâncime, care duc la destabilizarea rădăcinii arboretelor. Conform datelor amenajistice cca. 7-10 % din suprafața pădurii este afectată de fenomenul de uscare, cca. 5 % de boli și dăunători, cca. 3 % de alunecări și eroziune și cca 1,5 % de doborâturi și rupturi produse de vânt și zăpadă.
4	ROSCI0076 Dealul Mare-Hârlău	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uscarea arboretelor ca urmare a pseudogleizării solurilor, a infestării cu specii de ciuperci xilofage a arborilor de fag și gorun dar și a secetelor. ▪ Vulnerabile sunt și plantările de rășinoase făcute pe locul arboretelor de fag sau de gorun. ▪ Alunecările de teren și eroziunea solului care duc la destabilizarea rădăcinii arboretelor. ▪ Elementele cu impact negativ: braconaj, exploatarea fără replantare, eroziunea solului, alunecările de teren, îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscare care asigură habitat pentru specii de plante și animale.
5	ROSCI0081 Fânețele seculare Frumoasa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sit aflat într-o stare bună de conservare datorită protecției din anul 1932. ▪ Practicarea activităților de pășunat și cultivare permanentă sau periodică au un impact negativ asupra biodiversității.
6	ROSCI0082 Fânețele seculare Ponoare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități de pășunat și cultivare periodic sau sporadic, pot avea impact negativ asupra biodiversității. ▪ Situl este într-o stare foarte bună de conservare.
7	ROSCI0086 Găina – Lucina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situl este bine conservat și împrejmuit cu un gard de protecție contra presiunii antropice. Pășunatul tradițional se desfășoară atât în perimetrul sitului cât și în afara acestuia.
8	ROSCI0101 Larion	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situl este străbătut de drumul județean 172D pentru care s-au întocmit planuri de reabilitare. Ca atare, din sit s-a exclus o fâșie cu lățimea de 30 m care constituie amprenta de reabilitare. ▪ Drenarea apelor are o intensitate scăzută și un impact negativ asupra nivelului pânzei freatice, în special asupra habitatului de turbărie. ▪ În sezonul de culegere a fructelor de pădure există posibilitatea declanșării unor incendii antropice accidentale.
9	ROSCI0184 Pădurea Zamoștea – Lunca	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sit aflat într-o stare foarte bună de conservare. ▪ Nu au loc activități cu impact negativ în interiorul sitului sau în apropiere însă, prin continuarea lucrărilor la acumularea Vârfu Câmpului de pe râul Siret există riscul dispariției unei suprafețe de 10 ha din sit.
10	ROSCI0196 Pietrosul Broștenilor – Cheile Zugrenilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sit aflat într-o stare foarte bună de conservare. ▪ Sporadic, în interiorul sitului pot avea loc viituri și doborâturi de vânt. ▪ Braconajul și tăierile ilegale au efecte negative asupra sitului.
11	ROSCI0212 Rarău – Giumalău	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprapășunatul (unele suprafețe sunt deja afectate). ▪ Activități intensive de exploatare a lemnului. ▪ Tăierile ilegale și braconajul au un impact negativ asupra sitului.
12	ROSCI0245 Tinovul de la Românești	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lucrările de drenare afectează regimul hidrologic extrem de important pentru habitatele de turbărie.

Nr. crt.	Denumirea	Starea patrimoniului natural Vulnerabilitate
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Întreaga suprafață a fondului forestier este subiectul retrocedării către persoane fizice (cf. Legii 247/2005). O porțiune a fost retrocedată cf. Legii 18/1991 actualmente este poienită (prin tăieri). ▪ Lipsa unui plan de management pentru o parte din sit din afara fondului forestier. ▪ Există urme de pășunat în afara habitatului prioritar 91D0. ▪ Există semne ale unor tăieri de arbori și poteci amenajate (acoperită cu scândură), iar la liziera parcelei silvice 127A există depuneri de rumeguș pentru a facilita accesul în pădure.
13	ROSCI0247 Tinovul Mare Poiana Stampei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situl este bine conservat și ar deveni vulnerabil prin defrișarea molidișului din partea nordică a Tinovului. ▪ Drenările făcute în vederea construirii de locuințe în extravilan afectează regimul hidrologic al turbăriilor și au efect negativ asupra habitatelor din sit.
14	ROSCI0249 Tinovul Șaru Dornei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pentru a se putea pășuna au fost create drenaje în vederea asanării terenului care au impact major asupra habitatelor din sit prin modificarea regimului hidrologic al acestuia. ▪ Este într-o stare foarte bună de conservare.
15	ROSCI0310 Lacurile Fălticeni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierderea și distrugerea habitatului ca rezultat al activităților antropice: agricole prin poluare cu îngrășăminte chimice, a dragării și drenării habitatului umed, al activităților industriale, al dezvoltării teritoriale, a circulației, al turismului necontrolat.
16	ROSCI0321 Moldova Superioară	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poluare accidentală, braconaj, turism necontrolat.
17	ROSCI0328 Obcinele Bucovinei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deseori sunt doborâturi de vânt și mici avalanșe de zăpadă datorită unor vânturi foarte puternice cu viteze cuprinse între 18/30 m/sec din direcție nord vestică. ▪ Prezența unor roci la suprafață determină înrădăcinarea în formă de taler a molidului, fapt care îi confer vulnerabilitate ridicată la vânt puternic.
18	ROSCI0363 Râul Moldova între Oniceni și Mitești	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierderea calității habitatului ca rezultat al activităților antropice: agricultura prin poluare cu îngrășăminte chimice, suprapășunat, dragării și drenării habitatului umed, activități industriale și exploatarea minieră de suprafață sau subteran, a dezvoltării teritoriale prin extinderea circulației.
19	ROSCI0365 Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierderea calității habitatului ca rezultat al activităților antropice: agricultură, suprapășunat, drenării habitatului umed, activități industriale și exploatarea minieră de suprafață, a dezvoltării teritoriale.
20	ROSCI 0371 Cumpărătura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierderea calității habitatului ca rezultat al activităților antropice: agricultura, suprapășunat, drenării habitatului umed, activități industriale, a dezvoltării teritoriale prin extinderea circulației.
21	ROSCI0379 Râul Suceava	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Habitatul 91E0 este expus lucrărilor de regularizare a râului, tăierile ilegale de arbori, având în vedere ca situl este flancat pe ambele părți de localități, iar grădinile și terenurile agricole vin în contact direct cu limitele sitului.
22	ROSCI0380 Râul Suceava Liteni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pierderea calității habitatului ca rezultat al activităților antropice: agricultura prin poluare cu îngrășăminte chimice, suprapășunat, dragării și drenării habitatului umed, activități industriale și exploatarea minieră de suprafață sau subteran, a dezvoltării teritoriale prin extinderea circulației.
23	ROSCI0391 Siretul Mijlociu - Bucecea	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amonte de sit există lacul de baraj Bucecea, care influențează prin uzinarea dinamică hidrologică din aval.

Nr. crt.	Denumirea	Starea patrimoniului natural Vulnerabilitate
24	ROSCI0392 Slatina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proximitatea comunei Slatina, cosirea fânețelor, pășunatul.
Ariile de protecție avifaunistică		
1	ROSPA0064 Lacurile Fălticeni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vânătoarea și braconajul fără selectarea vânatului ▪ Braconaj care vizează distrugerea pontelor și a juvenililor, fiind afectate în special păsările care cuibăresc colonial. ▪ Pescuitul sportiv afectează cuibăritul dacă se practică în apropierea teritoriilor pentru reproducere. ▪ Practicarea sporturilor pe apă în perioada de cuibărit și pasaj determină ca păsările să-și părăsească cuiburile și chiar situl. ▪ Incendierea vegetației miriștilor și a stufului degradează habitate de cuibărit, vulnerabile sunt: sfrânciocul roșiatic, buhaiul de baltă, stârcul pitic și speciile limnocolice de țarm. ▪ Electrocutarea și coliziunea cu liniile electrice vizează în special păsările de talie mare: berze, lebede, stârci, egrete în timpul deplasărilor de migrație sau locale.
2	ROSPA0083 Munții Rarău -Giumalău	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lucrările silvice prin care se extrag toți arborii uscați din pădure afectează importante populații ale unor specii protejate care depind de prezența arborilor seculari (ciocănitari, răpitoare de zi sau de noapte). ▪ Braconajul determină perturbarea liniștii în locurile de cuibărit dar și scăderea semnificativă a efectivelor (cocoșul de munte și ierunca). ▪ Au fost semnalate cazuri de distrugere intenționată a cuiburilor unor păsări răpitoare. ▪ Turismul necontrolat practicat prin părăsirea traseelor amenajate poate avea impact negativ dacă sunt tulburate zone pentru cuibărit.
3	ROSPA0089 Obcina Ferdeului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Schimbarea habitatului semi-natural de fânețe și pășuni din cauza încetării activităților agricole precum cositul sau pășunatul, ▪ Vânătoarea și braconajul în timpul cuibăritului, chiar dacă nu sunt vizate speciile de păsări listate ca vulnerabile, ▪ Lucrări de exploatare forestieră care îndepărtează cantități mari de lemn mort din pădure sau care au loc în perioada de reproducere a păsărilor, ▪ Turism necontrolat prin părăsirea traseelor autorizate și acces abuziv cu vehicule în fondul forestier.
4	ROSPA0110 Acumulările Rogojești -Bucecea	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Braconaj - vânătoarea în timpul cuibăritului, în zona locurilor de cuibărire a speciilor periclitare, distrugerea cuiburilor, a pontei sau a puilor. ▪ Deranjarea păsărilor în timpul cuibăritului (colonii de stârci). ▪ Deranjarea păsărilor ichtiofage în zona de cuibărire a speciilor ocrotite. ▪ Desecarea zonelor umede prin canalizare de-a lungul râurilor. ▪ Înmulțirea necontrolată a speciilor invazive. ▪ Creșterea zonelor de industrializare și a zonelor urbane. ▪ Prinderea păsărilor cu capcane. ▪ Pescuitul sportiv în imediata vecinătate a cuiburilor speciilor periclitare. ▪ Electrocutare și coliziune în linii electrice. ▪ Lucrări îndelungate în vecinătatea cuiburilor în perioada de reproducere. ▪ Pescuitul sportiv în masă care deranjează păsările migratoare. ▪ Practicarea sporturilor extreme: barcă cu motor, mașini de teren, motor de cross, enduro bike. ▪ Reglarea cursurilor râurilor și schimbarea majoră a habitatului

Nr. crt.	Denumirea	Starea patrimoniului natural Vulnerabilitate
		acvatic (ex. construirea barajelor) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Arderea stufului în perioada de cuibărire și arderea vegetației (a miriștii și a pârloagelor) ▪ Amplasarea de generatoare eoliene. ▪ Turismul în masă.
5	ROSPA0116 Dorohoi-Șaua Bucecei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Defrișările, tăierile la ras și lucrările silvice care au avut ca rezultat dispariția arborilor pe suprafețe mari ▪ Braconajul ▪ Distrugerea cuiburilor, a pondei sau a puilor și deranjarea păsărilor în timpul cuibăritului și prinderea păsărilor cu capcane ▪ Folosirea pe unele areale a metodelor agriculturii extensive. ▪ Schimbarea habitatului natural și semi-natural (fânețe, pășuni) datorită încetării activităților agricole sezoniere și permanente precum cositul sau pășunatul; cositul prea timpuriu poate distruge pondele cristelului de câmp. ▪ Arderea vegetației miriștilor și a pârloagelor poate fi considerat impact antropic mediu asupra naturii. ▪ Practicarea sporturilor extreme în arealele forestiere și pe pajiști: enduro bike, motor de cross, mașini de teren.
6	ROSPA0133 Munții Călimani	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Defrișările, tăierile la ras și lucrările silvice necorespunzător aplicate au avut ca rezultat tăierea arborilor pe suprafețe mari. ▪ Tăierile selective a arborilor în funcție de vârstă sau specii, adunarea lemnului ilegal pentru încălzirea locuințelor neracordate la rețeaua națională de gaz. ▪ Turismul necontrolat și practicarea sporturilor extreme pe domeniul pajiștilor montane și în pădure: enduro bike, motor de cross. ▪ Amenajări forestiere și tăieri în timpul cuibăritului speciilor periclitare. ▪ Vânătoria în zona de de cuibărire a speciilor periclitare. ▪ Braconajul și arderea vegetației spontane și a miriștilor.

Centralizând, ariile naturale protejate se suprapun teritoriului județului Suceava astfel:

- Parcurile naționale și naturale : 3 UAT-uri,
- ROSCI : 68 UAT-uri,
- ROSPA: 29 UAT-uri,
- Rezervații naturale / monumente ale naturii: 18 UAT-uri.

Calitatea biodiversității

Biodiversitatea, caracterizată prin factorii de mediu biotici și abiotici, în calitate de „bioindicator” reprezentativ al calității mediului, este componenta de mediu cea mai amenințată în prezent din cauza expansiunii antropice și a industrializării accelerate din perioada modernă și postmodernă, iar această amenințare este resimțită atât pe plan global/regional, cât și pe plan local, respectiv județean.

Calitatea biodiversității poate fi diminuată de activitățile antropice identificate la nivelul județului Suceava în perioada de realizare a prezentului studiu:

- Defrișările masive în zonele naturale protejate;
- Braconajul;

- Agricultură practică în regim intensiv, respectiv suprapășunatul;
- Turismul necontrolat;
- Retrocedări de terenuri care fac parte din habitatele unor specii.

Calitatea pădurilor

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020* și informațiilor Gărzii Forestiere Suceava, evoluția *fondului forestier* în perioada 2016 – 2020 a înregistrat o creștere ușoară de la 437,7 mii ha în 2016 la 437,8 ha, maximum fiind atins în anul 2017 cu o suprafață împădurită depășind 437,9 mii ha.

În anul 2020 suprafața totală parcursă cu tăieri a fost de 205139 ha, cu 5834 ha mai puțin față de anul de referință 2016 când suprafața tăierilor a fost de 210.973 ha. De asemenea se face aprecierea că în anul 2018 au avut loc tăierile de arbori pe cea mai mare suprafață, de 233.234 ha, cu 29095 ha mai mult față de anul 2020. Deși din punct de vedere sustenabil este recomandată menținerea tăierilor sub nivelul creșterii producției de masă lemnoasă, ponderea cea mai mare a fost reprezentată în același interval de timp de tăierile produse accidental, urmate de operațiunile de igienă și curățire a pădurilor și tăierile de îngrijire în pădurile tinere (degajări, curățiri, rărituri).

Ca urmare evoluția fondului forestier comparativ cu suprafața parcursă de tăieri în perioada 2016-2020 s-a păstrat relativ constantă, fondul forestier având o suprafață cuprinsă de între 437,7 și 437,9 mii ha, iar suprafețele parcurse cu tăieri s-au încadrat în jurul valorii de 200 mii ha. În anul 2020 afectarea fondului forestier din județul Suceava s-a datorat factorilor naturali (secetă, doborâturi de vânt și zăpadă) și factorilor sanogenetici ai vegetației dendrologice (insecte și dăunători) din care pădurile de conifere au fost cele mai afectate de genul *Ips* (gândacul de scoarță al molidului *Ips typhographus* și *Ips duplicatus* care a atacat pădurile cu molid din zona premontană a județului Suceava) și omida păroasă a molidului *Lymantria monacha*. Ca urmare, 55.964,85 ha de pădure au fost afectate și o suprafață de 146,0 ha a prezentat starea de uscăre anormală.

Presiunea exercitată însă asupra pădurilor este în continuare mare din cauza defrișărilor necontrolate și a managementului defectuos al resurselor forestiere.

2.5.6 Factorii de risc natural

2.5.6.1 Inundații

Pentru județul Suceava inundațiile constituie principalul hazard natural generator de pagube și de situații de urgență. Hazardele hidrologice sunt favorizate de marea densitate a rețelei hidrografice, de condițiile climatice specifice și de activitatea umană (construcții în zone inundabile, subdimensionări constructive ale podurilor, neîntreținerea albiilor și podețelor etc.). La acestea se adaugă unele condiții de alimentare, parametrii morfogenetici și morfometrici ai bazinelor hidrografice (suprafață, fragmentarea reliefului, altitudinea medie, forma, pantele, gradul de împădurire etc.) care determină durata, debitele și volumele maxime ale viiturilor.

Hazardele hidrologice caracteristice județului Suceava, în special viiturile și inundațiile, dar și frecvențele scurgeri pe versanți se produc în contextul unor precipitații bogate care cad într-un interval scurt de timp.

În județul Suceava, inundațiile sunt posibile pe tot parcursul anului, ori de câte ori nivelul apelor depășește cotele de apărare. Aceste creșteri care exced albiile se datorează precipitațiilor abundente, scurgerilor de pe versanți, formării zăpoarelor și/sau topirii stratului de zăpadă, dar și unor caracteristici fizico-geografice precum mărimea și topografia bazinului de drenaj, respectiv capacitatea de infiltrație a apei. Producerea inundațiilor este rezultatul interacțiunii dintre precipitații - ca factor generator - și bazinul hidrografic, care răspunde într-un mod specific impulsului meteorologic, în funcție de parametrii lui hidrologici.

Fenomenele hidroclimatice extreme constituie factori de risc cu un mare potențial distructiv. Între elementele hidrologice și cele climatice există o legătură de dependență, în sensul că fenomenele hidrologice extreme sunt declanșate și întreținute de cele climatice. Prin urmare, viiturile (cele de vară, specifice zonei temperate) sunt determinate în primul rând de existența unor precipitații bogate și cu caracter torențial.

În general clima județului Suceava, reprezentată printr-un regim temperat continental moderat, se caracterizează printr-o frecvență destul de mare a precipitațiilor torențiale (cantități de peste 100 l/m² căzute în parcursul a 24 de ore). De regulă caracterul torențial, pe suprafețe reduse al precipitațiilor se manifestă mai mult în zona de deal și podiș, respectiv în partea de est a județului, dar astfel de situații nu lipsesc nici în zona montană.

Din informațiile și datele cuprinse în *Schema riscurilor teritoriale 2019, Inspectoratul Situațiilor de Urgență Suceava*, în statisticile meteorologice figurează unele valori deosebite de precipitații căzute în 24 de ore, pe teritoriul județului, astfel:

- 138,6 l/m² la Slatina (25.06.1897);
- 260 l/m² la Vatra Dornei (05.09.1912);
- 142,7 l/m² la Hănțești (12.08.1929);
- 280,4 l/m² la Cârlibaba (10.07.1938);
- 133 l/m² la Preutești (15.08.1979);
- 135,0 l/m² la Vicovu de Jos (26.07.2008);
- 175,6 l/ m² la Zvoriștea (06-07.2013);
- 187,7 l/ m² la Dolhești (06-07.2013);
- 199,4 l/ m² la Bogdănești (06-07.2013);
- 226,0 l/ m² la Broșteni (06-07.2013);
- 252,1 l/ m² la Șaru Dornei (06-07.2013);
- 135,9 l/m² la Gura Humorului (31.06.2018);
- 296,3 l/m² pe Râul Suceava (în perioada 23.07-01.08.2018);
- 176,2 l/m² pe Râul Râșca (în perioada 23.07-01.08.2018);
- 239,6 l/m² pe Râul Moldova (în perioada 23.07-01.08.2018);
- 275,1 l/m² pe Râul Suha (în perioada 23.07-01.08.2018).

O particularitate a județului Suceava o reprezintă fenomenul de zăpor de pe râul Bistrița (zona Vatra Dornei), care are câteva caracteristici aparte față de ceea ce se cunoaște din literatura de specialitate și din istoricul zăpoarelor de pe alte râuri din țară, și anume:

- Frecvența de instalare a fenomenului este anuală și în unii ani bianuală;

- Lungimea de râu pe care se instalează ajunge la câțiva kilometri, cu blocarea întregii secțiuni a albiei;
- Grosimea aglomerărilor de gheață ajunge până la 5-7 m în zonele critice;
- Violența deosebit de mare ca mod de manifestare, a deblocărilor naturale, cu pagube economice, sociale și umane;
- Formațiunile de gheață nu au suport lichid, debitul de apă fiind foarte mic, se sprijină de talveg.

În bazinul hidrografic al râurilor Bistrița, Moldova și Suceava un factor important de risc pe timp de iarnă îl reprezintă inundațiile provocate de formarea unor structuri de gheață (năboi, zăpoare, poduri de gheață) (Schema riscurilor teritoriale 2019, ISU Suceava).

În figura de mai jos este reprezentată Harta riscurilor naturale: Inundații.

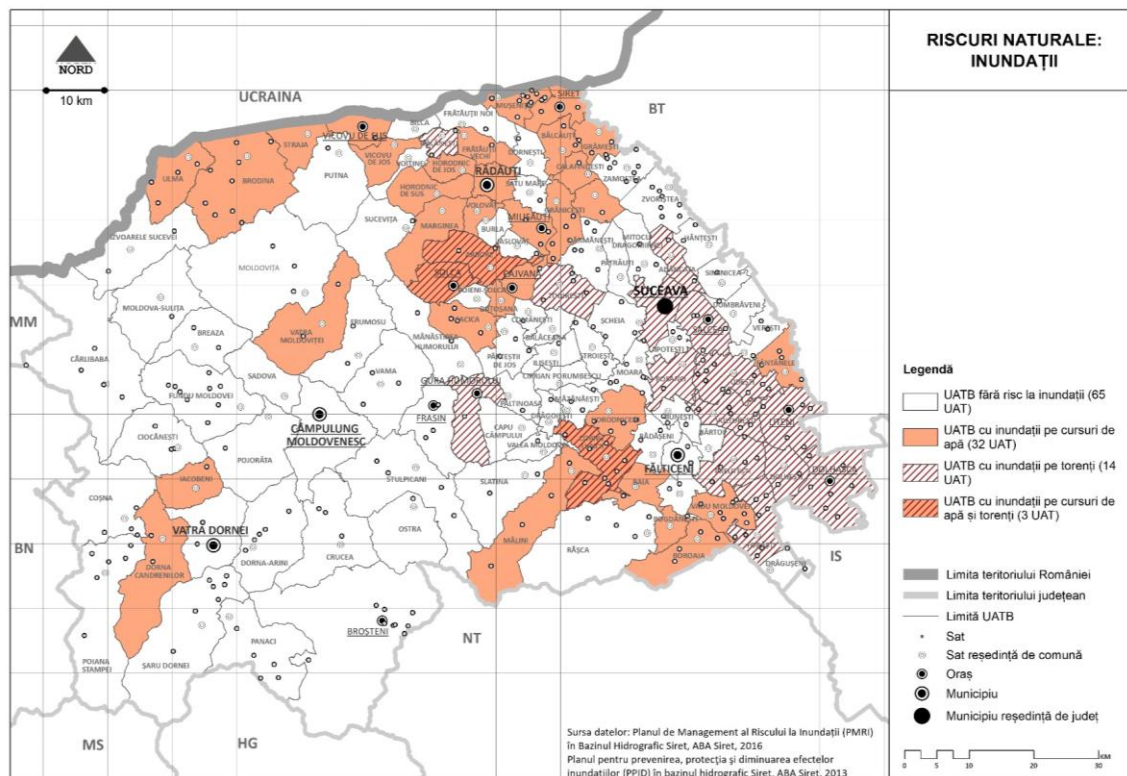

Figura 2-31: Inundații în județul Suceava – sinteză, 2020

Se observă că din numărul total de 114 localități, 65 sunt fără risc la inundații, 32 s-au confruntat cu inundații pe cursurile de apă, 14 localități au fost afectate de inundații pe torenți și 2 UAT-uri au fost afectate de inundații produse pe cursurile de apă și torenți.

În ceea ce privește frecvența inundațiilor (prezentată în figura de mai jos) la nivel de UAT, Iacobeni este localitatea cu cea mai mare frecvență de producere a inundațiilor (10), la polul opus situându-se Poiana Stampei și Pârteștii de Jos (0).

De asemenea, valori ridicate (7-8) se înregistrează în Breaza, Brodina, Broșteni, Câmpulung Moldovenesc, Dolhasca, Dolhești, Frasin, Fundu Moldovei, Gura Humorului, Izvoarele Sucevei, Mănăstirea Humorului, Păltinoasa, Solca, Stulpicani, Ulma, Vicovu de Jos. Media frecvenței inundațiilor la nivel județean este de 5.

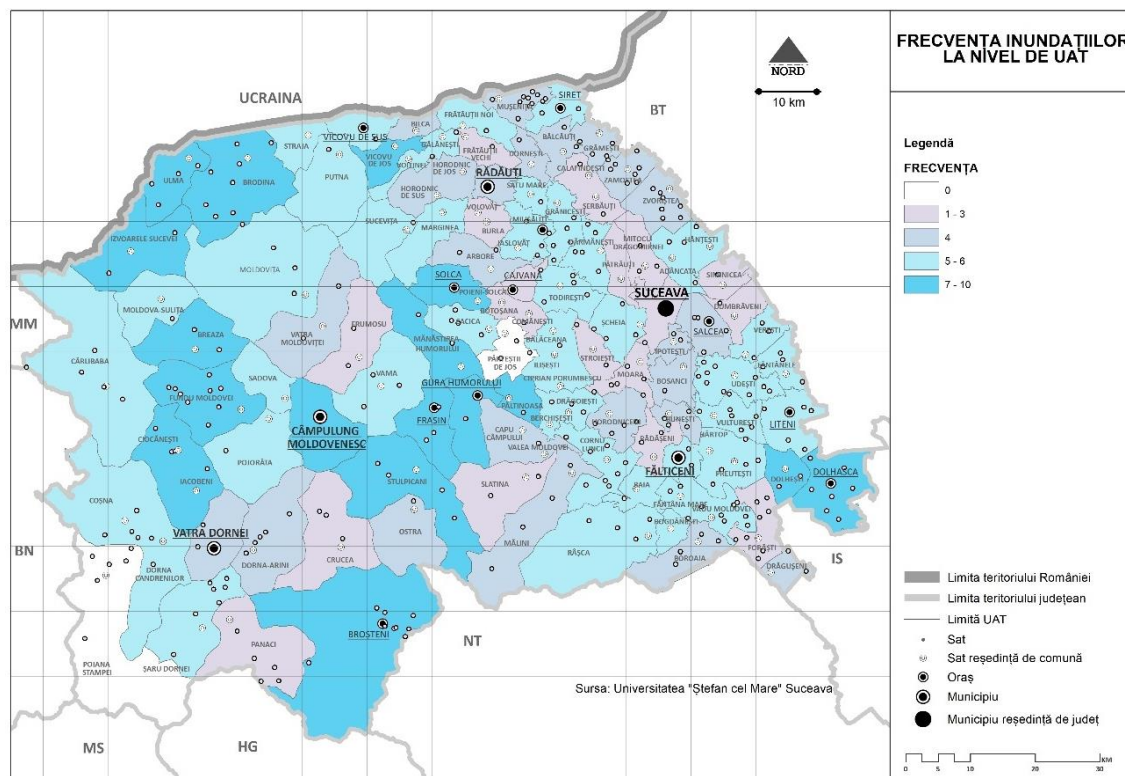

Figura 2-32: Frecvența inundațiilor în județul Suceava, 2020

Potrivit Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020 și a Inspectoratului pentru Situații de Urgență Suceava, în primăvara anului 2020 s-au înregistrat cantități mari de precipitații căzute în 24 de ore, în unele zone cantitatea acestora depășind 150-165 l/mp. Precipitațiile căzute au avut loc de la sfârșitul lunii mai (27.05.2020) și au ținut până la jumătatea lunii septembrie (16.09.2020).

Factorii naturali care au dus la producerea inundațiilor localităților s-au datorat precipitațiilor torențiale și scurgerilor de pe versanți care au dus la creșteri de debit, și factorilor antropici care au neglijat întreținerea și decolmatarea rigolelor, șanțurilor de deversare, starea podurilor și podețelor, precum și subdimensionarea rețelelor de trecere a apelor pe sub acestea.

În tabelul de mai jos sunt redată numărul intervențiilor ISU la producerea inundațiilor, dar și pentru realizarea de lucrărilor de decolmatare și evacuare de apă, în perioada 2014 – 2020.

Tabelul 2-50: Intervențiile ISU la inundațiile produse în perioada 2014 - 2020, în județul Suceava

Nr. Crt.	Anul producerii evenimentului	Număr intervenții pentru	
		Inundații	Decolmatări și evacuări de apă
1	2014	48	42
2	2015	15	6

Nr. Crt.	Anul producerii evenimentului	Număr intervenții pentru	
		Inundații	Decolmatări și evacuări de apă
3	2016	151	241
4	2017	30	10
5	2018	339	26
6	2019	57	10
7	2020	257	22
	Total	897	357

Sursa: ISU 2020, Raport privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

Din interpretare se observă că în anul 2020 s-a intervenit în 257 de cazuri pentru inundații, mai puțin cu 82 de intervenții față de anul 2018, dar de patru ori mai mult față de intervențiile efectuate în anul 2019. De asemenea, se observă că anii în 2016, 2018 și 2020 s-au produs cele mai multe inundații, comparativ cu anii 2014, 2015 și 2017 când numărul a fost sub 50.

Cu privire la numărul intervențiilor pentru evacuări de apă și decolmatări, se observă că în anul 2016 s-au efectuat cele mai multe intervenții (241), comparativ cu anii precedenți sau succesivi când numărul acestora a fost între 6 – 42 de intervenții.

Prin comparație cu anul 2019, intensitatea precipitațiilor generate de forța fenomenelor meteorologice periculoase produse în anul 2020 a fost mai mare, pagubele materiale ridicându-se la suma aproximativ 900.000 lei.

Din informațiile Direcției de Sănătate Publică Suceava, în anul 2020 nu au fost înregistrate persoane rănite sau decedate în urma inundațiilor produse în județ.

2.5.6.2 Alunecări și prăbușiri de teren

Teritoriul județului Suceava reprezintă un areal cu potențial ridicat de manifestare a alunecărilor de teren. Alunecările de teren se dezvoltă pe fondul unor factori de natură complexă, litologică, geomorfologică, climatică și antropică care le favorizează apariția.

Elementele expuse direct sau indirect efectelor unei situații de risc la alunecări de teren sunt: populația și bunurile sale mobile și imobile, construcțiile (clădiri de locuit, pentru învățământ și social-culturale, structuri sanitare, capacitățile productive: ferme zootehnice, amenajări piscicole, lucrări hidrotehnice), căile de transport rutiere, feroviare, rețelele de alimentare cu energie electrică, gaze, sursele și sistemele de alimentare cu apă și canalizare, stațiile de tratare și de epurare, rețelele de telecomunicații, mediul natural (ecosisteme, păduri, intravilanul localităților, activitățile social-economice.

Factorii care conduc la producerea instabilităților masivelor de teren

Stabilitatea terenurilor depinde de interacțiunea factorilor permanenți, favorizanți și temporari agravanți, declanșatori, care influențează apariția și dezvoltarea alunecărilor de teren. Factorii permanenți sunt reprezentați prin condițiile geologice, geomorfologice, structurale, iar cei temporari sunt condițiile hidrologice și climatice, hidrogeologice, seismice, silvice și antropice.

Eroziunea în suprafață și procesele declanșate de ploile torențiale, afectează aproape în totalitate versanții lipsiți de vegetație forestieră. În Podișul Moldovei defrișarea și procesele erozionale pe pante au determinat degradarea în stadii diferite a solurilor și scăderea corespunzătoare a posibilității lor de folosire.

Totodată folosirea neadecvată a unor terenuri în pantă și defrișările au accentuat acțiunea alunecărilor de teren. Activitățile umane exercită o influență defavorabilă în regimul stabilității versanților și eroziunii terenurilor, datorită impactului puternic și ireversibil al amenajărilor, folosințelor și diverselor activități. Defrișările masive din ultima perioadă au favorizat dezvoltarea ciclului activ de alunecări de teren recente.

Schimbările demografice și evoluția economică din perioada modernă au determinat modificări ale structurilor tradiționale de utilizare a terenurilor. Ponderea tipurilor de folosință clasică (fond forestier și destinație agricolă), s-a diminuat în detrimentul urbanizării și industrializării teritoriului, dinamica suprafețelor presupunând noi mutații în repartitia populației și a activităților, ca urmare a readaptării formelor de proprietate și a zonelor de interes.

În perioada recentă au apărut arii importante de exploatare a lemnului. Specificul, condițiile și împrejurările în care se desfășoară aceste lucrări, determină micșorarea stabilității pantelor. Supraîncărcarea pantelor, solicitările dinamice, modificările reliefului sau regimului apelor subterane și de suprafață sunt principalele mecanisme de acțiune.

Se remarcă incidența sporită și cazurile de instabilitate a unor suprafețe din Masivul Călimani, valea Putnei, Holdița, Suha, valea Moldovei, etc., care corespund structurilor și zonelor de exploatare minieră, impactul reprezentând accentuări ale secționării versanților, vibrații datorită traficului rutier greu, deversări de ape de mină sau încărcări suplimentare ale versanților (halde de steril).

Multe deficiențe revin inadaptării construcțiilor și amenajărilor în raport cu aptitudinile și vulnerabilitatea terenurilor, datorită lipsei studiilor de specialitate asupra factorilor de control, neajunsuri ce s-au repercutat și în unele încercări de ameliorare a terenurilor din județ.

Repartitia suprafețelor afectate de alunecări de teren cu diferite grade de manifestare din județul Suceava este reflectată în studiile de specialitate care au fundamentat Legea nr.575/2001 – "Zone de risc natural": "Ghidul privind macrozonarea teritoriului României din punct de vedere al riscului la alunecări de teren", elaborat de GEOTEC în 1999 și „Furnizarea datelor cartografice privind procesele de eroziune, alunecări, prăbușiri de teren și inundații, pentru evidențierea zonelor cu riscuri naturale la nivelul teritoriului național” elaborate de Institutul de Cercetări Pedologice și Agrochimice.

Ghidul elaborat de GEOTEC, 1999, (studiu care a fundamentat Legea nr.575/2001 – "Zone de risc natural") clasifică terenurile județului Suceava după următoarele criterii:

Tabelul 2-51: Tipuri de teren expuse riscului la alunecări de teren în județul Suceava

Nr. Crt.	Tipul terenului	Suprafața (ha)	Ponderea (%)
1	Terenuri relativ stabile cu eroziune slabă-moderată cu risc redus de alunecări	232974	32,93
2	Terenuri moderat stabile cu alunecări vechi, cu risc ridicat de activitate în anii ploioși, prin defrișări sau prin încărcare cu construcții grele,	61	0,03
3	Terenuri relativ instabile, cu risc ridicat de alunecări, surpări, prăbușiri	279737	39,54
4	Terenuri relativ stabile, dar cu fenomene locale de prăbușiri, căderi de stânci, pietre	194568	27,50
Total		707340	100,00

Reprezentarea grafică a zonării terenurilor care prezintă risc la alunecări (după criteriile de mai sus) este redată în imaginea următoare:

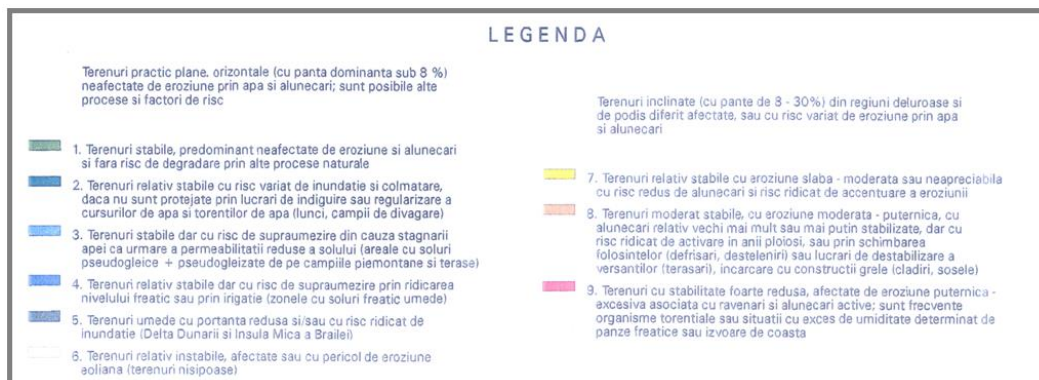
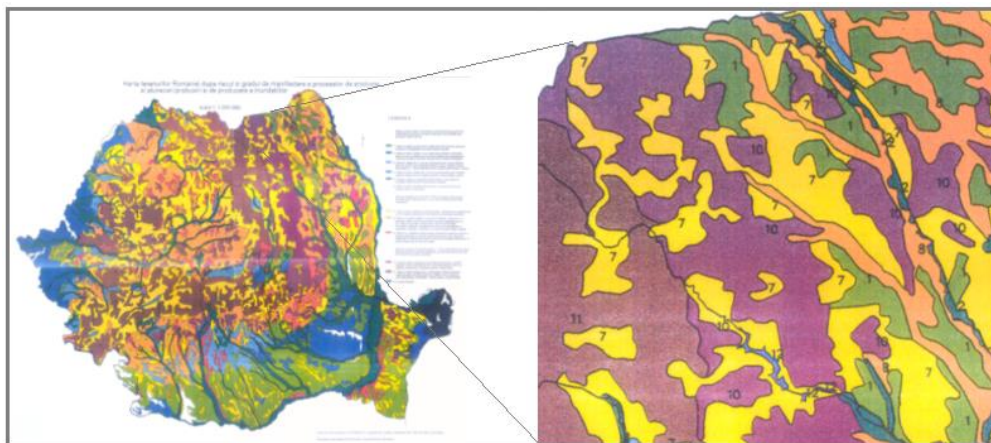

Figura 2-33: Zonarea terenurilor funcție de gradul de manifestare a eroziunii și a alunecărilor de teren

Un alt studiu care a fundamentat Legea nr. 575/2001 – "Zone de risc natural" este „Furnizarea datelor cartografice privind procesele de eroziune, alunecări, prăbușiri de teren și inundații, pentru evidențierea zonelor cu riscuri naturale la nivelul teritoriului național”. Prin acest studiu, Institutul de Cercetări Pedologice și Agrochimice a elaborat „Harta terenurilor României după riscul și gradul de manifestare a proceselor de eroziune și alunecări”. Pentru județul Suceava este evidențiată următoarea repartiție a suprafețelor afectate de eroziune și alunecări de teren, cu diferite grade de manifestare:

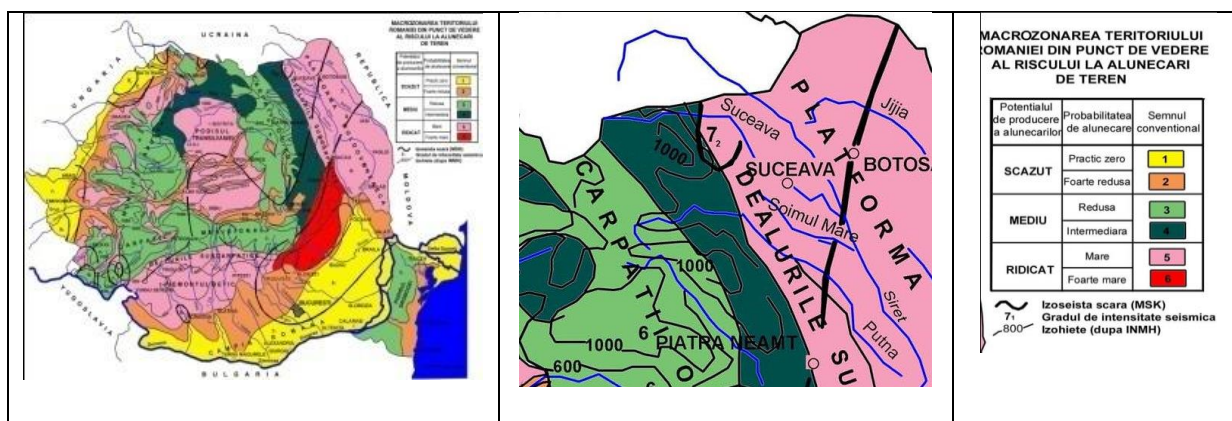

Figura 2-34: Zonarea din punct de vedere al potențialului de producere a alunecărilor de teren

Prin studiul "Identificarea și delimitarea hazardurilor naturale (cutremure, alunecări de teren, inundații) - Hârți de hazard la nivelul teritoriului județean - Județul Suceava" – IPTANA SA, în anul 2008, a elaborat harta de hazard la alunecări de teren și seisme a județului Suceava. Conform acestui studiu, pe teritoriul județului Suceava se constată că probabilitatea de producere a alunecărilor de teren crește de la vest la est în corelație cu distribuția etajelor de vegetație, strâns legate de variațiile de altitudine ale reliefului.

Etajul montan cuprinde munții de înălțime mică, alcătuiți din roci ușor de dislocat. În Munții Călimani, Giumulău și Rarău a fost separat și un *etaj sub-alpin*, caracteristica principală fiind dată de dezagregările intense ce se produc mai ales în zonele lipsite de vegetație (Pietrele Doamnei, Pietrosu Călimanului), acțiunea fiind deosebit de puternică pe versanții Călimanului, unde apar culoare de avalanșe și râuri de pietre. Lucrările executate pentru exploatare sulfului în Călimani (abandonate după anul 1990) a dus la secționarea versanților, la amplificarea spălării în suprafață și a șiroirii pe taluzurile lipsite de vegetație. În etajul montan, degradarea terenurilor, este cauzată de procesele fluvio-torențiale, care sunt intense, în special, pe pantele acoperite cu pășuni și fânețe, pe suprafețele intens pășunate și, mai ales, în parcelele recent despădurite. La acestea se asociază alunecările de teren pe abrupturile situate peste 1800 m.

Etajul colinar – depresionar cuprinde podișul Sucevei și culoarele văilor Siret, Moldova și Suceava. Spălarea în suprafață cunoaște o intensitate deosebită pe versanții cu panta > 10°, pe frunțile teraselor Sucevei și Moldovei, la aceasta asociindu-se și procesele de torențialitate și alunecările de teren. Lipsa vegetației forestiere pe pantele ce depășesc 10°, conduce la

apariția *alunecărilor de teren*. Aceste fenomene au o frecvență mai mare în Podișul Fălticeni, pe toți afluenții Șomuzului Mare, pe văile din Podișul Dragomirnei, în Depresiunea Solca, în bazinul mijlociu al Solonețului.

Se înregistrează alunecări de teren pe versanții acoperiți cu fânețe și pășuni ale văilor Moldova, Sadova. Moldovița, Humor, Sucevița, Putna, etc, precum și pe terenurile defrișate din versanții văilor Ciomârna, Putna, Frumosu, Solca, Soloneț, etc.

Eroziunea de mal este activă în cadrul albiilor minore, meandrate, ale râurilor Siret, Suceava și Moldova. Degradarea terenurilor este deosebit de avansată și de activă, în aceste zone întâlnindu-se suprafețele cele mai întinse din județ, care sunt încadrate în grupa terenurilor cu eroziune puternică și excesivă.

Harta de hazard la alunecări de teren - coeficientul mediu hazard K_m

Pentru elaborarea hărților de hazard a fost necesară sintetizarea tuturor informațiilor morfologice, hidrologice, climatice, geologice, geotehnice, seismice, silvice, climatice, hidrogeologice existente aferente perimetrului cercetat, precum și cartări geologice inginerești și hidrogeologice foarte detaliate.

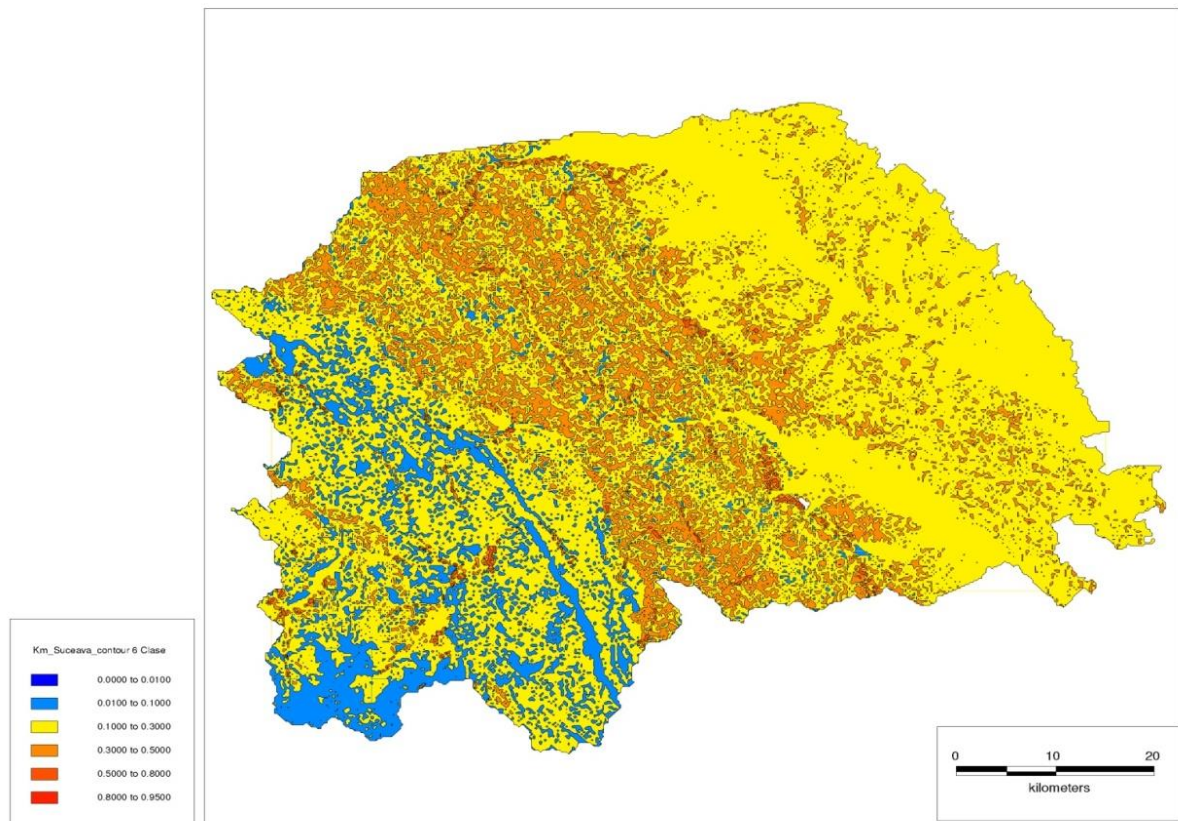
Harta de hazard la alunecări de teren a teritoriului administrativ al județului Suceava s-a realizat prin combinarea celor opt hărți tematice elaborate pentru fiecare din factorii geotehnici luați în considerare și calculul coeficienților de influență. Harta reprezintă o serie de suprafețe poligonale divers colorate, cărora le corespund diferite valori ale coeficientului mediu de hazard - K_m .

Analiza acestor hărți evidențiază trăsăturile generale ale județului din punct de vedere al probabilității de producere a alunecărilor de teren. Se constată următoarea răspândire a acestora:

- Zone de dimensiuni apreciabile, corespunzătoare **probabilității reduse** de producere a alunecărilor de teren, cărora li s-a atribuit valoarea $K_m < 0,10$, ocupă suprafețe importante în munții Maramureș, Suhard, Călimani, iar în Obcina Mestecăniș iau forme alungite care se continuă spre sud în munții Giumalău, Bistriței și vestul Masivului Rarău.
- Cea mai mare parte a județului respectiv vestul și centrul teritoriului, în zona montană (munții Maramureș, Suhard, Călimani, Rarău, Stânișoarei, Obcinele Mestecăniș, Giumalău, Bistriței și vestul Masivului Rarău, Feredeu și Obcina Mare) și a Subcarpaților Neamțului, unde predomină pădurile de molid și zona pădurilor de foioase, se încadrează la valoarea $K_m = 0,10-0,30$, corespunzând unei **probabilități medii de producere a alunecărilor de teren**. Aceeași valoare a coeficientului K_g s-a atribuit și arealelor cu păduri din estul județului, la est de râul Suceava, sau din sud-estul județului.

- **Probabilitatea medie-mare de producere a deplasărilor de teren** ($Km = 0,31-0,50$), predomină în partea centrală a județului Suceava, caracterizând arealele ocupate de Obcina Feredeul, Obcina Mare cu Obcina Humorului, munții Rarău și Stânișoarei. Suprafețe având aceeași probabilitate, de dimensiuni reduse, cu aspect franjurat, apar în estul județului, în Podișul Sucevei cu subdiviziunile acestuia podișurile Fălticeni și Dragomirna, precum și în sud în Subcarpații Neamțului.
- **Suprafețele caracterizate printr-o probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren** ($Km = 0,51-0,70$) sunt reduse ca extindere pe teritoriul județului. De la vest către est, acestea ocupă cu precădere luncile unor afluenți ai r. Bistrița, marginile Depresiunii Dornelor, un tronson din v. Bistriței, între localitățile Dorna și Crucea, lunca p. Cârlibaba, precum și areale întrerupte în ambii versanți ai r. Moldova până la confluența cu p. Humorul. Areele cu probabilitate mare, având aspect dantelat, capătă o extindere apreciabilă în versantul drept al p. Suceava, în partea de est a Obcinei Mari și în sudul județului, la limita dintre Munții Stânișoarei și Subcarpații Neamțului. Poligoane cu dimensiuni mai restrânse, cu aspect dantelat, caracterizate prin aceeași probabilitate mare se dispun în sectoarele culmilor Podișului Sucevei și ale Subcarpaților Neamțului.
- Suprafețele restrânse, de formă alungită, suprapuse sectoarelor cu vegetație fluvio-lacustră din lungul unor văi sau din preajma lacurilor, în partea central – sud-estică (înmlăștinirile turbifere din Depresiunea Dornelor) sau nord-vestică și aceea de la nord de Suceava, se încadrează domeniului cu **probabilitatea foarte mare de producere a alunecărilor de teren**.

Reprezentarea grafică a celor expuse mai sus s-a realizat în Harta de hazard la producerea alunecărilor de teren, (harta coeficientului mediu de hazard – Km).

Anexa 10: Harta factorului de risc la alunecari de teren, Km 6 Clase Judetul Suceava

Figura 2-35: Harta factorului de risc la alunecări de teren in județul Suceava

Din punct de vedere al vulnerabilității unităților administrativ teritoriale (orașe, comune) la efectele producerii alunecărilor de teren au fost sintetizate următoarele informații:

- **Există unități administrativ teritoriale care dețin suprafețe de teren de dimensiuni apreciabile cu probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren și anume:** municipiile (3) Suceava, Câmpulung Moldovenesc și Fălticeni, orașele (4) Cajvana, Dolhasca, Salcea, Vicovu de Sus, comunele (31) Adâncata, Baia, Bălăceana, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Breaza, Bunești, Capu Câmpului, Ciprian Porumbescu, Comănești, Drăgușeni, Grămești, Hănțești, Horodnic de Jos, Iaslovăț, Ipotești, Izvoarele Sucevei, Mitocu Dragomirnei, Moara, Moldova-Sulița, Mușenița, Pătrăuți, Putna, Rădășeni, Siminicea, Șcheia, Todirești, Ulma, Vadu Moldovei, Voitinel;
- **Unitățile administrativ teritoriale care dețin suprafețe de teren de dimensiuni reduse cu probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren sunt:** orașele Frasin și Siret (2) comunele Bărcăuți, Calafindești, Cârlibaba, Crucea, Dornești, Frătăuții Noi, Frumosu, Grănicești, Panaci, Satu Mare, Șerbăuți, Zamostea, Zvoriștea (13) ;
- **Unitățile administrativ teritoriale care dețin suprafețe de teren de dimensiuni apreciabile cu probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren sunt:** municipiul Vatra Dornei (1), comunele Dorna Arini, Șaru Dornei (2);

- **Unități administrativ teritoriale care dețin suprafețe de teren de dimensiuni apreciabile cu probabilitate medie-mare** de producere a alunecărilor de teren care includ și areale de dimensiuni variabile cu probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren: orașele Broșteni, Gura Humorului, Solca (3), comunele Arbore, Brodina, Burla, Cacica, Cornu Luncii, Coșna, Dărmănești, Dolhești, Dorna Candrenilor, Drăgoiești, Horodniceni, Ilișești, Marginea, Mălini, Mănăstirea Humorului, Ostra, Păltinoasa, Preutești, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stroiești, Stulpicani, Sucevița, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos, Vulturești (30).

Probleme legate de vulnerabilitatea la alunecări de teren a unităților administrativ teritoriale din județul Suceava

În sinteza celor prezentate mai sus și din analizele Studiului „Interacțiunea mediului cu activitățile economico – sociale la nivelul județului Suceava” elaborat de F&R Worldwide S.R.L în februarie 2019 se desprind câteva concluzii privind situația actuală a problemei alunecărilor de teren:

- Există **13 orașe** (din 16 orașe situate pe teritoriul județului Suceava) care sunt aflate în zone cu probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren sau probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren – Proportia este de cca 81%
- Există **79 comune** (din 96 de comune) care sunt aflate în zone cu probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren și probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren. Proportia este de cca 82%
- Alunecări de teren active în zonele din vestul Podișului Dragomirnei spre valea Sucevei, Podișul Sucevei și Podișul Fălticeni:
 - *Alunecări stabilizate* pe o suprafață de 20.139 ha în perimetrele orașului Cajvana și al comunelor: Botoșana, Cacica, Frătăuții Noi, Șerbăuți, Todirești și în partea vestică a Podișului Dragomirnei spre valea Sucevei la Dărmănești și în Podișul Fălticeni la Udești și Fălticeni;
 - *Alunecările active* desfășurate pe 3.284 ha sunt specifice Podișului Fălticeniilor în perimetrele comunelor: Preutești, Rădășeni, Forăști, Todirești (Dealul Osoi – prezintă eroziune în adâncime și alunecări active). și Podișului Dragomirnei – Adâncata;
 - Reactivarea alunecărilor semi-stabilizate și extinderea zonelor cu ravene, după perioade ploioase.
- Municipiile Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni și alte 26 comune au suferit degradări importante ale zonelor urbane, rurale, agricole și de-a lungul căilor de comunicație, cu implicații socio-economice importante.
- În perioada 2012 – 2014, pe terenurile cartate de către O.S.P.A. Suceava nu au fost întâlnite alte zone critice, cartările din zona montană punând în evidență doar mici

areale cu eroziune slabă și alunecări stabilizate și semi-stabilizate. După anul 2014, nu au fost alte suprafețe de teren cartate.

În figura de mai jos este redată Harta riscurilor naturale: Alunecări de teren, de unde se observă că :

- 3 UAT-uri prezintă probabilitate mare pentru producerea alunecărilor de teren,
- 37 de UAT-uri prezintă rezintă probabilitate medie-mare de producerea alunecărilor de pământ,
- 32 de UAT-uri prezintă probabilitate medie-mare de producerea alunecărilor favorizate și de mărimea suprafețelor de teren expuse alunecărilor,
- 15 localități sunt predispuse producerii alunecărilor cu probabilitate medie-mare, dar suprafețele de teren sunt reduse,
- iar 27 UAT-uri nu prezintă risc de alunecări de teren.

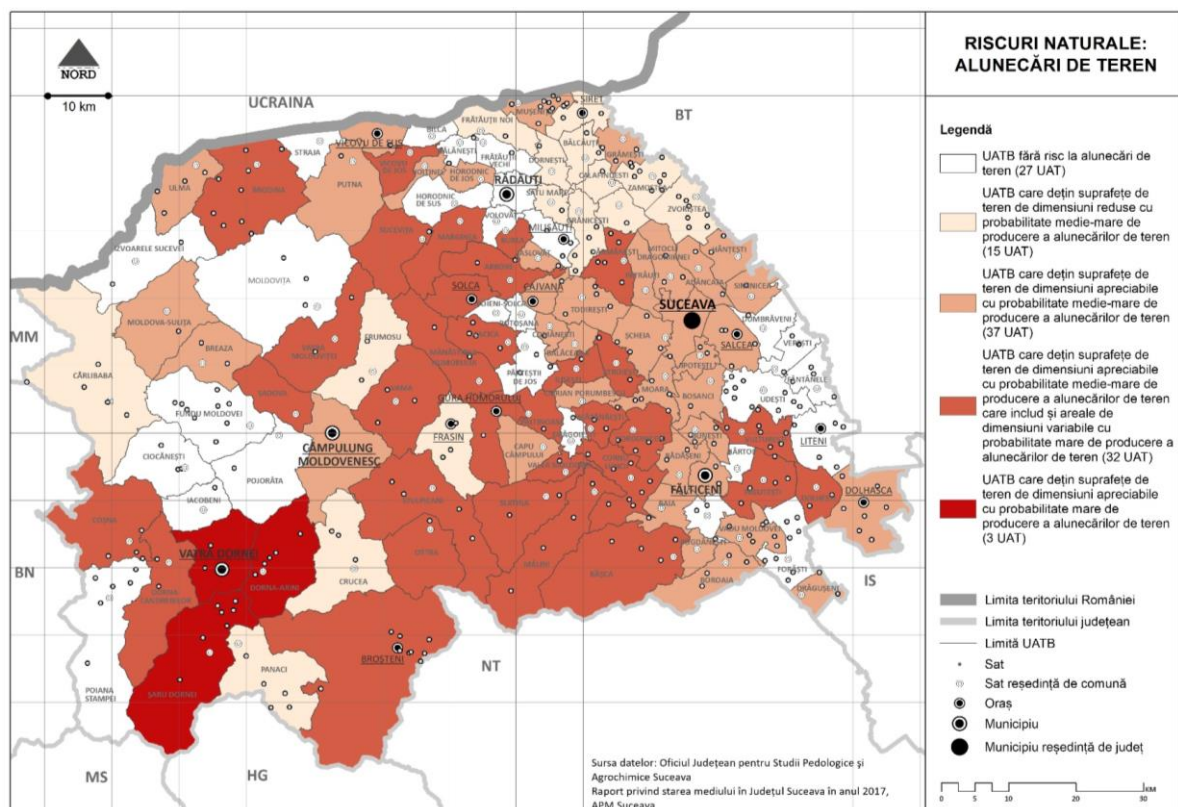

Figura 2-36: Alunecări de teren în județul Suceava, 2020

Conform figurii de mai jos, 29 UAT-uri prezintă alunecări de teren, respectiv: Adâncata, Boroaia, Bosanci, Brodina, Broșteni, Cacica, Câmpulung Moldovenesc, Ciprian Porumbescu, Dărmănești, Dolhești, Dorna Candrenilor, Fălticeni, Forăști, Gălănești, Ipotești, Mitocu Dragomirnei, Păltinoasa, Pârteștii de Jos, Pojorâta, Sadova, Salcea, Șcheia, Suceava, Sucevița, Todirești, Udești, Vadu Moldovei, Vicovu de Jos, Vulturești.

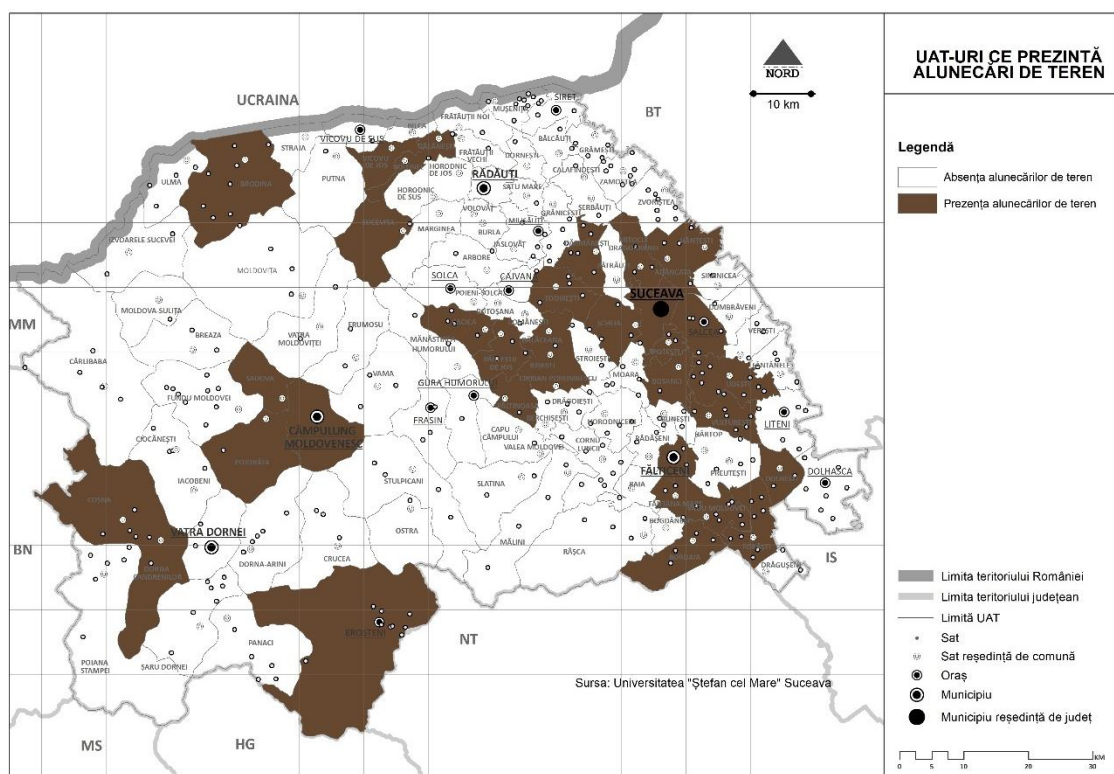

Figura 2-37: UAT-uri ce prezintă alunecări de teren din județul Suceava

Conform *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, dar și pe baza informațiilor *Oficiului de Studii Pedologice și Agrochimice Suceava*, pentru anul 2018, alunecările de teren, la nivel de județ, au însumat o suprafață de 25.283 ha. Unele din aceste alunecări au fost stabilizate, altele se află în fază de semi-stabilizare. După perioadele cu precipitații intese, există riscul ca acestea din urmă să se reactiveze, putând duce la pierderea calității solului și produce importante pagube materiale.

2.5.6.3 Seisme

Conform zonării seismice a României (STAS 11100 / r-1-77), județul Suceava se află cuprins în zona de intensitate de grad 6 MSK, iar o porțiune din județ (zona extremă de SE) în zona de intensitate de grad 7MSK.

O caracteristică distinctă din punct de vedere seismic o reprezintă zona extremă de NE a județului, localitățile rurale și urbane din aria subsecventă a localităților Siret și Rădăuți, zonă de risc specific de intensitate 7 MSK, cu epicentrul în apropiere de Cernăuți (Ucraina).

Din punct de vedere al coeficientului seismic k_s (Normativul P100/92), în județul Suceava sunt delimitate 3 zone distincte:

- Zona D ($k_s=0,16$) în regiunea din NE al județului;
- Zona E ($k_s=0,12$) în cea mai mare parte a județului;

- Zona F ($ks=0,08$) în regiunea de la vest de aliniamentul văii râului Bistrița.

Astfel, rezultă că în județul Suceava nu sunt focare sau zone seismice, dar se resimte transmiterea undelor elastice ale zonei seismice Vrancea. De asemenea, județul nu se află pe direcția de propagare principală a undelor seismice ce-și are originea în zona Vrancea și anume NE-SV (constatată la cutremurul din 1977) (Schema riscurilor teritoriale 2019, ISU Suceava).

După cum se poate observa din figura de mai jos, zonele cu risc seismic ridicat sunt: municipiul Suceava și localitățile limitrofe, municipiul Rădăuți, municipiul Fălticeni, orașul Siret, zona Câmpulung Moldovenesc- Gura Humorului.

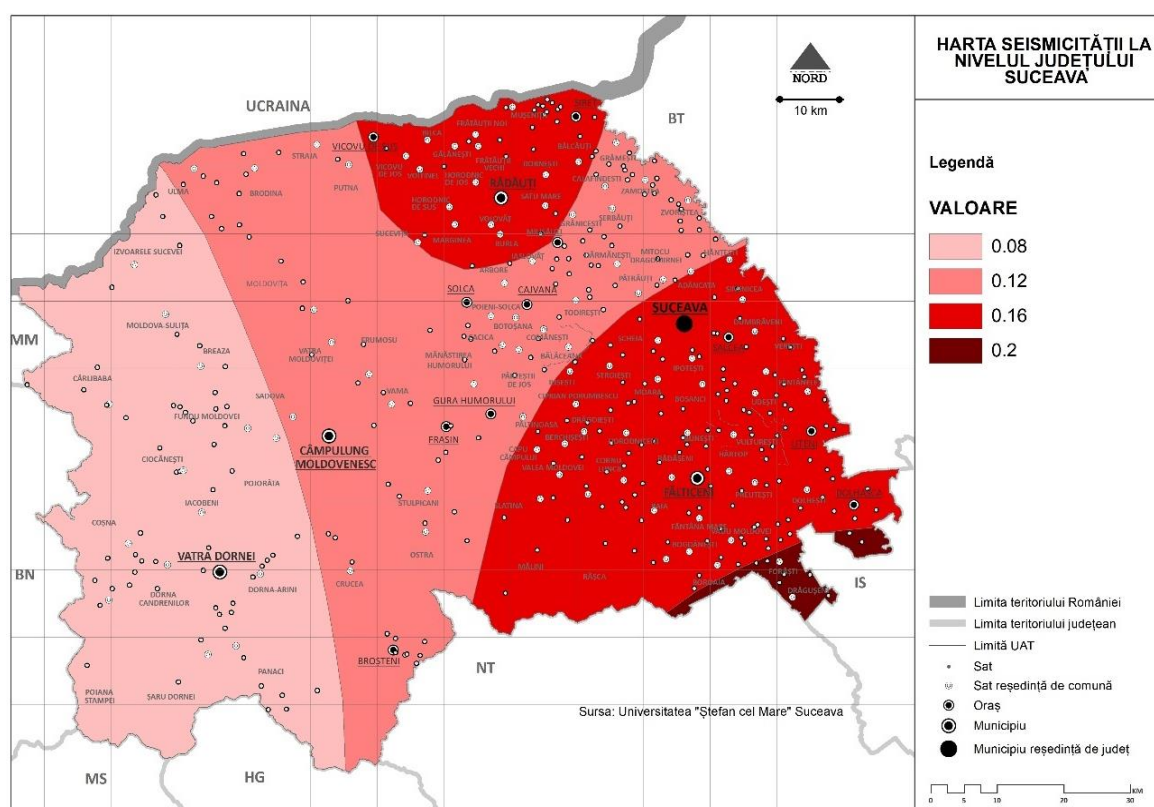

Figura 2-38: Harta seismicității la nivelul județului Suceava

Zonele cu risc scăzut se clasifică conform ISU Suceava, după cum urmează:

Zona extremă de S - SV a județului, care cuprinde localitățile dispuse în raionul de intervenție al Detașamentului de Pompieri Vatra Dornei cu Punctul de lucru Poiana Stampei.

Tabelul 2-52: Zone cu risc scăzut seismic – zona extremă de S-SV a județului

Nr. crt.	Unitatea administrativ - teritorială	Localități aparținătoare
1	Vatra Dornei	Vatra Dornei, Argestru, Roșu, Todireni.
2	Broșteni	Broșteni
3	Cârlibaba	Cârlibaba Nouă, Iedu, Șesuri Țibău, Valea Stânei.
4	Ciocănești	Ciocănești, Botoș.
5	Coșna	Coșna, Podu Coșnei, Românești, Teșna, Valea Bancului.
6	Crucea	Crucea, Chiril, Cojoci, Satu Mare.

Nr. crt.	Unitatea administrativ - teritorială	Localități aparținătoare
7	Dorna Candrenilor	Dorna Candrenilor, Dealu Floreni, Poiana Negrii.
8	Dorna Arini	Dorna Arini, Cozănești, Gheorghiieni, Ortoaia, Rusca Sunători.
9	Iacobeni	Iacobeni, Mestecăniș
10	Panaci	Panaci, Catrinari, Coverca, Drăgoiasa, Glodu, Păltiniș.
11	Poiana Stampei	Poiana Stampei, Căsoi, Dornișoara, Pilugani, Prăleni, Tătaru, Teșna.
12	Șaru Dornei	Neagra Șarului, Șaru Dornei, Gura Haitii, Plaiu Șarului, Sărișor, Sărișoru Mare, Șaru Bucovinei.

Zona centrală și de N-NV a județului, care cuprinde localitățile dispuse în raionul de intervenție al Detașamentului de Pompieri Câmpulung Moldovenesc și al Gărzii de Intervenție Gura Humorului:

Tabelul 2-53: Zone cu risc scăzut seismic – zona centrală și de N-NV a județului

Nr. crt.	Unitatea administrativ - teritorială	Localități aparținătoare
1	Câmpulung Moldovenesc	Câmpulung Moldovenesc
2	Breaza	Breaza, Breaza de Sus, Pârâul Negrei.
3	Frumosu	Frumosu, Deia, Dragoș, Gura Dragoșei, Fundu Frumosu.
4	Fundu Moldovei	Fundu Moldovei, Botuș Botușel Braniștea, Colacu, Delnița, Deluț, Obcina, Plai, Smida Ungurenilor.
5	Izvoarele Sucevei	Izvoarele Sucevei, Bobeica, Brodina
6	Moldova Sulița	Moldova Sulița, Benia, Lucina.
7	Moldovița	Moldovița, Argel, Demacuș, Rașca, Putna Săcrieș.
8	Pojorâta	Pojorâta, Valea Putnei.
9	Sadova	Sadova, Holohosca.
10	Vama	Vama, Molid, Prisaca Dornei, Strâmtura.
11	Vatra Moldoviței	Vatra Moldoviței, Ciumârna, Paltinu, Valea Stânei.
12	Gura Humorului	Gura Humorului, Voroneț.
13	Berchișești	Berchișești, Corlata.
14	Capu Câmpului	Capu Câmpului
15	Frasin	Frasin, Bucșoia, Doroteia, Plutonița, Valea Seacă.
16	Mănăstirea Humorului	Mănăstirea Humorului, Pleșa, Poiana Micului.
17	Ostra	Ostra, Târnicioara, Târnița Băiăsaca.
18	Păltinoasa	Păltinoasa, Capu Codrului.
19	Stulpicani	Stulpicani, Gemenea, Slătioara, Vadu Negrișei, Negrișea.
20	Valea Moldovei	Valea Moldovei, Mironu.

Notă: Fiind un fenomen natural de origine geologică care nu poate fi anticipat, cutremurul de pământ se poate produce în orice zonă al județului.

Potrivit studiilor efectuate în etapele de realizare a PATJ Suceava se poate face aprecierea că, deși județul este ferit de fenomene naturale cauzate de **cutremure**, acest risc nu poate fi neglijat în totalitate. Conform statisticilor făcute de Inspectoratul de Stat în Construcții și a datelor pe care le dețin, pe teritoriul județului nu sunt identificate clădiri care în urma unor expertize tehnice de specialitate să fie încadrate în clasa de risc seismic cu pericol de prăbușire. Cu toate acestea, în cazul unui cutremur de pământ major cu magnitudinea de $M > 7,5$ grade pe scara Richter, în UATB urbane (Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus) pot să apară evenimente majore provocate direct sau indirect, de mișcarea seismică.

2.5.6.4 Alte tipuri de riscuri naturale

Riscurile naturale sunt generate de fenomene meteorologice periculoase care se produc în timpul unui an, în funcție de anotimp.

Potrivit datelor Inspectoratului pentru Situații de Urgență al județului Suceava, în *Schema riscurilor teritoriale 2019* se evidențiază următoarele informații cu privire la:

1) Furtuni și descărcări electrice

Furtunile reprezintă principalele fenomene meteorologice extreme din județul Suceava. Cele din 2002, 2004, 2008, 2009, 2010 și 2011, 2012, 2014, 2018 și 2020 au condus la precipitații abundente și inundații de mare amploare și care au afectat arealul depresionar și montan de pe teritoriul județului Suceava.

2) Valuri de frig și de căldură

Răcirile masive și **valurile de frig** sunt specifice spațiului extracarpatic. Minimele istorice absolute înregistrate în județ sunt: Suceava 31,8°C (20.02.1963), Rădăuți -34,2°C (28.12.1996), Câmpulung Moldovenesc -33,9°C (11.01.1940), Vatra Dornei -36,5°C (13.01.1950) și Cârlibaba -37,2°C (27.01.1954).

Pe fondul încălzirii climei, în ultimii ani, în județul Suceava nu au mai fost înregistrate temperaturi negative extreme.

Valurile de căldură sunt de asemenea specifice spațiului extracarpatic. Maximele istorice înregistrate sunt: Vatra Dornei 36,4°C (18.07.1904), Suceava 38,6°C (17.08.1952), Fălticeni 37,8°C (15.08.1957), Rădăuți 37,7°C (12.05.1958).

Conform informațiilor *Administrației Naționale de Meteorologie* din anul 2020, la stațiile meteorologice din județul Suceava, în ultimii ani nu au mai fost înregistrate valori ale temperaturii de vară mai mari de 35°C. În luna iulie 2019, la stația meteorologică din Rădăuți s-a înregistrat într-o singură zi o temperatură mai mare de 35°C.

3) Îngheț și brumă

În medie, în județul Suceava prima brumă se înregistrează între datele de 15 septembrie - pe culmile montane și 10 octombrie - în zonele sud-estice, iar ultima brumă în prima jumătate a lunii aprilie, în zonele sud-estice, și până la începutul lunii mai, pe culmile montane. Zonele cele mai expuse acestui risc: Gulea - Poienari - Dolheștii Mici, Fetești - Grigorești - Siminicea - Salcea, Horodniceni - Botești - Vornicenii Mici, Călinești - Șerbăuți - Zvoriștea, Negostina - Bălcăuți - Siret, Horodnic - Gălănești - Rădăuți.

4) Secetă și uscăciune

În județul Suceava se pot diferenția secete de iarnă, de primăvară, de vară și de toamnă. Durata și intensitatea secetei, precum și unele fenomene care premerg seceta sau care o însoțesc, îi determină caracterul de calamitate. De exemplu seceta prelungită din anul 2007 a afectat și regiunea de podiș din sud - estul județului.

Conform *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020* și a informațiilor *Oficiului de Studii Pedologice și Agrochimice Suceava*, în anul 2018 nu au fost identificate la nivel de județ terenuri afectate de secetă periodică.

5) Oraje

Orajele (manifestările electrice) au o frecvență destul de mare în zonele montane cât și în cele de podiș ale județului, îndeosebi pe părțile superioare ale versanților expuși dinamicii dominante a maselor de aer. Ariile cele mai expuse riscului acestor fenomene sunt cele intens umanizate, sau din lungul văilor din zona de podiș.

6) Grindină

În județul Suceava grindina este specifică sezonului cald. Căderile de grindină sunt de nivel mediu în aria de podiș și combinat în zona montană (mare pe vârfuri, culmi și versanți expuși advecțiilor, mic în depresiuni și pe culoarele de vale unde efectul de adăpost este mai pronunțat). De remarcat sunt ploile cu caracter torențial din perioada 17-18.07.2016, din zona localității Țibeni, unde grindina a măsurat un diametru de 2 centimetri.

7) Ceață

Ceața urmează cursurile văilor (Siret, Moldova, Suceava, Bistrița) sau străbat zone de depresionare (Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Rădăuți). Deși este previzibilă, ceața creează mari dificultăți navigației aeriene în zona de operare a Aeroportului „Ștefan cel Mare” Suceava, transporturilor rutiere - prin creșterea numărului de accidente și implicit a numărului de victime. În anumite situații se pot produce adevărate catastrofe. Ceața este mai frecventă noaptea și dimineața, toamna și iarna. Zonele de producere a ceții urmăresc de obicei văile cursurilor de apă: Dolhasca, Bogdănești, Lisaura, Salcea, Slobozia, Zvoriștea, Gura Solcii, Siret, Rădăuți, Gura Humorului, Coșna, Berchișești.

8) Chiciură

Chiciura se manifestă mai ales în regiunile montane înalte, dar și în anumite locații din podiș, mai ales în cadrul suprafețelor pomicole. Fenomenul poate produce avarii la magistralele de transport energie electrică datorită îngreunării acestora. Zone unde se produce frecvent chiciura: Gulea - Poienari - Dolheștii Mici, Dolhasca - Siliștea Nouă - Budeni, Dolheștii Mari - Corni, Preutești, Arghira, Huși, Vadu Moldovei, Câmârzani, Dumbrăvița, Spătărești, Leucușeni, Fântâna Mare, Bogdănești, Buda, Slătioara, Păiseni, Sasca Mare, Valea Moldovei, Mironu, Mănăstioara, Vulturești, Plăvălari, Merești, Moara, Ipotești, Vârfu Dealului, Gura Humorului, Păltinoasa, Costâna, Mihoveni, Poieni Solca, Fetești, Sălăgeni, Dărmănești, Gura Solcii, Solca,

Șerbăuți, Bălcăuți, Gălănești, Horodnic, Voitinel, Marginea, Milișăuți, Sucevița, Brodina, Izvoarele Sucevei, Valea Putnei, Satu Mare, Broșteni, Panaci, Iacobeni.

9) Polei

Poleiul este specific așezărilor umane intens circulate, drumurilor europene (ex. E85 Siret - Suceava, Fălticeni-Drăgușeni etc.), drumurilor naționale (ex. DN 17 Suceava - Vatra Dornei, DN 17B Vatra Dornei – Borca (jud. Neamț), DN 17A Siret - Rădăuți - Vatra Moldoviței – Pojorâta etc.). Poleiul afectează în special transporturile rutiere și prin cablu, pomicultura, viticultura etc. În județ, fenomenul se produce, de obicei, în areale Dolhasca, Fântâna Mare, Râșca, Gura Humorului, Ilișești, Suceava, Grănicești, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc, Crucea, Satu Mare, Broșteni, Vatra Dornei, Pojorâta. În sezonul rece al anului, precipitațiile care se înregistrează în județ sunt predominant sub formă de ninsoare. Stratul de zăpadă cumulează, în medie, între 150 și 200 mm, fiind mai gros în arealele înalte din Podișul Sucevei și în cele montane (depresiuni, culmi).

10) Viscol

Viscolul este un fenomen caracteristic iernii, dar el poate să apară și în anotimpurile de tranziție, spre sfârșitul toamnei sau la începutul primăverii.

Viscolul se manifestă între lunile noiembrie și martie, și mai rar în octombrie sau aprilie, iar zonele cele mai afectate sunt cele extracarpătice la care se adaugă vârfurile și pasurile montane (Mestecăniș, Tihuța, Prislop, Ciumârna etc.). Viteza mare a vântului determină spulberarea zăpezii, dezvelirea culturilor, ruperea crengilor, reducerea vizibilității, blocarea căilor de transport rutiere și CF și creșterea numărului de accidente. Riscul se amplifică prin faptul că ambulanțele, autospecialele pompierilor și alte mijloace de intervenție nu pot pătrunde în zonele înzăpezite. În anumite situații viscolele pot produce victime prin instalarea hipotermiei.

Arii afectate în mod frecvent de viscole: Fălticeni - Spătărești - Fântâna Mare, Cornu Luncii - Sasca Mică - Dumbrava, Păltinoasa - Capu Câmpului - Berchișești, Ilișești - Brașca - Stroiști, Suceava - Moara - Liteni, Fântânele - Cotu Dobei - Slobozia, Dumbrăveni - Sălăgeni - Siminicea, Suceava - Șcheia - Mihoveni, Soca - Poieni Solca, Gura Solcii - Iacobești, Siret - Negostina, Gălănești - Voitinel, Vicovu de Sus - Vicovu de Jos - Putna - Straja.

Localități predispușe a fi izolate: com. Grămești - sat Rudești, com. Fîntînele - sat Cotu Dobei (73 gospodarii, 208 locuitori), com. Forăști - satele Ruși (500 locuitori), Tolești (400 locuitori), Viișoara (200 locuitori) și Antoceni (150 locuitori).

11) Incendiile de pădure

Pădurile din județul Suceava, din cauza unor parametri conjuncturali defavorizanți, sunt expuse factorilor de risc declanșatori ai incendiilor, cu evoluție ascendentă în timp. Astfel, situația din ultimii ani arată o creștere a numărului de incendii în zona forestieră, o extindere

în teritoriul județului a locațiilor afectate, precum și a diversificării cauzelor de incendiu și a factorilor conjuncturali favorizanți care concură la inițierea, întreținerea și dezvoltarea acestora în timp și spațiu.

Factorii naturali de risc la incendii de pădure, predominanți în județ sunt: arboretul, clima, presiunea atmosferică și curenții de aer, relieful.

Factorii antropici de risc la incendii de pădure, predominanți în județul Suceava sunt: forma și tipul de proprietate / administrare / exploatare a pădurii, activitatea umană în zona fondului silvic, (rețeaua de drumuri, rețeaua de căi ferate, liniile electrice de medie și înaltă tensiune, activitatea de exploatare a fondului forestier, activitatea turistică, existența sondelor de foraj și exploatare zăcăminte de gaze naturale, amenajările hidrotehnice, construcțiile de cult, profilul psiho-social al populației și starea economică a acesteia.

Potrivit *Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020* și al informațiilor *Gărzii Ferestiere Suceava*, în anul 2020 suprafața parcursă de incendii a fost de circa 5 ha.

12) Avalanșele

Avalanșele sunt procese gravitaționale reprezentate de masele de zăpadă și gheață care alunecă sau se rostogolesc la vale, mărindu-și în aval volumul, greutatea și viteza. Zonele din județ unde există riscuri mari de producere a avalanșelor sunt masivele Călimani și Rarău. Ultimul eveniment de acest gen înregistrat pe teritoriul județului a fost Avalanșa produsă în Munții Călimani, în data de 01.12.2017, în zona Vârfului Pietrosu, soldată cu un deces și o persoană rănită.

2.5.7 Managementul deșeurilor

2.5.7.1 Deșeurile municipale

Potrivit *Raportului de Mediu – Starea factorilor de mediu județ Suceava, pentru anul 2020*, la nivel de județ, volumul deșeurilor generate și colectate în perioada de 2015 – 2019 ca deșeuri municipale au înregistrat o scădere semnificativă, de la 118758 tone în anul 2015, la 124060 tone în anul 2018, deci cu o cantitate de 5302 tone deșeuri mai puțin. În tabelul de mai jos este prezentată situația deșeurilor municipale în intervalul 2015 - 2019:

Tabelul 2-54: Situația deșeurilor municipale din județul Suceava în intervalul 2015 – 2019

Deșeuri municipale	Cantitate deșeuri (tone)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Deșeuri menajere și asimilabile colectate, din care:	98164	97503	102013	105616	113044
a. Deșeuri menajere de la populație, în amestec	81264	78249	82848	86613	87051
b. Deșeuri menajere și asimilabile de la unități economice, comerciale, instituții	13799	14526	13794	14619	16770

Deșeuri municipale	Cantitate deșeuri (tone)				
	2015	2016	2017	2018	2019
c. Deșeuri menajere colectate separat (fără cele din construcții).	3101	4728	5371	4384	9223
Deșeuri din servicii publice	11619	13321	12993	12992	5335
Deșeuri din construcții și demolări	3599	3386	4174	4304	5681
Total deșeuri municipale colectate	113382	114210	119180	122912	124060
Total deșeuri necolectate	5376	5333	2189	959	0
Total deșeuri municipale generate	118758	119543	121369	123871	124060

Datele au fost obținute prin ancheta statistică a deșeurilor efectuată în 2019 de către APM Suceava. Se observă că în anul 2019 operatorii de salubritate au colectat o cantitate mai mare de deșeuri municipale față de anul 2018 cu 1128 tone. De asemenea, se observă că în anul 2019 colectarea deșeurilor municipale de la populație a fost 100%.

Conform estimării operatorilor de salubritate din județul Suceava, compoziția procentuală pe tip de material a deșeurilor menajere și asimilabile colectate este redată în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-55: Compoziția deșeurilor menajere și asimilabile (%) colectate de operatorii de salubritate în anul 2019

MATERIAL	PROCENTAJ (%)
Hârtie/carton	13,99
Sticlă	5,59
Metale	3,05
Materiale plastice	12,49
Biodegradabile	54,53
Lemn	2,25
Altele (textile, inerte, DEEE)	8,1
Total	100%

Tratarea și valorificarea deșeurilor municipale

Cea mai mare parte a deșeurilor municipale colectate este, în continuare, eliminată prin depozitare, determinând pierderi importante de resurse materiale, energie și implicit poluarea factorilor de mediu.

O parte din aceste deficiențe se vor rezolva prin stabilirea operatorilor zonali de salubritate și intrarea în funcțiune a tuturor dotărilor procurate și a facilităților realizate prin proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în Județul Suceava”, astfel încât acest serviciu să devină rentabil și să opereze într-o manieră ecologică, cu accent pe colectarea selectivă și valorificarea deșeurilor reciclabile.

Dezvoltarea unui serviciu de salubritate la standarde europene și atingerea țintelor asumate de România în procesul de aderare nu poate fi realizată fără ca societatea civilă să-și asume rolul responsabil care-i revine în colectarea selectivă a deșeurilor generate direct la sursă, reutilizarea, reciclarea, compostarea, valorificarea energetică a deșeurilor generate și diminuarea la maximum posibil a cantității destinate eliminării.

La sfârșitul anului 2019, în județul Suceava erau operaționale 9 facilități pentru sortarea deșeurilor și 2 stații de transfer, după cum urmează:

- Stație de transfer cu linie de sortare a deșeurilor și presă pentru balotare, aparținând Consiliului Local Gura Humorului, operator SC Diasil Service SRL, realizată prin proiect Phare CES 2004. Linia de sortare a devenit operațională din anul 2009, iar stația de transfer este utilizată din anul 2012;
- Stație de transfer a deșeurilor aparținând Consiliului Local Vatra Dornei, în care se realizează și recuperarea manuală a deșeurilor reciclabile, pusă în funcțiune din anul 2009 operator SC Ecologica Vatra Dornei SRL, realizată prin proiect Phare CES 2004, extins prin SMID;
- Stație de sortare și balotare a deșeurilor aparținând Centrului de Management Integrat al Deșeurilor Moara, pusă în funcțiune din anul 2019;
- Stație de tratare mecanică a deșeurilor aparținând Consiliului Local Rădăuți, pusă în funcțiune din anul 2011;
- Linie de sortare și balotare a deșeurilor aparținând Consiliului Local Siret, care deși a fost finalizată din 2010 a fost dată în exploatare abia în anul 2017;
- Stație de sortare și prese de balotare a deșeurilor reciclabile aparținând SC RITMIC COM SRL Suceava, punct de lucru Ilișești, utilizată din anul 2011;
- Platformă pentru sortarea deșeurilor aparținând SC DIASIL SERVICE SRL Suceava, utilizată din anul 2011;
- Platformă pentru sortarea deșeurilor aparținând SC GO SA Vatra Dornei, utilizată din anul 2012;
- Spațiu pentru sortarea deșeurilor aparținând SC FLORCONSTRUCT SRL Câmpulung Moldovenesc, autorizat în anul 2015;
- Linie de sortare și prese de balotare a deșeurilor reciclabile aparținând SC ROTMAC ECO SRL Marginea, pusă în funcțiune din anul 2019.

Pe lângă aceste amenajări, în vederea reducerii cantităților de deșeuri eliminate s-a recurs și la recuperarea manuală prin sortare a unor cantități suplimentare de deșeuri reciclabile pe două din cele cinci spații de stocare temporară a deșeurilor municipale.

În județul Suceava nu sunt construite facilități pentru compostarea deșeurilor biodegradabile. În localitățile rurale ale județului se practică în mod tradițional compostarea individuală (utilizându-se deșeuri biodegradabile din gospodării în amestec cu gunoiul de grajd).

Prin proiectul “Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în Județul Suceava”, s-au achiziționat 44.000 de containere pentru compostarea individuală pentru gospodăriile din mediul rural și 15 tocătoare pentru compostarea biodeșeurilor din spațiile verzi de pe domeniul public în mediul urban, care au fost distribuite unităților administrativ teritoriale din județul Suceava. Dar aceste dotări sunt insuficiente pentru atingerea obiectivelor asumate prin negocieri, astfel încât Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 942/ 2017, propune pentru județul Suceava realizarea unor investiții noi în acest domeniu.

Eliminarea deșeurilor municipale, realizată exclusiv prin depozitare, continuă să fie una din cele mai dificile probleme în ceea ce privește managementul acestor deșeuri.

Decalajul de timp între sistarea activității depozitelor neconforme și intrarea în funcțiune a celor două depozite zonale de deșeuri Moara și Pojorâta, cauzează această dificultate și a impus adoptarea unor soluții temporare până la rezolvarea problemei (spațiile pentru stocarea temporară a deșeurilor) până în data de 10 iulie 2019 când a intrat în funcțiune depozitul ecologic al CMID Moara.

În perioada ianuarie-iulie 2019, ca și în anii anteriori, deșeurile colectate de serviciile de salubritate au fost stocate temporar în spații special amenajate.

Astfel, până la data de 10 iulie 2019, erau utilizate următoarele spații de stocare temporară:

- SC DIASIL SERVICE SRL – spațiu de stocare temporară din orașul Gura Humorului, -zona Lunca Boilor (lângă depozitul neconform Gura Humorului);
- SC DIASIL SERVICE SRL – spațiu de stocare temporară din com Ipotești;
- MUNICIPIUL FĂLTICENI - Spațiu de stocare temporară din Mun Fălticeni, str. Antilești, fn;
- SC RITMIC COM SRL – spațiu de stocare temporară din extravilanul com Ilișești, nr. Cadastral 1203;
- SC SERVICII COMUNALE SA Rădăuți - spațiu de stocare temporară din mun. Rădăuți, zona Scuntari.

2.5.7.2 Deșeurile industriale

În județul Suceava, activitățile industriale sunt diversificate, reprezentate mai ales prin industria de exploatare și prelucrare a lemnului, industria extractivă, industria alimentară, industria textilă și încălțăminte. Evidența și gestiunea deșeurilor industriale revine în sarcina agenților economici generatori.

Deșeurile de producție sunt gestionate în conformitate cu prevederile autorizațiilor de mediu, care cuprind condițiile de stocare, eliminare și valorificare a acestora cu respectarea cerințelor de protecție a mediului și a sănătății populației.

Generatorii de deșuri industriale gestionează prin mijloace proprii sau prin contracte încheiate cu operatori economici specializați și autorizați conform legii, valorificarea sau eliminarea prin depozitare/incinerare a deșeurilor produse.

Deșeurile de producție nepericuloase și periculoase

Distribuția generării deșeurilor de producție, pe ramuri de activitate economică, așa cum au fost raportate de operatorii economici în chestionarele statistice anuale în perioada 2016 – 2019, a fost redată în tabelele 2-19 și 2-20 de la pct.2.3 subpunctul 2.3.9.

Diferențele cantitative ale deșeurilor periculoase și nepericuloase generate în perioada 2016 - 2019 se datorează atât fluctuației numărului de operatori economici care au raportat, cât și schimbărilor survenite în activitatea de producție a acestora. Se observă o scădere semnificativă a generării de deșuri periculoase provenite din industria extractivă, paralel cu creșterea generării de deșuri nepericuloase în această industrie.

Deșuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)

Deșeurile de echipamente electrice și electronice sunt considerate a fi una din categoriile de deșuri cu cea mai rapidă creștere, astfel încât reglementările în vigoare vizează atât prevenirea generării acestor deșuri cât și creșterea gradului lor de colectare, reutilizare, reciclare și valorificare, prin responsabilizarea producătorului. Colectarea separată, recuperarea, reutilizarea și tratarea lor într-un mod ecologic contribuie la reducerea impactului asupra mediului și utilizarea mai eficientă a resurselor.

La sfârșitul anului 2019 dețineau numere de înregistrare valabile în Registrul Național al Producătorilor și Importatorilor de Echipamente Electrice și Electronice, 23 operatori economici cu sediul social în județul Suceava.

Pentru perioada 2008-2015, trebuia realizată o țintă de colectare la nivel național de cel puțin 4 kg deșeu/locuitor/an. Cu toate eforturile întreprinse de autorități și operatorii economici responsabili, acest obiectiv nu a fost atins.

Începând cu anul 2016, ținta de colectare se calculează ca raport procentual între masa totală a DEEE colectate în anul respectiv și masa medie a cantității totale de EEE introduse pe piață în cei trei ani precedenți și este responsabilitatea operatorilor economici care introduc pe piața națională echipamente electrice și electronice. Producătorii de EEE trebuie să îndeplinească următoarele ținte de colectare, raportate la cantitatea de EEE introdusă pe piață:

- Pentru anul 2016 – peste 40%;
- Pentru perioada 2017- 2020 - 45%;
- Începând cu anul 2021 - 65%.

Deșuri de ambalaje

În municipiile și orașele județului Suceava, operează societăți specializate în colectarea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor de ambalaje.

La nivelul localităților rurale colectarea deșeurilor se face fie prin servicii de salubritate proprii administrațiilor publice locale, fie prin delegarea responsabilităților de gestionare a deșeurilor către firme specializate. Se constată însă, că există multe localități rurale care nu au implementat obligativitatea colectării selective a deșeurilor, fapt pentru care nu se colectează deseuri de ambalaje.

Cu toate că în municipiile județului Suceava s-au amenajat spații pentru colectarea selectivă a deșeurilor pe tipuri de deșeuri, colectarea selectivă nu se realizează corespunzător, fie datorită populației care nu respectă modul de abandonare a deșeurilor în pubelele corespunzătoare tipului de deșeu, fie a operatorului economic care de la punctul de colectare, transportă deșeurile în amestec.

Vehicule scoase din uz

În județul Suceava operează 53 agenți economici autorizați pentru colectare și/sau tratare vehicule scoase din uz (VSU). Situația vehiculelor scoase din uz în județul Suceava în perioada 2010 – 2018 a fost redată în tabelul 2-22 de la pct.2.3 subpunctul 2.3.9.

2.5.8 Starea patrimoniului cultural

Analizele efectuate în etapele anterioare ale PATJ conturează un diagnostic general al Județului Suceava și evidențiază punctele tari și punctele slabe ale dezvoltării acestuia.

Punctele tari ale dezvoltării județului sunt prezentate pe capitolele domeniului studiat, după cum urmează:

- Protecția și valorificarea patrimoniului natural: existența unui patrimoniu natural exceptional (munți înalți, munți joși, dealuri, podișuri, râuri de munte și de podiș); existența unor păduri masive de rășinoase și foioase (3 păduri virgine sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO); existența unor ape minerale cu calități terapeutice; existența unor zăcăminte; activități științifice importante (Câmpulung Moldovenesc); valorificare prin folosirea apelor minerale, turism, sport, vânătoare, pescuit, minerit.
- Protecția și valorificarea peisajului: în momentul de față activitatea organizată nu există.
- Protecția și valorificarea monumentelor istorice: existența unui patrimoniu exceptional din perioada Evului Mediu (8 biserici sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO); existența multor biserici din lemn; cercetări arheologice de mare importanță pentru istoria medievală; executarea restaurărilor de monumente istorice de mare valoare științifică (biserici pictate, mănăstiri, biserici de lemn); notorietatea internațională a monumentelor și valorificarea turistică permanentă a acestora.
- Protecția și valorificarea patrimoniului material și imaterial: acțiuni remarcabile de organizare a muzeelor orășenești, bisericesti și sătești, a unor case memoriale;

- existența la Suceava a scaunului arhiepiscopal; construirea unor biserici ortodoxe după anul 1990 și înființarea unor mănăstiri; existența Basilicii Minor romano-catolice de la Cacica; realizarea Ghidurilor de construire în zonele etnografice (OAR) pentru întregul teritoriu al județului; organizarea de festivaluri literare și folclorice; multiculturalitatea populației, participarea acesteia la procesiuni și sărbători religioase ale mai multor religii; apariția unor monografii, articole și lucrări științifice importante.
- Rețeaua de localități a județului: creșterea generală a populației județului în 23 ani cu cca. 6%; creșterea generală a populației din localitățile rurale situate în arealele de podiș și de dealuri; existența unui număr mare de localități, dintre care 16 localități urbane; existența a 3 sisteme de localități urbane care cuprind majoritatea orașelor județului; situarea Municipiului Suceava între cele 10 Capitale secundare – Capitale culturale și turistice ale țării; elaborarea unor strategii în diferite domenii; existența documentațiilor PUG pentru toate UAT; elaborarea PATJ actualizat (în curs de realizare).

Punctele slabe ale dezvoltării reprezintă abaterile de la situația normală:

- Protecția și valorificarea patrimoniului natural: fragmentarea reliefului, care conduce la comunicații dificile; clima aspră din partea muntoasă a județului; slaba susținere a statului pentru agricultura ecologică, practică în gospodăriile țărănești; existența multor acțiuni umane care dăunează mediului natural și pădurilor; măsurile slabe îndreptate către protecția zonelor naturale și a cursurilor de apă; ritmul lent al acțiunilor pentru valorificarea în continuare a apelor minerale cu calități terapeutice; absența măsurilor de protecție a păsărilor migratoare; necorelarea documentațiilor de urbanism cu Planurile de Administrare a Zonelor Naturale Protejate și cu Amenajamentele Silvice;
- Protecția și valorificarea peisajului: absența preocupării statului român pentru protecția și valorificarea peisajului și inexistența măsurilor îndreptate către aceste scopuri; absența studiilor de impact asupra peisajului în cazurile marilor investiții din fonduri publice sau private; absența peisagisticii din documentațiile de urbanism pentru localități și din documentațiile pentru investiții majore;
- Protecția și valorificarea monumentelor istorice: cercetări arheologice întrerupte din cauza lipsei fondurilor de susținere; fonduri mici pentru restaurarea monumentelor istorice care nu au fost încă restaurate; absența activității continue de restaurare a monumentelor din lemn; absența din Lista Patrimoniului Mondial a 2 biserici cu picturi exterioare executate în prima jumătate a sec. XV (Râșca, Bălinești); prezența redusă în Lista Monumentelor Istorice a monumentelor executate în sec. XIX și XX; carențele documentațiilor de urbanism în zonele de protecție a MLPM și a celorlalte monumente istorice; activitatea slabă de monitorizare a MLPM;
- Protecția și valorificarea patrimoniului material și imaterial: fonduri publice mici pentru păstrarea memoriei locale; lipsa de sprijin pentru practicanții ocupațiilor tradiționale cu puternic conținut patrimonial; lipsa de colaborare între autoritățile administrației publice și autoritățile cultelor din județ, în condițiile multiculturalității

populației; folosirea târgurilor și festivalurilor pentru comerțul cu mărfuri ieftine și pentru manifestări folclorice de calitate slabă; poluarea MLPM, prin vizitare intensivă și prin comerț cu mărfuri de proastă calitate;

- Rețeaua de localități a județului: diminuarea populației rurale în arealele montane și părăsirea unor localități; starea rea a drumurilor spre satele izolate; existența numai în orașe a infrastructurilor administrative, școlare, medicale ș.a.; absența în sate a infrastructurii de comunicație prin internet; lipsa măsurilor care facilitează creșterea animalelor domestice și circulația atelajelor cu animale domestice; lipsa asistenței sociale pentru vârstnici în satele județului; dificultățile administrative întâmpinate la construire în sate, pricinuite de documentațiile de urbanism care cuprind măsuri care imită măsurile pentru orașe; absența documentelor cadastrale pentru gospodăriile țărănești.

2.5.9 Mediul urban

2.5.9.1 Calitatea aerului din aglomerările urbane și efectele asupra sănătății

Rezultatele monitorizării calității aerului în anul 2020 în stațiile din județul Suceava au arătat că nu au fost depășite valorile limită sau țintă reglementate de Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, indiferent de perioada lor de mediere, la niciun poluant monitorizat în cele 4 stații de monitorizare din județul Suceava, deși au existat unele zile cu depășiri ale acestor valori, după cum urmează:

- La ozon, valoarea țintă pentru protecția sănătății umane este de $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a nu se depăși de mai mult de 25 de ori într-un an calendaristic, mediat pe 3 ani. În anul 2020 s-au înregistrat două valori la stația SV2 de tip industrial și o valoare la stația SV1 de fond urban din municipiul Suceava care au depășit ușor valoarea țintă.

La stația SV1, singura din cele trei stații de monitorizare unde sunt disponibile serii complete și consecutive de date anuale pe ultimii 3 ani, media pe ultimii 3 ani a numărului de depășiri este sub 1 (s-a înregistrat doar câte o depășire în 2018 și 2019), nesemnificativ față de numărul maxim admis de 25 de valori/an calendaristic, mediat pe 3 ani.

- La pulberile în suspensie PM_{10} valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane este de $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a nu se depăși de peste 35 de ori într-un an calendaristic. În anul 2020 în toate stațiile de monitorizare s-au înregistrat unele depășiri ale valorii limită zilnice de $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, fără a fi însă depășit numărul maxim admis, de 35 de depășiri/an. La stația SV2 s-a atins însă numărul maxim admis, de 35 depășiri/an, pentru al doilea an consecutiv.

Prin urmare, conform datelor prezentate în *Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020*, pentru indicatorul Ozon (O_3) s-a demonstrat că în anul 2020 populația din municipiul Suceava și orașul Siret nu a fost expusă la concentrații de poluanți atmosferici mai

mari decât valorile limită admise pentru sănătatea umană (măsurate la stațiile SV1, SV2 și SV3) așa cum sunt prevăzute în Legea nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Conform aceleiași legislații, pentru indicatorul PM₁₀, municipiul Suceava a fost încadrat în **regimul I de gestionare** întrucât în anii 2018 și 2019 la stația SV2 de tip industrial s-au înregistrat depășiri ale valorii limită zilnice, iar numărul maxim al depășirilor pe un an calendaristic a fost atins. Celelalte localități sucevene au fost încadrate **regimului II de gestionare** la toți indicatorii, întrucât nivelul poluanților au avut valori sub limita maximă admisă de Legea nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

2.5.9.2 Poluarea fonică și efectele asupra sănătății și calității vieții

În județul Suceava nu există aglomerări urbane cu peste 250000 locuitori, municipiul Suceava, reședința județului, fiind cel mai mare oraș, cu o populație de 124896 locuitori la 1 iulie 2020 (date provizorii), conform Anuarului statistic al județului Suceava pe anul 2020.

Conform Anexei 7 la Legea nr. 121 din 3 iulie 2019 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant, municipiul Suceava nu face parte nici dintre aglomerările pentru care trebuie realizate hărțile strategice de zgomot și planurile de acțiune aferente potrivit prevederilor acestei legi, nefiind inclus în tabelul 1 cu aglomerările identificate cu o populație de peste 100.000 locuitori, sursa datelor statistice utilizate la selectarea acestor aglomerări fiind Institutul Național de Statistică (anul 2017).

Laboratorul APM Suceava monitorizează nivelul de zgomot exterior în principalele localități urbane ale județului, în zone care pot prezenta riscuri de expunere a populației la niveluri crescute de zgomot exterior, măsurând în principal zgomotul provenit din traficul rutier, dar și zgomotul din interiorul parcurilor, în raport cu limitele admisibile stabilite de SR 10009/2017 „Acustică. Limite admisibile ale nivelului de zgomot din mediul ambiant”.

În anul 2020, laboratorul APM Suceava a efectuat măsurători ale nivelului de zgomot exterior în cele 28 de puncte de monitorizare din localitățile: Suceava (10 puncte), Fălticeni (2 puncte), Siret (2 puncte), Rădăuți (5 puncte), Vatra Dornei (3 puncte), Gura Humorului (3 puncte) și Câmpulung Moldovenesc (3 puncte), cu frecvență trimestrială. Rezultatele monitorizării sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-56: Frecvența depășirii limitelor admisibile pentru nivelul de zgomot urban în județul Suceava, anul 2020, pe tipuri de zone/spații funcționale monitorizate

Tip de zonă/dotare funcțională monitorizată	Limită admisibilă L _{Aeq} , dB (A)	Limită admisibilă L _{Aeq} , dB (B)	Număr de puncte de monitorizare	Număr total de măsurători	Număr depășiri L _{Aeq} , dB (A)	Frecvența depășirii LA, L _{Aeq} , dB (A) %	Frecvența depășirii LA, L _{Aeq} , dB (A) %
Străzi de categorie tehnică II, de legătură	70	80	8	32	16	50,0	0
Străzi de categorie	65	75	13	52	44	84,6	9,6

Tip de zonă/dotare funcțională monitorizată	Limită admisibilă L_{Aeq} , dB (A)	Limită admisibilă L_{Aeq} , dB (B)	Număr de puncte de monitorizare	Număr total de măsurători	Număr depășiri L_{Aeq} , dB (A)	Frecvența depășirii L_A , L_{Aeq} , dB (A) %	Frecvența depășirii L_A , L_{Aeq} , dB (A) %
tehnică III, de colectare							
Parcuri – în interior zonă, indiferent de locul de producere a zgomotului	60		6	24	1	4,2	
Parcaje auto – la limita zonei funcționale	70		1	4	0	0	
TOTAL JUDEȚ			28	112	61	55,5%	5,59%

În anul 2020, s-au înregistrat depășiri ale limitelor admisibile conform SR 10009/2017, pentru zgomotul continuu echivalent ponderat A, L_{AeqT} , la 80,8% din numărul total de măsurători efectuate pe străzile de categorie tehnică III, de colectare și respectiv la 55,5% din măsurătorile efectuate pe străzi de categorie tehnică II, de legătură. La celălalt parametru normat doar pentru străzi, zgomotul ponderat în frecvență A și ponderat în timp F, depășit în 5,59% din timpul T, $LAF10T$, nu s-a înregistrat nicio depășire, indiferent de categoria de stradă monitorizată. În general, depășirile sunt relativ mici în raport cu incertitudinea extinsă a măsurătorilor.

Potrivit informațiilor din Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020, la nivel județ au fost depuse la APM Suceava un număr de 12 sesizări din partea cetățenilor suceveni. Dintre acestea, 5 au fost rezolvate, 4 au fost redirecționate spre Direcția de Sănătate Publică Suceava, 2 către Garda Națională de Mediu – CJ Suceava și 1 către GNM-CJ Suceava și DSP Suceava.

Cele mai multe sesizări au vizat zgomotul produs de atelierele de debitare a lemnului și funcționarea gaterelor (7 reclamații), zgomotul provenit de la fermele de creștere a animalelor (2 reclamații) și câte o reclamație pentru zgomotul provenit de la alte obiective.

2.5.9.3 Calitatea apei potabile și efectele asupra sănătății

Monitorizarea calității apei potabile se efectuează atât de către Direcțiile de Sănătate Publică județene, prin monitorizarea de audit, cât și de către producătorii/distribuitorii de apă potabilă care efectuează monitorizarea operațională, conform prevederilor Legii calității apei potabile nr. 458/2002(R1) și a HGR nr. 974/2004 cu modificările și completările ulterioare.

Calitatea chimică și bacteriologică a apei potabile la nivelul județului Suceava în anul 2020, a fost monitorizată de către Direcția de Sănătate Publică Județeană Suceava, în cadrul

monitorizării de audit, prin prelevarea, pentru determinări chimice și microbiologice, a 2819 probe de apă din rețelele de distribuție și la ieșirea din stațiile de tratare.

Din numărul total de probe de apă potabilă analizate, 6,44% au fost neconforme din punct de vedere chimic iar 4,47% din punct de vedere biologic, la următorii parametri:

- Chimici: nitrați, turbiditate, cloruri, clor rezidual liber (depășiri sau lipsa clorului rezidual liber în apa analizată, la aprox. 98% din probele chimice analizate și găsite necorespunzătoare);
- Microbiologici: Escherichia coli, enterococi, bacterii coliforme, număr total de germeni (NTG) la 22°C și la 37°C.

În urma înregistrării probelor neconforme, DSP Suceava a înștiințat primăriile și societățile în administrarea cărora sunt sistemele centralizate de alimentare cu apă potabilă depistate ca livrând apă ce nu corespunde din punct de vedere chimic și microbiologic, pentru a fi luate măsurile ce se impun pentru potabilizarea apei.

Calitatea apei din fântâni a fost monitorizată în anul 2020 prin prelevarea a 100 de probe de apă din fântânile publice indicate de primăriile locale din județul Suceava, pentru determinări chimice și microbiologice.

Probele de ape din fântânile publice, găsite necorespunzătoare în anul 2020, au reprezentat:

- 20% din numărul total de probe prelevate pentru determinări de parametri chimici;
- 88% din numărul total de probe prelevate pentru determinări microbiologice.

În urma înregistrării probelor neconforme, DSP Suceava a înștiințat primăriile în administrarea cărora sunt fântânile publice depistate ca având apă ce nu corespunde din punct de vedere chimic și microbiologic, pentru a fi luate măsurile ce se impun pentru potabilizarea apei, prin curățarea și dezinfecția apei.

Primăriile au obligația de a informa populația privind potabilitatea apei din fântânile publice, prin aplicarea la loc vizibil de afișe cu mențiunea „apa este bună de băut” sau „apa nu este bună de băut” sau „apa nu este bună de folosit pentru sugari și copiii mici”, după caz.

Apa potabilă, mai ales cea din surse subterane (fântâni), poate fi cu ușurință contaminată chimic sau biologic, putând constitui astfel un important factor de îmbolnăvire.

Un indicator important al contaminării chimice cu nitrați a surselor de apă potabilă (fântâni publice sau individuale), îl constituie numărul de cazuri de methemoglobinemie acută infantilă.

Poluarea cu nitrați a surselor de apă potabilă (subterane sau de suprafață), apare ca o consecință a administrării în exces de îngrășăminte chimice cu azot sau de îngrășăminte

naturale pe sol, dar și a depozitării neconforme a deșeurilor, dejecțiilor pe sol, a evacuării de ape uzate menajere neepurate sau insuficient epurate.

În cursul anului 2020, în județul Suceava nu au fost înregistrate cazuri de methemoglobinemie acută infantilă generată de apa de fântână.

Potrivit informațiilor pentru anul 2020 din partea Direcției de Sănătate Publică Suceava, calitatea apei de băut influențează numărul bolilor hidrice infecțioase și parazitare, ca urmare a contaminării biologice. Astfel, numărul cazurilor de spitalizare reflectă starea de sănătate a locuitorilor, influențată de calitatea apei de băut.

În tabelul de mai jos este redată evoluția cazurilor de boli infecțioase de natură hidrică înregistrate de DSP Suceava în intervalul anilor 2016 – 2020.

Tabelul 2-57: Evoluția bolilor infecțioase de natură hidrică din județul Suceava în intervalul 2016 – 2020

Afecțiunea medicală	Anul				
	2016	2017	2018	2019	2020
Boli diareice acute	2312	2284	1769	2069	939
Hepatită virală A	55	5	26	12	28
Dizenterie	0	0	0	0	0
Tuberculoză	176	190	317	163	169
Total afecțiuni	2543	2479	2112	2244	1136

Sursa: DSP Suceava 2020, Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020

Se observă (pentru perioada analizată) că este o tendință de scădere/limitare a numărului de îmbolnăviri datorită calității apei de băut (boli hidrice). Comparativ cu anul 2020 când au fost înregistrate 1136 cazuri/afecțiuni, în anul 2016 numărul îmbolnăvirilor era cu 1407 mai mare. De asemenea, se observă că din anul 2016 nu s-au mai înregistrat cazuri de dizenterie în județul Suceava.

2.5.9.4 Spațiile verzi și efectele asupra sănătății și calității vieții

Așezările urbane pot fi considerate sisteme ecologice complexe. Ele prezintă o interacțiune foarte puternică cu mediul. Statul recunoaște dreptul fiecărei persoane fizice la un mediu sănătos, accesul pentru turism și agrement/recreere în spațiile verzi proprietate publică, dreptul de a contribui la amenajarea spațiilor verzi, la crearea aliniamentelor de arbori și arbuști, în condițiile respectării prevederilor legale în vigoare. În județul Suceava nu există aglomerari urbane.

Conform OUG nr.195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura din terenul intravilan, până la data de 31 decembrie 2013, o suprafață de spațiu verde de minimum 26 mp/locuitor. Potrivit Legii nr.24 din 15 ianuarie 2007 (R1) privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților cu modificările și completările ulterioare, autoritățile administrației publice locale au obligația de a pune la dispoziția

publicului *Registrul local al spațiilor verzi* (actualizat permanent în urma modificărilor intervenite).

Spațiile verzi oferă locuitorilor aglomerărilor urbane sursa de sănătate și relaxare care susține protecția mediului și conservarea biodiversității. Studii făcute demonstrează că una dintre căile importante, atât pentru protejarea mediului, cât și pentru crearea unui cadru ambiental sănătos și placut oamenilor care locuiesc în zonele urbane, este dezvoltarea spațiilor verzi.

Principalele funcții ale spațiilor verzi în zonele urbane, conform diferitelor studii făcute de-a lungul timpului sunt:

- Funcția sanitară – influențează pozitiv starea generală a organismului; ajută la reducerea valorilor de temperatură în zilele călduroase de vară; micșorează viteza de deplasare a aerului (protecție împotriva vântului); producerea oxigenului și consumarea bioxidului de carbon; îmbunătățirea evidentă a compoziției aerului, ceea ce duce la menținerea vieții în stare optimă;
- Funcția recreativă – influențează pozitiv starea de sănătate fizică și psihică a oamenilor; crează cadrul adecvat practicării sportului, turismului și a altor îndeletniciri recreative;
- Funcția decorativă – spațiile verzi imprimă acestuia o deosebită valoare decorativă, apreciată prin satisfacția ce o realizează omul față de vegetație; dă impresia unui lucru bine organizat și aerisit.

În tabelul de mai jos este prezentată evoluția spațiilor verzi pe locuitor în mediul urban din județul Suceava, în perioada 2014 – 2019. Datele statistice folosite aparțin INSSE și au fost accesate de pe site-ul instituției la elaborarea *Raportului privind starea mediului în județul Suceava pentru anul 2020*.

Tabelul 2-58: Evoluția spațiilor verzi din județul Suceava în intervalul 2014 – 2019

Parametrul	U/M	Anul					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Suprafețele spațiilor verzi	m ²	5230000	5520000	5520000	6220000	5470000	5490000
Populația din mediul urban	loc.	259185	258487	257289	256047	255800	254101
Indicator m²/loc		20,18	21,36	21,45	24,29	21,38	21,61

Sursa: Raportul privind starea mediului în județul Suceava, în anul 2020

Din interpretarea tabelului de mai sus rezultă că în anul 2017, suprafața spațiilor verzi destinată unui locuitor a avut valoarea cea mai mare (24,29 m²/loc), fiind însă sub minimul prevăzut prin lege de 26 m²/loc. Cu excepția anului 2014, se observă că suprafața spațiilor verzi pentru un locuitor a avut, în general, o valoare ușor peste 21 mp pentru anii 2015, 2016, 2018 și 2019.

2.5.10 Aspecte privind utilizarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase

Poluanții Organici Persistenți (POP) reprezintă o categorie de substanțe chimice foarte stabile, care, datorită proprietăților toxice rezistente la degradare, se acumulează în organisme vii, se pot acumula în lanțurile trofice biologice, astfel că prezintă un grad ridicat de risc pentru sănătatea umană și pentru mediu.

Caracteristicile POP sunt date de faptul că se transportă pe calea aerului și a apei, se depun departe de locul de emisie și se acumulează în ecosisteme acvatice și terestre, prezentând un risc transfrontier de poluare.

Efectele POP asupra sănătății omului sunt deosebit de grave: afectează sistemul imunitar, majoritatea sunt cancerigene, influențează negativ graviditatea, afectează ficatul, tiroida, rinichii și multe altele. Un aspect unic al POP este că acestea pătrund în lanțul trofic, având posibilitatea de a trece de la mamă la copil prin placentă și laptele matern.

La nivel european, activitățile generatoare de POP au fost legiferate prin Regulamentul 850/2004/CE, transpusă în legislația românească prin Legea 261/2004, adoptată la Stockholm la 22 mai 2001. Lista care cuprinde cele 12 substanțe considerate POPs, vizând controlul și eliminarea, grupate pe ramuri generatoare, sunt:

- Subproduse: derivați policlorurați ai dibenzo p-dioxinelor și dibenzofuranilor (PCDD/PCDF);
- Pesticide: (Aldrin, Clordan, Dieldrin, Endrin, Heptaclor, Mirex, Toxafen, DDT);
- Industriale: Bifenili policlorurați (PCB) și hexaclorbenzen (HCB).

Emisiile neintenționate de poluanți organici persistenti (POPs) provin din:

- Activități de ardere și incinerare a deșeurilor municipale, deșeurilor periculoase spitalicești, nămolurilor din stațiile de epurare eliminate în incineratoare, deșeurile periculoase eliminate în cuptoare de ciment, arderea deschisă a deșeurilor inclusiv a depozitelor de deșeuri municipale, crematorii, incinerarea carcaselor de animale, instalații de ardere a lemnului și combustibililor de tip biomasă, surse rezidențiale de combustie, cazane utilitare și industriale cu combustibili fosili;
- Industria metalurgică: în unitățile unde au loc procese termice;
- Industria chimică, petrochimică: producerea clorfenolilor și cloranilului, vopsirea (cu cloranil) și finisarea (cu extracție alcalină) a textilelor și pieilor, rafinarea uleiurilor uzate.

Din analiza efectuată la nivelul județului Suceava, pentru anii 2019 și 2020, privind emisiile anuale de Poluanți Organici Persistenți, a rezultat că ramura economică cel mai puternic

poluatoare este sectorul energetic urmat de sectorul deșeurilor, transporturi, procese industriale și agricultură.

I. În anul 2019, **sectorul energetic** aferent județului Suceava a contribuit semnificativ la emisiile anuale de POP, astfel:

- 99,98 % din totalul emisiilor anuale de PAH,
- 99,80 % din emisiile de dioxine PCDD și furani PCDF,
- 72,8 % din emisiile de bifenili policlorurați PCB,
- 54,4% din emisiile de hexaclorobenzen HCB.

Pentru același an, *sectorul deșeurilor* a contribuit cu:

- 45,6% din emisiile de hexaclorobenzen HCB,
- 27,2 % din emisiile de bifenili policlorurați PCB.

Sectorul energetic este reprezentat de ramurile și subramurile emițătoare de poluanți cu efect de acidifiere, precum: producției de energie electrică și termică, arderi în: industrii, sectorul rezidențial, sectorul comercial, sectorul nerutiere și alte motoare staționare și distribuia pentru exploatarea gazelor naturale.

La nivel de județ Suceava au fost emiși în atmosferă următorii poluanți și noxe proveniți de la sectorul energetic:

- Subsectorul **Arderi din sectorul rezidențial** este cel mai mare emițător de emisii:
 - **Poluanți acidifianți** cu următoarele procente pentru substanțele nocive: SOx – 53,2 % (oxizi de sulf), NOx - 38,7% (oxizi de azot), NH₃ – 88 % (amoniac),
 - **Precursori ai ozonului:** NMVOC (gruparea hidrocarburilor aromatice) – 98,4 %, CO (monoxidul de carbon) – 96,7% NOx – 38,7 %,
 - **Particule primare și precursori secundari de particule:** emisii de pulberi în suspensie PM₁₀ și PM_{2,5} (99,1 %) rezultate de la utilizarea lemnului drept combustibil,
 - **Metale grele:** cadmiu Cd – 95,1%, mercur Hg – 46,4 %, plumb Pb – 92,5%,
 - **POPs (poluanți organici persistenti):** PAH – 96,9%, PCDD/PCDF – 94%, HCB – 55,5%
- Alte subserctoare:
 - **Arderi în industrii:** SOx – 31,5%, NOx – 30,8 %, NH₃ – 10,8 %.
 - **Producția de energie electrică și termică:** PCB – 50,9% .

II. Sectorul industriei

Cu privire la **emisiile de substanțe acidifiante**, la nivelul anului 2019, acest sector nu a emis în atmosferă noxe precum NO_x, SO_x, NH₃, acestea provenind numai din activitățile de *Arderi din industrie* și nu din procesele industriale propriu-zise.

Această situație este similară și pentru **emisiile de precursori ai ozonului**, iar la nivelul anului 2019 s-au emis în atmosferă doar NMVOC (Compuși organici volatili non-metalici) provenite din *Arderile din industrie*. Din totalul emisiilor, 75,5% au provenit din subsectorul de *Procesare a lemnului* și subsectorul *Utilizare solvenți și alte produse pe bază de solvenți* (15,9%).

Emisiile de particule primare și precursori secundari de particule în suspensie, generate de subsectoarele de activitate sucevene în anul 2019 : asfaltare drumuri, construcții și demolări, industria alimentară și băuturi, procesare lemn, extracție la suprafață (carieră) sunt:

- Subsectorul *Procesarea lemnului*- 34,4%,
- Subsectorul *Construcții și demolări* – 32,6%.

Emisiile de metale grele Pb, Cd, Hg, au fost generate în cantități mici (0,88 kg Pb și 0,036 kg Cd) în procesul de **fabricare a sticlei**.

Emisiile de POPs la nivel de județ, pentru anul 2019, au rezultat doar din activitățile subsectorului *Arderi din industrie* și nu din procesele industriale propriu-zise.

III. Sectorul Transporturi

Pentru acest sector, datele sunt la nivelul anului 2020. Astfel, cea mai mare pondere din totalul **emisiilor de substanțe acidifiante** a avut-o NO_x provenit de la autovehiculele grele și autobuze (54,4%) și amoniacul (NH₃) provenit de la autoturisme (87,6%).

Emisiile de precursori ai ozonului, în anul 2020 au provenit de la autoturisme (67,5% din emisiile de CO și 63,5% din emisiile de NMVOC), autovehicule grele, inclusiv autobuze (54,5% din emisiile totale de NO_x provenite din transporturi.)

Emisiile de particule primare și precursori secundari de particule în suspensie au provenit de la autovehiculele grele, inclusiv autobuze (45,0% din emisiile de PM_{2,5} și 45,7% din PM₁₀), urmate de autoturisme (31,8% din PM_{2,5} și 33,4% din PM₁₀) și de autoutilitare.

Emisiile de metale grele au provenit de la autovehiculele grele, inclusiv autobuze (Pb – 48,2% și Cd – 41%), urmate de autoturisme (Pb – 39,4% și Cd – 44,5%).

IV. Agricultura

Datele disponibile sunt pentru anul 2019, astfel **emisiile de substanțe acidifiante** au provenit (în ordinea importanței) din următoarele activități:

- NO/NO₂ Aplicarea de îngrășăminte sintetice cu azot (81,5%),

- NH₃ (47,4%) au provenit din aplicarea dejecțiilor pe sol.

Emisiile de precursori ai ozonului au provenit din:

- NO/NO₂ Aplicarea de îngrășăminte sintetice cu azot (81,5%),
- Emisiile de NMVOC:
 - o Creșterea vacilor de lapte (53,9%)
 - o Creșterea altor bovine (19,4%)

Emisiile de particule primare și precursori secundari de particule în suspensie au provenit în cea mai mare parte din operațiile agricole (PM₁₀ generate de agricultură cu 72,6%) și creșterea vacilor de lapte (PM_{2,5} cu 51,4%).

Situația centralizată privind poluarea aerului înconjurător prin emisiile principalilor poluanți atmosferici este redată în tabelul de mai jos.

Tabelul 2-59: Situația centralizată a emisiilor principalilor poluatori atmosferici, 2019 – 2020, în județul Suceava

Emisii	Activitatea economică																								
	Energia Anul 2019*)					Industria Anul 2019							Transporturi Anul 2020					Agricultura Anul 2019							
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6		
Emisii de substanțe acidifiante		x			x	x								x		x				x	x	x			
Emisii de precursori ai ozonului					x	x		x		x				x		x				x			x	x	
Emisii de particule primare și precursori secundari de particule					x					x	x			x	x	x							x		x
Emisii de metale grele					x								x	x		x									
Emisii de poluanți organici persistenti	x	x			x	x	x																		
Total	1	2	0	0	5	3	1	1	0	2	1	1	4	1	4	0	0	2	1	1	2	1	1	1	

Notă: *) date disponibile sunt din anul 2019 sau 2020

Sectorul Energie: 1) Producție energie electrică și termică, 2) Arderi în industrii, 3) Nerutiere și alte motoare staționare, 4) Arderi în sectorul comercial, 5) Arderi în sectorul rezidențial.

Sectorul Industrial: 1) Asfaltare drumuri/Arderi în industrie, 2) Alte procese din industria chimică, 3) Utilizare solvenți și alte produse pe bază de solvenți, 4) Industria alimentară și băuturi, 5) Procesare lemn, 6) Construcții și demolări, 7) Extracție la suprafață (carieră).

Sectorul Transporturi: 1) Autoturisme, 2) Autoutilitare, 3) Autovehicule grele, inclusiv autobuze, 4) Motorete și motocicletate, 5) Transport feroviar.

Agricultura: 1) Aplicarea îngrășămintelor sintetice cu azot, 2) Emisii de amoniac NH₃, 3) Dejecții pe sol, 4) Creșterea vacilor de lapte, 5) Creșterea altor bovine, 6) Alte operații agricole.

Din interpretare se observă că, în județul Suceava, emisiile atmosferice generate de **sectorul energetic** (arderii în sectorul rezidențial), **sectorul transporturi** (autoturisme și autovehicule grele, inclusiv autobuze) și **sectorul industriei** (arderii din industrie) sunt sursele cele mai poluante pentru atmosferă cu substanțe nocive cunoscute ca emisiile de poluanți organici persistenti (POP).

2.6 Evoluția stării mediului în situația neimplementării PATJ Suceava

Analiza stării mediului în condițiile neimplementării planului reprezintă o cerință atât a Directivei 2001/42/CE Directiva privind evaluarea strategică de mediu (SEA1 - art. 5 și anexa I-b) cât și a Hotărârii de Guvern nr. 1076/8 iulie 2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (art.15).

Scopul acestei analize este de a evalua modul în care *Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Suceava (PATJ Suceava)* răspunde nevoilor și cerințelor stării mediului din teritoriul analizat și a tendințelor sale de evoluție.

Analiza *Alternativei 0* (aceea de neimplementare a planului) s-a realizat pe baza gradului actual de cunoaștere și a metodelor de evaluare existente cu privire la starea mediului și tendințele evoluției sale (vezi secțiunea anterioară a raportului).

Analiza este structurată pe baza aspectelor de mediu relevante pe baza cărora s-a realizat caracterizarea stării mediului.

Este cunoscut faptul că evaluarea stării viitoare a mediului și în mod particular a *Alternativei 0* este dificil de realizat în condițiile în care datele necesare nu sunt disponibile, respectiv în condițiile existenței a numeroase lipsuri și incertitudini în privința caracterizării actuale a stării mediului.

Scenariul de realizare al *Alternativei 0* presupune posibilitatea neimplementării PATJ Suceava. Cu privire la această situație ipotetică se pot face următoarele precizări:

- *PATJ Suceava* are caracter director și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului. Lipsa lui / neimplementarea prevederilor sale nu aduce dispensă autorităților responsabile de aplicarea prevederilor legislative sau conformarea cu normele și bunele practici de protecție a mediului;
- La nivelul județului Suceava există o serie de planuri, programe și strategii sectoriale, adoptate sau în curs de adoptare, a căror implementare contribuie la atingerea unora dintre obiectivele propuse în PATJ;
- PATJ asigură viziunea integrată și realizează o prioritizare a măsurilor ce trebuie adoptate pentru dezvoltarea armonioasă și durabilă a întregului județ. Lipsa acestui document ar putea avea ca efect:
 - Crearea/adâncirea unor decalaje de dezvoltare între zonele și localitățile județului;
 - O consumare ineficientă a fondurilor prin suprapunerea unor cheltuieli pe baza unor decizii luate la nivel local;
 - Direcții antagonice de acțiune datorită lipsei unei viziuni unitare.

- Un aspect important ce trebuie subliniat este acela că actualizarea și promovarea PATJ Suceava creează cadrul adecvat de dezbatere și consultare publică asupra opțiunilor privind dezvoltarea județului.

Tabelul 2-60: Evoluția posibilă a stării mediului în situația neimplementării PATJ (Alternativa 0)

Aspecte de mediu relevante	Evoluția posibilă în situația neimplementării PATJ
AER	În lipsa unor investiții în infrastructura rutieră și pe fondul unei creșteri a parcului auto și a activităților industriale <u>se pot înregistra tendințe de creștere a emisiilor poluanților</u> caracteristici gazelor de eșapament, a particulelor în suspensie și a poluanților generați de activitățile economice (în principal în municipiul Suceava, dar și în celelalte zone urbane ale județului).
APĂ	Se va menține tendința de creștere a debitelor masice de poluanți evacuați în apele de suprafață. În lipsa corelării proiectelor de alimentare cu apă cu cele de realizare a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate <u>există riscul creșterii concentrațiilor de poluanți în apele freatice.</u>
SOL	Sub aspectul poluării solului există premisele continuării tendințelor de îmbunătățire a situației prin reducerea cantităților de chimicale utilizate în agricultură și reducerea presiunii exercitate de activitățile industriale. Îngrijorătoare este tendința de transformare a terenurilor agricole în suprafețe construite. Apreciem că în lipsa unei viziuni unitare și ambițioase se pierde oportunitatea utilizării eficiente a terenurilor intravilane cu extinderea suprafețelor construite în actualele extravilane. <u>Există premisele menținerii sau creșterii suprafețelor de teren degradate ca urmare a abandonului agricol, fenomenelor de eroziune și a alunecărilor de teren.</u>
MODIFICĂRI CLIMATICE	Lipsa unor soluții alternative de asigurare a încălzirii locuințelor, precum și menținerea activității industriale fără implementarea de măsuri privind reducerea poluării vor face ca emisiile de gaze cu efect de seră să se mențină la nivelul actual sau să crească. În lipsa aplicării unei viziuni unitare la nivelul județului pentru mărirea suprafețelor împădurite și realizarea de spații verzi cu producție ridicată de biomasă, <u>capacitatea de absorbție și retenție a GES va fi redusă.</u>
BIODIVERSITATE	Lipsa unei viziuni strategice de ansamblu va permite extinderea activităților antropice în zonele naturale valoroase sau în vecinătatea acestora afectând diversitatea biologică și funcționalitatea acestor sisteme. În condițiile neimplementării măsurilor propuse, <u>defrișările ilegale, braconajul, pășunatul intensiv, turismul neorganizat vor continua să contribuie la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de floră și faună.</u>
SĂNĂTATEA UMANĂ	Menținerea eforturilor actuale de dotare edilitară a localităților, de sistare a activităților neconforme de gestiune a deșeurilor și de reducere a poluării din industrie va permite o reducere lentă a riscurilor asupra sănătății umane. <u>Se vor menține însă perimetrele critice sub aspectul poluării aerului sau a apei (subterane și de suprafață) ce vor continua să afecteze populația rezidentă.</u>

Aspecte de mediu relevante	Evoluția posibilă în situația neimplementării PATJ
MANAGEMENTUL RISCURILOR DE MEDIU	În lipsa unei bune cunoașteri a zonelor de risc natural <u>va continua tendința de extindere a suprafețelor locuite în interiorul acestora.</u>
CONSERVAREA / UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR NATURALE	Asigurarea surselor energetice va continua să se facă preponderent din resurse neregenerabile. Lipsa politicilor privind economisirea și conservarea energiei și utilizarea resurselor regenerabile va face ca <u>presiunea asupra resurselor naturale să crească.</u>
PEISAJUL ȘI MOȘTENIREA CULTURALĂ	Lipsa unei viziuni integrate privind identificarea și ierarhizarea obiectivelor de patrimoniu cultural ce necesită reabilitare <u>va împiedica dezvoltarea potențialului de valorificare turistică a acestora. Se vor menține tendințele de degradare a monumentelor istorice cauzate de lipsa reglementărilor din documentații de urbanism</u> pentru majoritatea localităților ce includ monumente istorice clasate (prin nerespectarea regimului construcțiilor și al utilizării terenului pe amplasamentul și în zonele de protecție ale monumentelor).
TRANSPORT DURABIL	Lipsa unui cadru organizat de analiză, planificare și decizie ar putea face ca <u>viitoarele proiecte de infrastructură rutieră și feroviară să genereze un impact semnificativ asupra componentelor de mediu valoroase.</u>
TURISM DURABIL	Lipsa / insuficiența investițiilor în infrastructura de turism nu va permite valorificarea durabilă a potențialului turistic din județul Suceava. Investițiile se vor concentra în punctele de mare atracție, existând <u>riscul depășirii capacității de suport a componentelor ecologice din zonă.</u>
CREȘTEREA GRADULUI DE CONȘTIENȚIZARE ASUPRA PROBLEMELOR DE MEDIU	Lipsa programelor de informare și sensibilizare a populației va face în continuare ca aceasta să fie în egală măsură expusă direct riscurilor legate de poluare, dar și să reprezinte un factor important de <u>presiune asupra mediului înconjurător.</u>

În continuare este prezentată *Alternativa 1* – de implementare a PATJ Suceava, care a fost realizată pe baza analizei situației actuale și de perspectivă a componentelor de mediu și a stării actuale a mediului, ținând cont însă și de tendințele viitoare de dezvoltare.

Analiza are la bază cele mai importante aspecte de mediu relevante pe baza cărora s-a făcut caracterizarea stării mediului pentru județul Suceava în perioada 2016 - 2020.

Este cunoscut faptul că evaluarea stării viitoare a mediului și în mod particular a *Alternativei 1* este dificil de anticipat în condițiile în care numai unele informații au fost actualizate la nivelul anului 2020. Însă, rezultatele se pot extrapola, în condițiile existenței a numeroase acțiuni pozitive în privința dorinței actuale de protejare a stării mediului.

Scenariul de realizare al *Alternativei 1* presupune posibilitatea implementării PATJ Suceava. Cu privire la această situație prezumtivă se pot face următoarele precizări:

- *PATJ Suceava* are caracter de document director și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului Suceava pe termen de maxim 10 ani. Implementarea, parțială sau totală a prevederilor cuprinse în document aduce

un plus de notorietate autorităților responsabile de aplicarea prevederilor legislative sau conformarea cu normele și bunele practici de protecție a mediului. Totodată, PATJ Suceava reprezintă un document cadru pentru viitoarele planuri, programe și proiecte de studiu și cercetare;

- La nivelul județului Suceava există planuri, programe și strategii sectoriale, adoptate sau în curs de adoptare, a căror punere în aplicare contribuie la atingerea/realizarea unui număr cât mai mare din obiectivele propuse în PATJ,
- PATJ asigură viziunea integrată și realizează o prioritizare a măsurilor ce trebuie adoptate pentru dezvoltarea armonioasă și durabilă a întregului județ Suceava. Adoptarea și integrarea în structurile analizate a rezultatelor obținute în urma studiului acestui document ar putea avea ca efect:
 - Crearea unor factori favorabili privind creșterea economică a unor sectoare de activitate, astfel încât decalaje de dezvoltare între zonele și localitățile județului să se estompeze sau să se reducă foarte mult;
 - Folosirea justă a fondurilor instituțiilor locale și guvernamentale pentru asigurarea infrastructurii din județul Suceava și implicarea factorilor decizionali pentru atragerea fondurilor externe, care să vină în sprijinul dezvoltării economice locale;
 - Direcții comune de acțiune în vederea realizării unei viziuni unitare cu privire la dezvoltarea județului în prezent și în perspectivă.
- Un aspect important ce trebuie subliniat este acela că actualizarea și promovarea PATJ Suceava creează cadrul adecvat de dezbatere și consultare publică asupra opțiunilor privind dezvoltarea județului.

Tabelul 2-61: Evoluția posibilă a stării mediului în situația implementării PATJ (Alternativa 1)

Aspecte de mediu relevante	Evoluția posibilă în situația implementării PATJ
AER	În condițiile unor investiții eficiente în infrastructura rutieră și pe fondul unei înlocuiri/creșteri a numărului autovehiculelor cu consum ecologic a parcului auto, alături de re-tehnologizarea activităților industriale actuale poluante, <u>se pot înregistra valori de scădere a emisiilor poluanților precum: gaze de eșapament, particule în suspensie și a poluanților generați de activitățile economice, atât în municipiul Suceava, cât și în celelalte zone urbane ale județului.</u>
APĂ	Se va urmări o scădere a debitelor masice de substanțe posibil poluante evacuate în apele de suprafață fără o epurare corespunzătoare. Corelarea proiectelor de alimentare cu apă cu cele de realizare a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate <u>va elimina riscul creșterii concentrațiilor de poluanți în apele freactice.</u>
SOL	Sub aspectul poluării solului există premisele continuării tendințelor de îmbunătățire a situației prin reducerea cantităților de chimicale utilizate în agricultură și reducerea presiunii exercitate de activitățile industriale. Se urmărește minimizarea tendinței de transformare a terenurilor agricole în suprafețe construite sau cu alte destinații. Se apreciază că realizarea unei cooperări între instituții care să susțină viziunea PATJ va duce la găsirea unor metode optime privind

Aspecte de mediu relevante	Evoluția posibilă în situația implementării PATJ
	utilizarea eficientă a terenurilor intravilane și minimizarea extinderii suprafețelor construite în actualele terenuri extravilane. În acest fel <u>se va reduce pe cât posibil creșterea suprafețelor de teren degradate ca urmare a abandonului agricol, a fenomenelor de eroziune și a alunecărilor de teren.</u>
MODIFICĂRI CLIMATICE	Adoptarea unor soluții alternative de asigurare a încălzirii imobilelor și/sau a locuințelor prin metode ecologice, precum și re tehnologizarea activităților industriale prin implementarea de măsuri privind reducerea poluării vor face ca emisiile de gaze cu efect de seră să scadă sau să fie eliminat. Aplicarea unei viziuni unitare la nivelul județului pentru mărirea suprafețelor împădurite și realizarea de spații verzi cu producție ridicată de biomasă, <u>capacitatea de absorbtie și retenție a GES va fi redusă.</u>
BIODIVERSITATE	O viziune strategică, unitară sau de ansamblu va permite reducerea activităților antropice în zonele naturale valoroase sau în vecinătatea acestora, în felul acesta limitându-se afectarea diversității biologice și asigurarea funcționalității acestor sisteme. Implementarea măsurilor propuse, au ca principal scop eliminarea: <u>defrișărilor ilegale, braconajul, pășunatul intensiv, turismul neorganizat și toate celelalte activități care, în prezent, contribuie la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de floră și faună.</u>
SĂNĂTATEA UMANĂ	Menținerea eforturilor actuale pentru dotarea edilitară a localităților, de sistare a activităților neconforme de gestiune a deșeurilor și de reducere a poluării din industrie, <u>va permite eliminarea riscurilor de îmbolnăvire și va asigura toate condițiile de menținere a sănătății umane.</u> <i>Se dorește eliminarea perimetrelor critice actuale privind poluarea aerului sau a apei (subterane și de suprafață) astfel încât populația rezidentă să nu mai fie afectată.</i>
MANAGEMENTUL RISCURILOR DE MEDIU	O bună cunoaștere a zonelor de risc natural <u>va oferi populației și autorităților locale constientizarea pericolului la care vor fi expuși în cazul în care vor ignora normele de protecție și extinderea suprafețelor locuite în interiorul arealelor considerate la risc de mediu.</u>
CONSERVAREA / UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR NATURALE	Se dorește ca pe viitor, asigurarea surselor energetice să se facă preponderent din resurse de energie regenerabile. Adoptarea politicilor privind economisirea și conservarea energiei și utilizarea resurselor regenerabile va face ca <u>presiunea asupra resurselor naturale să scadă.</u>
PEISAJUL ȘI MOȘTENIREA CULTURALĂ	Adoptarea și aplicarea unei viziuni strategice integrate privind identificarea, ierarhizarea și reabilitarea obiectivelor de patrimoniu cultural va duce la <u>dezvoltarea potențialului de valorificare turistică a acestora.</u> Acestora li se adaugă și valorificarea resurselor existente ale peisajului natural, neafectat de activități antropice. Restaurarea monumentelor istorice degradate clasate (cauzate în prezent de lipsa reglementărilor din documentațiile de urbanism, prin nerespectarea regimului construcțiilor și al utilizării terenului pe amplasamentul și în zonele de protecție ale monumentelor) va constitui un important potențial de dezvoltare economică locală pentru majoritatea localităților ce includ astfel de valori.
TRANSPORT DURABIL	Aplicarea unui cadru organizat de analiză, planificare și decizie pentru implementarea măsurilor prevăzute în PATJ, alături de cele cuprinse în Master Planul de Transporturi, vor duce la implementarea <u>viitoarelor proiecte de infrastructură rutieră și feroviară bazată pe criteriile ecologice, prin care să se elimine impactul de mediu asupra componentelor principale ale acestuia: aer, apă, sol.</u>
TURISM DURABIL	Implicarea permanentă a factorilor responsabili din instituțiile de resort, cu privire la constientizarea turiștilor asupra valorilor naturale ale zonei vizitate, va duce la valorificarea durabilă a potențialului turistic din județul Suceava. Pe de altă parte, activiștii din domeniul turismului și ai mediului se vor concentra în punctele de mare

Aspecte de mediu relevante	Evoluția posibilă în situația implementării PATJ
	atracție, prin amplasarea panourilor informative privind importanța peisajului și biodiversității locale, făcând apel pentru protejarea naturii. În acest fel, se dorește eliminarea <u>riscului depășirii capacității de suport a componentelor ecologice</u> din zonă.
CREȘTEREA GRADULUI DE CONȘTIENȚIZARE ASUPRA PROBLEMELOR DE MEDIU	Elaborarea programelor și acțiunilor de informare, conștientizare și sensibilizare a populației cu privire la importanța protejării mediului și valorilor peisajului are ca principal scop eliminarea presiunilor directe legate de poluarea mediului în zonele urbane și rurale. În acest sens, normele valorice ale educației ecologice se dorește a fi factori importanți în procesul de înlăturare a <u>presiunilor umane asupra mediului înconjurător</u> .

Rezultatele analizei indică o posibilă tendință de îmbunătățire a stării mediului. Este necesară o mai bună concentrare a eforturilor și exprimarea unei viziuni unitare la nivelul județului Suceava pentru maximizarea eforturilor de reducere a poluării și conformarea cu cerințele legislației de protecție a mediului.

Considerăm sugestiv să prezentăm în figura de mai jos rolul pe care îl poate avea PATJ Suceava în îmbunătățirea stării mediului în județ. Mai mult decât atât, considerarea rezultatelor evaluării de mediu va permite o mai bună adresare față de nevoile de protecție a mediului înconjurător și o îmbunătățire a efectelor pozitive în urma implementării planului.

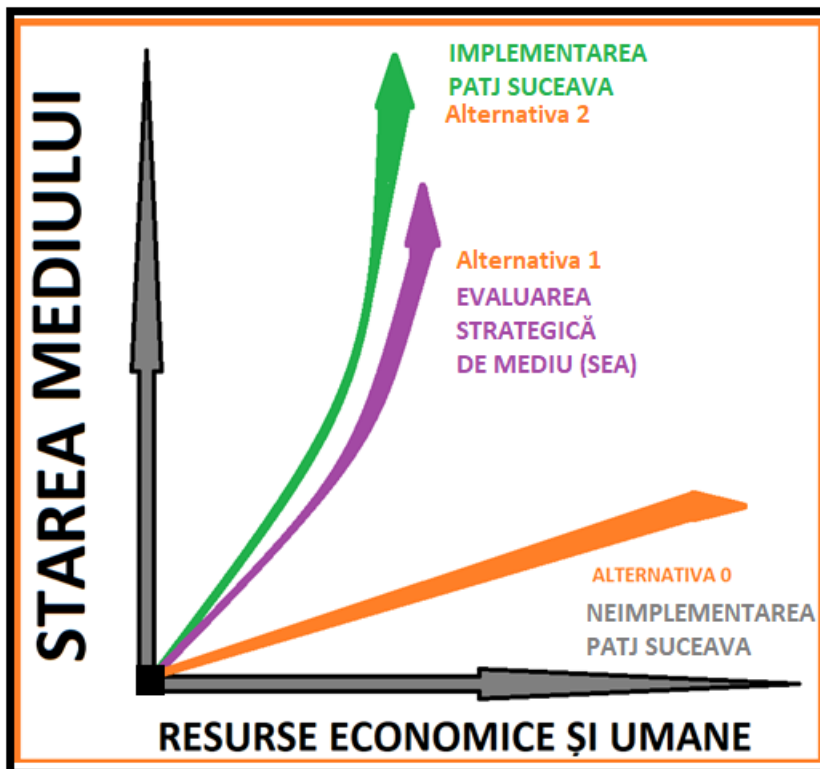

Figura 2-39: Rolul PATJ Suceava și al evaluării de mediu în creșterea eficienței utilizării resurselor și îmbunătățirii stării mediului

Alternativa 2 – privind implementarea PATJ Suceava – varianta reactualizată, a fost realizată pe baza analizei situației actuale și de perspectivă a componentelor de mediu și a stării actuale a mediului pentru județul Suceava în perioada 2016 – 2020, ținând cont însă și de tendințele viitoare de dezvoltare.

Această *Alternativă 2* prezintă problemele de mediu relevante pentru PATJ Suceava, cele mai importante aspecte de mediu vizând: cadrul natural și localizarea geografică, factorii de mediu aer, apă, sol, biodiversitate, gestionarea deșeurilor, riscuri naturale și tehnologice, patrimoniul natural, construit și peisaje, rețeaua de localități, gospodărirea apelor și resurselor de apă, producția și transportul energiei electrice și termice, infrastructura socială; iar din domeniul economic: sectorul primar, secundar și turismul. Pentru acestea au fost identificate obiectivele relevante pentru mediu (OMR) și s-a efectuat analiza potențialelor efecte semnificative asupra mediului. Evaluarea și rezultatele evaluării celor 26 de obiective relevante pentru mediu (OMR) sunt prezentate în Tabelul 5-2.

Alternativa 2 cuprinde măsurile pentru prevenirea, reducerea și compensare efectelor negative ale mediului, măsurile propuse aparținând grupului de lucru care a participat la realizarea studiului inițial și a variantei actualizate a PATJ Suceava.

Este cunoscut faptul că evaluarea stării viitoare a mediului și în mod particular a *Alternativei 2* este dificil de anticipat în condițiile în care numai unele informații au fost actualizate la nivelul anului 2020. Însă, rezultatele se pot extrapola, în condițiile existenței a numeroase acțiuni pozitive în privința dorinței actuale de protejare a stării mediului.

3 PROBLEME DE MEDIU RELEVANTE PENTRU PATJ, INCLUSIV ZONE POSIBIL A FI AFECTATE SEMNIFICATIV PRIN IMPLEMENTAREA ACESTUIA

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava trebuie să asigure, ca cerință minimală, faptul că în urma implementării nu se va continua procesul de degradare a condițiilor de mediu predominante în județ, astfel că identificarea principalelor componente de mediu ce prezintă probleme actuale la nivelul județului stă atât la baza elaborării PATJ cât și a stabilirii modului în care componentele respective ar putea fi afectate de aplicarea acestuia.

Aspectele caracteristice aferente componentelor de mediu și problemele de mediu relevante pentru PATJ Suceava au fost identificate pe baza analizei stării actuale a mediului. Rezultatul procesului de identificare este prezentat în cele ce urmează.

Tabelul 3-1: Probleme de mediu relevante pentru PATJ Suceava

Categorie	Probleme actuale
CADRUL NATURAL / LOCALIZARE GEOGRAFICĂ	<ul style="list-style-type: none">○ Proporția ridicată a reliefului montan în cadrul județului;○ Ierni foarte reci, una dintre cele mai reci provincii de pe teritoriul României;○ Veri secetoase, ierni geroase;○ Inversiuni de temperatură în zonele depresionare;○ Lacuri naturale nereprezentative;○ Degradarea solurilor, culturi agricole neadecvate.
AER	<ul style="list-style-type: none">○ Automonitorizarea emisiilor de poluanți în aer la instalațiile IPPC;○ Încadrarea în VLE autorizate a emisiilor de poluanți la instalațiile IED, exceptând perioadele de porniri/opriri și de avarii;○ Restrângerea/oprirea activității marilor poluatori industriali și înlocuirea treptată a acestora cu IMM-uri ceea ce conferă flexibilitate și adaptabilitate mai mare la cerințele de mediu;○ Funcționarea pe teritoriul județului a 4 stații automate de monitorizare a calității aerului aparținând RNMCA;○ Existența unui sistem de monitorizare a calității aerului prin intermediul stațiilor automate în județul Suceava;○ Utilizarea la scară largă, inclusiv în mediul urban, de surse de încălzire individuale pe lemn tip sobe, cu emisii mari de pulberi în suspensie, monoxid de carbon, COV, alte noxe specifice;○ Starea tehnică și de salubritate necorespunzătoare a drumurilor din interiorul localităților urbane, care duce la emisii crescute de pulberi în suspensie în aer;○ Nefinalizarea șoselei ocolitoare a mun. Suceava care să reducă emisiile din trafic în interiorul mun. Suceava;○ Inexistența perdelelor forestiere de protecție a căilor de transport public și a terenurilor agricole ca modalitate de reținere naturală a pulberilor din aer;○ Modificări frecvente în legislație și întârzierea apariției normelor de aplicare/contradicții legislative. Neadoptarea nici până în prezent a actului normativ de aprobare a Metodologiei

Categorie	Probleme actuale
	<p>de elaborare a planurilor de calitate a aerului, a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului, în locul metodologiei anterioare (OM nr. 35/2007), care nu mai corespunde actualelor prevederi legale privind calitatea aerului înconjurător, din Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Inexistența perdelelor forestiere de protecție a căilor de transport public și a terenurilor agricole ca modalitate de reținere naturală a pulberilor din aer; ○ Starea tehnică și de salubritate necorespunzătoare a drumurilor din interiorul localităților urbane, care duce la emisii crescute de pulberi în suspensie în aer.
SOL	<ul style="list-style-type: none"> ○ Schimbarea folosinței terenurilor agricole; ○ Suprafețe extinse a solurilor de categoria a III-a, improprie agriculturii; ○ Depozitări necontrolate de deșeuri menajere sau animaliere și existența (în consecință) a zonelor vulnerabile la poluarea cu nitrați; ○ Fragmentarea proprietăților private nu permite aplicarea și respectarea prevederilor bunelor practici agricole și de mediu; ○ Practicarea agriculturii de subsistență; ○ Ponderea suprafețelor de teren cu sol acid, respectiv cu conținut scăzut de fosfor reprezintă circa 70% din totalul suprafeței județului; ○ Utilizarea de îngrășăminte chimice complexe (NPK) din cauza deficitului de elemente nutritive; ○ Volumul edafic redus face impracticabilă agricultura în zona montană și în luncile râurilor; ○ Compactarea solurilor este întâlnită pe suprafețe extinse în zonele Rădăuți, Siret, Dornești, Drăgușeni, Grămești, Volovăț, Verești, Grănicești.
BIODIVERSITATE	<ul style="list-style-type: none"> ○ În anul 2018 tăierea controlată a arborilor a fost executată pe o suprafață de 233.234 ha, ceea ce înseamnă o creștere cu 57.526 ha față de anul 2014, respectiv o creștere cu 38.699 ha comparativ cu anul 2017; ○ Existența unor zone cu deficit de vegetație forestieră în jurul localităților Broșteni, Vatra Dornei, Iacobeni, Cârlibaba, Breaza, Dorna Candrenilor, Pojorâta și Brodina; ○ Creșterea frecvenței incendiilor de vegetație din anul 2010 până în prezent; ○ Fărămițarea fondului forestier generată de aplicarea legilor proprietății; ○ Lipsa unor măsuri pe lungă durată de implicare a administrațiilor locale în problemele de protejare a mediului în zonele de competență; ○ Inexistența unor zone amenajate pentru recreere în imediata apropiere a suprafețelor forestiere, ceea ce duce la afectarea acestora de către populație; ○ Lipsa fondurilor necesare lucrărilor de construire a traseelor rutiere ocolitoare a orașelor și municipiilor;

Categorie	Probleme actuale
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dependența unei mari părți a economiei județului de activitatea de exploatare a pădurilor din județ; ○ Slaba conștientizare a populației privind importanța ariilor naturale protejate. Proprietarii pădurilor acceptă anevoios noțiunea de bun durabil.
GESTIONAREA DEȘEURILOR	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere și asimilabile datorita întârzierilor în aplicarea „Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor în județul Suceava”; ○ Depozitul ecologic pentru deșeuri de la Moara este funcțional din anul 2019, iar depozitul Pojorâta a fost finalizat (cf. <i>Raportului privind starea mediului în județul Suceava în anul 2021</i>, la APM Suceava a fost depusă documentația pentru obținerea autorizației integrate de mediu). ○ A fost realizată execuția stațiilor de transfer de la Fălticeni și Rădăuți; ○ În zona spațiilor de stocare temporară de la Gura Humorului, Ipotești, Fălticeni, Ilișești, Rădăuți s-au constatat depășiri ale valorilor optime ale indicatorilor de mediu; ○ Nefinalizarea proiectelor de închidere la cariera Ostra (cu iazurile de decantare Valea Tărnicioara, Ostra și Poarta Veche) și la perimetrul minier Negoiu românesc – Pietricelu Călimani; nedemararea lucrărilor de punere în siguranță la perimetrul minier Dealu Negru – inferior (iazurile de decantare Dealu Negru și Pârâul Cailor) au repercusiuni asupra calității ecosistemelor naturale; ○ Inexistența în jud. Suceava a unor facilități de gestionare a deșeurilor periculoase provenite în special de la populație; ○ Din lipsa fondurilor din cele 7 depozite neconforme închise doar pentru cele de la Vatra Dornei și Câmpulung Moldovenesc au fost propuse pentru închidere intermediară. În prezent (2022), la Depozitul neconform Vatra Dornei sunt finalizate lucrările de închidere. ○ Există riscuri de accidente ecologice în zonele perimetrelor miniere (halde de steril, iazuri de decantare).
RISCURI NATURALE ȘI TEHNOLOGICE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Exploatări intensive de masă lemnoasă ceea ce conduce la viteze mari de concentrare a apei în văi și în cursurile de apă, creșterea amplitudinii viiturilor, creșterea debitului; ○ Lipsa fondurilor pentru amenajarea torenților în zonele superioare ale bazinelor hidrografice; ○ Pădurile din zona de munte sunt în general afectate de doborâturi de vânt care sunt favorizate și de existența monoculturilor de molid care sunt expuse în mod deosebit; ○ Existența unor zone în care este iminent pericolul producerii alunecărilor de teren; ○ Existența zonelor cu risc de inundații. Număr ridicat de UAT-uri care înregistrează deja alunecări de teren – potențial ridicat de manifestare a alunecărilor de teren. ○ Construcții în zone inundabile, subdimensionări constructive ale podurilor, neîntreținerea albiilor și podețelor, împreună cu extinderea mare a rețelei hidrografice, cresc incidența inundațiilor în județ.

Categorie	Probleme actuale
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Creșterea numărului de incendii forestiere în județ.
<p>PATRIMONIUL NATURAL ȘI CONSTRUIT, PEISAJE</p>	<p><i>Patrimoniul natural</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Degradarea mediului și peisajului prin tăierea pădurilor, prin exploatarea miniere poluante care produc în continuare nocivități și după desființare (poluare istorică), prin construirea în bandă continuă pe văile râurilor; ○ Valorificarea economică și turistică a iazurilor istorice este deficitară. <p><i>Patrimoniul construit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Numărul monumentelor istorice memoriale și de for public din județ este încă foarte mic, ceea ce reflectă lipsa generală de atenție pentru această categorie de monumente; ○ În LMI 2015 există un număr mic de monumente istorice care datează din perioada modernă și contemporană; ○ După publicarea LMI 2015, în Județul Suceava nu au mai fost clasate alte edificii; ○ Nu este publicată o evidență a numeroaselor biserici și mănăstiri construite după 1989; ○ Meșteșugurile tradiționale nu mai sunt practicate de populația rurală din județ; a dispărut transportul buștenilor în plute pe Râul Bistrița, activitate economică cu tradiție istorică îndelungată, specifică exploatărilor forestiere din județele Suceava și Neamț; ○ Dispariția unor culte și decăderea construcțiilor rituale ale acestora: biserica catolică armenească; cultul mozaic; ○ Pierderea în perioada modernă a meșteșugurilor artistice care se manifestau în diferite domenii: arhitectură, pictură, sculptură, ceramică, manuscrise și miniaturi, orfevrărie, prelucrarea metalelor, broderie, muzică psaltică ș.a.; ○ Construcțiile moderne din părțile istorice ale orașelor și din satele cu tradiție istorică au uneori forme și finisaje în contrast puternic cu mediul construit; ○ Valorificarea tradițiilor populare prin festivaluri și sărbători capătă uneori aspecte festive fără conținut patriotic.
<p>REȚEAUA DE LOCALITĂȚI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Densitatea în teritoriu a numărului de sate / 100kmp, pentru județul Suceava, are valori mai mici (4,43) decât media pe țară (5,44) sau cea regională (6,55); ○ Numărul mediu de sate ce revin unui oraș sau municipiu are valori reduse (23,69) față de cele regionale (52,48) sau cele naționale (40,49); ○ Orașele Solca, Dolhasca, Liteni, Cajvana, Vicovu de Sus și Broșteni se află în afara axelor majore fiind deservite de drumuri naționale; ○ Absență totală a categoriei orașelor mijlocii de peste 50000 de locuitori; ○ Prezența unui areal lipsit de zone urbane pe o rază de 25-30 km în Nord-Vestul județului; ○ Procent mare al localităților urbane mici (75% dintre localitățile urbane): orașele și municipiile mici 6 (municipiul Vatra Dornei, orașele Gura Humorului, Vicovu de Sus, Dolhasca, Salcea și

Categorie	Probleme actuale
	<p>Liteni) având sub 20.000 locuitori iar 6 sub 10.000 locuitori (Cajvana, Siret, Frasin, Broșteni, Milișăuți și Solca care doar 2615 locuitori);</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Existența unor orașe noi cu caracteristici rurale (Broșteni și Frasin) care nu îndeplinesc nici măcar 50% din indicatorii minimali conform Legii 100/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr.351/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități; ○ Gradul de urbanizare al județului Suceava este redus (44,00%), situându-se sub media Regiunii Nord-Est (45,57%) sau cea națională (56,41%); ○ Orașul Broșteni și comunele Brodina, Panaci, Ulma și Vulturești au 5 sau mai multe sate izolate.
<p>GOSPODĂRIREA APELOR ȘI RESURSELOR DE APĂ</p>	<p><i>Amenajarea bazinelor hidrotehnice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Existența unor acumulări nepermanente de apă, avariate după inundațiile din anul 2008, care nu își mai îndeplinesc rolul de atenuare a viiturilor. <p><i>Infrastructuri pentru alimentare cu apă și canalizare</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sistemele centralizate de alimentare cu apă din mediul urban se confruntă cu probleme la toate obiectele din sistem; ○ Alimentarea cu apă prin sistem centralizat în mediul rural se realizează în pondere de 27% la nivel județean; ○ Lipsa sistemului de canalizare și epurare apă uzată în localități urbane (Mișilăuți, Vicovu de Sus); ○ Sistemele de canalizare apă uzată din mediul urban se confruntă cu rețele deteriorate, cu depășirea duratei de funcționare și stații de epurare cu grad ridicat de uzură; ○ Stații de epurare din localități urbane scoase din funcțiune (Broșteni, Dolhasca, Frasin, Solca). <p><i>Amenajări hidroameliorative</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Utilizarea extrem de redusă a amenajărilor de irigații; ○ Fărâmițarea și mărirea redusă a parcelelor cu folosință agricolă (cca. 2,3 ha) cu implicații negative, din punct de vedere tehnic și financiar, în exploatarea, întreținerea și repararea infrastructurii de îmbunătățiri funciare; ○ Lipsa echipamentelor de udare și distribuția neuniformă a acestora în teritoriu; ○ Canalele de aducțiune și de distribuție sunt, în mare parte, neimpermeabilizate, înregistrându-se pierderi mari de apă; ○ Stațiile de pompare sunt echipate cu agregate de pompare cu randamente scăzute, ceea ce conduce la consumuri ridicate de energie electrică; ○ Lucrările îmbunătățiri funciare sunt executate în majoritate înainte de 1990 și necesită măsuri de reabilitare și modernizare, unele din acestea fiind nefuncționale din cauza lipsei echipamentelor de exploatare, a neasigurării fondurilor pentru realizarea lucrărilor de întreținere și exploatare conform planurilor tehnice și regulamentelor de exploatare.

Categorie	Probleme actuale
<p>PRODUCȚIA ȘI TRANSPORTUL ENERGIEI ELECTRICE / TERMICE</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Existența gospodăriilor neelectrificate; ○ Centrale hidroelectrice cu eficiență energetică scăzută; ○ Valorificare slabă a surselor regenerabile de energie existente; ○ Rețele de termoficare primară și secundară nereabilitate; ○ 31 puncte termice nereabilitate, cu o vechime cuprinsă între 24 și 46 de ani; ○ În multe blocuri din Suceava instalațiile interioare de termoficare au un grad ridicat de uzură, vechimea lor fiind de aproape 50 de ani; ○ Utilizarea combustibilului solid sub forma lemnului de foc în gospodării este costisitoare, există dificultăți în procurarea acestuia, poluează mediul, prezintă risc pentru siguranța oamenilor; ○ Sistemul de alimentare centralizată cu energie termică din Municipiul Vatra Dornei are echipamente cu randamente scăzute și pierderi mari în rețelele de transport și distribuție (de cca. 35%); ○ Izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor conduce la inconfort termic, consum mare de energie, apariția condensului, degradarea clădirilor. ○ Valorificare slabă a energiei solare.
<p>INFRASTRUCTURA SOCIALĂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Indiferent de tipul de infrastructură discutat, există un decalaj semnificativ între echiparea mediului rural și echiparea mediului urban, în favoarea celui de-al doilea. Pe fondul unei situații economice instabile, decalajul, coroborat cu o dezvoltare deficitară a rețelei de căi de comunicații (terestre și pe apă) și a rețelei de transport public în teritoriul rural, conduce la un acces limitat al locuitorilor din mediul rural la echipamente. Acest lucru se traduce într-o inegalitate de șanse în defavoarea locuitorilor din rural. <p><i>Sănătatea</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Orașele Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milișăuți, Salcea și Solca nu dispun de nici o dotare de sănătate cu rol teritorial; ○ Numărul de paturi la 1000 locuitori la nivel județului Suceava (4,19 paturi/1.000 locuitori) este inferior valorii regionale (5,28) sau naționale (6,11); ○ Valoarea numărului de locuitori la un medic, la nivel județului Suceava, este mai ridicată (544,02) decât valorile regionale (411,93) sau naționale (299,23); ○ Valoarea numărului de locuitori la un cadru sanitar mediu, la nivel județului Suceava, este mai ridicată (184,17) decât valorile regionale (181,75) sau naționale (156,32); ○ Comunele Fântâna Mare și Poieni-Solca nu beneficiază de aportului nici unui medic sau cadru sanitar mediu; ○ Probleme privind gradul de echipare și de asigurare a personalului medical se înregistrează în zonele limitrofe județului, în special în partea de vest; ○ Existența a 5 comune fără medic de familie; ○ Existența a 6 comune fără farmacie/punct farmaceutic;

Categorie	Probleme actuale
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Număr redus de spitale în raport cu populația și suprafața județului și concentrarea lor în partea sudică și estică a județului; ○ Creșterea numărului cazurilor noi de cancer, diabet și boli cronice; ○ Existența unor comune mari, alcătuite dintr-un număr mare de sate, unele cu grad ridicat de risipire (în zona montană); ○ Supraaglomerarea spitalului județean deoarece spitalele orășenești nu au medicii și dotările necesare.
<p>SECTORUL PRIMAR</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Structura unor economii locale bazate pe industria lemnului (Brodina, Izvoarele Sucevei, Vatra Moldoviței, Panaci, Cârlibaba, Coșna, Moldova-Sulița, etc); ○ Declinul școlilor profesionale din județul Suceava (19 licee profesionale la nivelul anului 1992, la doar 3 în anul 2018); ○ Existența terenurilor degradate și neproductive; ○ Creșterea prețurilor masei lemnoase pentru localnici, fapt datorat cererii mari a companiilor din industria lemnului; ○ Fragmentarea terenurilor. Numărul mare al proprietarilor de terenuri destinate agriculturii; ○ Destelenirea pajiștilor prin pășunat excesiv; ○ Valoarea redusă a suprafețelor irigate (3791 ha/ 2017); ○ Trend descendent al suprafețelor destinate agriculturii ecologice; ○ Lipsa perdelelor antierozionale; ○ Lipsa culturilor viticole la nivelul județului Suceava.
<p>SECTORUL SECUNDAR</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Existența unor zone mono-industriale, în curs de restructurare, cu consecințe și în plan social; ○ Existența unor industrii poluante; ○ Slaba cooperare între industrie și cercetare; ○ Existența unor spații industriale abandonate și neutilizate; ○ Numărul mic de parcuri industriale; ○ Presiunea asupra fondului forestier ca urmare a dezvoltării continue a industriei de prelucrare a lemnului; ○ Forme de poluare și degradare a mediului din cauza activităților industriale; ○ Lipsa locurilor de muncă în unele unități administrativ-teritoriale mono-industriale sau a celor cu profil predominant agrar; ○ Nivel redus al procesului de re tehnologizare; ○ Adaptabilitatea redusă a forței de muncă disponibilizată din activitatea industrială și nivel redus al participării la cursurile de recalificare profesională; ○ Acces dificil la finanțare pentru reconstrucția ecologică a terenurilor degradate în zonele miniere tradiționale; ○ Fragilitatea producției în sistem lohn în cazul industriei textile și a confecțiilor; ○ Utilizarea predominantă a masei lemnoase pentru încălzire în mediul rural și utilizarea redusă a formelor de energie regenerabilă; ○ Sisteme de termoficare învechite, cu consum ridicat de agent termic.

Categorie	Probleme actuale
TURISMUL	<p><i>Potențial turistic vs Resursă turistică</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Guvernanța administrativ turistică modest configurată pe gestionarea relațiilor teritoriale prin desfășurarea valorificării potențialului turistic complex (resurselor turistice): turism cultural/pelerinaje/turism activ/ turism balnear; ○ Guvernanța administrativ turistică regională slab configurată corespunzătoare relațiilor teritoriale pentru valorificarea potențialului turistic complex (resurselor turistice): turism cultural / pelerinaje / turism activ / turism balnear. <p><i>Potențial natural</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Absența planificării teritoriale turistice pentru ariile ruralului profund, cu potențial turistic remarcabil și resurse turistice modeste (nordul Obcinilor Bucovinei, Aria subcarpatică de la sud de râul Moldova, arii din Țara Dornelor, arii naturale protejate etc.; ○ Resurse hidrogeologice supuse presiunii de utilizare balneară sau de captare industrială (Bazinul Dornelor); ○ Poluarea apelor de suprafață cu deșeuri menajere; ○ Interferența activităților industriale și de servicii cu potențial poluant în ariile turistice; ○ Areale cu risc pentru zăpoare (Bistrița Aurie); ○ Potențial hidrogeologic nevalorificat în aria montană și piemontană (Voronet, Cacica, Sucevița, Vatra Moldoviței, Țara Dornelor, Stânișoara, Obcinile Bucovinei); ○ Marcarea ariilor protejate ; ○ Puține trasee tematice în arii protejate; ○ Amenajări turistice pentru turismul de tranzit, pic-nikuri; ○ Parcări neamenajate pe traseele rutiere de tranzit. <p><i>Distribuția ariilor de potențial turistic și de resurse turistice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Suprapunerea activităților asociate diferitelor forme de turism într-o localitate turistică; ○ Concentrarea SPT preponderent în stațiuni turistice (Vatra Dornei, Câmpulung, Gura Humorului, Sucevița, Putna, Cacica, Dorna Candrenilor și Poiana Stampei (din 2018) - (Anexa SPT 2017, 2018); ○ Rute turistice fără sisteme de orientare și marcare corespunzătoare.

Deși elaborarea PATJ Suceava a avut în vedere, prin obiectivele și măsurile sale, ameliorarea problemelor existente în cazul fiecărei componente de mediu, au fost totuși identificate zone de interes pentru mediu ce ar putea fi afectate negativ de unele propuneri de măsuri ce vizează dezvoltarea infrastructurii.

4 OBIECTIVE DE PROTECȚIA MEDIULUI RELEVANTE PENTRU PATJ

Obiectivele de mediu cuprinse în politicile și reglementările elaborate la nivel de comunitate, național, regional sau local, descriu starea mediului la care se va ajunge, oferind un cadru coerent pentru elaborarea planului.

Un plan de amenajare a teritoriului care susține și vizează obiectivele relevante de mediu se va dovedi durabil din punct de vedere al mediului, asigurând atât dezvoltarea economică viitoare, cât și păstrarea bunurilor de mediu pentru generațiile viitoare. Astfel, stabilirea obiectivelor de protecția mediului relevante este necesară în vederea evaluării *Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava* în raport cu tendințele privind protecția mediului.

Pentru stabilirea obiectivelor relevante de mediu necesare pentru evaluarea PATJ Suceava au fost consultate o serie de documente de referință naționale, regionale sau locale în vigoare, cum ar fi:

- Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, aprobată prin HG nr. 877/2018;
- Strategia națională de valorificare a surselor regenerabile de energie, aprobată prin HG nr. 1535/2003;
- Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung, aprobată prin HG nr. 846/2010;
- Strategia națională de prevenire a situațiilor de urgență, aprobată prin HG nr. 762/2008.

Obiectivele de protecție a mediului relevante pentru planul analizat au fost selectate având în vedere următoarele:

- Problemele de mediu relevante pentru PATJ Suceava, rezultate în urma analizării stării actuale a mediului;
- Obiectivele și măsurile propuse în cadrul PATJ Suceava;
- Aspectele de mediu indicate prin legislația specifică (HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, actualizată, Anexa 2).

Obiectivele generalizate de mediu considerate relevante pentru PATJ Suceava au fost discutate în cadrul întâlnirilor grupului de lucru. În tabelul de mai jos sunt prezentate aceste obiective care au fost codificate pentru a facilita procesul ulterior de evaluare.

Tabelul 4-1: Obiective de protecție a mediului relevante pentru PATJ Suceava

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante (OMR)
STRUCTURA TERITORIULUI	OT: Județul Suceava este un teritoriu care oferă un nivel ridicat de coeziune teritorială prin dezvoltarea unui sistem de localități echilibrat, solid, ierarhizat și interconectat, prin valorificarea durabilă a bogatului patrimoniul natural și construit în condițiile protejării resurselor cadrului natural și a calității factorilor de mediu și prin dezvoltarea infrastructurilor tehnice și echiparea corespunzătoare a tuturor localităților, pe baza unor politici și acțiuni de planificare teritorială integrate și consecvent aplicate.	
Cadrul natural și riscurile naturale	OTN: Un cadru natural gestionat cu responsabilitate și în conformitate cu principiile unei dezvoltări durabile	<p>OMR 1 OTN1: Valorificarea corespunzătoare a resurselor naturale fără a prejudicia starea factorilor de mediu.</p> <p>OMR 2 OTN2: Creșterea rezilienței în privința efectelor produse de schimbările climatice și fenomenul de încălzire globală</p> <p>OMR 3 OTMR: Reducerea riscurilor naturale prin dezvoltarea infrastructurilor de protecție, cât și prin acțiuni de creștere a gradului de conștientizare a populației.</p>
Mediul și calitatea factorilor de mediu	OTM: Creșterea calității factorilor de mediu prin protejarea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, respectiv adaptarea la schimbările climatice.	<p>OMR 4 OTMa: Îmbunătățirea calității aerului prin creșterea suprafeței împădurite și reducerea surselor staționare de poluare</p> <p>OMR 5 OTMh: Îmbunătățirea calității apei prin creșterea gradului de racordare a localităților la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, respectiv prin reducerea cantităților de poluanți deversați în apele de suprafață</p> <p>OMR 6 OTMs: Îmbunătățirea calității solurilor prin reducerea și prevenirea poluării, respectiv degradării acestora</p> <p>OMR 7 OTMb: Protejarea diversității biologice prin refacerea și conservarea ecosistemelor, respectiv printr-o bună administrare a rețelei județene de arii naturale protejate</p>
Patrimoniul natural, construit, imaterial și peisajul cultural	OTP: Un patrimoniu natural, construit și cultural protejat și valorificat care contribuie la creșterea calității vieții în comunitățile urbane și rurale din județul Suceava și a atractivității acestuia la nivel regional, național și european	<p>OMR 8 OTPN: Protejarea ariilor naturale, controlarea procesului de antropizare și valorificarea resurselor (patrimoniul natural)</p> <p>OMR 9 OTPP: Protejarea și valorificarea resurselor naturale și a peisajului și micșorarea impactului asupra peisajului (elemente de peisaj)</p>
Rețeaua de localități	OTT: O echipare a teritoriului și a localităților care asigură satisfacerea la un nivel ridicat a nevoilor comunităților locale de acces la sisteme de alimentare cu apă, gaze naturale, energie electrică și termică, la sisteme de comunicare rapidă și eficientă în bandă largă, la deplasare rapidă și în siguranță pe căile de comunicație și transport și unde sunt create condițiile necesare de protecție a mediului printr-o gestiune	<p>Amenajări hidrotehnice</p> <p>OMR 10 OTTa1 Prevenirea, reducerea și gestionarea riscului inundațiilor și a consecințelor negative a acestora</p>
Infrastructuri tehnice		<p>Echipare tehnico-edilitară</p> <p>OMR 11 OTTa2: Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată</p> <p>OMR 12 OTTf1: Modernizarea, extinderea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare</p> <p>OMR 13 OTTf2: Amenajarea lucrărilor de irigații pe suprafețele arabile afectate de secetă</p>
Gospodărirea apelor și lucrări hidroameliorative		

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante (OMR)
Căi de comunicații și transport Rețele energetice (gaze naturale, energie electrică, energie termică) Rețele de comunicații Gestiunea deșeurilor	eficientă a deșeurilor solide și a apelor uzate.	OMR 14 OTTf3: Crearea cadrului administrativ necesar optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare
		Gaze naturale – exploatare OMR 15 OTTg2: Exploatarea în condiții de siguranță a sondelor de extracție gaze, a conductelor și a instalațiilor aferente
		Energie termică și electrică OMR 16 OTTt3: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile
		OMR 17 OTTe2: Dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile
		Managementul deșeurilor (deșeurii menajere și deșeurii industriale) OMR 18 OTTd1: Continuarea Implementării Sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Suceava OMR 19 OTTd2: Creșterea gradului de conștientizare a populației județului cu privire la beneficiile implementării proiectului SMID Suceava OMR 20 OTTd3: Reducerea impactului negativ al deșeurilor industriale asupra mediului OMR 21 OTTd4: Asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru gestionarea eficientă a deșeurilor menajere OMR 22 OTTd5: Reducerea impactului depozitelor neconforme de deșeurii asupra mediului
Zonificarea teritoriului și activităților economice	OTZ: Asigurarea coeziunii teritoriale la nivelul întregului județ prin reducerea disparităților existente între diversele zone funcționale	OMR 23 OTZ2: Valorificarea sustenabilă a resurselor forestiere
STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE	OE: O economie competitivă care valorifică durabil resursele naturale, umane și tehnologice disponibile, diversificată și dinamică bazată pe stimularea spiritului antreprenorial, a capacităților inovatoare, a cooperării inter-sectoriale și pe o promovare eficientă.	
Sectorul primar Sectorul secundar Turismul Sectorul terțiar Alte servicii IMM-urile	OEP: Dezvoltarea și promovare competitivității la nivelul activităților din sectorul primar	Silvicultură OMR 24 OEPs1: Creșterea suprafețelor împădurite OMR 25 OEPs2: Protejarea ariilor silvice
CONTEXTUL TERITORIAL	OCT: Dezvoltarea unei conectivități naționale și regionale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea cooperării transfrontaliere și a accesului la rețelele TEN-T	
Accesibilitate Sisteme urbane regionale Relații de cooperare transfrontaliere	OCT: Dezvoltarea unei conectivități naționale și regionale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea cooperării trans-	OMR 26 OCT4: Menținerea și accentuarea cooperării județului în ariile naturale protejate de tip trans-județean și regional

Domeniul și Sub-domeniul țintă	Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante (OMR)
Cooperare pentru valorificarea ariilor naturale protejate	frontaliere și a accesului la rețelele TEN-T	

Se observă că au fost identificate 7 obiective principale relevante de mediu care aparțin domeniilor majore identificate în PATJ Suceava: STRUCTURA TERITORIULUI, STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE ȘI CONTEXTUL TERITORIAL, pentru care au fost formulate un număr de 26 (obiective sectoriale) denumite *obiective mediu relevante* (OMR).

5 POTENȚIALE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI

Analizând obiectivele PATJ Suceava precum și setul de măsuri propuse pentru atingerea acestora, se constată faptul că procentul majoritar vizează aspectele de mediu caracteristice județului.

Procesul de stabilire a principalelor efecte potențiale ce ar putea fi generate asupra mediului în urma implementării PATJ a constat în evaluarea efectelor potențiale generate de fiecare obiectiv specific asupra componentelor de mediu. Trebuie avut însă în vedere faptul că, deoarece PATJ are un domeniu mai larg de cuprindere comparativ cu un proiect, relația concretă cauză-efect se poate dovedi uneori dificil de prevăzut.

Evaluarea s-a realizat pe baza analizei măsurilor aferente obiectivului respectiv și a unui sistem de notare pentru cuantificarea efectelor pe fiecare componentă de mediu, notele fiind însoțite de justificări.

Efectele cumulative asupra mediului generate de implementarea PATJ s-au evaluat prin însumarea notelor de evaluare acordate efectelor pozitive și negative stabilite pentru fiecare componentă de mediu.

În vederea cuantificării potențialelor efecte generate de obiectivele și măsurile prevăzute de PATJ pentru fiecare componentă de mediu, s-a utilizat următorul sistem de notare:

Tabelul 5-1: Grila de notare a efectelor generate de implementarea obiectivelor PATJ asupra componentelor de mediu

Punctaj	Semnificație
-2	Efect semnificativ negativ
-1	Efect negativ redus/indirect
0	Niciun efect (existent sau posibil a fi identificat/decelat/ fără efect)
1	Efect pozitiv redus/indirect
2	Efect pozitiv semnificativ

Evaluarea a avut în vedere starea actuală a componentelor de mediu și modul în care acestea ar putea fi influențate, pozitiv sau negativ, într-o măsură semnificativă sau nu, de implementarea măsurilor propuse pentru atingerea obiectivelor.

Astfel, s-a considerat că un efect semnificativ se produce atunci când o componenta de mediu suferă modificări substanțiale față de starea actuală, iar un efect redus determină modificări minore ale stării componente respective.

În plus, în cazul în care măsurile prevăzute pentru un obiectiv au prezentat mai multe tipuri de efecte asupra unei anumite componente de mediu (pozitive și negative), nota globală pentru componenta respectivă s-a stabilit prin însumarea notelor rezultate.

Se menționează faptul că, în cazul în care, în urma însumării, s-a obținut rezultatul 0, nu trebuie considerat că nu ar exista nici un efect global (pozitiv sau negativ) sau că efectele s-ar compensa reciproc, ci că la nivelul actual de evaluare (evaluare a unui plan cu o viziune generală) nu poate fi concret stabilită ponderea efectelor pozitive sau negative asupra componentei de mediu respective pentru a putea fi preconizat tipul de impact final. În acest caz, impactul global urmează a fi identificat prin programul de monitorizare a efectelor PATJ asupra mediului, care va permite și stabilirea unor acțiuni de remediere a potențialelor efecte negative. În cazul proiectelor de investiții, acest impact se va putea stabili pe baza studiilor necesare promovării investițiilor respective care să vizeze de asemenea și diminuarea eventualelor efecte negative (studii de fezabilitate, studii de evaluare a impactului asupra mediului).

Rezultatele evaluării potențialelor efecte semnificative asupra componentelor de mediu sunt prezentate tabelar, pentru fiecare dintre obiectivele propuse prin PATJ.

Tabelul 5-2: Evaluarea potențialelor efecte semnificative asupra componentelor de mediu ca urmare a implementării PATJ Suceava

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
OMR 1	OTN1: Valorificarea corespunzătoare a resurselor naturale fără a prejudicia starea factorilor de mediu				
Aer	2	Măsurile care au fost propuse vor duce la îmbunătățirea calității aerului	0	Fără efect	2
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	2	Măsurile care au fost propuse vor duce la protejarea resurselor naturale	0	Fără efect	2
Păduri	2	Măsurile propuse vor contribui pozitiv la protejarea pădurilor	-2	Unele măsuri pot avea efecte negative asupra corpurilor de pădure din jurul localităților	0
Biodiversitatea	1	Măsurile propuse vizează în bună parte conservarea biodiversității	0	Fără efect	0
Deșeuri	2	Măsurile propuse au rol de a elimina în condiții de siguranță deșeurile	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
		provenite din activitățile de exploatare			
Patrimoniul natural	1	Măsurile propuse au rol de a proteja resursa naturală a peisajului	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	1	Măsurile propuse pot avea un efect minim asupra mediului	0	Fără efect	0
OMR 2	OTN2: Creșterea rezilienței în privința efectelor produse de schimbările climatice și fenomenul de încălzire globală				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	2	Măsurile care au fost propuse vor duce la îmbunătățirea calității aerului	0	Fără efect	2
Climă/schimbări climatice	2	Măsurile propuse vor duce la diminuarea efectelor privind manifestările meteorologice	0	Fără efect	2
Apă	1	Măsurile propuse sprijină	0	Fără efect	0
Sol	2	Măsurile propuse vizează direct păstrarea sau îmbunătățirea calității solului	0	Fără efect	2
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	2	Măsurile propuse vor avea un efect pozitiv privind minimizarea și/sau eliminarea riscurilor de mediu	0	Fără efect	2
OMR 3	OTMR: Reducerea riscurilor naturale prin dezvoltarea infrastructurilor de protecție, cât și prin acțiuni de creștere a gradului de conștientizare a populației				

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	2	Măsurile propuse au rol important în combaterea efectelor riscurilor naturale	-1	Unele măsuri pot fi parțial asimilate de populație	1
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	1	Patrimoniul natural poate fi protejat prin aplicarea măsurilor prevăzute în PATJ	-1	Există posibilitatea neaplicării unor măsuri în detrimentul protecției patrimoniului natural	0
Patrimoniul construit	2	Patrimoniul construit poate fi protejat prin aplicarea măsurilor prevăzute în PATJ	-1	Există posibilitatea neaplicării unor măsuri în detrimentul protecției obiectivelor de patrimoniu	1
Sănătatea populației	2	Măsurile propuse asigură sănătatea populației în caz de aplicare a acestora	-1	Există posibilitatea neaplicării unor măsuri în detrimentul protecției sănătății umane	1
Riscuri de mediu	2	Măsurile propuse pot duce la diminuarea riscurilor de mediu în cazul aplicării	-2	În caz de neaplicare a măsurilor, riscurile de mediu se pot materializa în acțiuni cu rezultate negative	0
OMR 4	OTMa: Îmbunătățirea calității aerului prin creșterea suprafeței împădurite și reducerea surselor staționare de poluare				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	2	Măsurile de împădurire pot duce la îmbunătățirea calității aerului	-1	Unele măsuri pot avea efect în timp, astfel că, efectul pozitiv va fi redus	1
Climă/schimbări climatice	2	Măsurile de împădurire pot duce la ameliorarea efectelor de încălzire globală	-1	Unele măsuri prognozate pot avea efect în timp, astfel că, efectul pozitiv va fi redus	1
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	2	Măsurile de împădurire pot ameliora efectele de încălzire locală	0	Fără efect	2
Biodiversitatea	2	Măsurile de împădurire pot duce la ameliorarea efectelor de încălzire globală	-1	Unele măsuri prognozate pot avea efect în timp, astfel că, efectul pozitiv va fi redus	1
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	1	Măsurile de îmbunătățire a calității aerului pot fi benefice turismului ecologic prin exploatarea patrimoniului natural	0	Fără efect	1
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 5	OTMh: Îmbunătățirea calității apei prin creșterea gradului de racordare a localităților la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, respectiv prin reducerea cantităților de poluanți deversați în apele de suprafață				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	2	Măsurile propuse vin în sprijinul eliminării în emisar a apelor uzate insuficient epurate	0	Fără efect	2
Sol	2	Măsurile propuse vin în sprijinul eliminării din sol și din pânza freatică a poluanților	0	Fără efect	2
Resurse naturale	2	Măsurile propuse au ca scop păstrarea calității apei și solului	0	Fără efect	2
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	2	Măsurile propuse au ca principal scop păstrarea sănătății umane	0	Fără efect	2
Riscuri de mediu	2	Măsurile propuse au ca scop principal eliminarea riscurilor de mediu denerate de poluarea apelor de suprafață	0	Fără efect	2
OMR 6	OTMs: Îmbunătățirea calității solurilor prin reducerea și prevenirea poluării, respectiv degradării acestora				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	1	Măsurile vor contribui și la diminuarea poluării solului	0	Fără efect	1
Resurse naturale	2	Măsurile vor contribui la creșterea calității solului prin eliminarea factorilor de degradare	0	Fără efect	2
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	2	Măsurile vizează reducerea totală a riscurilor de mediu generate de degradarea acestuia	0	Fără efect	2
OMR 7	OTMb: Protejarea diversității biologice prin refacerea și conservarea ecosistemelor, respectiv printr-o bună administrare a rețelei județene de arii naturale protejate				

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	1	Măsurile propuse pentru ecosistemele acvatice duc la conservarea acestora	0	Fără efect	1
Sol	1	Măsurile propuse pentru ecosistemele terestre duc la conservarea acestora	0	Fără efect	1
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	1	Măsurile propuse pentru protecția pădurilor duc la conservarea ecosistemelor acestora	0	Fără efect	1
Biodiversitatea	2	Măsurile privind protejarea biodiversității au rol predominant în protecția ecosistemelor terestre sau acvatice	0	Fără efect	2
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	1				1
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 8	OTPN: Protejarea ariilor naturale, controlarea procesului de antropizare și valorificarea resurselor (patrimoniul natural)				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	2	Măsurile privind protecția pădurilor are efect direct și imediat în protejarea ariilor naturale	-1	Unele măsuri pot avea efecte indirecte privind controlarea procesului de	1

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
				antropizare și valorificare a resurselor	
Biodiversitatea	2	Măsurile privind protecția biodiversității are efect direct în protejarea ariilor naturale	0	Fără efect	2
Deșeuri	2		-2		0
Patrimoniul natural	1	Măsurile privind valorificarea resurselor naturale pot avea un efect redus	-1	Unele măsuri pot avea efecte reduse privind procesul de antropizare și valorificare a resurselor	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 9	OTPP: Protejarea și valorificarea resurselor naturale și a peisajului și micșorarea impactului asupra peisajului (elemente de peisaj)				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	2	Măsurile privind protecția resurselor naturale are efect direct și imediat în calitatea peisajului	-1	Unele măsuri pot avea efecte indirecte privind valorificarea resurselor naturale	2
Păduri	2	Măsurile privind protecția pădurilor are efect direct și imediat în resurselor naturale	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	2	Măsurile privind protecția biodiversității are efect direct în protejarea ariilor naturale	0	Fără efect	2
Deșeuri	1	Măsurile prevăd indirect eficiența gestionării deșeurilor	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	1	Măsurile privind valorificarea resurselor naturale pot avea un efect redus	-1	Unele măsuri pot avea efecte reduse privind procesul de antropizare și valorificare a resurselor	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 10	OTTa1 Prevenirea, reducerea și gestionarea riscului inundațiilor și a consecințelor negative a acestora				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	2	Măsurile propuse pentru prevenirea inundațiilor pe cursurile de apă au rol de a elimina consecințele negative ale acestora	0	Fără efect	2
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	1	Măsurile luate cu privire la gestionarea riscului inundațiilor vor duce la protejarea sănătății populației	-1		1
Riscuri de mediu	2	Prin măsurile de gestiune eficientă a riscului de inundații se asigură un efect pozitiv în atenuarea consecințelor producerii acestora	0	Fără efect	2
OMR 11	OTTa2: Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Apă	2	Măsurile propuse pentru reabilitarea și dezvoltarea edilitară pentru alimentare și canalizare au efect pozitiv semnificativ asupra resursei de apă	0	Fără efect	2
Sol	2	Măsurile propuse pentru reabilitarea și dezvoltarea edilitară pentru alimentare și canalizare au efect pozitiv semnificativ asupra resursei de sol	0	Fără efect	2
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	2	Măsurile propuse pentru reabilitarea și dezvoltarea edilitară pentru alimentare și canalizare au effect pozitiv semnificativ asupra sănătății umane atât în mediul urban cât și în mediul rural	0	Fără efect	2
Riscuri de mediu	2	Măsurile propuse pentru reabilitarea și dezvoltarea edilitară au ca rol principal eliminarea riscurilor de mediu generate de lipsa canalizării apei uzate dar și a infrastructurii precare a acesteia	0	Fără efect	2
OMR 12	OTf1: Modernizarea, extinderea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	1	Măsurile privind lucrările hidroameliorative duc la	-1	Unele măsuri pot induce un efect indirect asupra	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
		valorificarea eficientă a resursei de apă		resursei locale de apă	
Sol	2	Măsurile privind lucrările de îmbunătățiri funciare duc la protejarea solului și a calității acestuia	0	Fără efect	2
Resurse naturale	1	Măsurile privind lucrările de îmbunătățiri funciare duc la protejarea resurselor naturale locale de sol și apă	0	Fără efect	1
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	1	Măsurile privind lucrările de îmbunătățiri funciare duc la diminuarea riscurilor de mediu	1	Unele dintre măsurile propuse pot avea un efect negativ redus cu privire la riscurile de mediu	0
OMR 13	OTTf2: Amenajarea lucrărilor de irigații pe suprafețele arabile afectate de secetă				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	1	Fără efect	0	Fără efect	1
Apă	2	Măsurile propuse urmăresc asigurarea apei pentru irigații în condițiile afectării terenurilor arabile de secetă	-1	Unele măsuri pot avea efect negativ redus cu privire la resursa de apă locală destinată irigațiilor pe timp de secetă	1
Sol	2	Măsurile propuse urmăresc asigurarea apei pentru irigații în condițiile de secetă, dar și menținerea umidității solului și păstrarea calității acestuia	0	Fără efect	2
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 14	OTTf3: Crearea cadrului administrativ necesar optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	1	Măsura prevede adaptarea tehnologiilor noi pentru protejarea resursei naturale – solul și calitatea lui.	0	Fără efect	1
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	1	Măsurile propuse au rol de a proteja populația din mediul rural	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	2	Măsura privind instruirea personalului în vederea eficientizării îmbunătățirilor funciare are ca scop înlăturarea riscurilor de mediu produse de necunoașterea procedurilor	0	Fără efect	2
OMR 15	OTTg2: Exploatarea în condiții de siguranță a sondelor de extracție gaze, a conductelor și a instalațiilor aferente				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	1	Măsurile prevăd asigurarea factorului de mediu apă (subterane sau de suprafață) în caz de avarie în procedeul de exploatare sau prin nerespectarea distanței față de construcții	-1	Unele aspecte privind biodiversitatea locală ar putea fi afectate în zona de exploatare	0
Sol	2	Măsurile prevăd asigurarea factorului de mediu sol în caz de avarii în procesul de exploatare sau prin nerespectarea distanței față de construcții	0	Fără efect	2
Resurse naturale	2	Fără efect	0	Fără efect	2
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	2	Măsura prevede evitarea riscurilor de mediu prin respectarea termenelor de înlocuire a infrastructurii învechite	-1	Există unele riscuri de a se întârzia procedura de înlocuire a conductelor afectate, în caz de avarii putându-se declanșa poluare în mediu	1
OMR 16	OTTt3: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	-1	Măsura poate avea un potential efect negativ ca urmare a arderii peștelor de lemn	-1
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Resurse naturale	2	Măsura prevede dezvoltarea de soluții pentru folosirea resurselor de energie regenerabile	0	Fără efect	2
Păduri	2	Suținerea găsirii soluțiilor pentru utilizarea energiei solare în gospodării	-1	Măsurile prevăd folosirea deșeurilor din lemn pentru localități	1
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri					
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 17	OTTe2: Dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	2	Măsura prevede, protejarea surselor de producere a energiei neregenerabile, susținând implementarea tehnologiilor de obținere a energiilor sustenabile (centrale eoliene)	0	Fără efect	2
Climă/schimbări climatice	2	Măsura prevede protejarea surselor de producere a energiei neregenerabile, susținând implementarea tehnologiilor de obținere a energiilor sustenabile (panouri fotovoltaice)	0	Fără efect	2
Apă	2	Măsura prevede protejarea surselor de producere a energiei neregenerabile, susținând implementarea tehnologiilor de obținere a energiilor sustenabile (valorificarea surselor de apă cu potențial energetic)	0	Fără efect	2
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	2				2
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	2	Prin aplicarea măsurii se elimină în bună parte producerea riscurilor de mediu	0	Fără efect	2
OMR 18	OTTd1: Continuarea Implementării Sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Suceava				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	2	Măsurile prevăd implementarea SMID Suceava pentru protejarea factorilor de mediu - aer	0	Fără efect	2
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	2	Măsurile prevăd implementarea SMID Suceava pentru protejarea factorilor de mediu - apă	0	Fără efect	2
Sol	2	Măsurile prevăd implementarea SMID Suceava pentru protejarea factorilor de mediu - sol	0	Fără efect	2
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	2	Măsurile prevăd implementarea SMID Suceava pentru asigurarea gestionării deșeurilor în județ	0	Fără efect	2
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	2	Măsurile prevăd implementarea SMID Suceava pentru	0	Fără efect	2

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
		protejarea sănătății umane			
Riscuri de mediu	2	Măsurile prevăd implementarea SMID Suceava pentru eliminarea riscurilor de mediu	0	Fără efect	2
OMR 19	OTTd2: Creșterea gradului de conștientizare a populației județului cu privire la beneficiile implementării proiectului SMID Suceava				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	2	Măsurile prevăd acțiuni de conștientizare a populației cu privire la necesitatea cunoașterii importanței gestiunii deșeurilor provenite în special de la populație	0	Fără efect	2
Riscuri de mediu	2	Măsurile prevăd acțiuni de conștientizare a populației cu privire la necesitatea cunoașterii importanței gestiunii deșeurilor provenite în special de la populație în vederea eliminării riscurilor de mediu	0	Fără efect	2
OMR 20	OTTd3: Reducerea impactului negativ al deșeurilor industriale asupra mediului				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	2	Măsurile prevăd restabilirea și refacerea ecologică în mediile afectate de depunerea deșeurilor industriale, care au avut impact asupra surselor locale de apă	0	Fără efect	2
Sol	2	Măsurile prevăd restabilirea și refacerea ecologică pe terenurile afectate de depunerea deșeurilor industriale	0	Fără efect	2
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	2	Măsurile prevăd restabilirea și refacerea biodiversității pe terenurile afectate de depunerea deșeurilor industriale	0	Fără efect	2
Deșeuri	2	Măsurile prevăd asigurarea refacerii ecologice și monitorizarea indicatorilor de mediu	0	Fără efect	2
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	1	Măsurile prevăd monitorizarea indicatorilor de mediu pentru eliminarea riscurilor de mediu	-1	Unele dintre măsuri pot avea efecte indirecte asupra factorilor de mediu sau chiar a riscurilor de mediu	0
OMR 21	OTTd4: Asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru gestionarea eficientă a deșeurilor menajere				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	1	Măsurile prevăd gestionarea eficientă a depozitelor ecologice	0	Fără efect	1

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
		pentru protejarea factorilor de mediu (apă)			
Sol	1	Măsurile prevăd gestionarea eficientă a depozitelor ecologice pentru protejarea factorilor de mediu (sol)	0	Fără efect	1
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	1	Măsurile prevăd gestionarea eficientă a depozitelor ecologice pentru protejarea factorilor de mediu (biodiversitate)	0	Fără efect	1
Deșeuri	2	Măsurile prevăd gestionarea eficientă a depozitelor ecologice pentru protejarea factorilor de mediu (apă, sol, aer, flora și faună)	-1	Unele dintre măsuri pot avea efecte negative reduse ca impact pentru mediu	1
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	2	Fără efect	0	Fără efect	2
Riscuri de mediu	1	Măsurile prevăd eliminarea producerii riscurilor de mediu	0	Fără efect	1
OMR 22	OTTd5: Reducerea impactului depozitelor neconforme de deșeuri asupra mediului				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	2	Măsura are ca scop punerea în siguranță a perimetrelor miniere și ecologizarea factorilor de mediu afectați de depozitarea neconformă a deșeurilor municipale	-1	Unele măsuri pot avea efecte negative reduse asupra componentelor de mediu	1
Sol	2	Măsura are ca scop punerea în siguranță a perimetrelor miniere și ecologizarea terenurilor afectate, de depozitarea	-1	Unele măsuri pot avea efecte negative reduse asupra componentelor de mediu	1

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
		neconformă a deșeurilor municipale			
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri					
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	1	Măsurile au rol de ecologizare și punere în siguranță a sănătății populației	0	Fără efect	1
Riscuri de mediu	1	Măsurile au rol de ecologizare și punere în siguranță a factorilor de mediu	-1	Unele măsuri pot avea efecte negative asupra factorilor de mediu (apă, sol)	0
OMR 23	OT22: Valorificarea sustenabilă a resurselor forestiere				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	2	Măsurile prevăd exploatarea sustenabilă a resurselor forestiere	0	Fără efect	2
Păduri	2	Măsurile prevăd certificarea silvică a resurselor forestiere	0	Fără efect	2
Biodiversitatea	1	Măsurile prevăd exploatarea sustenabilă și asigurarea biodiversității	0	Fără efect	1
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 24	OEPs1: Creșterea suprafețelor împădurite				

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	1	Măsurile prevăd o mai bună protecție împotriva fenomenelor naturale (vânt) prin plantarea perdelelor forestiere	0	Fără efect	1
Climă/schimbări climatice	1	Măsurile prevăd o mai bună protecție împotriva fenomenelor naturale (moderarea temperaturilor de vară) prin plantarea perdelelor forestiere	0	Fără efect	1
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	1	Măsurile prevăd o mai bună protecție împotriva fenomenelor naturale (moderarea temperaturilor de vară, precipitații abundente) prin plantarea perdelelor forestiere	0	Fără efect	1
Resurse naturale	1	Creșterea suprafețelor împădurite vor duce la creșterea nivelului de trai	0	Fără efect	1
Păduri	2	Măsurile prevăd creșterea suprafețelor împădurite în ariile montane	0	Fără efect	2
Biodiversitatea	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	1	Creșterea suprafețelor împădurite în zona montană vor aduce un aport pozitiv condițiilor de trai al localnicilor	0	Fără efect	1
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 25	OEPs2: Protejarea ariilor silvice				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	2	Măsurile prevăd transparență și cooperare între mediile locale și cele științifică cu privire la protejarea ariilor silvice	-1	Unele dintre măsuri pot întâmpina dificultăți în realizare	1
Păduri	2	Măsura prevede creșterea valorii forestiere prin obținerea certificării FSC	0	Fără efect	2
Biodiversitatea	1	Păstrarea biodiversității în mediul pădurilor protejate	0	Fără efect	1
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0
OMR 26	OCT4: Menținerea și accentuarea cooperării județului în ariile naturale protejate de tip trans-județean și regional				
Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
Aer	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Climă/schimbări climatice	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Apă	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sol	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Resurse naturale	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Păduri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Biodiversitatea	2	Măsura face referire la Parcul Național Călimani care se întinde pe teritoriul a 4 județe	0	Fără efect	2
Deșeuri	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Patrimoniul natural	2	Măsura face referire la Situri de interes comunitar pentru județul Suceava și județele vecine: Tinovu Mare, Poiana Stampei, Dealu Mare – Hârlău, Pădurea	0	Fără efect	2

Componenta de mediu / de populație	Notă efect pozitiv generat	Justificare	Notă efect negativ generat	Justificare	Notă efect generat de obiectiv asupra componentei de mediu
		Zamoștea – Luncă, Pădurea Larion			
Patrimoniul construit	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Sănătatea populației	0	Fără efect	0	Fără efect	0
Riscuri de mediu	0	Fără efect	0	Fără efect	0

Evaluarea efectelor cumulative de mediu generate de implementarea PATJ s-a realizat prin însumarea notelor de evaluare acordate efectelor pozitive și negative stabilite pentru fiecare componentă de mediu, rezultând o imagine de ansamblu a impactului potențial ce ar fi generat de implementarea planului.

Se menționează faptul că această evaluare indică efecte potențiale, urmărind evidențierea în mod special a acelor componente de mediu care ar putea fi afectate negativ de unele dintre măsurile aferente PATJ pentru a fi posibilă, în mod special, dar nu exclusiv, urmărirea ulterioară a evoluției acestora și implementarea din timp a măsurilor de diminuare a efectelor negative.

Din analiza rezultatelor se evidențiază efectul predominant pozitiv al implementării PATJ, efectele negative fiind estompate de efectele pozitive. Printr-un management adecvat și o evaluare pertinentă în cadrul fiecărui proiect în parte, efectele negative vor putea fi diminuate corespunzător.

6 POSIBILE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI ÎN CONTEXT TRANSFRONTIERĂ

Având în vedere amplasarea pe teritoriul României în raport cu granițele țării, precum și condițiile topo-climatice, județul Suceava se constituie mai puțin într-o sursă generatoare de efecte semnificative asupra mediului în context transfrontieră. Într-o abordare mai largă, excepția o constituie efectele culturale și socio-economice potențial a fi generate de contactele directe cu Ucraina.

La analiza efectelor potențiale, au fost avute în vedere situația existentă și integrarea obiectivului strategic declarat al PATJ, precum și a obiectivelor stabilite pentru domeniile țintă, conform măsurilor și amenajărilor propuse în cadrul planului.

Pe teritoriul județului Suceava sunt două puncte de trecere a frontierei către Ucraina în regim de trafic internațional și cinci puncte de trecere a frontierei în regim de mic trafic, după cum urmează:

- Puncte de trecere a frontierei în regim de trafic internațional:
 - Punct de trecere rutier (mărfuri și călători): Siret – Tereblecea (Porubne), Raionul Adâncata, Cernăuți;
 - Punct de trecere feroviar (mărfuri și călători): Vicșani – Vadul Siret, Raionul Adâncata, Cernăuți.
- Puncte de trecere a frontierei în regim de mic trafic:
 - Punct de trecere rutier: Ulma – Rusca, Raionul Putila, Cernăuți;
 - Punct de trecere rutier: Vicovu de Sus – Crasna (Krasnoilsk), Raionul Storojineț, Cernăuți;
 - Punct de trecere pietonal: Izvoarele Sucevei – Șipotele Sucevei, Raionul Putila, Cernăuți;
 - Punct de trece pietonal: Climăuți – Fântâna Albă, Raionul Adâncata, Cernăuți;
 - Punct de trecere pietonal: Vășcăuți – Volcinețul Nou, Raionul Adâncata, Cernăuți.

6.1 Situația existentă

Pentru evaluarea situației existente se are în vedere impactul generat de vecinătăți asupra factorilor de mediu aer, apă și sol, precum și impactul cultural, social și economic determinat de contactele directe cu Ucraina.

Activitățile desfășurate în localitățile din zona de graniță sunt în principal legate de turism și servicii, cu impact redus asupra componentelor de mediu. Totuși, pentru o înțelegere mai

corectă a situației existente, vor fi prezentate considerentele semnificative pentru fiecare factor de mediu în parte.

Aer

Pentru zona montană, caracteristice sunt vânturile de vest, care traversând Carpații își pierd treptat cantitatea de umezeală, astfel că ajung în partea de est a județului, ca mase de aer uscate, fapt care duce la continentalizarea climatică a Podișului Sucevei.

Viteza vântului este în medie de 2,6 m/s, dar în arealele montane poate ajunge și la 25 m/s, iar la rafale putând depăși 40 m/s. Pentru zona de podiș, vânturile sunt predominant nord-vestice și nordice, aducând mase de aer rece, polar, fapt care induce și inversiunile de temperatură în teritoriu, în special iarna.

În zona din vecinătatea graniței, principalele activități desfășurate sunt cele din sectorul de turism și nu există surse importante de ardere.

Conform datelor prezentate în *Raportul privind starea factorilor de mediu pentru anul 2020* elaborat de APM Suceava, în anul 2020 nu au fost înregistrate depășiri ale valorilor normate prin legislația în vigoare (calitatea aerului a fost detaliată în cap. 2.5.1).

Având în vedere aceste considerații și mai ales direcțiile dominante ale vântului, județul Suceava se constituie mai degrabă într-un receptor și mai puțin într-o sursă de poluare în context transfrontieră. Luând în considerare valorile determinate în cadrul monitorizării calității aerului din județul Suceava, se poate constata faptul că nici localitățile de graniță localizate pe teritoriul Ucrainei nu afectează în mod semnificativ calitatea aerului din zonă.

Ape de suprafață

Siretul este principalul curs de apă care drenează județul Suceava. Conform datelor din „Planul de management actualizat al Spațiului Hidrografic Siret” elaborat de ANAR – ABA Siret, Râul Siret este încadrat la stare ecologică bună, respectiv stare chimică bună în zona de graniță, la intrarea pe teritoriul României.

Sol

Datorită varietății condițiilor geomorfologice și de microclimat, județul Suceava prezintă o gamă largă de tipuri de sol. Poluarea solului poate fi produsă ca urmare a activităților specifice din agricultură (utilizarea îngrășămintelor și a produselor fitosanitare) dar și de activități din sectorul industrial și gospodărirea deșeurilor. Trebuie subliniat totodată că solul este și principalul receptor al poluanților emiși în atmosferă sau transportați de ape astfel că degradarea acestui factor de mediu este determinată atât de acțiunile directe cât și de cele indirecte (aer, apă). Poluarea directă a solului nu poate fi atribuită unui impact transfrontalier, însă efectele indirecte datorate emisiilor în atmosferă pot afecta calitatea solului din zonele învecinate. În același timp, prin acumularea poluanților în sol, această resursă importantă se

poate transforma din receptor al poluanților într-o sursă secundară de poluare pentru ape și aer.

Având în vedere analizele fizico-chimice prezentate în „Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020” și având în vedere faptul că în cazul factorilor de mediu *aer* și *ape de suprafață* nu a fost evidențiată poluarea acestora, se poate afirma că efectele asupra solului în context transfrontieră sunt nule.

6.2 Situația perspectivă

La nivelul cooperării transfrontaliere există o serie de programe de cooperare de tip transfrontalier – regiunile de program – arealele incluse în programele de cooperare teritorială europeană. Județul Suceava este cuprins în programe de cooperare de tip transfrontalier – regiunile de program – arealele incluse în programele de cooperare teritorială europeană (Programul de cooperare URBANACT III 2014-2020, Programul de cooperare interregională INTERREG Europe, Programul transnațional Dunărea 2014-2020, Programul de cooperare Euroregiunea „Carpatica”, Programul de cooperare transfrontalieră ENI – Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020) ceea ce îi conferă oportunități de dezvoltare mai accentuată și stimulează un nivel de cooperare inter-regională important.

Tendențele de evoluție în zonele de graniță sunt, de asemenea influențate și de anumite caracteristici specifice teritoriului în care sunt localizate. O serie de elemente oferă o idee generală asupra situației curente și a tendințelor în zona de graniță a județului Suceava, cum ar fi ocuparea populației preponderent cu agricultura, ceea ce conferă un caracter rural zonei de frontieră, în timp ce nivelul altor activități economice este mult mai scăzut.

Strategia privind contextul supra-teritorial va urmări realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale la scară europeană, națională și regională, va consolida competitivitatea acestui teritoriu și a capacității lui de a răspunde la provocările globalizării, în primul rând a economiei, transporturilor și comunicațiilor. Tot acest sistem teritorial bine conectat – județul Suceava – va putea fi cu adevărat competitiv prin intermediul rețelelor de infrastructuri de transport – feroviar, rutier, aerian și de transport al energiei, pentru a pune în evidență situarea geografică favorabilă a județului Suceava ca potențială ”poartă” de intrare în regiunea de Nord-Est și implicit în România dinspre spațiul Non UE:

- Pentru comerț și transport – în special sub cea mai modernă formă: transportul intermodal și pentru rețelele de transport a energiei sub diferite forme.

Concluziile preliminare care pot fi trase par să confirme vocația istorică a județului Suceava (și a zonei Bucovinei) de a constitui împreună cu sistemul teritorial proxim (regional /transfrontalier) un portal de penetrare către hinterlandul său major european pentru fluxurile comerciale și culturale provenind din Europa Centrală și de Sud-Est precum și din spațiul ex-sovietic. De asemenea putem vorbi de un loc inconturabil de tranzit între marele spațiu central și est european și sud-sud-estul Uniunii Europene, precum și către spațiul non EU.

Ca premise în dezvoltarea spațială a teritoriului județului Suceava, la nivelul contextului teritorial putem considera o serie de priorități de intervenție cum sunt:

- Realizarea coeziunii economice, sociale și teritoriale la scară europeană, națională și comunitară;
- Reprezentarea cea mai expresivă și concludentă a sistemelor teritoriale se poate realiza prin intermediul rețelelor de infrastructuri de transport – feroviar, rutier, aerian, și de transport al energiei, pentru a pune în evidență situarea geografică relativ excentrică a județului Suceava, atât la nivel al U.E. cât și național ca potențială placă turnantă a zonei de nord est spre occident și spre fostul spațiu sovietic;
- Accesibilitate sporită prin dezvoltarea unei rețele de drumuri rapide și autostrăzi, precum și a unei rețele feroviare la standard UE;
- Oportunitatea pentru turism și transport – în special sub cea mai modernă formă: transportul intermodal (valorificarea potențialului turistic al județului);
- Dezvoltarea rețelele de transport al energiei sub diferite forme;
- La nivelul cooperării transfrontaliere există o serie de programe de cooperare de tip transfrontalier – regiunile de program – arealele incluse în programele de cooperare teritorială europeană.

Cooperarea interregională și transfrontalieră este facilitată de posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia Europeană propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Obiectivul sectorial propus în cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava pentru domeniul cadrului suprateritorial este următorul: *Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.*

Având în vedere direcțiile de dezvoltare prezentate mai sus, preluate din documentele strategice și de planificare, prin intermediul PATJ Suceava au fost propuse următoarele obiective cu potențial impact transfrontalier, împreună cu măsurile aferente:

- **OCT1:** Creșterea accesibilității, siguranței și asigurarea conectării județului Suceava la infrastructura majoră TEN-T din România și Europa Centrală și de Est și la principalii poli urbani din regiune.
 - MCT4.3: Creșterea confortului urban a tuturor localităților, printr-o eficiență sporită a dotărilor și echipamentelor acestora, importante la nivelul județului pentru a putea juca un rol important și la nivel transfrontalier;
- **OCT2:** Creșterea conectivității cu rețeaua majoră, cu celelalte județe din regiune și întărirea legăturilor de transport dintre centrele urbane și zonele rurale polarizate prin realizarea și implementarea planurilor de mobilitate urbană
 - MCT2.2: Relații de întărire a centralității în plan regional a municipiului Suceava, prin asumarea rolului de coordonare în sistemele regionale transfrontaliere și naționale;
 - MCT2.3: Stabilirea unei proporții juste între funcțiile de nivel regional și cele locale, pentru centrele urbane și centrele rurale, prin amplificarea și diversificarea primelor și translatarea celorlalte spre celelalte orașe, fiind preferate cele din imediata proximitate a zonei transfrontaliere.

Este oportun ca în această actualizare a PATJ Suceava, accentul să fie pus pe realizarea studiilor tehnice și a evaluării de impact, pentru o fundamentare corectă a tuturor proiectelor desfășurate în context transfrontieră. Totodată, în dezvoltarea lor va trebuie să se țină cont și de prevederile Acordului dintre Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului din România și Ministerul Mediului și Resurselor Naturale din Ucraina.

7 MĂSURI PROPUSE PENTRU A PREVENI, REDUCE ȘI COMPENSA EFECTELE ADVERSE ASUPRA MEDIULUI

Dezvoltarea societății umane presupune diversificare activităților economice pe de o parte, pe de altă parte, amplificarea problemelor sociale a dus la introducerea în mediu a unor schimbări importante care necesită acțiuni de protecție și conservare a acestuia.

Asigurarea protecției și conservarea mediului necesită colaborarea interdisciplinară a specialiștilor din domenii conexe, iar eficiența acțiunii este susținută, în aceeași măsură de un cadru juridico-administrativ adecvat care să asigure echilibrul ecologic la nivel local, regional și, prin cooperare, la nivel internațional.

În acest sens la elaborarea PATJ Suceava au fost propuse o serie de măsuri prin care se pot preveni, reduce și compensa efectele cu impact asupra mediului.

Pentru *Raportul de mediu pentru reactualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava* au fost identificate 7 obiective sectoriale care se încadrează la 3 din cele 4 domenii țintă ale PATJ: *Structura teritoriului*, *Structura activităților economice* și *Contextul teritorial*. Acestea cuprind 26 de obiective de mediu relevante (OMR) și se încadrează obiectivelor sectoriale, terțiare și tematice, așa cum au fost prezentate în Tabelul 4-1 (de mai sus).

Măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea și compensarea efectelor adverse asupra mediului, aferente domeniului țintă: *Structura Teritoriului* cu sub-domeniile aferente (cadru natural și mediu – riscuri naturale, calitatea aerului, apei, solului, biodiversitate, patrimoniul natural, construit și peisajul, rețeaua de localități, deșeuri, amenajări hidrotehnice, echiparea tehnico-edilitară, căi de transport, sănătatea umană și riscurile de mediu); *Structura activităților economice* cu subdomeniul silvicultură, *Contextul teritorial* cu subdomeniul cooperarea interjudețeană cu privire la ariile naturale care se suprapun mai multor județe. Toate acestea măsuri au fost corelate cu nivelul teritorial de aplicare, prezentate în tabelul de mai jos.

Pentru analiza măsurilor referitoare la ariile naturale protejate (ROSCI și ROSPA), a se vedea tabelul din Anexa 2.

Tabelul 7-1: Măsurile obiectivelor de protecție a mediului relevante pentru PATJ Suceava, în corelație cu nivelul teritorial de aplicare

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
STRUCTURA TERITORIULUI			
Obiectivul sectorial - OTN: Un cadru natural gestionat cu responsabilitate și în conformitate cu principiile unei dezvoltări durabile			
OMR 1	OTN1: Valorificarea corespunzătoare a resurselor naturale fără a prejudicia starea factorilor de mediu	MN.1.1 Identificarea corectă și completă a resurselor naturale existente în prezent	Județean, local (toate UATB)
		MN1.2 Crearea de strategii de valorificare selectivă, durabilă a	Județean, local (toate UATB)

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
		resurselor naturale în funcție de oportunitățile economice și sociale oferite comunităților locale	
OMR 2	OTN2: Creșterea rezilienței în privința efectelor produse de schimbările climatice și fenomenul de încălzire globală	MN2.1 Atenuarea influențelor negative cauzate de schimbările climatice	Județean, local (toate UATB)
		MN2.2 Creșterea capacității de răspuns la nivel județean în ceea ce privește fenomenele meteorologice extreme	Județean, local (toate UATB)
		MN2.3 Creșterea gradului de informare și conștientizarea populației cu privire la cauzele și efectele schimbărilor climatice	Județean, local (toate UATB)
OMR 3	OTMR: Reducerea riscurilor naturale prin dezvoltarea infrastructurilor de protecție, cât și prin acțiuni de creștere a gradului de conștientizare a populației.		
	OTMr1 – Minimizarea riscului de inundații	MMr1.1 Realizarea de acumulări pentru atenuarea undelor de viitură	Local: Municipiul Câmpulung Moldovenesc Orașele Broșteni, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Solca Comunele: Breaza, Brodina, Dolhești, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Mănăstirea Humorului, Păltinoasa, Stulpicani, Ulma, Vicovu de Jos
		MMr1.2 Eliminarea construcțiilor și infrastructurilor din albia minoră	Județean, local (toate UATB)
		MMr1.3 Realizarea de campanii de conștientizare a riscurilor în rândul populației județului Suceava	Județean, local (toate UATB)
	OTMr2 – Combaterea apariției alunecărilor de teren	MMr2.1 Combaterea apariției alunecărilor de teren	Local: Comunele: Adâncata, Forăști, Preutești, Rădășeni, Todirești
		MMr2.2 Măsuri de combatere a instabilității terenurilor în UATB urbane (13) aflate în zone cu probabilitate mare sau medie-mare de producere a alunecărilor de teren	Local: Municipiile Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei, Orașele Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Gura Humorului, Frasin, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus
		MMr2.2 Măsuri de combatere a instabilității terenurilor în UATB rurale (64) aflate în zone cu probabilitate mare sau medie-mare de producere a alunecărilor de teren	Local: Adâncata, Arbore, Baia, Bălăceana, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Breaza, Brodina, Bunești, Burla, Ciprian Porumbescu, Căcica, Capu Câmpului, Comănești, Cornu Luncii, Coșna, Grămești, Dărmănești, Dolhești, Dorna Candrenilor, Dorna Arin, Drăgoești, Drăgușeni, Hânțești, Horodniceni, Horodnicu de Jos,

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Iaslovăț, Ilișești, Ipotești, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldova-Sulița, Mălini, Moara, Mușenița Ostra, Păltinoasa, Pătrăuți, Preutești, Putna, Rădășeni, Râșca, Sadova, Siminicea, Straja, Sucevița, Stroești, Stulpicani, Slatina, Șarul Dornei, Șcheia, Todirești, Ulma, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vatra Moldoviței, Vama, Vicovu de Jos, Voitinel, Vulturești.
	OTMr3 – Protecția construcțiilor din UAT urbane față de riscul seismic	MMr3.1 Protecția construcțiilor din unitățile administrativ teritoriale urbane față de riscul seismic	Local: Municipiile Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Orașele Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus
	OTMr4 – Dezvoltarea și perfecționarea sistemului de protecție civilă și de intervenție rapidă în caz de urgență, pentru monitorizarea permanentă a factorilor de risc	MMr4.1 Dezvoltarea și perfecționarea sistemului de protecție civilă și de intervenție rapidă în caz de urgență	Județean
Obiectivul sectorial - OTM: Creșterea calității factorilor de mediu prin protejarea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, respectiv adaptarea la schimbările climatice			
OMR 4	OTMa: Îmbunătățirea calității aerului prin creșterea suprafeței împădurite și reducerea surselor staționare de poluare		
	OTMa1: Creșterea suprafeței verzi și reducerea emisiilor de gaze poluante și particule (PM) din toate categoriile de surse (fixe, mobile și de suprafață)	MMA1.1 Realizarea unui studiu între suprafețele construite și zonele verzi și asigurarea unei suprafețe de cel puțin 26 mp spațiu verde/locuitor în toate localitățile din județ	Județean
		MMA1.2 Creșterea suprafețelor de perdele forestiere de protecție / aliniamente de arbori, de-a lungul arterelor de trafic (DN, DJ, DC)	Județean
		MMA1.3 Reglementarea prin HCL a obligației proprietarilor și administratorilor de terenuri neutilizate timp de un an, de a le igieniza și de a asigura condițiile pentru înierbare până la asigurarea unei folosințe	Județean
		MMA1.4 Identificarea și stabilizarea / plantarea suprafețelor de teren afectate de alunecări și eroziuni	Județean
OTMa2: Reducerea nivelului de poluare a aerului prin investițiile de mediu realizate la nivel județean;	MMA2.1 Prioritizarea modernizării drumurilor județene și a centurilor ocolitoare pentru centrele urbane	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus	

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare	
		MMA2.2 Elaborarea unei proceduri pentru achiziția de vehicule în parcul auto public, pe criteriul nivelului de poluare redus (Euro 6), hibrid sau electric	Județean	
		MMA2.3 Înlocuirea etapizată a mijloacelor auto din parcul auto public, mai vechi de 10 ani, cu unele noi cu nivel de poluare redus	Județean	
		MMA2.4 Implementarea unor politici publice pentru reducerea traficului în centrele urbane	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus	
	OTMa3: Creșterea eficienței energetice a clădirilor		MMA3.1 Auditul energetic al tuturor clădirilor instituțiilor publice și reabilitarea, modernizarea și echiparea cu instalații de producere energie din surse regenerabile a instituțiilor publice	Județean
			MMA3.2 Modernizarea instalațiilor de iluminat interior utilizând echipamente eficiente energetic (LED)	Județean
			MMA3.3 Renovarea/reabilitarea termică a unui procent de 10% din clădirile rezidențiale, în fiecare an, în toate localitățile urbane din județ	Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus
			MMA3.4 Introducerea rețelelor de gaze naturale în localitățile în care lipsesc și stimularea înlocuirii instalațiilor termice care funcționează pe combustibil solid (lemn)	Local: Vatra Dornei, Broșteni, Dolhasca, Liteni, Milișăuți, Vicovu de Sus, Arbore, Baia, Bălăceana, Bălcăuți, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Botoșana, Breaza, Brodina, Bunești, Cacica, Calafindești, Capu Câmpului, Ciprian Porumbescu, Cârlibaba, Comănești, Cornu Luncii, Coșna, Crucea, Dărmănești, Dolhești, Dorna Cândrenilor, Dorna Arini, Dornești, Drăgoiești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Fântânele, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Frumosu, Fundu Moldovei, Gălănești, Grămești, Grănicești, Hănțești, Hârtoș, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Horodniceni, Iacobeni, Iaslovăț, Ilișești, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mitocu Dragomirnei,

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare	
			Mușenița, Ostra, Păltinoasa, Panaci, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni Solca, Pojorâta, Preutești, Rădășeni, Râșca, Sadova, Satu Mare, Șcheia, Șerbăuți, Slatina, Straja, Stroiiești, Stulpicani, Sucevița, Todirești, Udești, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Verești, Vicovu de Jos, Voitinul, Volovăț, Zamostea	
		MMa3.5 Reducerea consumului de combustibil solid prin utilizarea panourilor solare, a pompelor de căldură și a centralelor termice eficiente	Județean	
	OTMa4: Dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării calității aerului		MMa4.1 Asigurarea funcționării continue a rețelei de monitorizare a calității aerului la nivelul județului, pentru asigurarea unei capturi relevante de date pentru toți poluanții de interes	Județean
			MMa4.2 Informarea și conștientizarea populației cu privire la nivelul real al calității aerului și la implicațiile asupra sănătății umane	Județean
			MMa4.3 Descurajarea și amendarea practicilor de curățare a terenurilor agricole prin incendiere	Județean
			MMa4.4 Asigurarea adoptării tehnologiilor nepoluante și utilizarea sistemelor de depoluare cu randament ridicat, prin prevederi impuse în actele de reglementare specifice, respectiv implementarea tehnologiilor conforme BAT pentru instalațiile noi IED care se încadrează Directivei 2010/75/UE	Județean
	OTMa5: Gestionarea calității aerului în conformitate cu legislația în vigoare		MMa5.1 Încurajarea deplasării cu mijloace nemotorizate și dezvoltarea pistelor pentru bicicliști	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus
			MMa5.2 Realizarea măsurilor impuse prin "Planul de menținere a calității aerului în județul Suceava 2021 – 2025" - draft	Local: Suceava
			MMa5.3 Realizarea măsurilor impuse prin Planul de calitate a aerului pentru municipiul Suceava 2021-2025 la indicatorul pulberi în suspensie PM10	Local: Municipiul Suceava
	OTMa6: Reducerea amprentei de carbon pentru sectorul de		MMa6.1 Lucrări de modernizare a arhitecturii stradale pentru	Județean

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
	transport.	fluența traficului și lucrări pentru realizarea de rute ocolitoare a traficului de tranzit	
		MMa6.2 Dezvoltarea infrastructurii de transport electric	Județean
		MMa6.3 Campanie de informare și conștientizare referitoare la beneficiile și impactul utilizării de vehicule alternative în transportul și distribuția de mărfuri, inclusiv condusul ecologic	Local: Municipiul Suceava
		MMa6.4 Implementarea „Programului pentru stimularea înnoirii parcului auto național” (programul „Rabla”) gestionat de Ministerul Mediului și Pădurilor, prin Administrația Fondului pentru Mediu	Județean
	OTMa7: Neutralizarea surselor de poluare a aerului reprezentate de activitățile miniere și deșeurile industriale.	MMa7.1 Investigarea și monitorizarea surselor potențial contaminate, prin intermediul Programului anual de monitorizare	Local: Izvoarele Sucevei, Breaza, Ciocănești, Fundu Moldovei, Iacobeni, Ostra, Pojorâta, Șaru Dornei
	MMa7.2 Monitorizarea activităților de curățare, remediere și reconstrucție ecologică a zonelor în care solul, subsolul și ecosistemele terestre au fost afectate	Local: Izvoarele Sucevei, Breaza, Ciocănești, Fundu Moldovei, Iacobeni, Ostra, Pojorâta, Șaru Dornei	
OMR 5	OTMh: Îmbunătățirea calității apei prin creșterea gradului de racordare a localităților la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, respectiv prin reducerea cantităților de poluanți deversați în apele de suprafață		
	OTMh1: Asigurarea alimentării cu apă a populației	MMh1.1 Realizarea investițiilor în infrastructura de apă cuprinse în proiectul „Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată din județul Suceava în perioada 2014 – 2020”	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Dolhasca, Salcea, Siret, Vicovu de Sus, Putna, Marginea, Sucevița, Șcheia, Mitocu Dragomirnei,
		MMh1.2 Creșterea gradului de racordare la rețeaua locală de apă a zonelor periferice ale localităților	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei, Dolhasca, Liteni, Siret, Solca, Vicovu de Sus, Baia, Bilca, Boroaia, Bosanci, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Cârlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Dorna Candrenilor, Dornești, Drăgușeni, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Păltinoasa, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Pojorâta, Preutești, Siminicea, Straja, Stulpicani, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Volovăț

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
		MMh1.3 Extinderea rețelelor de alimentare cu apă la nivelul localităților neracordate încă la o rețea de alimentare cu apă	Local: Milișăuți, Arbore, Bălăceana, Bălcăuți, Breaza, Bunești, Cacica, Comănești, Crucea, Dărmănești Dolhești, Dorna Arini, Drăgoiești, Fântânele Frătăuții Noi, Frumosu, Gălănești, Grămești, Hănțești, Hârtop, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Horodniceni, Iaslovăț, Ilișești, Marginea, Mitocu Dragomirnei, Mușenița, Poieni Solca, Rădășeni, Râșca, Sadova, Satu Mare, Șerbăuți, Slatina, Stroiiești, Sucevița, Todirești, Udești, Vatra Moldoviței, Zamostea
		MMh1.4 Asigurarea unor campanii de conștientizare și sensibilizare a populației cu privire la importanța racordării la sistemul centralizat de alimentare cu apă	Toate UATB-urile din județ, cu excepția orașelor Broșteni, Gura Humorului și a comunelor Bogdănești, Botoșana, Ciprian Porumbescu, Dumbrăveni, Grănicești, Iacobeni, Moara, Ostra, Voitineli
	OTMh2: Asigurarea unei rețele eficiente de colectare și epurare a apelor uzate	MMh2.1 Creșterea gradului de racordare la rețeaua locală de canalizare a zonelor periferice ale localităților	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei Dolhasca, Liteni, Siret, Solca, Vicovu de Sus Baia, Bilca, Boroaia, Bosanci, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Cârlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Dorna Candrenilor, Dornești, Drăgușeni, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Păltinoasa, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Pojorâta, Preutești, Siminicea, Straja, Stulpicani, Vadu Moldovei Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Volovăț
		MMh2.2 Îmbunătățirea calității efluentului, respectiv creșterea nivelului colectării și epurării apelor uzate în conformitate cu Directiva privind Apele Uzate Urbane 91/271/CEE	Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus
		MMh2.3 Extinderea rețelei de stații de epurare la nivelul UATB-urilor racordate sau în curs de racordare la rețelele publice de canalizare	Local: Dolhasca, Milișăuți, Vicovu de Jos, Bogdănești, Boroaia, Botoșana, Cacica, Cârlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Fundu Moldovei, Horodnic de Jos, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Pojorâta, Sadova, Siminicea, Stulpicani, Vadu Moldovei, Vama, Vicovu de Jos, Volovăț

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
		MMh2.4 Asigurarea unor campanii de conștientizare și sensibilizare a populației cu privire la importanța racordării la sistemul centralizat de canalizare	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei Broșteni, Dolhasca, Liteni, Siret, Solca Arbore, Baia, Bilca, Boroaia, Bosanci, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Coșna, Dorna Cândrenilor, Dornești, Drăgușeni, Frătăuții Vechi, Ostra, Păltinoasa, Poiana Stampei, Preutești, Straja, Stulpicani, Todirești, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Volovăț
	OTMh3: Asigurarea alimentării cu apă potabilă la standardele de calitate stabilite prin legislația europeană și națională a populației	MMh3.1 Creșterea gradului de siguranță în funcționarea sistemelor de alimentare cu apă	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei Broșteni, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Siret, Solca, Vicovu de Sus, Baia, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Botoșana, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Ciprian Porumbescu, Cârlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Dorna Candrenilor, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Grănicești, Iacobeni, Moara, Ostra, Păltinoasa, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Pojorâta, Preutești, Siminicea, Straja, Stulpicani, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Voitineli, Volovăț
	MMh3.2 Conformarea cu Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, așa cum a fost transpusă în legislația românească prin Legea nr. 458/2002 cu privire la calitatea apei potabile (cu modificările și completările ulterioare)	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei Broșteni, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Siret, Solca, Vicovu de Sus, Baia, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Botoșana, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Ciprian Porumbescu, Cârlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Dorna Candrenilor, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Grănicești, Iacobeni, Moara, Ostra, Păltinoasa, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Pojorâta, Preutești, Siminicea, Straja, Stulpicani,	

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Voitinel, Volovăț
		MMh3.3 Închiderea fântânilor publice din zonele rurale unde calitatea apei nu este corespunzătoare și reprezintă un pericol pentru sănătatea populației	Județean
	OTMh4: Îmbunătățirea calității apelor de suprafață	MMh4.1 Eliminarea tuturor evacuărilor necontrolate de ape uzate provenite de la operatorii economici cât și de la gospodăriile particulare	Județean
		MMh4.2 Eliminarea și prevenirea depozitării deșeurilor pe malurile apelor de suprafață	Județean
	OTMh5: Reducerea poluării cu nitrați a resurselor de apă	MMh5.1 Reducerea cantității de îngrășăminte chimice utilizate în agricultură	Județean
		MMh5.2 Depozitarea și gospodărirea gunoierului de grajd în conformitate cu prevederile legale	Local: Fălticeni, Rădăuți, Cajvana, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Vicovu de Sus, Adâncata, Baia, Bălcăuți, Berchișești, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Bunești, Burla, Calafindești, Capu Câmpului, Cornu Luncii, Dărmănești, Dolhești, Dornești, Drăgoiești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Fântâna Mare, Fântânele, Forăști, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Gălănești, Grămești, Grănicești, Hănești, Hârtop, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Horodniceni, Ipotești, Mușenița, Păltinoasa, Preutești, Rădășeni, Râșca, Satu Mare, Șerbăuți, Siminicea, Straja, Todirești, Udești, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Voitinel, Volovăț, Vulturești, Zamostea, Zvoriștea
	OTMh6: Creșterea calității serviciilor de alimentare cu apă și canalizare	MMh6.1 Elaborarea unui program de înlocuire a conductelor de alimentare cu apă și canalizare aflate în diverse stadii de degradare	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei Broșteni, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Siret, Solca, Vicovu de Sus Baia, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Botoșana, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Ciprian Porumbescu, Cârlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Dorna

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Candrenilor, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Grănicești, Iacobeni, Moara, Ostra, Păltinoasa, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Pojorâta, Preutești, Siminicea, Straja, Stulpicani, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Voitineli, Volovăț
		MMh6.2 Soluționarea regimului juridic al conductelor de aducțiune care trec prin proprietăți private, în vederea accesului neîngrădit al echipelor de intervenție în cazul avariilor și reparațiilor	Județean
		MMh6.3 Dimensionarea corespunzătoare a conductelor pentru asigurarea unui debit și a unei presiuni optime atât pentru consumatori, cât și pentru funcționarea hidranților din anumite zone	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei Broșteni, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Siret, Solca, Vicovu de Sus Baia, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Botoșana, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Ciprian Porumbescu, Cărlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Dorna Candrenilor, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Grănicești, Iacobeni, Moara, Ostra, Păltinoasa, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Pojorâta, Preutești, Siminicea, Straja, Stulpicani, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Voitineli, Volovăț
		MMh6.4 Reducerea pierderilor de apă și asigurarea alimentării continue cu apă potabilă a consumatorilor	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei Broșteni, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Siret, Solca, Vicovu de Sus Baia, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Botoșana, Brodina, Calafindești, Capu Câmpului, Ciprian Porumbescu, Cărlibaba, Cornu Luncii, Coșna, Dorna Candrenilor, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Grănicești, Iacobeni, Moara,

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Ostra, Păltinoasa, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Pojorâta, Preutești, Siminicea, Straja, Stulpicani, Vadu Moldovei, Valea Moldovei, Vama, Verești, Vicovu de Jos, Voitinel, Volovăț
	OTMh7: Scăderea riscului privind inundațiile și atenuarea amplitudinii viiturilor	MMh7.1 Alocarea de fonduri necesare lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor	Județean
		MMh7.2 Asocierea unităților administrativ teritoriale în scopul lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Solca, Vicovu de Sus Arbore, Baia, Bălcăuți, Berchișești, Bilca, Bogdănești, Brodina, Ciocănești, Cornu Luncii, Dorna Arini, Dornești, Dumbrăveni, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Frumosu, Gălănești, Grănicești, Hănțești, Horodnic de Sus, Iacobeni, Iaslovăț, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldovița, Pana, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Putna, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Vadu Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitinel, Zamostea
		MMh7.3 Decolmatarea / dragarea / îndiguirea anumitor tronsoane ale cursurilor de apă	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Solca, Vicovu de Sus, Arbore, Baia, Bălcăuți, Berchișești, Bilca, Bogdănești, Brodina, Ciocănești, Cornu Luncii, Dorna Arini, Dornești, Dumbrăveni, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Frumosu, Gălănești, Grănicești, Hănțești, Horodnic de Sus, Iacobeni, Iaslovăț, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldovița, Pana, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Putna, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Vadu Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitinel, Zamostea
MMh7.4 Execuția unor lucrări de amenajare a torenților	Județean		

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
OMR 6	OTMs: Îmbunătățirea calității solurilor prin reducerea și prevenirea poluării, respectiv degradării acestora		
	OTMs1 – Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale	MMs1.1 Alocarea de fonduri necesare lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor	Local: Câmpulung Moldovenesc, Broșteni, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Solca, Breaza, Brodina, Boroaia, Cornu Luncii, Dolhești, Frasin, Fundu Moldovei, Grămești, Izvoarele Sucevei, Mănăstirea Humorului, Mușenița, Ostra, Păltinoasa, Poiana Stampei, Satu Mare, Stulpicani, Șcheia, Straja, Todirești, Ulma, Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos, Voitinel
		MMs1.2 Stabilizarea și monitorizarea alunecărilor de teren	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni Broșteni, Cajvana, Salcea, Solca, Adâncata, Boroaia, Bosanci, Botoșana, Brodina, Cacica, Ciprian Porumbescu, Dărmănești, Dolhești, Dorna Candrenilor, Forăști, Gălănești, Grămești, Ipotești, Mitocu Dragomirnei, Păltinoasa, Pârteștii de Jos, Pojorâta, Preutești, Rădășeni, Sadova, Șcheia, Sucevița, Todirești, Udești, Vadu Moldovei, Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos, Vulturești
		MMs1.3 Prevenirea, atenuarea și eliminarea cauzelor alunecărilor de teren	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni Broșteni, Cajvana, Salcea, Solca, Adâncata, Boroaia, Bosanci, Botoșana, Brodina, Cacica, Ciprian Porumbescu, Dărmănești, Dolhești, Dorna Candrenilor, Forăști, Gălănești, Grămești, Ipotești, Mitocu Dragomirnei, Păltinoasa, Pârteștii de Jos, Pojorâta, Preutești, Rădășeni, Sadova, Șcheia, Sucevița, Todirești, Udești, Vadu Moldovei, Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos, Vulturești
		MMs1.4 Identificarea și evaluarea arealelor supuse eroziunii hidrice a solurilor și întocmirea unor studii de specialitate pentru controlul acestor areale	Local: Suceava, Dolhasca, Liteni, Salcea, Boroaia, Vulturești, Forăști, Păltinoasa, Preutești, Dolhești, Adâncata, Bosanci, Todirești, Udești, Gălănești, Cornu Lungii, Mușenița
	OTMs2 – Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate	MMs2.1 Inventarierea suprafețelor de teren afectate de fenomene de degradare	Județean

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare	
		MMs2.2 Stabilizarea haldelor de steril și de cenușă și monitorizarea permanentă a stării acestora	Local: Suceava, Crucea, Fundu Moldovei, Ostra, Șaru Dornei	
		MMs3.1 Prevenirea declanșării unor fenomene de degradare și restrângerea limitărilor existente în vederea menținerii stării de fertilitate a solurilor prin măsuri ameliorative, în funcție de clasa de calitate a acestora	Județean	
		MMs3.2 Menținerea valorii naturale ridicate a terenurilor agricole prin măsuri agro-pedo-ameliorative, lucrări de îmbunătățiri funciare și prin promovarea agriculturii ecologice	Județean	
		OTMs3 – Îmbunătățirea calității solurilor	MMs3.3 Reducerea presiunii asupra stării de calitate a solurilor generate de excesul de umiditate, compactare și aciditate	Local: Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Gura Humorului, Siret, Solca, Vicovu de Sus, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Frătăuții Vechi, Grănicești, Baia, Cornu Luncii, Mălini, Bogdănești, Cacica, Boroaia, Marginea, Botoșana, Arbore, Mușenița, Calafindești, Bălcăuți, Grămești, Dornești, Drăgușeni, Verești, Breaza, Brodina, Cârlibaba, Dorna Arini, Frumosu, Izvoarele Sucevei, Iacobeni, Moldovița, Ostra, Panaci, Pojorâta, Ciprian Porumbescu, Vicovu de Jos, Valea Moldovei, Preutești, Rădășeni, Volovăț
				Județean
		OTMs4 – Protejarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților	MMs4.1 Elaborarea unei strategii de prezervare a învelișului edafic și de reducere a presiunii sectorului imobiliar asupra terenurilor fertile din proximitatea localităților	Județean
			MMs4.2 Managementul riguros al terenurilor localizate în intravilanul localităților și utilizarea acestora ca alternativă la extinderea intravilanului în detrimentul suprafeței agricole	Județean
		OTMs5 – Reducerea poluării solurilor	MMs5.1 Reabilitarea siturilor contaminate industriale, în vederea eficientizării din punct de vedere economic	Local: Suceava, Crucea, Fundu Moldovei, Ostra, Șaru Dornei
			MMs5.2 Desfășurarea activităților miniere în condiții de protecție a mediului natural, inclusiv a solului /subsolului	Local: Botoșana, Breaza, Crucea, Fundu Moldovei, Dorna Arini, Cacica, Poiana Stampei
		OMR 7	OTMb: Protejarea diversității biologice prin refacerea și conservarea ecosistemelor, respectiv printr-o bună administrare a rețelei județene de arii naturale protejate	

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
	OTMb1 – Conservarea și prezervarea biodiversității fondului forestier	MMb1.1 Stoparea defrișării necontrolate a pădurilor	Județean
		MMb1.2 Interzicerea pășunatului în interiorul pădurilor	Județean
	OTMb2 – Dezvoltarea unei agriculturi care să favorizeze biodiversitatea și conservarea mediului	MMb2.1 Facilitarea colaborării dintre producătorii agricoli și silvicultori, pentru asigurarea continuității elementelor de peisaj, protecția resurselor genetice și alte mecanisme de cooperare pentru protecția biodiversității	Județean
		MMb2.2 Împădurirea terenurilor degradate	Județean
	OTMb3 – Refacerea și conservarea ecosistemelor	MMb3.1 Promovarea dezvoltării infrastructurii ecologice în zonele urbane și rurale	Local: Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura umorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus
		MMb3.2 Includerea conservării diversității biologice în planurile locale de dezvoltare durabilă	Județean
	OTMb4 – Prevenirea și combaterea braconajului	MMb4.1 Controale inopinate în fondurile de vânătoare	Județean
		MMb4.2 Informarea populației cu privire la importanța speciilor de vânat, respectiv măsurile de ocrotire necesare	Județean
	OTMb5 – Management performant al ariilor naturale protejate	MMb5.1 Întocmirea/actualizarea planurilor de management al ariilor naturale protejate, respectiv includerea managementului participativ, respectiv a unor instrumente de monitorizare a speciilor aflate pe lista roșie a IUCN	Local: Moldovița, Brodina, Izvoarele Sucevei, Moldova – Sulița, Breaza, Sadova, Iacobeni, Liteni, Vatra Dornei, Fundu Moldovei, Putna, Forăști, Drăgușeni, Drăgoiești, Bogdănești, Fântâna Mare, Râșca, Baia, Cornu Luncii, Valea Moldovei, Berchișești, Capu Câmpului, Păltinoasa, Fălticeni, Rădășeni, Bunești, Suceava, Adâncata, Mitocu Dragomirnei, Pătrăuți, Dărmănești, Udești, Salcea, Verești, Ipotești, Bosanci, Moara, Horodniceni, Boroaia, Vadu Moldovei, Stulpicani, Crucea, Dorna-Arini, Pojorâta, Vama, Câmpulung Moldovenesc, Frumosu, Vatra Moldoviței
		MMb5.2 Aplicarea sancțiunilor contravenționale în cazul încălcării legislației specifice regimului ariilor protejate	Local: Moldovița, Brodina, Izvoarele Sucevei, Moldova – Sulița, Breaza, Sadova, Iacobeni, Liteni, Vatra Dornei, Fundu Moldovei, Putna, Forăști, Drăgușeni, Drăgoiești, Bogdănești,

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Fântâna Mare, Râșca, Baia, Cornu Luncii, Valea Moldovei, Berchișești, Capu Câmpului, Păltinoasa, Fălticeni, Rădășeni, Bunești, Suceava, Adâncata, Mitocu Dragomirnei, Pătrăuți, Dărmănești, Udești, Salcea, Verești, Ipotești, Bosanci, Moara, Horodniceni, Boroaia, Vadu Moldovei, Stulpicani, Crucea, Dorna-Arini, Pojorâta, Vama, Câmpulung Moldovenesc, Frumosu, Vatra Moldoviței
Obiectivul sectorial - OTP: Un patrimoniu natural, construit și cultural protejat și valorificat care contribuie la creșterea calității vieții în comunitățile urbane și rurale din județul Suceava și a atractivității acestuia la nivel regional, național și european			
OMR 8	OTPn: Protejarea ariilor naturale, controlarea procesului de antropizare și valorificarea resurselor (patrimoniul natural)		
	OTPn1 - Susținerea gospodăriilor care practică agricultura ecologică	MPn1.1 Subvenționarea gospodăriilor în care se practică agricultura ecologică	Județ
		MPn1.2 Subvenționarea gospodăriilor în care se practică creșterea în mod tradițional a animalelor domestice	Județ
		MPn1.3 Înființarea sistemelor de colectare a produselor rezultate din practicarea agriculturii ecologice, din creșterea animalelor domestice, din culegerea fructelor de pădure și a ciupercilor	Județ
		MPn1.4 Facilitarea legăturilor producători-cumpărători	Județ
		MPn1.5 Înființarea Școlilor de Montanologie (Termenul de „montanologie” este preluat din lucrarea Prof. univ. dr. Radu Rey, „Civilizație Montană, Hrană-Energie-Ecologie”, București: Ed.Științifică și Enciclopedică, 1985)	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Frasin, Gura Humorului, Solca, Breaza, Brodina, Cacica, Capu Câmpului, Ciocănești, Ciprian Porumbescu, Coșna, Crucea, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mălini, Mănăstirea Humorului, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Poiana Stampei, Pojorâta, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Vama, Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos
	OTPn2 Diminuarea acțiunilor umane care dăunează mediului ambiant	MPn2.1 Construirea sistemelor de canalizare a apelor uzate menajere în majoritatea localităților, inclusiv a stațiilor de epurare biologică	Județ
MPn2.2 Construirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă în		Județ	

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
		majoritatea localităților	
		MPn2.3 Depozitarea controlată a deșeurilor menajere și organizarea serviciilor de colectare a acestora	Județ
		MPn2.4 Susținerea acțiunilor de monitorizare și de întreținere a apelor de suprafață și a apelor freatice	Național
		MPn2.5 Introducerea ambalajelor ecologice și diminuarea utilizării materialelor plastice	Național
	OTPn3 Controlul procesului de antropizare în UATB care fac parte din zone naturale protejate	MPn3.1 Elaborarea documentațiilor de urbanism pentru UATB care conțin ZNP (Zone Naturale Protejate de Interes Național și Monumente ale Naturii, stabilite prin Legea nr.5/2000)	Județ (Toate UATB care conțin Zone Naturale Protejate de Interes Național)
		MPn3.2 Corelarea documentațiilor de urbanism și de amenajare a teritoriului cu Planurile de Administrare a Zonelor Naturale Protejate	Județ (Toate UATB care conțin Zone Naturale Protejate de Interes Național)
		MPn3.3 Elaborarea documentației de urbanism pentru protecția și valorificarea turistică a Salinei Cacica	Local: comuna Cacica
	OTPn4 - Controlul procesului de antropizare în UATB în care există terenuri împădurite	MPn4.1 Controlul accesului populației în Pădurile Virgine înscrise în Lista Patrimoniului Mondial (UNESCO)	Local: comunele Pojorâta, Stulpicani, Șaru Dornei
		MPn4.2 Corelarea documentațiilor de urbanism cu Amenajamentele Silvice	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Solca, Adâncata, Arbore, Boroaia, Breaza, Brodina, Cacica, Capu Câmpului, Ciocănești, Ciprian Porumbescu, Cornu Luncii, Coșna, Crucea, Dolhești, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mălini, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Păltinoasa, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni-Solca, Pojorâta, Preutești, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitineli, Zamoștea
		MPn4.3 Protecția fondului silvic împotriva tăierilor ilegale	Local:

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Solca, Adâncata, Arbore, Boroaia, Breaza, Brodina, Cacica, Capu Câmpului, Ciocănești, Ciprian Porumbescu, Cornu Luncii, Coșna, Crucea, Dolhești, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mălini, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Păltinoasa, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni-Solca, Pojorâta, Preutești, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitineli, Zamosteia
		MPn4.4 Impunerea acțiunilor de reîmpădurire a parchetelor cu tăieri rase	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Solca, Adâncata, Arbore, Boroaia, Breaza, Brodina, Cacica, Capu Câmpului, Ciocănești, Ciprian Porumbescu, Cornu Luncii, Coșna, Crucea, Dolhești, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mălini, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Păltinoasa, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni-Solca, Pojorâta, Preutești, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitineli, Zamoștea
		MPn4.5 Susținerea acțiunilor coordonate privind diminuarea braconajului în păduri	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Solca, Adâncata,

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Arbore, Boroaia, Breaza, Brodina, Cacica, Capu Câmpului, Ciocănești, Ciprian Porumbescu, Cornu Luncii, Coșna, Crucea, Dolhești, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mălini, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Păltinoasa, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni-Solca, Pojorâta, Preutești, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitineli, Zamostea
		MPn4.6 Dezvoltarea activității de cercetare a pădurilor boreale	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Solca, Adâncata, Arbore, Boroaia, Breaza, Brodina, Cacica, Capu Câmpului, Ciocănești, Ciprian Porumbescu, Cornu Luncii, Coșna, Crucea, Dolhești, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mălini, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Păltinoasa, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni-Solca, Pojorâta, Preutești, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitineli, Zamostea
	OTPn5 Valorificarea apelor minerale cu efecte terapeutice	MPn5.1 Valorificarea amenajărilor existente în stațiunile balneare și climaterice și elaborarea planurilor de dezvoltare a acestora	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Cacica, Dorna-Arini
		MPn5.2 Valorificarea apelor subterane cu calități terapeutice în stațiuni de interes local și în gospodării individuale	Județ
	OTPn6 Protejarea păsărilor migratoare	MPn6.1 Înființarea în școlile gimnaziale a cursurilor de vară	Local:

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
		pentru observarea și protecția păsărilor migratoare și amenajarea punctelor de observare ornitologice	Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Dolhasca, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Adâncata, Baia, Bălcăuți, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Bunești, Calafindești, Dărmănești, Dolhești, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Fântâna Mare, Fântânele, Forăști, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Grămești, Hăntăști, Hârtop, Horodniceni, Ipotești, Mitocu Dragomirnei, Moara, Mușenița, Pătrăuți, Preutești, Rădășeni, Satu Mare, Siminicea, Stroiiești, Șcheia, Șerbăuți, Todirești, Vadu Moldovei, Verești, Vulturești, Zamostea, Zvoriștea
		MPn6.2 Amenajarea instalațiilor speciale pe stâlpii rețelelor electrice pentru susținerea cuiburilor păsărilor migratoare	Local: Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Dolhasca, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Adâncata, Baia, Bălcăuți, Bogdănești, Boroaia, Bosanci, Bunești, Calafindești, Dărmănești, Dolhești, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Fântâna Mare, Fântânele, Forăști, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Grămești, Hăntăști, Hârtop, Horodniceni, Ipotești, Mitocu Dragomirnei, Moara, Mușenița, Pătrăuți, Preutești, Rădășeni, Satu Mare, Siminicea, Stroiiești, Șcheia, Șerbăuți, Todirești, Vadu Moldovei, Verești, Vulturești, Zamostea, Zvoriștea
OMR 9	OTPp: Protejarea și valorificarea resurselor naturale și a peisajului și micșorarea impactului asupra peisajului (elemente de peisaj)		
		OTPp1 Înființarea sistemului de planificare a peisajului	MPp1.1 Instituirea „Planurilor de Peisaj”, parte a Documentațiilor de Amenajare a Teritoriului și de Urbanism (în colaborare cu MLPDA)
		MPp1.2 Elaborarea unor Planuri de Peisaj speciale pentru arealele cu caracteristici peisagistice omogene	Județ
	OTPp2 Controlul extinderilor localităților în teritoriu	MPp2.1 Diminuarea extinderii prin documentații de urbanism a localităților în lungul arterelor de circulație	Național / Județ
		MPp2.2 Prevederea în PUG a „Benzilor de Construibilitate” pe terenurile situate în teritoriile intravilane ale satelor	Național / Județ
	MPp2.3 Oprirea construirii ilegale în teritoriile extravilane ale	Național / Județ	

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
		localităților și controlul extinderii teritoriului intravilan	
	OTpp3 Controlul construcțiilor cu impact asupra peisajului	MPp3.1 Amenajarea ecologică a peisajelor degradate	UATB interesate
		MPp3.2 Amenajarea ecologică a construcțiilor cu impact asupra peisajului	UATB interesate
		MPp3.3 Amenajarea ecologică a sistemului județean de depunere, transport și neutralizare a deșeurilor menajere	Județ / UATB interesate
		MPp3.4 Elaborarea planurilor de risc de inundație	Județ
		MPp3.5 Asigurarea unor zone cu caracter public în lungul apelor pentru asigurarea accesului public și potențarea valențelor turistice	Județ
		MPp3.6 Controlul amenajării plajelor, a taberelor de corturi, a campingurilor, a spațiilor pentru picnic	Județ
		MPp3.7 Plantarea perdelelor de protecție în arealele fără păduri (dealuri, podișuri)	Județ
	OTpp4 Valorificarea resurselor naturale și a peisajului	MPp4.1 Dezvoltarea infrastructurii turistice și organizarea traseelor și facilităților pentru turism, sport și plimbări în arealele de munte	Județ / UATB interesate
		MPp4.2 Mobilitatea turistică în Bucovina	Județ
		MPp4.3 Reglementarea zonelor de vânătoare și de pescuit	Județ
		MPp4.4 Organizarea activităților sportive și de agrement pe teritoriul județului	Județ
		MPp4.5 Organizarea mijloacelor de circulație pentru agrement	Județ
		MPp4.6 Dezvoltarea domeniului schiabil	Local: Municipiul Vatra Dornei
		MPp4.7 Dezvoltarea zonei Rarău-Giumalău	Județ
Obiectivul sectorial - OTT: O echipare a teritoriului și a localităților care asigură satisfacerea la un nivel ridicat a nevoilor comunităților locale de acces la sisteme de alimentare cu apă, gaze naturale, energie electrică și termică, la sisteme de comunicare rapidă și eficientă în bandă largă, la deplasare rapidă și în siguranță pe căile de comunicație și transport și unde sunt create condițiile necesare de protejare a mediului printr-o gestiune eficientă a deșeurilor solide și a apelor uzate			
OMR 10	OTTa1 Prevenirea, reducerea și gestionarea riscului inundațiilor și a consecințelor negative a acestora	MTa1.1 Investiții pentru amenajarea cursurilor de apă	Local: municipiile Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Vatra Dornei, orașele Broșteni, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Milișăuți, Salcea, Siret, Vicovu de Sus, comunele Baia, Berchișești, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Botoșana, Breaza, Brodina, Cacica, Capu Câmpului, Cârlibaba, Comănești, Cornu Luncii, Crucea,

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Dolhești, Dornești, Drăgușeni, Dumbrăveni, Fântâna Mare, Forăști, Frătăuții Noi, Frumosu, Fundu Moldovei, Gălănești, Grămești, Grănicești, Horodnic de Sus, Iacobeni, Iaslovăț, Izvoarele Sucevei, Marginea, Moldovița, Mușenița, Ostra, Panaci, Păltinoasa, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Putna, Râșca, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șerbăuți, Todirești, Udești, Ulma, Vadu Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Voitinel, Volovăț, Zamoștea, Zvoriștea
		MTa1.2 Reabilitarea lucrărilor hidrotehnice existente de apărare la inundații	Local: municipiul Rădăuți, orașul Solca, comunele Arbore, Bălcăuți, Frătăuții Vechi, Gălănești, Grămești, Grănicești, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Vicovu de Jos
		MTa1.3 Măsurile nestructurale de reducerea riscului la inundații	Local: municipiile Câmpulung Moldovenesc, Rădăuți, oraș Solca, comunele Bălcăuți, Hănțești, Horodnic de Jos, Iaslovăț, Mănăstirea Humorului, Mitocu Dragomirnei, Moldovița, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Putna, Sucevița, Ulma, Voitinel, Zamostea
OMR 11	OTTa2: Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată	MTa2.1 Realizarea/reabilitarea/extinderea sistemelor de alimentare cu apă în localități	Local: orașele Broșteni, Cajvana, Frasin, Milișăuți, comunele Adâncata, Bălcăuți, Berchișești, Boroaia, Botoșana, Bunești, Calafindești, Ciocănești, Comănești, Crucea, Dolhești, Dorna Arini, Dorna Căndrenilor, Dornești, Drăgoiești, Dumbrăveni, Fântânele, Fundu Moldovei, Gălănești, Grămești, Hănțești, Hârtop, Horodniceni, Horodnic de Sus, Iacobeni, Iaslovăț, Ilișești, Ipotești, Mălini, Mănăstirea Humorului, Moara, Mușenița, Ostra, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni Solca, Pojorâta, Stulpicani, Șaru Dornei, Todirești, Ulma, Vadu Moldovei, Vatra Moldoviței, Volovăț

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
		MTa2.2 Realizarea/reabilitarea/ extinderea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată în localități	Local: municipiile Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, orașele Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Salcea, Siret, Vicovu de Sus, comunele Baia, Crucea, Dornești, Drăgoiești, Marginea, Mitocu Dragomirnei, Putna, Sucevița, Șcheia, Verești, Vicovu de Jos
		MTa2.3 Realizarea/reabilitarea /extinderea sistemelor de canalizare apă uzată și a stațiilor de epurare	Local: oraș Milișăuți, comunele Adâncata, Arbore, Bălăceana, Bălcăuți, Berchișești, Bilca, Botoșana, Bunești, Capu Câmpului, Ciocănești, Comănești, Dărmănești, Dolhești, Dorna Arini, Dorna Cândrenilor, Fântânele, Forăști, Gălănești, Grămești, Hănțești, Horodnic de Sus, Iaslovăț, Ilișești, Mălini, Mușenița, Panaci, Pătrăuți, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni Solca, Vadu Moldovei, Vatra Moldoviței, Volovăț, Zvoriștea
OMR 12	OTTf1: Modernizarea, extinderea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare	MTf1.1 Modernizarea, extinderea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare	Local: Municipiul Rădăuți Orașul Siret Comunele Arbore, Baia, Bărcăuți, Calafindești, Dornești, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Marginea, Rădășeni, Udești, Volovăț, Zvoriștea (Șerbănești)
		MTf1.2 Lucrări de modernizare, extindere, reabilitare	Local: Orașele Broșteni, Dolhasca (p. Șomuzul Mare), Salcea (Mereni, Plopeni), Liteni Comunele: Arbore, Bosanci (p. Șomuzul Mic), Calafindești, Dolhești, Drăgușeni, Grănicești, Forăști (p. Hatia, p. Mediasca), Ilișești, Ipotești (Lisaura, p. Șomuzul Mic), Marginea, Moldova-Sulița (vf. Lucina), Todirești (Soloneț), Vadu Moldovei (p. Mediasca), Vulturești (p. Șomuzul Mic), Zvoriștea, Zamostea
OMR 13	OTTf2: Amenajarea lucrărilor de irigații pe suprafețele arabile afectate de secetă	MTf2.1 Amenajarea lucrărilor de irigații în sistemul național pe suprafețele arabile afectate de secetă	Județean
OMR 14	OTTf3: Crearea cadrului administrativ necesar optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare	MTf3.1 Crearea cadrului administrativ necesar optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare	Județean

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
OMR 15	OTTg2: Exploatarea în condiții de siguranță a sondelor de extracție gaze, a conductelor și a instalațiilor aferente	MTg2.1 Exploatarea în condiții de siguranță a sondelor, conductelor de gaze și a instalațiilor aferente	Local: Municipiul Rădăuți (Dealul Crucii) Orașele Cajvana, Frasin, Solca Comunele: Baia, Botoșana, Capu – Câmpului, Comănești, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Grănicești, Mălini, Mușenița (sat Climăuți), Păltinoasa, Pârteștii de Jos, Rădășeni (sat Lămășeni), Todirești (sat Costâna), Valea Moldovei (sat Mironu), Vicovu de Jos
		MTg2.2 Întreținerea corespunzătoare a conductelor și instalațiilor aferente exploatărilor de gaze naturale	Local: Municipiul Rădăuți (zona Dealul Crucii), orașele Cajvana, Frasin, Solca, comunele: Baia, Botoșana, Capu – Câmpului, Comănești, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Grănicești, Mălini, Mușenița (sat Climăuți), Păltinoasa, Pârteștii de Jos, Rădășeni (sat Lămășeni), Todirești (sat Costâna), Valea Moldovei (sat Mironu), Vicovu de Jos.
		MTg3.1 Dezvoltarea alimentării cu gaze naturale în localitățile în care există distribuții de gaze naturale	Local: Municipiile Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Orașele Frasin, Gura Humorului, Salcea, Siret Comunele: Bosanci, Ipotești, Pătrăuți, Siminicea, Șcheia
		MTg3.2 Înființarea de noi distribuții gaze naturale în comunele care au contractat Studiu de fezabilitate pentru înființare distribuție gaze naturale	Local: Oraș Liteni Comunele Adâncata, Baia, Bălcăuți, Berchișești, Cornu Luncii, Dărmănești, Dornești, Dumbrăveni, Fântânele, Frătăuții Noi, Frătăuții Vechi, Grămești, Hănțești, Horodniceni, Moara, Păltinoasa, Pojorâta, Sadova, Satu Mare, Stroiești, Udești, Vadu Moldovei, Verești, Zamostea, Zvoriștea
		MTg3.3 Alimentarea cu gaze naturale în localitățile în care nu există distribuții de gaze naturale, dar care sunt traversate de conducte de transport (sau sunt situate în apropierea conductelor de transport existente)	Local: Comunele: Bunești, Burla, Capu Câmpului, Drăgoiești, Drăgușeni, Fântâna Mare, Forăști, Fundu Moldovei, Grănicești, Mălini, Mitocu Dragomirnei, Rădășeni, Valea Moldovei, Vama, Volovăț.
		MTg3.4 Alimentarea cu gaze naturale în UATB care vor fi traversate de conducte de transport gaze naturale propuse	Local: Orașele Cajvana, Dolhasca, Solca, Vicovu de Sus

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Comunele Arbore, Bălăceana, Bilca, Bogdănești, Boroaia, Botoșana, Cacica, Calafindești, Ciocănești, Ciprian Porumbescu, Comănești, Dorna Candrenilor, Dolhești, Frumosu, Gălănești, Hârtop, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Iacobeni, Ilișești, Marginea, Mănăstirea Humorului, Moldovița, Mușenița, Pârteștii de Jos, Poiana Stampei, Poieni-Solca, Preutești, Putna, Râșca, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șerbăuți, Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos, Voitinul, Vulturești
		MTg3.5 Respectarea distanțelor de siguranță a noilor clădiri/ obiective față de conductele de transport și față de conductele de distribuție gaze naturale	Județean
OMR 16	OTTt3: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile	MTt3.1 Dezvoltarea sistemelor de utilizare a biomasei	Județean
		MTt3.2 Adoptarea soluțiilor de utilizare a energiei solare	Județean
OMR 17	OTTe2: Dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile	MTe2.1 Creșterea utilizării surselor regenerabile de energie	Local Suceava, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei, Dolhasca, Gura Humorului, Liteni, Siret, Adâncata, Brodina, Cacica, Calafindești, Capu Câmpului, Cărlibaba, Dorna Arini, Dorna Candrenilor, Dornești, Fântânele, Forăști, Frătăuții Vechi, Fundu Moldovei, Grâncești, Hănțești, Horodnic de Jos, Horodnic de Sus, Horodniceni, Ilișești, Izvoarele Sucevei, Marginea, Mitocu Dragomirnei, Moldova Sulița, Moldovița, Mușenița, Pârteștii de Jos, Pojorâta, Putna, Rădășeni, Râșca, Slatina, Stulpicani, Șcheia, Todirești, Ulma, Valea Moldovei, Vama, Vatra Moldoviței, Zvoriștea
OMR 18*	OTTd1: Continuarea Implementării Sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Suceava	MTd1.1 Funcționalizare depozite deșeurii ecologice	Local: Comuna Pojorâta
		MTd1.2 Refacere ecologică și postmonitorizare	Local: Municipiile Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei -În prezent (2022) s-a realizat închiderea finală a depozitului Câmpulung Moldovenesc și se

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			face monitorizarea postînchidere a depozitului Vatra Dornei
		MTd1.3 Închidere și ecologizare depozite neconforme	Local: Municipiile Suceava, Rădăuți, Fălticeni Orașele Gura Humorului, Siret -În prezent (2022) s-a realizat închiderea acestora prin SMID
		MTd1.4 Monitorizare indicatori de mediu	Local: Municipiile Rădăuți, Fălticeni și orașul Gura Humorului Comunele Ipotești, Ilișești -Monitorizare la depozitele temporare de deșeuri (închise)
OMR 19*	OTTd2: Creșterea gradului de conștientizare a populației județului cu privire la beneficiile implementării proiectului SMID Suceava	MTd2.1 Informare și conștientizare populație cu privire la gestionarea corespunzătoare a deșeurilor	Județean
		MTd2.2 Educare și conștientizare în unitățile școlare din județ	Județean
OMR 20*	OTTd3: Reducerea impactului negativ al deșeurilor industriale asupra mediului	MTd3.1 Refacerea și ecologizarea zonelor afectate de ocuparea și diminuarea suprafețelor agricole ca urmare a activităților miniere	Local: Municipiul Vatra Dornei Comunele: Crucea, Ostra, Fundu Moldovei, Straja
		MTd3.2 Monitorizare post închidere a depozitului de cenușă și zgură	Local: Suceava
		MTd3.3 Finalizarea lucrărilor de închidere conservarea, ecologizarea iazurilor de decantare steril uzinal	Local: Comuna Fundu Moldovei
OMR 21	OTTd4: Asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru gestionarea eficientă a deșeurilor menajere	MTd4.1 Operaționalizarea tuturor facilităților și implementarea proiectului „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Suceava”	Local: Municipiile Fălticeni, Rădăuți Comunele Moara, Pojorâta
		MTd4.2 Informarea și conștientizarea populației cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor rezultate din gospodării și reciclarea acestora	Județean
OMR 22	OTTd5: Reducerea impactului depozitelor neconforme de deșeuri asupra mediului	MTd5.1 Realizarea/finalizarea lucrărilor de închidere, conservare, ecologizare a iazurilor de decantare și depozitelor industriale	Local: Municipiul Suceava, Comunele Crucea, Fundu Moldovei, Ostra, Șaru Dornei
		MTd5.2 Refacerea zonelor afectate de existența depozitelor de deșeuri municipale neconforme	Local: Municipiile Suceava, Câmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Vatra Dornei Orașele Gura Humorului, Siret -În prezent (2022) a rămas de executat închiderea finală la depozitul neconform de deșeuri municipale Hurghiș – Câmpulung Moldovenesc

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
Obiectivul sectorial - OTZ: Asigurarea coeziunii teritoriale la nivelul întregului județ prin reducerea disparităților existente între diversele zone funcționale			
OMR 23	OTZ2: Valorificarea sustenabilă a resurselor forestiere	MTZ2.1 Exploatarea sustenabilă și valorificarea superioară a resurselor forestiere și conexe.	Zona Bistriței Superioare, Zona Obcinelor Feredeului și Brodinei, Zona culoarului depresionar Gura Humorului – Vatra Dornei, Zona Poiana Stampei-Broșteni-Ostra, Zona Siret-Milișăuți
		MTZ2.2 Creșterea valorii adăugate a resurselor forestiere prin sisteme de certificare silvică	Zona Bistriței Superioare, Zona Obcinelor Feredeului și Brodinei, Zona culoarului depresionar Gura Humorului – Vatra Dornei, Zona Poiana Stampei-Broșteni-Ostra, Zona Siret-Milișăuți
STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE			
Obiectivul sectorial - OEP: Dezvoltarea și promovare competitivității la nivelul activităților din sectorul primar			
OMR 24	OEPs1: Creșterea suprafețelor împădurite	MPs1.1 Creșterea suprafețelor împădurite din ariile montane	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Frasin, Gura Humorului, Solca, Breaza, Brodina, Capu Câmpului, Ciocănești, Cârlibaba, Coșna, Crucea, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Mălini, Mânăstirea Humorului, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Poiana Stampei, Pojorâta, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița, Șaru Dornei, Ulma, Vama, Vatra Moldoviței
		MPs1.2 Crearea de perdele forestiere	Local: Rădăuți, Siret, Bălcăuți, Bosanci, Bunești, Calafindești, Dărmănești, Dornești, Drăgușeni, Fântâna Mare, Forăști, Grănicești, Ilișești, Ipotești, Pătrăuți, Rădășeni, Stroești, Șcheia, Vadu Moldovei
OMR 25	OEPs2: Protejarea ariilor silvice	MPs2.1 Transparentizarea mediului silvic	Local: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Broșteni, Frasin, Gura Humorului, Solca, Breaza, Brodina, Capu Câmpului, Ciocănești, Cârlibaba, Coșna, Crucea, Dorna-Arini, Dorna Candrenilor, Frumosu, Fundu Moldovei, Iacobeni, Izvoarele Sucevei, Mălini, Mânăstirea Humorului, Moldova-Sulița, Moldovița, Ostra, Panaci, Poiana Stampei, Pojorâta, Putna, Râșca, Sadova, Slatina, Straja, Stulpicani, Sucevița,

Obiectivul de mediu relevant	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Măsura propusă	Nivel de aplicare
			Șaru Dornei, Ulma, Vama, Vatra Moldoviței
CONTEXTUL TERITORIAL			
Obiectivul sectorial - OCT: Dezvoltarea unei conectivități naționale și regionale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea cooperării trans-frontaliere și a accesului la rețelele TEN-T			
OMR 26	OCT4: Menținerea și accentuarea cooperării județului în ariile naturale protejate de tip trans-județean și regional	MCT4.1 Județul Suceava parte din ariile naturale protejate de tip trans-județean de interes național	Județean/Local
		MCT4.2 Județul Suceava parte din ariile naturale protejate de tip trans-județean de interes comunitar	Regional/Județean/Local

Notă: * / ** // *** În tabel sunt prezentate cu * și sub-obiective și măsuri specifice referitoare la managementul deșeurilor, prezentate la capitolul de mediu și preluate din strategii teritoriale / sectoriale existente.

Măsuri aplicabile la nivel județean

OMR 18*) *Îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor în concordanță cu planul județean de gestionare a deșeurilor (conf. SDES-JS) prevede măsuri de:

- Implementarea/extinderea sistemelor de colectare selectivă - introducerea sau extinderea unor sisteme coerente de colectare selectivă la nivel județean, cu scopul valorificării ulterioare a acestora;
- Identificarea de soluții alternative de eliminare a deșeurilor cu producere de energie ;
- Valorificarea eficientă a deșeurilor, îndeosebi a deșeurilor solide, în vederea utilizării acestora pentru producerea energiei termice și a energiei electrice;
- Implementarea unor instrumente economice locale a căror aplicare să stimuleze activitatea de reciclare și reutilizare a deșeurilor - reducerea considerabilă a cantității de deșeuri ajunsă la depozite și tranziția către o economie circulară;
- Organizarea și dotarea corespunzătoare a serviciilor de salubritate - creșterea nivelului de echipare tehnico-edilitară a localităților din județ.

Măsuri aplicabile la nivel județean (mediul urban / rural)

OMR 19*) ** Reducerea impactului și a riscurilor pentru sănătatea oamenilor și a mediului, prin implementarea managementului integrat al deșeurilor municipale (MPMID) prevede:

- Implementarea unui sistem de colectare a deșeurilor municipale (exclusiv fracțiile colectate separat) – prin asigurarea unui sistem standardizat, integrat în întreg județul cu o acoperire vastă ale cărui beneficii sunt creșterea ratei de acoperire a serviciilor de colectare pentru gospodării și reducerea depozitării ilegale a deșeurilor;
- Colectarea separată a fracțiilor reciclabile (hârtie și carton, plastic, metal, sticlă) și amenajarea unei stații pentru sortarea acestora – prin colectarea separată a deșeurilor menajere provenite din ambalaje la sursă combinată cu sortarea și pre-procesarea diferitelor fluxuri de deșeuri într-o stație de sortare până la un nivel care permite respectarea criteriilor de calitate solicitate de reciclatori;
- Dotarea gospodăriilor rurale cu containere pentru compostare – prin oferirea de containere pentru compostare individuală gospodăriilor din zonele rurale ale județului.

OMR 20*) *** Îmbunătățirea activității de colectare selectivă a deșeurilor (conform strategiilor locale) prin:

- Construirea unei camere frigorifice pentru depozitarea animalelor moarte din oraș și localitățile componente acestuia - asigură depozitarea temporară corespunzătoare a deșeurilor de animale până la eliminarea finală a acestora prin intermediul unui operator autorizat;
- Promovarea colectării selective a deșeurilor de echipamente electrice și electronice - realizarea de campanii de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice și amenajarea unor puncte de colectare a acestor tipuri de deșeuri;
- Modernizarea infrastructurii de colectare a deșeurilor și dotarea orașului cu echipamente specifice colectării selective - asigurarea punctelor de colectare deșeuri reciclabile pentru populație cu pubele și containere menite să încurajeze practicile de colectare selectivă.

Centralizând informațiile din tabelul de mai sus, reiese că pentru cele 26 de obiective relevante pentru mediu (OMR 1- 26) din cadrul PATJ Suceava, au fost propuse un număr de 167 de măsuri, prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 7-2: Centralizatorul măsurilor obiectivelor de protecție a mediului relevante pentru PATJ Suceava

Obiectivul de mediu relevant (OMR)	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Numărul măsurilor propuse
STRUCTURA TERITORIULUI		
Obiectivul sectorial - OTN: Un cadru natural gestionat cu responsabilitate și în conformitate cu principiile unei dezvoltări durabile		
OMR 1	OTN1: Valorificarea corespunzătoare a resurselor naturale fără a prejudicia starea factorilor de mediu	2
OMR 2	OTN2: Creșterea rezilienței în privința efectelor produse de schimbările climatice și fenomenul de încălzire globală	3
OMR 3	OTMR: Reducerea riscurilor naturale prin dezvoltarea infrastructurilor de protecție, cât și prin acțiuni de creștere a gradului de conștientizare a populației	8
OMR 4	OTMa: Îmbunătățirea calității aerului prin creșterea suprafeței împădurite și reducerea surselor staționare de poluare	26
OMR 5	OTMh: Îmbunătățirea calității apei prin creșterea gradului de racordare a localităților la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, respectiv prin reducerea cantităților de poluanți deversați în apele de suprafață	23
OMR 6	OTMs: Îmbunătățirea calității solurilor prin reducerea și prevenirea poluării, respectiv degradării acestora	13
OMR 7	OTMb: Protejarea diversității biologice prin refacerea și conservarea ecosistemelor, respectiv printr-o bună administrare a rețelei județene de arii naturale protejate	10
OMR 8	OTPn: Protejarea ariilor naturale, controlarea procesului de antropizare și valorificarea resurselor (patrimoniul natural)	23
OMR 9	OTPp: Protejarea și valorificarea resurselor naturale și a peisajului și micșorarea impactului asupra peisajului (elemente de peisaj)	19
OMR 10	OTTa1 Prevenirea, reducerea și gestionarea riscului inundațiilor și a consecințelor negative a acestora	3
OMR 11	OTTa2: Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată	3
OMR 12	OTTf1: Modernizarea, extinderea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare	2
OMR 13	OTTf2: Amenajarea lucrărilor de irigații pe suprafețele arabile afectate de secetă	1

Obiectivul de mediu relevant (OMR)	Obiectivul de mediu terțiar / Obiectivul de mediu tematic	Numărul măsurilor propușe
OMR 14	OTTf3: Crearea cadrului administrativ necesar optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare	1
OMR 15	OTTg2: Exploatarea în condiții de siguranță a sondelor de extracție gaze, a conductelor și a instalațiilor aferente	7
OMR 16	OTTt3: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile	2
OMR 17	OTTe2: Dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile	1
OMR 18	OTTd1: Continuarea Implementării Sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Suceava	4
OMR 19	OTTd2: Creșterea gradului de conștientizare a populației județului cu privire la beneficiile implementării proiectului SMID Suceava	2
OMR 20	OTTd3: Reducerea impactului negativ al deșeurilor industriale asupra mediului	3
OMR 21	OTTd4: Asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru gestionarea eficientă a deșeurilor menajere	2
OMR 22	OTTd5: Reducerea impactului depozitelor neconforme de deșeuri asupra mediului	2
OMR 23	OTZ2: Valorificarea sustenabilă a resurselor forestiere	2
Total măsuri		162
STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE		
Obiectivul sectorial - OEP: Dezvoltarea și promovare competitivității la nivelul activităților din sectorul primar		
OMR 24	OEPs1: Creșterea suprafețelor împădurite	2
OMR 25	OEPs2: Protejarea ariilor silvice	1
Total măsuri		3
CONTEXTUL TERITORIAL		
Obiectivul sectorial - OCT: Dezvoltarea unei conectivități naționale și regionale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea cooperării trans-frontaliere și a accesului la rețelele TEN-T		
OMR 26	OCT4: Menținerea și accentuarea cooperării județului în ariile naturale protejate de tip trans-județean și regional	2
Total măsuri		2
TOTAL MĂSURI		167

Din totalul de 167 de măsuri, 162 de măsuri revin domeniului țintă STRUCTURA TERITORIULUI, 3 măsuri revin domeniului țintă STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE și 2 măsuri domeniului țintă CONTEXTUL TERITORIAL.

8 EXPUNEREA MOTIVELOR CARE AU CONDUS LA SELECTAREA VARIANTELOR ALESE

Analiza prezintă trei alternative: *Alternativa 0* care face referire la situația ipotetică în care PATJ Suceava nu ar fi implementat, *Alternativa 1* în care sunt prezentate aspectele favorabile ale implementării PATJ Suceava și *Alternativa 2* care cuprinde măsurile pentru prevenirea, reducerea și compensare efectelor negative ale mediului, măsurile propuse aparținând grupului de lucru care a participat la realizarea studiului inițial și a variantei actualizate a PATJ Suceava.

Ambele alternative (*Alternativa 1* și *Alternativa 2*) îndeplinesc stabilirea obiectivelor relevante de mediu, varianta reactualizată a PATJ Suceava (*Alternativa 2*) cuprinzând în plus propunerile și măsurile incluse în cadrul domeniilor țintă: *Structura Teritoriului*, *Structura Activității Economice* și *Contextul Teritorial*.

Stabilirea *alternativelor 0, 1 și 2* s-a făcut având în vedere scopul acestei analize este de a evalua modul în care *Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Suceava (PATJ Suceava)* răspunde nevoilor și cerințelor stării mediului din teritoriul analizat și a tendințelor sale de evoluție.

Analiza *Alternativei 0* (aceea de neimplementare a planului) s-a realizat pe baza gradului actual de cunoaștere și a metodelor de evaluare existente cu privire la starea mediului și tendințele evoluției sale (vezi secțiunea anterioară a raportului și Tabelul 2-53 Evoluția posibilă a stării mediului în situația neimplementării PATJ).

Analiza este structurată pe baza aspectelor de mediu relevante care au facilitat realizarea caracterizării stării actuale a mediului. Evaluarea stării viitoare a mediului prin prisma *Alternativei 0* este dificil de prevăzut, întrucât există posibilitatea ca în lipsa unor date și informații actuale, descrierea viitoare a stării acestuia să se facă eronat.

Scenariul *Alternativei 0* presupune posibilitatea neimplementării PATJ Suceava. Cu privire la această situație ipotetică se pot face următoarele precizări:

- *PATJ Suceava* are caracter director și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului. Lipsa lui / neimplementarea prevederilor sale nu aduce dispensă autorităților responsabile de aplicarea prevederilor legislative sau conformarea cu normele și bunele practici de protecție a mediului;
- La nivelul județului Suceava există o serie de planuri, programe și strategii sectoriale, adoptate sau în curs de adoptare, a căror implementare contribuie la atingerea unora dintre obiectivele propuse în PATJ;

- PATJ asigură viziunea integrată și realizează o prioritizare a măsurilor ce trebuie adoptate pentru dezvoltarea armonioasă și durabilă a întregului județ. Lipsa acestui document ar putea avea ca efect:
 - Crearea/adâncirea unor decalaje de dezvoltare între zonele și localitățile județului;
 - O consumare ineficientă a fondurilor prin suprapunerea unor cheltuieli pe baza unor decizii luate la nivel local;
 - Direcții antagonice de acțiune datorită lipsei unei viziuni unitare.
- Un aspect important este faptul că actualizarea și promovarea PATJ Suceava creează cadrul adecvat de dezbatere și consultare publică asupra opțiunilor privind dezvoltarea județului.

Motivele care au stat la baza stabilirii *Alternativei 1* este prezentată în Tabelul 2.54.

Analiza *Alternativei 1* de implementare a PATJ Suceava a fost realizată pe baza observațiilor situației actuale și de perspectivă a componentelor de mediu, dar și a stării actuale a mediului. De asemenea, s-a ținut cont și de tendințele viitoare de dezvoltare economică a județului. Studiul a vizat cele mai importante aspecte de mediu relevante pentru județ punându-se accent pe informații și date recente, în special pentru perioada anilor 2016 - 2020.

Evaluarea stării mediului pentru viitor prin prisma alegerii *Alternativei 1* este anevoios de prevăzut în condițiile în care numai unele informații au fost actualizate la nivelul anului 2020. Astfel se preconizează că vor fi situații unde nu vor exista schimbări față de starea actuală a mediului sau, se vor menține restricțiile actuale în unele zone sau pentru unele obiective.

Scenariul de realizare al *Alternativei 1* presupune posibilitatea implementării PATJ Suceava, pentru care se pot face următoarele precizări:

- *PATJ Suceava* are caracter de document director și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului Suceava pe termen de maxim 10 ani. Implementarea, parțială sau totală a prevederilor cuprinse în document poate duce la un grad bun de protecție a mediului. Totodată, PATJ Suceava reprezintă un document cadru pentru viitoarele planuri, programe și proiecte de studiu și cercetare;
- La nivelul județului Suceava există planuri, programe și strategii sectoriale, adoptate sau în curs de adoptare, a căror punere în aplicare contribuie la atingerea/realizarea unui număr cât mai mare din obiectivele propuse în PATJ,
- PATJ asigură viziunea integrată și realizează o prioritizare a măsurilor ce trebuie adoptate pentru dezvoltarea armonioasă și durabilă a întregului județ Suceava. Integrarea în structurile analizate a rezultatelor obținute în urma analizei realizate ar putea avea ca efect:

- Presumpția favorabilității economice privind dezvoltarea unor sectoare de activitate, astfel încât decalaje existente între zonele urbane și rurală să se reducă într-o bună măsură;
- Investirea eficientă a fondurilor instituțiilor locale, județene și/sau guvernamentale pentru dezvoltarea infrastructurii din județul Suceava și implicarea factorilor responsabili în aceste acțiuni, pot veni în sprijinul dezvoltării economice locale;
- Formarea unei viziuni comune, unitare cu privire la dezvoltarea județului în prezent și în perspectivă.

Alternativa 2 - implementarea PATJ Suceava – varianta reactualizată cu propunerile membrilor grupului de lucru, face referire la: *problemele de mediu relevante pentru PATJ Suceava*, precum și *cele mai importante aspecte de mediu* vizând: cadrul natural și localizarea geografică, factorii de mediu aer, apă, sol, biodiversitate, gestionarea deșeurilor, riscuri naturale și tehnologice, patrimoniul natural, construit și peisaje, rețeaua de localități, gospodărirea apelor și resurselor de apă, producția și transportul energiei electrice și termice, infrastructura socială; iar din domeniul economic: sectorul primar, secundar și turismul.

Acestea au fost identificate ca obiective relevante pentru mediu (OMR) pentru care s-a efectuat și analiza potențialelor efecte semnificative asupra mediului. Evaluarea și rezultatele evaluării celor 26 de obiective relevante pentru mediu (OMR) sunt prezentate în Tabelul 5-2.

De asemenea, se face aprecierea că evaluarea stării viitoare a mediului și în mod particular a *Alternativei 2* este dificil de anticipat în condițiile în care numai unele informații au fost actualizate la nivelul anului 2020. Însă, rezultatele se pot extrapola, în condițiile existenței a numeroase acțiuni pozitive în privința dorinței actuale de protejare a stării mediului.

Ca urmare a celor prezentate mai sus, a fost selectată pentru aplicare *Alternativa 2 - implementarea PATJ Suceava – varianta reactualizată cu propunerile membrilor grupului de lucru*, acestei situații prezumptive făcându-i-se câteva precizări:

- Selectarea *Alternativei 2 - implementarea PATJ Suceava – varianta reactualizată cu propunerile membrilor grupului de lucru*, a avut avantajul stabilirii priorităților, obiectivelor și acțiunilor analizate cu următoarea cuantificare a impactului potențial: efect semnificativ negativ (-1), efect negativ redus / indirect (-1), nici un efect/fără efect (0), efect pozitiv redus / indirect (+1) și efect pozitiv semnificativ (+2), după cum se poate observa în Tabelul 5-1 și Tabelul 5-2.
- Din interpretarea rezultatelor centralizate din Tabelul 5-4 și prezentate în tabelul următor se pot desprinde concluziile (expuse mai jos):

Tabelul 8-1: Centralizarea impactului efectelor potențiale generate de OMR asupra componentelor de mediu

OMR Total impact/ compo- nente	Componeta de mediu / Notă evaluare de impact (Scala -2 ÷ +2)											
	Aer	Climă Sch. Clim.	Apă	Sol	Res. nat.	Pă- duri	Bio div.	Deșe- uri	Patr. Nat.	Patr. Const.	Sănă- tatea Pop.	Risc de mediu
OMR1 N=2	2				2							
OMR2 N=4	2	2		2								2
OMR3 N=3	1								1	1		
OMR4 N=4	1	1				2		1				
OMR5 N=5			2	2	2					2	2	
OMR6 N=3				1	2							2
OMR7 N=5			1	1		1	2		1			
OMR8 N=2						1	2					
OMR9 N=2					2		2					
OMR10 N=3		2								1	2	
OMR11 N=3			2	2						2		
OMR12 N=2				2	1							
OMR13 N=2			1	2								
OMR14 N=2					1							2
OMR15 N=3				2	2							1
OMR16 N=3	-1				2	1						
OMR17 N=5	2	2	2				2					2
OMR18 N=6	2		2	2				2		2	2	
OMR19 N=2										2	2	
OMR20 N=3			2	2			2					
OMR21 N=6			1	1			1	1			2	1
OMR22 N=3			1	1							1	
OMR23 N=3					2	2	1					
OMR24 N=6	1	1		1	1	2			1			
OMR25 N=3					1	2	1					
OMR26 N=2							2		2			
Notă: N=) numărul componentelor de mediu care sunt influențate de OMR												
Total												

- *Analiza pe orizontală* demonstrează că, din cele 26 de obiective relevante pentru mediu, 3 au impact asupra a 6 componente de mediu, acestea fiind:
 - **OMR 18: OTTd1:** Continuarea Implementării Sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Suceava,
 - **OMR 21: OTTd4:** Asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru gestionarea eficientă a deșeurilor menajere,
 - **OMR 24: OEPs1:** Creșterea suprafețelor împădurite,
- 3 au impact asupra a 5 componente de mediu, acestea fiind:
 - **OMR 5: OTMh:** Îmbunătățirea calității apei prin creșterea gradului de racordare a localităților la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare, respectiv prin reducerea cantităților de poluanți deversați în apele de suprafață,
 - **OMR 7: OTMb:** Protejarea diversității biologice prin refacerea și conservarea ecosistemelor, respectiv printr-o bună administrare a rețelei județene de arii naturale protejate,
 - **OMR 17: OTTe2:** Dezvoltarea producției de energie electrică din surse regenerabile,
- 2 au impact asupra a 4 componente de mediu, acestea fiind:
 - **OMR 2: OTN2:** Creșterea rezilienței în privința efectelor produse de schimbările climatice și fenomenul de încălzire globală,
 - **OMR 4: OTMa:** Îmbunătățirea calității aerului prin creșterea suprafeței împădurite și reducerea surselor staționare de poluare,
- 10 au impact asupra a 3 componente de mediu, acestea fiind:
 - **OMR 3: OTMR:** Reducerea riscurilor naturale prin dezvoltarea infrastructurilor de protecție, cât și prin acțiuni de creștere a gradului de conștientizare a populației,
 - **OMR 6: OTMs:** Îmbunătățirea calității solurilor prin reducerea și prevenirea poluării, respectiv degradării acestora,
 - **OMR 10: OTTa1** Prevenirea, reducerea și gestionarea riscului inundațiilor și a consecințelor negative a acestora,
 - **OMR 11: OTTa2:** Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare apă uzată,
 - **OMR 15: OTTg2:** Exploatarea în condiții de siguranță a sondelor de extracție gaze, a conductelor și a instalațiilor aferente,

- **OMR 16: OTTt3:** Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile,
 - **OMR 20: OTTd3:** Reducerea impactului negativ al deșeurilor industriale asupra mediului,
 - **OMR 22: OTTd5:** Reducerea impactului depozitelor neconforme de deșeuri asupra mediului,
 - **OMR 23: OTZ2:** Valorificarea sustenabilă a resurselor forestiere,
 - **OMR 25: OEPs2:** Protejarea ariilor silvice,
- 8 au impact asupra a 2 componente de mediu, acestea fiind:
- **OMR 1: OTN1:** Valorificarea corespunzătoare a resurselor naturale fără a prejudicia starea factorilor de mediu,
 - **OMR 8: OTPn:** Protejarea ariilor naturale, controlarea procesului de antropizare și valorificarea resurselor (patrimoniul natural),
 - **OMR 9: OTPp:** Protejarea și valorificarea resurselor naturale și a peisajului și micșorarea impactului asupra peisajului (elemente de peisaj),
 - **OMR 12: OTTf1:** Modernizarea, extinderea și reabilitarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare,
 - **OMR 13: OTTf2:** Amenajarea lucrărilor de irigații pe suprafețele arabile afectate de secetă,
 - **OMR 14: OTTf3:** Crearea cadrului administrativ necesar optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare,
 - **OMR 19: OTTd2:** Creșterea gradului de conștientizare a populației județului cu privire la beneficiile implementării proiectului SMID Suceava,
 - **OMR 26: OCT4:** Menținerea și accentuarea cooperării județului în ariile naturale protejate de tip trans-județean și regional.
- *Analiza pe verticală* demonstrează că obiectivele de mediu relevante au impact asupra componentelor de mediu, astfel:
- *Componenta de mediu Aerul* este protejată prin 8 obiective relevante pentru mediu;
 - *Componenta de mediu Clima* este protejată prin 5 obiective relevante pentru mediu;
 - *Componenta de mediu Apa* este protejată prin 9 obiective relevante pentru mediu;
 - *Componenta de mediu Sol* este protejată prin 13 obiective relevante pentru mediu;

- *Componenta de mediu Resurse naturale* este protejată prin 11 obiective relevante pentru mediu;
- *Componenta de mediu Păduri* este protejată prin 7 obiective relevante pentru mediu;
- *Componenta de mediu Biodiversitate* este protejată prin 9 obiective relevante pentru mediu;
- *Componenta de mediu Deșeuri* este protejată prin 2 obiective relevante pentru mediu. Ambele obiective fac referire la problematica generală a implementării SMID (Sistemul Integrat de Management al Deșeurilor);
- *Componenta Patrimoniul Natural* este protejat prin 4 obiective relevante pentru mediu;
- *Componenta Patrimoniul Construit* este protejată prin 1 obiectiv relevant pentru mediu;
- *Componenta Sănătatea populației* este protejată prin 8 obiective relevante pentru mediu;
- *Componenta Riscul de mediu* este protejată prin 10 obiective relevante pentru mediu.

Aceste observații reflectă o evaluare a impactului la nivel global care s-a realizat pe baza priorităților, obiectivelor principale, secundare, terțiare și tematice cuprinse în PATJ SUCEAVA varianta reactualizată, având în general un caracter orientativ.

Pentru studiile ulterioare, la nivel de detaliu, evaluarea impactului de mediu va fi făcută pentru fiecare proiect în parte, și, după caz, se va realiza în faza de implementare, conform legislației actuale de mediu în vigoare.

În ansamblu, prin obiectivele și măsurile propuse, *PATJ Suceava – Alternativa 2*, va un impact pozitiv semnificativ asupra factorilor de mediu prin implementarea proiectelor privind:

- gestionarea deșeurilor municipale cu privire specială asupra valorificării, reciclării și refolosirii, și încurajarea populației pentru o colectare selectivă a deșeurilor încă de la faza producerii acestuia,
- extinderea rețelelor de aprovizionare cu apă și canalizare – acestea având impact direct asupra sănătății umane,
- reducerea cantităților de apă uzată sau insuficient epurată și evacuată în emisar, acestea având rol de a menține la parametrii optimi condițiile de habitat pentru fauna acvatică (în special ihtiofauna cu valoare economică),
- extinderea lucrărilor funciare și hidrotehnice și păstrarea calității solului,

- reducerea riscurilor privind fenomenele geomorfologice naturale (alunecări de teren, prăbușiri de teren, inundații, eroziune de suprafață și adâncime), asigurarea biodiversității, a protejării pădurii și peisajului natural. De asemenea, susținerea alegerii obținerii de energie prin mijloace ecologice, va duce implicit la o mai bună protejare a resurselor naturale și a mediului,
- creșterea eficienței energetice a imobilelor și re tehnologizarea centralelor termice va avea un impact pozitiv asupra factorilor de mediu aer, resurse naturale și asupra calității vieții (prin reducerea costurilor),
- reducerea riscului de poluare accidentală a corpurilor de apă, aceasta va duce la creșterea siguranței populației și la eliminarea daunelor materiale.

Modernizarea infrastructurii de transport și adoptarea planurilor de mobilitate vor avea impact pozitiv asupra factorilor de mediu aer și sol, dar și asupra sănătății populației și mediului, în general.

Nu în ultimul rând, impactul pozitiv se va observa și la nivel social, prin creșterea stării de sănătate a populației, în special în rândul comunităților considerate defavorizate.

9 MĂSURI PENTRU MONITORIZAREA EFECTELOR SEMNIFICATIVE ALE IMPLEMENTĂRII PATJ

Pentru prevenirea și reducerea efectelor potențial negative asupra factorilor de mediu și a stării mediului, realizarea evaluării de mediu este necesară pe tot parcursul etapelor de elaborare a PATJ Suceava (etapa actuală și etapa de implementare). Monitorizarea mediului (a factorilor de mediu) se face în conformitate cu prevederile art.27 (4) din HG nr.1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, a Ordinului 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr.19/2010, publicat în Monitorul Oficial nr.180 din 5 martie 2020 și Ordinului 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontieră și a altor ghiduri specifice pentru diferite domenii și categorii de proiect, publicat în Monitorul Oficial nr.211 din 16 martie 2020.

Cu privire la monitorizarea mediului, în cadrul *PATJ Suceava – Actualizarea Planului de Amenajarea Teritoriului Județean Suceava – Etapa III Strategia de dezvoltare teritorială și măsuri de organizare în timp*, au fost cuprinse un număr de 15 măsuri de monitorizare. În Tabelul de mai jos sunt prezentate măsurile propuse pentru obiectivele și sub-obiectivele sectoriale (secundare, terțiare și tematice) și o succintă descriere a lor.

Tabelul 9-1: Măsuri privind monitorizarea mediului aferente PATJ Suceava

Nr. Crt.	Obiective sectoriale (secundare) Sub-obiective sectoriale (terțiare/ tematice)	Măsuri de monitorizare propuse	Descrierea măsurii propuse
1	OTMr2: Combaterea apariției alunecărilor de teren	MMr2.1 Combaterea apariției alunecărilor de teren	Măsuri de combatere a instabilității terenurilor în UATB pe care se manifestă alunecări de teren active: - reducerea, prevenirea declanșării alunecărilor, stabilizarea versanților prin: împăduriri, consolidări, evitarea supraîncărcării versanților cu construcții, monitorizarea alunecărilor de teren
2	OTMr4: Dezvoltarea și perfecționarea sistemului de protecție civilă și de intervenție rapidă în caz de urgență, pentru monitorizarea permanentă a factorilor de risc	MMr4.1 Dezvoltarea și perfecționarea sistemului de protecție civilă și de intervenție rapidă în caz de urgență	Monitorizarea permanentă a factorilor de risc, care să ofere o bază de date prin care să se pună în aplicare politica de prevenire și gestionare a riscurilor naturale
3	OTMa4: Dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării calității aerului	MMa4.1 Asigurarea funcționării continue a rețelei de monitorizare a calității aerului la nivelul județului, pentru asigurarea unei capturi relevante de date pentru toți poluanții de interes	Funcționarea continuă a rețelei de monitorizare a calității aerului va reduce timpul de răspuns al autorităților competente pentru protecția mediului în cazul depășirilor anumitor limite maxime admise / valori de prag pentru poluanții atmosferici,

Nr. Crt.	Obiective sectoriale (secundare) Sub-obiective sectoriale (terțiare/ tematice)	Măsuri de monitorizare propuse	Descrierea măsurii propuse
			ducând indirect la controlul și diminuarea emisiilor de poluanți
4	OTMa7: Neutralizarea surselor de poluare a aerului reprezentate de activitățile miniere și deșeurile industriale	MMa7.1 Investigarea și monitorizarea siturilor potențial contaminate, prin intermediul Programului anual de monitorizare	Adoptarea măsurilor de ecologizare necesare de limitare sau reducere a emisiilor poluante generate de haldele de steril și depozitul de zgură localizate în județul Suceava, sunt imperioase pentru îmbunătățirea calității aerului
5		MMa7.2 Monitorizarea activităților de curățare, remediere și reconstrucție ecologică a zonelor în care solul, subsolul și ecosistemele terestre au fost afectate	Adoptarea măsurilor de ecologizare necesare de limitare sau reducere a emisiilor poluante generate de haldele de steril și depozitul de zgură localizate în județul Suceava, sunt imperioase pentru îmbunătățirea calității aerului
6	OTMh3: Asigurarea alimentării cu apă potabilă la standardele de calitate stabilite prin legislația europeană și națională a populației	MMh3.3 Închiderea fântânilor publice din zonele rurale unde calitatea apei nu este corespunzătoare și reprezintă un pericol pentru sănătatea populației	Fântânile publice au reprezentat o sursă importantă de apă potabilă pentru zona rurală. Prin intermediul acestei măsuri se urmărește protejarea sănătății populației amenințate de apa nepotabilă din fântânile publice din mediul rural. Pentru aplicarea ei, fântânile din mediul rural trebuie mai întâi inventariate, monitorizate și în urma investigațiilor analitice, închise
7	OTMs1: Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale	MMs1.2 Stabilizarea și monitorizarea alunecărilor de teren	Întocmirea de studii de specialitate care să ofere soluții tehnice de consolidare a versanților instabili prin lucrări de artă speciale. Efectuarea lucrărilor de consolidare a zonelor expuse alunecărilor de teren
8	OTMs2: Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate	MMs2.2 Stabilizarea haldelor de steril și de cenușă și monitorizarea permanentă a stării acestora	Stabilizarea și monitorizarea haldelor de steril aferente exploatărilor miniere, precum și diminuarea riscurilor asupra siguranței și sănătății populației din proximitate, constituie măsuri imperioase la nivelul autorităților locale și a operatorilor minieri
9	OTMb5: Management performant al ariilor naturale protejate	MMb5.1 Întocmirea/ actualizarea planurilor de management al ariilor naturale protejate, respectiv includerea managementului participativ, respectiv a unor instrumente de monitorizare a speciilor aflate pe lista roșie a IUCN	Prin intermediul acestei măsuri se urmărește digitalizarea operațiunilor de monitorizare a speciilor aflate pe lista roșie a IUCN, prin intermediul aplicațiilor GIS
10	OTPn2: Diminuarea acțiunilor umane care dăunează mediului ambiant	MPn2.4 Susținerea acțiunilor de monitorizare și de întreținere a apelor de suprafață și a apelor freatice	Întreținerea cursurilor de apă și a lacurilor, regularizarea albiilor, îndepărtarea aluviunilor și a deșeurilor, refacerea faunei, prin servicii publice speciale, care trebuie create. Măsura se aplică la nivel național.
11	OTPn4: Controlul procesului de antropizare în UATB în care există terenuri împădurite	MPn4.6 Dezvoltarea activității de cercetare a pădurilor boreale	Extinderea în toate pădurile județului a unităților de monitorizare a pădurilor speciale elaborate de Stațiunea Experimentală de Cultura Molidului din Câmpulung

Nr. Crt.	Obiective sectoriale (secundare) Sub-obiective sectoriale (terțiare/ tematice)	Măsuri de monitorizare propuse	Descrierea măsurii propuse
			Moldovenesc, din cadrul ICAS (Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură „Marin Drăcea”)
12	OTTd1: Continuarea implementării Sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Suceava	MTd1.2 Refacere ecologică și postmonitorizare	Închiderea finală, refacerea ecologică și postmonitorizarea depozitelor de deșeuri neconforme închise.
13		MTd1.4 Monitorizare indicatori de mediu	Supravegherea indicatorilor de mediu din zona fostelor spații de stocare temporară a deșeurilor
14	OTTd3: Reducerea impactului negativ al deșeurilor industriale asupra mediului	MTd3.2 Monitorizare post închidere a depozitului de cenușă și zgură	Monitorizare post închidere a depozitului de cenușă și zgură închis în 2008 care prezintă risc asupra calității factorilor de mediu
15	OTTd5: Reducerea impactului depozitelor neconforme de deșeuri asupra mediului	MTd5.2 Refacerea zonelor afectate de existența depozitelor de deșeuri municipale neconforme	Finalizarea lucrărilor de închidere a depozitelor de deșeuri municipale Vatra Dornei și Câmpulung Moldovenesc și monitorizarea post închidere a celor 7 depozite de deșeuri municipale neconforme din județ (Suceava, Rădăuți, Gura Humorului, Fălticeni, Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Siret)
	Total măsuri de monitorizare	15	

Toate aceste măsuri de monitorizare se înscriu în domeniul – țintă STRUCTURA TERITORIULUI și sub-domeniilor: cadrul natural și riscurile naturale, mediul și calitatea factorilor de mediu, patrimoniul natural, construit, imaterial și peisajul cultural, rețeaua de localități, infrastructurile tehnice, gospodărirea apelor și lucrări hidroameliorative, căile de comunicații și transport, rețele energetice (gaze naturale, energie electrică, energie termică), rețele de telecomunicații, gestiunea deșeurilor.

10 REZUMAT FĂRĂ CARACTER TEHNIC

Documentul Raportul de Mediu pentru Evaluarea Strategică de mediu a reactualizării Planului de Amenajare a Teritoriului Județului Suceava (PATJ Suceava) a fost elaborat în vederea emiterii Avizului de Mediu.

Descrierea PATJ Suceava – Reactualizare

Elaborarea documentației a fost realizată de o asocierie de firme al cărei lider de proiect este Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" – Centrul de Cercetare, Proiectare, Expertiză și Consulting. Beneficiarul proiectului este Consiliul Județean Suceava (CJ Suceava).

Planul de amenajare a teritoriului județean (PATJ Suceava) este o documentație cu caracter director, ce reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului și are rol de armonizare a dezvoltării durabile a teritoriului.

Reactualizarea PATJ Suceava decurge din necesitatea actualizării periodice, la 5-10 ani, în funcție de politicile și programele de dezvoltare ale județului, conform prevederilor Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului (cu modificările și completările ulterioare).

Rolul PATJ este de a coordona și armoniza dezvoltarea unităților administrative componente la nivelul întregului județ. Planul trebuie să asigure un cadru global și unitar privind posibilitățile de dezvoltare în context regional, național și european.

Lucrarea PATJ Suceava a urmărit optimizarea utilizării resurselor naturale ale solului și subsolului, a resurselor de muncă și a modului de repartiție a populației în vederea creării unui echilibru permanent între modul de valorificare a potențialului natural și economic, pe de o parte, și protecția mediului, pe de altă parte, printr-un management responsabil al teritoriului în acord cu principiul dezvoltării durabile.

Prevederile Planului de Amenajare a Teritoriului Județean vor deveni obligatorii pentru celelalte planuri de amenajare a teritoriului și a celor de urbanism care le detaliază.

Raportul de mediu a fost elaborat de S.C. F&R Worldwide S.R.L., în calitate de expert de mediu și persoană juridică atestată prin Certificatul de Atestare seria RGX, nr. 384/22.09.2022 (*Anexa 1* la prezenta lucrare).

Raportul de mediu a fost întocmit în conformitate cu cerințele de conținut stabilite în Anexa 2 la HG nr.1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (cu modificările și completările ulterioare).

La elaborarea Raportului de mediu s-au luat în considerare:

- Cerințele HG nr.1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (cu modificările și completările ulterioare);
- Recomandările cuprinse în Manualul privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, elaborat de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, împreună cu Agenția Națională de Protecția Mediului, aprobat prin OM nr. 117/2006;
- Recomandările cuprinse în „Ghidul generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe” și „Ghidul privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe de amenajare a teritoriului și urbanism”, elaborate în cadrul proiectului Europe Aid/121491/D/SER/RO (PHARE 2004/016 – 772.03.03), „Întărirea capacității instituționale pentru implementarea și punerea în aplicare a Directivei SEA și a Directivei de Raportare”;
- OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului cu modificările și completările ulterioare (aprobată de L nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare);
- HG nr. 878/2018 privind adoptarea Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030;
- Legislația în vigoare privind: calitatea aerului, apei și solului, biodiversitatea, managementul deșeurilor, controlul poluării industriale și managementul riscului.

Prezentarea conținutului *Raportului de mediu* în comparație cu conținutul - cadru din Anexa nr. 2 la HG nr. 1076/2004 a fost redată în *Tabelul 1-1: Conținutul Raportului de mediu pentru PATJ Suceava*.

În acest sens, Raportul de Mediu pentru Evaluarea Strategică de Mediu a Reactualizării PATJ Suceava conține următoarele informații (redate succint pe capitole):

Capitolul 1 – Introducere

În acest capitol au fost prezentate obiectivele principale ale PATJ Suceava în relație cu alte planuri și programe relevante, din care menționăm: Planul de Amenajare a Teritoriului Național, Programe de guvernare sectoriale, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 aprobată prin HG 877/2018, Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020, Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung aprobată prin HG 846/2010, Strategia de Dezvoltare economică și socială a județului Suceava 2011 – 2020, Strategia Integrată de Dezvoltare urbană a Municipiului Suceava 2016 – 2023, Planul Local de Acțiune pentru Mediu, județul Suceava 2018 – 2022, Planuri de dezvoltare la nivelul regiunii de Sud-Est, Master Planul Regional pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Est 2014 – 2020 și alte planuri sectoriale pentru transporturi, gestiunea deșeurilor, administrarea bazinelor hidrografice, pentru echipare etc.

Pentru Raportul de mediu relevante au fost rapoartele de mediu din anii 2010 – 2020, actualizarea datelor fiind conformă informațiilor din Raportul privind starea mediului în județul Suceava în anul 2020 elaborat de Agenția de Protecția Mediului Suceava. De asemenea,

au fost consultate Formularele Standard Natura 2000 (actualizate 2020 pentru SCI și 2019 pentru SPA) accesate pe site-ul ANPM¹⁴, dar și Planurile de Management ale ariilor naturale protejate pentru activitățile ce se desfășoară pe UAT-urile care se suprapun pe suprafața avută în administrare.

Capitolul 2 – Aspecte relevante privind starea actuală a mediului în județul Suceava

Acest capitol s-a axat pe aspectele relevante ale stării actuale a mediului și a evoluției sale probabile în situația neimplementării PATJ Suceava. Au fost analizate aspecte precum:

- Caracteristicile generale ale județului Suceava (localizare și organizare administrativă, datele demografice),
- Cadrul natural (relieful, resursele de sol, rețeaua hidrografică, aspectele climatice, biodiversitatea, resursele naturale),
- Condițiile sociale și economice, dotări și utilități (fondul locativ, servicii de sănătate, învățământ, transporturile, producerea energiei electrice și termice, alimentarea cu apă și canalizare, industria, agricultura, asigurarea gestionării deșeurilor, și turismul),
- Patrimoniul cultural construit (monumente istorice și monumente înscrise în Lista patrimoniului mondial, situri arheologice înscrise în Repertoriul Arheologic Național, zone protejate și valori de patrimoniu cultural de interes național, confesiuni religioase și locașuri de cult, muzee și colecții, patrimoniul imaterial),
- Calitatea factorilor de mediu (aer, ape de suprafață și subterane, solul și îmbunătățirile funciare, starea florei și faunei, arii naturale protejate și starea patrimoniului natural, factorii de risc natural, managementul deșeurilor, starea patrimoniului cultural, mediul urban și aspecte privind utilizarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase,
- Evoluția stării mediului în situația neimplementării PATJ Suceava.

În acest capitol a fost prezentat scenariul Alternativei 0 (de neimplementare a planului), unde au fost analizate aspectele de mediu relevante și evoluția posibilă în situația neimplementării PATJ Suceava.

Analiza prezintă trei alternative: *Alternativa 0* care face referire la situația ipotetică în care PATJ Suceava nu ar fi implementat, *Alternativa 1* în care sunt prezentate aspectele favorabile ale implementării PATJ Suceava și *Alternativa 2* care cuprinde măsurile pentru prevenirea, reducerea și compensare efectelor negative ale mediului, măsurile propuse aparținând

¹⁴ http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2017-08-29_Formulare_SCI_11.08.2017.pdf

grupului de lucru care a participat la realizarea studiului inițial și a variantei actualizate a PATJ Suceava.

Capitolul 3¹⁵ – Probleme de mediu relevante pentru PATJ, inclusiv zone posibil a fi afectate semnificativ prin implementarea acestuia

Conform cerințelor elaborării Raportului de Mediu, au fost identificate problemele actuale de mediu existente pentru categoriile prestabilite la capitolul 2: cadrul natural, factorii de mediu aer, apă, sol, biodiversitate, gestionarea deșeurilor, riscurile naturale și tehnologice, patrimoniul natural și construit, peisajul, rețeaua de localități, gospodărirea apelor și a resurselor de apă, producția și transportul energiei electrice și termice, infrastructura socială, industria: sectorul primar și secundar, turismul.

Deși elaborarea PATJ Suceava a avut în vedere, prin obiectivele și măsurile sale, ameliorarea problemelor existente în cazul fiecărei componente de mediu, au fost totuși identificate zone de interes pentru mediu ce ar putea fi afectate negativ de unele propuneri de măsuri ce vizează dezvoltarea infrastructurii.

Capitolul 4 – Obiective de protecția mediului relevante pentru PATJ

În acest capitol au fost prezentate obiectivele de protecția mediului, stabilite la nivel național / comunitar, care sunt relevante pentru PATJ Suceava. Au fost identificate 25 de Obiective de mediu relevante (OMR) pentru trei domenii țintă: Structura teritoriului, Structura activităților economice și Contextul teritorial.

Obiectivele au de regulă un caracter general, la nivel de județ, dar pot avea și un anumit specific teritorial referitor la medii de viață (urban/rural), la zonele economice sau la zonele de planificare teritorială. Obiectivele pentru domeniile – țintă și pentru sub-domeniile acestora urmăresc să soluționeze problemele și disfuncționalitățile identificate în faza a II-a și să se încadreze în obiectivele strategice generale, precum și în obiectivele de protecția mediului stabilite în legislația privind protecția mediului și în documentele programatice și de acțiune elaborate de autoritățile pentru protecția mediului.

Capitolul 5 – Potențiale efecte semnificative asupra mediului

Deși elaborarea PATJ Suceava a avut în vedere, prin obiectivele și măsurile sale, ameliorarea problemelor existente în cazul fiecărei componente de mediu, au fost totuși identificate zone de interes pentru mediu ce ar putea fi afectate negativ de unele propuneri de măsuri ce vizează dezvoltarea infrastructurii.

¹⁵ Conform Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe aprobat prin OM nr. 117/2006, cap.10, pct. 10.4: "Cerințele de la punctele 3 și 4 ar putea fi potrivit, în multe cazuri, să fie tratate împreună cu condiția ca toate informațiile necesare să fie furnizate".

Cuantificarea s-a făcut pe baza unui sistem de notare: semnificație / punctaj, unde -2 reprezintă efectul semnificativ negativ, +2 înseamnă efectul pozitiv semnificativ, iar 0 a fost considerată situația existentă, fără efect.

Analiza rezultatelor a evidențiat efectul predominant pozitiv al implementării PATJ, efectele negative fiind estompate de efectele pozitive. Printr-un management adecvat și o evaluare susținută în cadrul fiecărui proiect în parte, efectele negative vor putea fi diminuate corespunzător.

Capitolul 6 – Posibile efecte semnificative asupra mediului în context transfrontieră

Au fost analizate în context transfrontieră cu Ucraina, efectele potențiale din perspectiva *situației existente* a mediului, pentru factorii de mediu: aer, apa de suprafață sol, și *situația de perspectivă* pentru comerț și transport (rețele intermodale de transport, rețele de transport a energiei).

Prin intermediul PATJ Suceava au fost propuse două obiective (OCT1 și OCT2) cu potențial impact transfrontalier împreună cu măsurile aferente (MCT4.3 pentru OCT1, și MTC2.2 și MCT2.3 pentru OCT2).

Capitolul 7 – Măsuri propuse pentru a preveni, reduce și compensa efectele adverse asupra mediului

Măsurile propuse au fost raportate la obiectivul de mediu relevant (OMR), obiectivului sectorial, terțiat și/sau tematic, cât și nivelului de aplicare (local, județean, național).

Din totalul de 167 de măsuri, 162 de măsuri revin domeniului țintă STRUCTURA TERITORIULUI, 3 măsuri revin domeniului țintă STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE și 2 măsuri domeniului țintă CONTEXTUL TERITORIAL.

Măsurile aferente obiectivelor au caracter general (orizontal) cu aplicabilitate la scara județului sau local, cu aplicabilitate la nivelul anumitor unități administrativ-teritoriale de bază (UATB). Măsurile propuse sunt relaționate cu trei intervale temporale: termen scurt (1-3 ani), termen mediu (3-5 ani) și termen lung (5-10 ani).

Capitolul 8 – Expunerea motivelor care au condus la selectarea variantelor alese

Analiza prezintă trei alternative: *Alternativa 0* care face referire la situația ipotetică în care PATJ Suceava nu ar fi implementat, *Alternativa 1* în care sunt prezentate aspectele favorabile ale implementării PATJ Suceava și *Alternativa 2* care cuprinde măsurile pentru prevenirea, reducerea și compensare efectelor negative ale mediului, măsurile propuse aparținând grupului de lucru care a participat la realizarea studiului inițial și a variantei actualizate a PATJ Suceava.

Pe baza analizei orizontale și a analizei verticale a rezultatelor centralizatorului de impact al efectelor potențiale generate de OMR asupra componentelor de mediu (Tabelul 5-5) s-a

selectat Alternativei 2 - implementarea PATJ Suceava – varianta reactualizată cu propunerile membrilor grupului de lucru.

S-a considerat că această variantă va avea un impact pozitiv semnificativ asupra factorilor de mediu prin implementarea proiectelor din PATJ Suceava.

Capitolul 9 – Măsuri pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării PATJ

Cu privire la monitorizarea mediului, în cadrul *PATJ Suceava – Actualizarea Planului de Ameneajarea Teritoriului Județean Suceava – Etapa III Strategia de dezvoltare teritorială și măsuri de organizare în timp*, au fost cuprinse un număr de 15 măsuri de monitorizare. Acestea au fost prezentate în detaliu (descrierea măsurii propuse din Tabelul 5-6) pentru obiectivele secundare, terțiare și tematice ale PATJ.

Capitolul 10 – Rezumat fără caracter tehnic

Zona pentru care a fost realizat Raportul de Mediu se suprapune din punct de vedere geografic cu arealul acoperit de PATJ, și anume teritoriul județului Suceava.

11 BIBLIOGRAFIE

"PATJ Suceava, Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava" Etapa III Strategia de dezvoltare teritorială și măsuri de organizare în timp. Memoriul General (secțiunea 1 – parte scrisă) (revizuit martie 2022)

"PATJ Suceava, Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava" Etapa III Strategia de dezvoltare teritorială și măsuri de organizare în timp. Memoriul General (secțiunile 2 și 3 tabele și cartograme) (revizuit martie 2022)

"PATJ Suceava, Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava" Etapa III Strategia de dezvoltare teritorială și măsuri de organizare în timp. Memoriul completare (parte scrisă și desenată) (revizuit noiembrie 2021)

"Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava" Etapa a II-a, Formularea diagnosticului prospectiv al dezvoltării teritoriale pe domeniile țintă studiate în etapa I, revizuit martie 2022

"Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava" Etapa a I, Analiza situației existente. Identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea, a disfuncționalităților și a elementelor de potențial. Vol.01 Elemente introductive. Preambul (aprilie 2019), Vol.02 Cadrul natural și mediul (aprilie 2019 – revizuit martie 2022), Vol.03.1 Contextul teritorial, rețeaua de localități și structura socio-demografică (aprilie 2019), Vol.03.2 Patrimoniul natural și cultural (aprilie 2019), Vol.04: Structura activităților economice (aprilie 2019), Vol.05 Infrastructuri tehnice majore (aprilie 2019)

***Formulare standard SCI_actualizate 2020

***Formulare standard SPA _actualizare 2019

***Habitatele din România, Autori: Nicolae Doniță, Mihaela Păucă – Comănescu, Iovu-Adrian Biriș, Aurel Popescu, Simona Mihăescu, Editura Tehnică Silvică, București, (2005), accesat la:

<https://www.editurasilvica.ro/carti/donita1/integral.pdf>

***INS_Repere economice și sociale regionale. Statistica teritorială.pdf.2018, Institutul Național de Statistică, 2018

***Raportul privind starea mediului în județul Suceava pentru anul 2020, APM Suceava. Sursa părții grafice pentru factorii de mediu a fost preluată din Raportul privind starea mediului în județul Suceava, 2020

***Raport de mediu. Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021 – 2027, Titular Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, accesat la site-ul

<http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/RM%20PDR%20NE%20var%20finala%2031.01.2022.pdf>

***Planul de Management actualizat al spațiului hidrografic Siret, 2022-2017, ABA Siret, ANAR și MMAP, elaborat în conformitate cu cerințele Art.13 al Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, 2022

***Strategia Minieră a României, 2017 – 2035, Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, accesat la site-ul: <http://www.mmediu.gov.ro/articol/strategia-miniere-a-romaniei-2017-2035/2222>

Informații de pe site-urile:

- <https://judetulsuceava.ro/localitati/comune/>
- www.isj.sv.edu.ro
- <https://www.wall-street.ro/articol/Auto/238310/numarul-pasagerilor-a-crescut-in-2018-pe-majoritatea-aeroporturilor-din-romania.html>
- <https://www.scribd.com/document/33999913/Turismul-Religios-in-Judetul-Suceava>
- <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-SV.pdf>
- <https://whc.unesco.org/archive/2017/whc17-41com-18-en.pdf>;
- https://whc.unesco.org/en/list/1133/multiple=1&unique_number=2152;
- <https://whc.unesco.org/en/statesparties/ro>;
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Patrimoniul_mondial_UNESCO_din_Rom%C3%A2nia.
- http://www.fonduri-ue.ro/images/files/programe/POIM/Registru_Apel_9_4_1OS_4.1._Biodiversitate_stadiu_depunere_si_evaluare_proiecte_10.11.2016.pdf
- <https://www.mai.gov.ro/comunicat-de-presa-recensamantul-general-agricol-runda-2020/>